

**UCHWAŁA NR XXXIII/223/2012
RADY MIEJSKIEJ W DARŁOWIE**

z dnia 21 grudnia 2012 r.

w sprawie uchwalenia "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019" wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019".

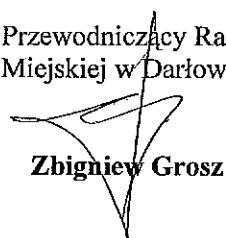
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142, poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. Nr 567) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070, Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018, poz. 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498, Nr 249, poz. 1657, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 63, poz. 322, Nr 94, poz. 551, Nr 99, poz. 569, Nr 122, poz. 695, Nr 152, poz. 897, Nr 178, poz. 1060, Nr 224, poz. 1341, z 2012 r. Nr 460) po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu w Sławnie, Rada Miejska w Darłowie uchwała, co następuje.

§ 1. Uchwała się "Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019" stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019" stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Darłowo.

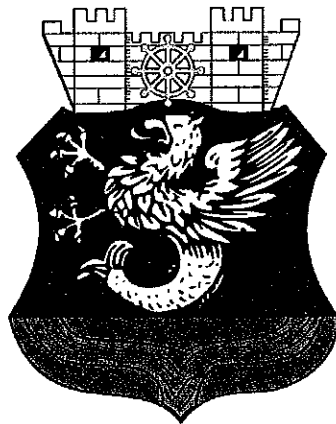
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Darłowie.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Darłowie

Zbigniew Grosz

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019

**MIASTO DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

DARŁOWO 2012

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	6
2. PODSTAWA WYKONANIA PRACY	6
3. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
4. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	9
4.1. POŁOŻENIA ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	9
4.2. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA, GEOBOTANIKA	11
UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI MIASTA – RZEŻBA TERENU	11
REGIONALIZACJA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA MIASTA	13
REGIONALIZACJA GEOMORFOLOGICZNA MIASTA.....	14
REGIONALIZACJA GEOBOTANICZNA MIASTA.....	15
4.3. BUDOWA GEOLOGICZNA.....	15
4.4. WARUNKI KLIMATYCZNE	16
4.5. HISTORIA MIASTA	19
4.6. ZABYTKI KULTURY MATERIALNEJ.....	21
4.7. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA	22
STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA	22
FORMY UŻYTKOWANIA TERENU	24
4.8. DEMOGRAFIA	25
4.9. SYTUACJA GOSPODARCZA	28
4.10. INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – INŻYNIERYJNA MIASTA	33
4.11. GOSPODARKA ODPADAMI.....	46
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO	49
5.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE DO REALIZACJI PROGRAMU.....	50
5.1.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA.....	50
5.1.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ WOJEWÓDZTWA	51
5.1.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU	55
5.1.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO	57

6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO DO 2019 ROKU	58
6.1. NADRZĘDNY CEL PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO	58
6.2. PRIORYTETY EKOLOGICZNE.....	58
7. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	59
7.1. JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE	59
7.1.1. STAN AKTUALNY	59
7.1.2.. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE	78
7.2. POWIETRZE	80
7.1.1. STAN AKTUALNY	80
7.1.2. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	102
7.3. HAŁAS	104
7.3.1. STAN AKTUALNY	104
7.3.2. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: HAŁAS I WIBRACJE	108
7.3. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	109
7.4.1. STAN AKTUALNY	109
7.4.2. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	113
7.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE.....	114
7.5.1. STAN AKTUALNY	114
7.5.2. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	123
8. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	124
8.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	124
8.1.1. STAN AKTUALNY.....	124
8.1.1.1. FORMY PRAWNEJ OCHRONY PRZYRODY I OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN I ZWIERZĄT.....	124
8.1.1.2. FORMY OCHRONY PROPONOWANE	128
OC - 6.....	129
8.1.1.3. EKOLOGICZNY SYSTEM SIECI OBSZARÓW CHRONIONYCH.....	129
8.1.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA POLA: OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	131
8.2. GLEBY	132
8.2.1. STAN AKTUALNY	132

8.2.2. PRZEOBRAŻENIA GLEB I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI	136
8.2.3. PROGRAM POPRAWY DLA POLA: GLEBY	137
8.3. SUROWCE MINERALNE	138
8.3.1. STAN AKTUALNY	138
8.3.2. PROGRAM POPRAWY W POLU: OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	140
9. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	141
9.1. RACJONALIZACJA ZUŻYCIA WODY	141
9.2. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII	143
9.3. WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH	146
9.4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW	149
10. WŁĄCZANIE ASPEKTÓW EKOLOGICZNYCH DO POLITYK SEKTOROWYCH	150
10.1. ZAGADNIENIA OCHRONY ŚRODOWISKA W UJĘCIU SEKTOROWYM	150
10.1.1. TURYSTYKA I REKREACJA	151
10.1.2. TRANSPORT	152
10.1.3. HANDEL	152
10.1.4. ROLNICTWO	153
10.1.5. GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO	154
10.1.6. PRZEMYSŁ	155
10.1.7. AKTYWIZACJA RYNKU DO DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA	155
11. EDUKACJA EKOLOGICZNA	156
11.1. DOTYCHCZASOWA EDUKACJA EKOLOGICZNA	156
11.2. EDUKACJA EKOLOGICZNA FORMALNA (SZKOLNA)	156
11.3. EDUKACJA EKOLOGICZNA POZASZKOLNA	157
11.4. CELE W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	158
12. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	159
12.1. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ	159
13. ANALIZA MOŻLIWYCH DO ZASTOSOWAŃ ROZWIĄZAŃ W OPARCIU O OCENĘ INFRASTRUKTURY MIASTA, ORGANIZACJĘ WEWNĘTRZNA I ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA W MIEŚCIE I GMINIE ORAZ SYTUACJĘ FINANSOWĄ WRAZ Z LISTA PODMIOTÓW DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE	167

14. ZARZĄDZANIE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	171
14.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	171
14.2. STRUKTURA ZARZĄDZANIA PROGRAMEM.....	172
15. MONITORING PROGRAMU I ŚRODOWISKA.....	173
16. SPIS TABEL.....	176
17. SPIS RYSUNKÓW.....	177
18. SPIS WYKRESÓW.....	178

1. Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012–2016 z perspektywą do roku 2019*, który porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie Miasta.

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest *osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju Miasta oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska*.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program ochrony środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych czterech lat (2012-2016) oraz cele i zadania długookresowe (do roku 2019), monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu. Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

Niniejszy dokument jest zgodny z dokumentami powiatowymi i wojewódzkimi oraz z „*Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*”.

2. Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy Nr RW/2012/02/15 z dnia 29 lutego 2012 r. oraz aneksu do umowy Nr 1/2011 z dnia 15 maja 2012 r. na opracowanie „*Programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*”, zawartych pomiędzy Miastem Darłowo z siedzibą w Darłowie na Placu Tadeusza Kościuszki 9, 76-150 Darłowo, a firmą WESTMOR CONSULTING z siedzibą w Bądkowie przy ul. 1 Maja 1a, 87-704 Bądkowo.

3. Metodyka opracowania Programu

Gminny Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Zachowując spójność ze Strategią Rozwoju Gminy/Miasta, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy/Miasta, Programem Gospodarki Odpadami (gminy nie muszą już go opracowywać) oraz innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na szczeblu gminnym, dokument ten ma określać i systematyzować działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy/Miasta oraz przyczyniać się do zapewniania zrównoważonego rozwoju Gminy/Miasta.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo został opracowany na zlecenie Burmistrza Miasta Darłowo, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150), uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14. przedmiotowej ustawy, tj.:

- 1 cele ekologiczne,
- 2 priorytety ekologiczne,
- 2a) poziomy celów długoterminowych,
- 3 rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 4 środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Starostę Sławieńskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Miasta Darłowo, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 w/w ustawy, uchwała Rada Miejska. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania programów i przedstawienia ich Radzie Miejskiej.

W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.)
- ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)
- ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.)
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z 13 września 1996 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.)
- ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.)

- ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.)
- ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607 ze zm.)
- ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest z dnia 19 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.)
- ustawa prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.)
- ustawa nawozach i nawożeniu z dnia 10 lipca 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033)
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2004 Nr 121, poz. 1266 ze zm.)
- ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.)
- ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.)
- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.)
- ustawa prawo górnicze i geologiczne z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miasta zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych dla Miasta Darłowo, w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne, pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Miasta Darłowo,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Miasta, dostępne źródła finansowania,
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu,

- sporządzono prognozę oddziaływania Programu na środowisko.

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Miasta Darłowo, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska na koniec 2010 i 2011 r.,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu gminnym,
- cele i priorytety ekologiczne dla Miasta Darłowo,
- analizę jakości środowiska na terenie Miasta wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- harmonogram realizacji działań ekologicznych na terenie Miasta Darłowo,
- propozycję systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- prognozę oddziaływania Programu na środowisko.

Przygotowanie Programu Ochrony Środowiska jest konsekwencją realizacji polityki ekologicznej państwa przedstawionej w „II Polityce Ekologicznej Państwa” oraz „Programie Wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa”. Gminny Program odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, a więc Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz Programu ochrony środowiska dla powiatu sławieńskiego. Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego, poprzez programy powiatowe do gminnych. Bez wątpienia wdrożenie Programu przyczyni się do poprawy środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Miasta Darłowo zarówno dla mieszkańców jak i potencjalnych inwestorów.

4. Charakterystyka Miasta

4.1. Położenia administracyjne i geograficzne

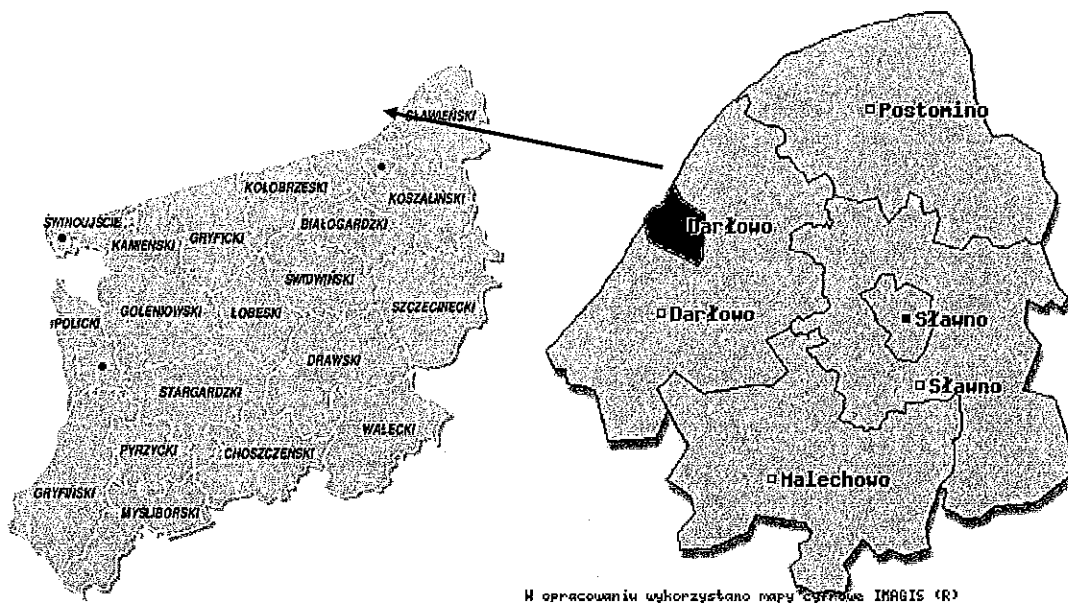
Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego na północno-wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Północną granicę miasta stanowi 5-kilometrowa linia brzegu morskiego z szeroką, piaszczystą plażą, pasmem wydm (obszar chronionego krajobrazu) i znajdującymi się na wschód od Darłowa stromymi stokami morenowymi. Z pozostałych stron niniejsza jednostka samorządu terytorialnego graniczy z gminą wiejską Darłowo.

Opisywana jednostka samorządu terytorialnego obejmuje obszar o powierzchni geodezyjnej równej 2 021 ha.

Przedmiotowe Miasto usytuowane jest w odległości 21 km od Sławna, które jest ważnym

węzłem kolejowym i drogowym na trasie Berlin - Szczecin - Gdańsk - Królewiec, 40 km od Koszalina oraz 48 km od Słupska, z którymi posiada dogodne połączenia komunikacyjne.

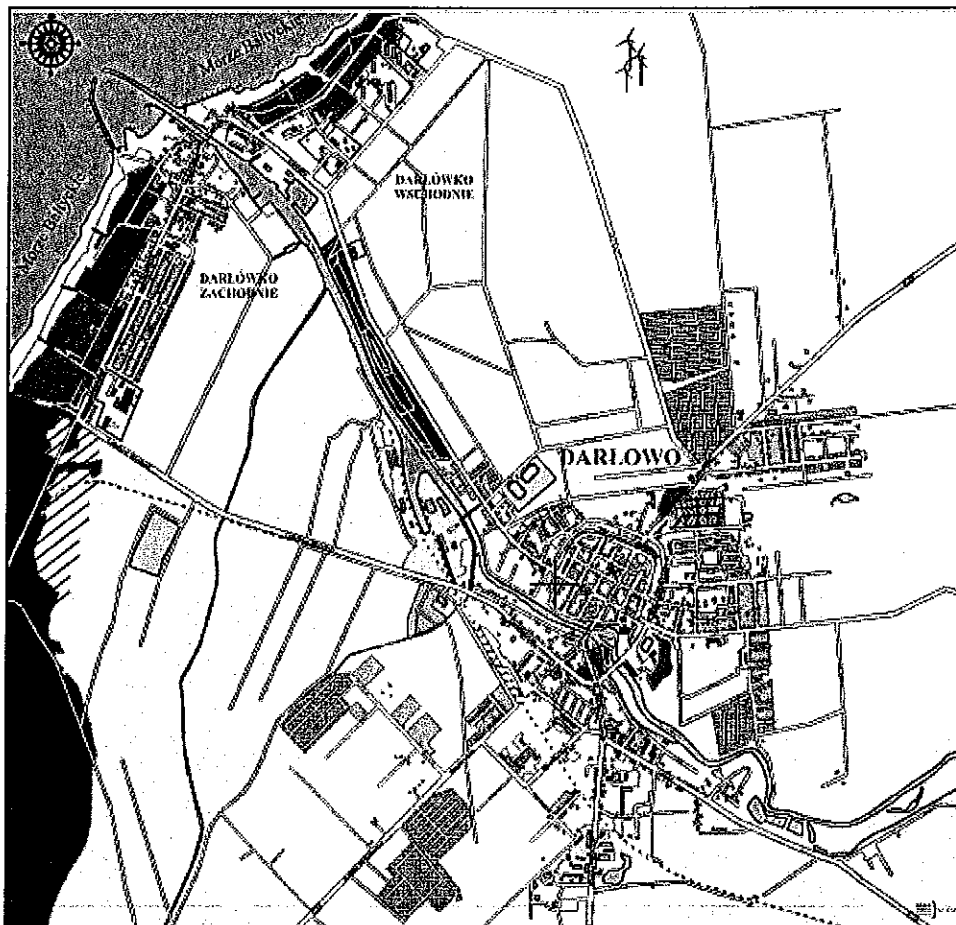
Rysunek 1. Położenie Miasta na tle województwa i powiatu

Źródło: www.zpp.pl

Miasto Darłowo pełni funkcję ośrodka wczasowego, kąpieliska oraz małego portu. Opisywane Miasto znamionuje się wysokim nasyceniem zabytkami i rzadko spotykanym planie urbanistycznym pochodzącym ze średniowiecza. Ponadto odznacza się korzystnym mikroklimatem charakteryzującym się dużym nasłonecznieniem i sporą wilgotnością powietrza nasyczonego leczniczymi cząsteczkami jodu. Korzystne prądy morskie zapewniają budulec dla plaż, a przede wszystkim czystych kąpielisk. Rozległe obszary leśne i brak większych zakładów przemysłowych są gwarancją czystego powietrza. Dodatkowym symbolem czystości środowiska są położone za Miastem farmy wiatrowe produkujące ekologiczną energię.

Rysunek 2. Plan Miasta Darłowo

Źródło: <http://www.plan.darlowo.pl/>

4.2. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geobotanika

Ukształtowanie powierzchni Miasta – rzeźba terenu

W podziale na typy krajobrazu naturalnego Kondracki (1988) krajobraz Miasta Darłowo zlokalizował w następujących jednostkach:

- Klasa - krajobraz nizinny,
- Rodzaj - krajobraz młodoglacjalny,
- Gatunek – równin i wzniesień morenowych.

Do głównych typów rzeźby terenu w obrębie Miasta Darłowa można zaliczyć:

- mierzeje nadmorska,
- wysoczyznę morenową,
- równinę akumulacji biogenicznej towarzysząca dolinie rzecznej - przechodząca w kierunku południowo wschodnim w równinę zastoiskową.

Mierzeja nadmorska przebiega równolegle do linii brzegowej pasmem o szerokości około 500 m w zachodniej części Miasta. Na wschód od portu jej piaszczysta plaża niszczone przez

morze, ograniczona jest aktywnym klifem wykształconym przez podcięcie wydm i zwydmionej wysoczyzny morenowej. Niewysoki wał wydmy na zachodzie osiąga maksymalnie 8 - 10 m npm, któremu towarzyszy dość szeroka piaszczysta plaża, miejscami przekraczająca 40 m szerokości.

Natomiast wschodni obszar Miasta stanowi w przewadze płaska **wysoczyzna morenowa**, urozmaicona przez łuk niewielkich wzniesień morenowych, biegnących od brzegu Morza Bałtyckiego na północnym wschodzie przez okolice ogrodów działkowych, centrum Miasta Darłowo do Żukowa Morskiego. Powierzchnia równiny leży na niewielkiej wysokości od 2 - 3 do około 8,0 m npm. Miejscami wzniesienia nieznacznie przekraczają 10 m npm. Największe z nich - w okolicy ul. Wiejskiej - osiąga maksymalnie 22,1 m npm. Na jednym ze wzniesień, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki, lokowano przed wiekami gród miejski.

Przez łuk wzniesień morenowych przełamuje się od południowego wschodu **dolina rzeki Wieprzy**. Poniżej Miasta rzeka wpływa na rozległy obszar podmokłej bardzo nisko położonej holocenijskiej równiny zalewowej, powstałej poprzez zamknięcie mierzeją dawnej zatoki morskiej. Powierzchnia równiny wznosi się zaledwie od kilku do kilkudziesięciu centymetrów npm. Przecina ją od południowego zachodu ujściowy odcinek rzeki Grabowej wpadający do rzeki Wieprzy pomiędzy Darłowem a Darłówkiem (nadmorska dzielnica Miasta Darłowo).

Przeobrażenia rzeźby terenu Miasta związane są z regulacją stosunków wodnych (budowle portowe, kanały, rowy), realizacją dużych liniowych elementów infrastruktury technicznej (drogi, kolej poprowadzona przez tereny podmokłe na wysokim nasypie), robotami niwelacyjnymi typowymi dla terenów zabudowy osiedlowej, użytkowaniem rekreacyjnym oraz pozyskiwaniem kopalin.

Największe przeobrażenia rzeźby Miasta Darłowo miały miejsce w rejonie portu w Darłówku, gdzie były one ściśle związane z jego infrastrukturą. Wybudowano tu falochrony, ostrogę, nabrzeża i baseny portowe zmieniające kształt koryta Wieprzy w jej ujściowym odcinku. Łączna długość budowli hydrotechnicznych zlokalizowanych w większości w korycie rzeki wynosi prawie 5 km. Ich uzupełnieniem jest ponad 1km Nabrzeża Refulacyjnego, usypanego w formie wału ziemnego wzdłuż części zachodniego brzegu Wieprzy. Falochrony wysunięte są w morze na około 435 - 480m.

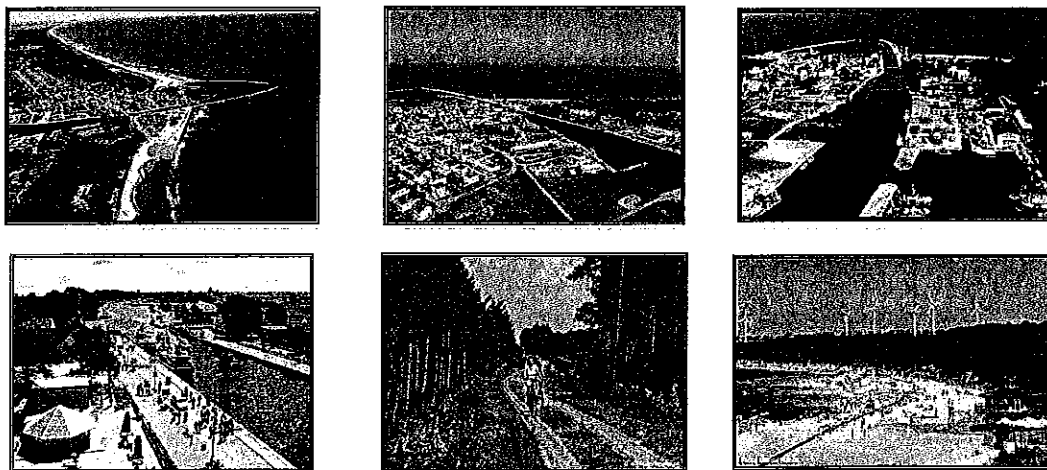
Natomiast naturalne procesy brzegowe zachodzące w strefie brzegowej, powodujące zmiany dna morskiego i brzegu, a związane z przemieszczaniem rumowiska morskiego pod działaniem falowania i prądów, zostały zaburzone przez wybudowanie falochronów oraz „twardych” budowli ochronnych (opaska). W konsekwencji sprzyja to zmianom przebiegu linii brzegowej:

- na zachód od Darłówka - z wyjątkiem nasady falochronu - występuje akumulacja i rozwój piaszczystych plaż,
- po stronie wschodniej plaże są silnie rozmywane a brzeg niszczoney.

Ponadto z zagospodarowaniem i intensywną penetracją turystyczno-rekreacyjną Miasta Darłowo wiąże się postępująca degradacja powierzchniowej warstwy gleb, sprzyjająca uaktywnieniu procesów erozyjnych. Ich skutki w postaci zniszczonych wydym w sąsiedztwie przejść na plażę, „dzikich” ścieżek i wydepczysek są widoczne w pasie nadmorskich lasów i wydym. Zniszczenia powierzchniowej warstwy gleby postępują również w obrębie pozbawionych roślinności zboczy wzniesienia morenowego w sąsiedztwie brzegu morza na północno-wschodnim skraju miasta. Natomiast spacerowicze i wędkarze penetrujący brzegi Wieprzy przyczyniają się do uruchomienia erozji i niszczenia obwałowań ziemnych wzdłuż rzeki.

Biorąc pod uwagę przekształcenia rzeźby Miasta Darłowo związane z eksploatacją surowców na jego terenie, należy zaznaczyć, że są one znikome. Niegdyś pozyskiwano niewielkie ilości torfu i gliny na lokalne potrzeby. Śladem tej działalności są wypełnione najczęściej wodą potorfia i glinianki rozrzucone na peryferiach miasta. Niniejsze zbiorniki wodne są w części zagospodarowane i użytkowane przez PZW.

Rysunek 3. Krajobraz Miasta Darłowo

Źródło: www.polskiehotele.pl/; <http://www.thevisitor.pl/>;
<http://www.digitalphoto.pl/zdjecia/3052/>; <http://www.darlowo.info.pl/>

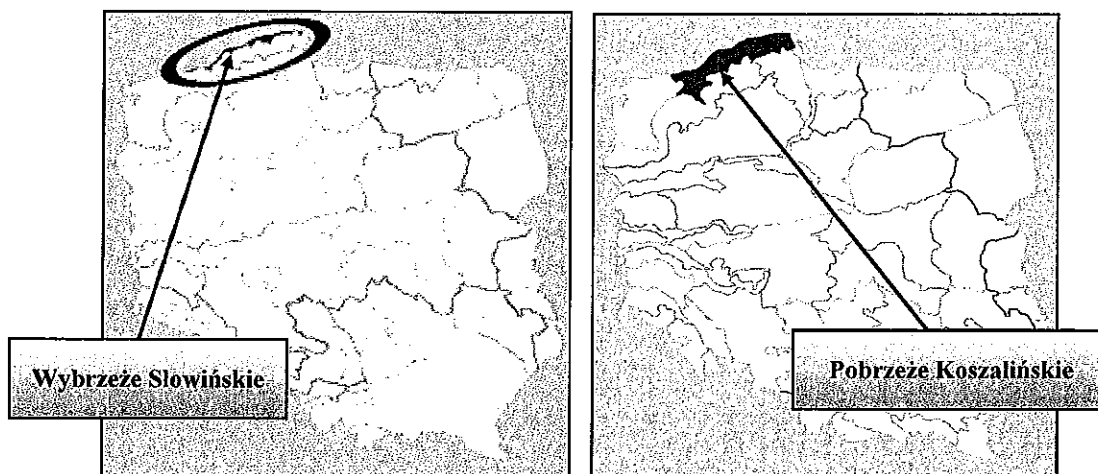
Regionalizacja fizyczno-geograficzna Miasta

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego („Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa 2009) obszar Miasta Darłowo leży podprovincji Pobrzeży Południowobałtyckich, a ściślej stanowi niewielki wycinek mezoregionu Wybrzeże Słowińskie, wchodzącego w skład większego regionu - Pobrzeże Koszalińskie.

Region ten obejmuje wąski pas wybrzeża bałtyckiego o długości około 200 km od ujścia Parsęty do Kępy Swarzewskiej. W jej skład wchodzi: pas plaży i wydym, nadbrzeżne jeziora, bagna oraz wzniesienia będące tworami polodowcowymi. Ten wąski, a długi pas wybrzeża przecinają ujściowe odcinki kilku większych i mniejszych rzek. Region ten charakteryzuje się swoistym geosystemem przyrodniczym, w którym na środowisko lądu nakłada się oddziaływanie morza. Zróżnicowanie temperatur powierzchni wody Bałtyku i powierzchni lądu stanowi o swoistości klimatu, szaty roślinnej i fauny tego obszaru.

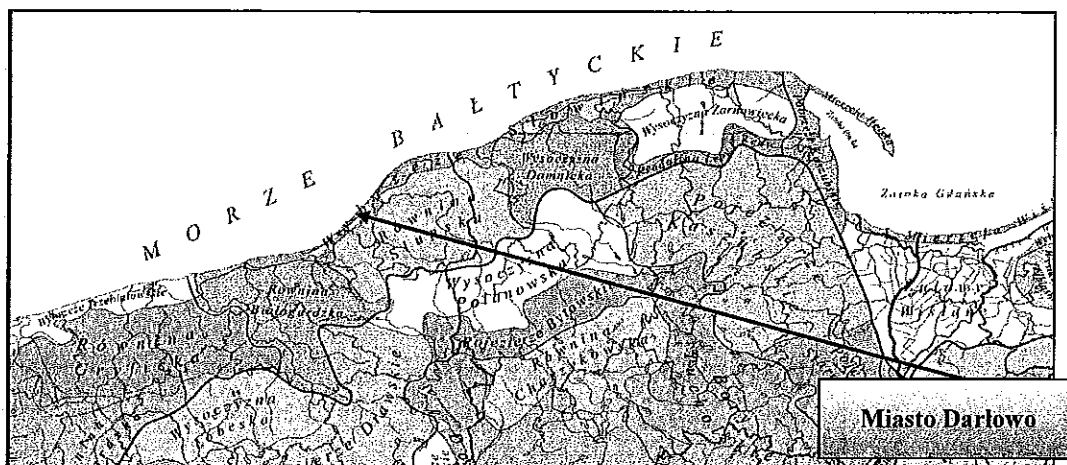
Hydrograficznie teren Miasta zawiera się w granicach zlewni rzek Przymorza, a dokładniej - w zasięgu zlewni Wieprzy.

Rysunek 4. Położenie Miasta wg podziału fizyczno – geograficznego na mapie Polski

Źródło: www.wikipedia.org

Rysunek 5. Położenie Miasta wg podziału fizyczno – geograficznego na mapie województwa zachodniopomorskiego

Źródło: www.wikipedia.org

Regionalizacja geomorfologiczna Miasta

Pod względem geomorfologicznym Miasto Darłowo zlokalizowane jest w obrębie:

- Prowincji – Nizu Środkowoeuropejskim,
- Podprowincji – Pobrzeżu Południowobałtyckim,
- Makroregionie - Pobrzeżu Koszalińskim,
- Mezoregionie – Wybrzeżu Słowińskim.

Regionalizacja geobotaniczna Miasta

Według geobotanicznego podziału Polski, dokonanego przez Szafera i Pawłowskiego Miasto Darłowo jest zlokalizowane na obszarze usytuowanym w następujących jednostkach:

- Państwo – **Holoarktyka**,
- Obszar – **Euro – Syberyjski**,
- Prowincja – **Niżowo - Wyżynna, Środkowoeuropejska**
- Dział – **Bałtycki**,
- Poddział – **Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich**,
- Kraina I – **Brzeg Bałtyku**,
- Okręg – **Wschodni**
- Kraina II – **Pobrzeże Bałtyckie**.

Wśród typowych gatunków występujących na terenie przedstawionej powyżej krainy, do której należy Miasto Darłowo, występują m.in. mikołajek nadmorski, woskownica europejska oraz bażyna czarna.

4.3. Budowa geologiczna

Wg Kondrackiego („Geografia fizyczna Polski”, PWN, Warszawa 1988) obszar Miasta Darłowo usytuowano na terenie, który pod względem rzeźbotwórczym powstał w kilku okresach geologicznych, tj. w holocenie i plejstocenie:

➤ Holocen.

Z tego najmłodszego okresu geologicznego pochodzą twory ukształtowane przez wody morskie i rzeczne:

- *twory ukształtowane przez wody morskie*, do których należy mierzeja stanowiąca brzeg morski, powstała w wyniku nanoszenia przez fale morskie materiału piaszczystego i żwiru.
- *twory ukształtowane przez wody rzeczne* stanowią dna dolin i niższe ich tarasy, powstałe w wyniku nanoszenia przez osadzanie spływających z wodą Wieprzy i Grabowej namulów oraz procesów torfotwórczych w wyniku, których powstały pokłady torfu niskiego, nadrzecznego.

➤ Plejstocen:

W okresie plejstoceniowym, w wyniku działalności lodowca, powstały twory takie jak moreny denne i wzniesienia moreny czołowej. Występują one w formie wzniesień w północno - wschodniej części Miasta i ciągną się dalej na północny wschód przez gminę wiejską Darłowo. Należy nadmienić, że na wzgórzach tych, w rejonie Cisowa znajduje się tzw. farma elektrowni wiatrowych.

Utwory czwartorzędowe w granicach miasta reprezentowane są przez przedstawione powyżej holocenijskie osady rzeczne, bagienne i eoliczne oraz plejstocenijskie osady lodowcowe. Osiągają

one miąższość od 40 do 130 m, w zależności od występowania. Pod serią osadów czwartorzędowych na terenie opisywanego Miasta występują osady trzeciorzędowe, reprezentowane przez piaski drobne, ły i mulki oligocenu i miocenu, przeważnie niewielkiej miąższości. Strop utworów kredowych stwierdzano w strefie nadmorskiej na głębokości 120 – 130 m ppt.

Wysoczyzna moreny dennej we wschodniej i południowo zachodniej części Miasta Darłowo zbudowana jest z kilku poziomów słabo przepuszczalnych osadów polodowcowych w postaci glin zwałowych przewarstwionych utworami piaszczystymi. Natomiast równinę na zapleczu mierzei i terasę zalewową w dolinie Wieprzy wypełniają na powierzchni pokłady torfu oraz piaski i namuły - aluwia rzeczne miąższości nawet do 14 m.

Zaś wał wydmy mierzei budują najmłodsze utwory holoceni - przeważnie drobnoziarniste piaski przenoszone przez wiatry z głębi łądu.

4.4. Warunki klimatyczne

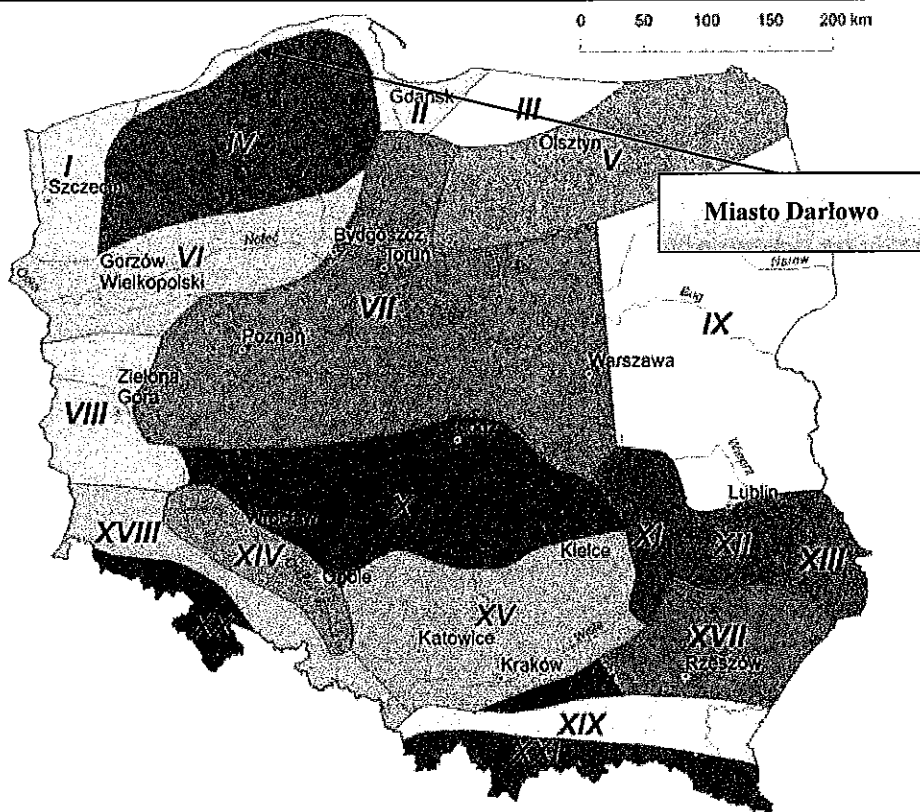
Miasto Darłowo wg R. Gumińskiego leży w „zachodniobałtyckiej” dzielnicy klimatycznej.

Pod względem klimatycznym obszar Miasta Darłowo charakteryzują:

- średnia temperatura powietrza – 7,5 - 8° C;
- najcieplejszym miesiącem jest lipiec i sierpień ze średnią temperaturą +16,8^o C, a najchłodniejszym styczeń -0,4^o C;
- letnie temperatury dobowe wynoszą 15 C^o,
- okres wegetacyjny – 210-220 dni;
- długi okres bezprzymrozkowy - liczba dni przymrozkowych – 80 dni;
- roczna suma opadów – do 900-1 000 mm;
- najobfitszym w opady atmosferyczne miesiącem jest lipiec,
- duża wilgotność powietrza - wilgotność względna powietrza 83 – 84 %,
- zachmurzenie w skali 0 - 10 pokrycia nieba chmurami średnie w roku od 6,5 do 7,0,
- liczba dni pogodnych z pokryciem nieba chmurami 2,0 od 22 do 42 dni w roku,
- najkrótsza i najpóźniej zaczynająca się zima, ale także najmniejsza liczba dni gorących, którą rekompensuje długi okres rzeczywistego usłonecznienia.

Przedstawione warunki klimatyczne Miasta Darłowo należą do bardzo korzystnych latem i korzystnych zimą dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Rysunek 6. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

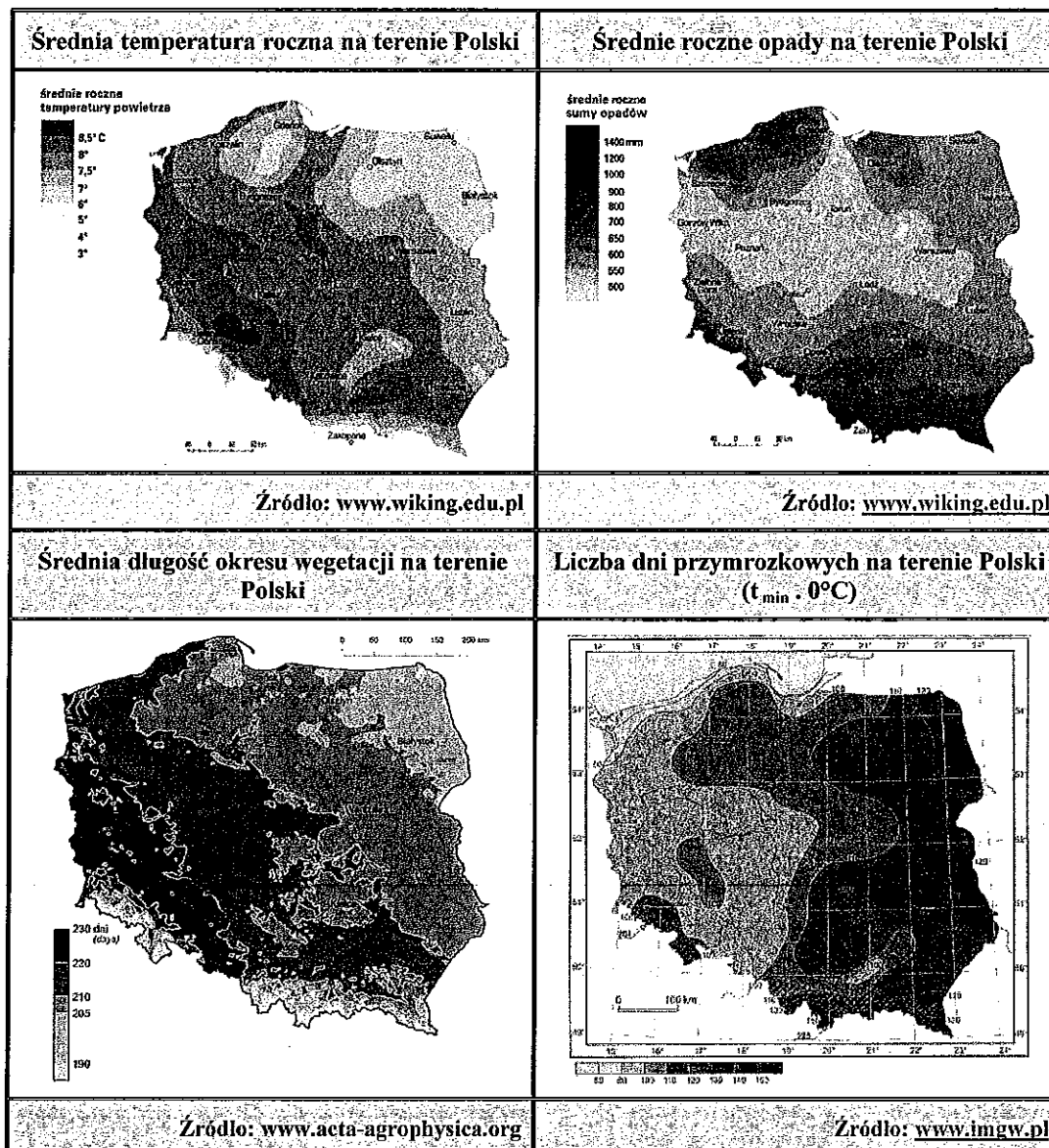

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Legenda:

Dzielnica rolniczo-klimatyczna	
I. Szczecińska	XII. Lubelska
II. Zachodniobałtycka	XIII. Chełmska
III. Wschodniobałtycka	XIV. Wrocławska
IV. Pomorska	XV. Częstochowsko- Kielecka
V. Mazurska	XVI. Tarnowska
VI. Nadnotecka	XVII. Sandomiersko - Rzeszowska
VII. Środkowa	XVIII. Podsudecka
VIII. Zachodnia	XIX. Podkarpacka
IX. Wschodnia	XX. Sudecka
X. Łódzka	XXI. Karpacka
XI. Radomska	

Rysunek 7. Warunki klimatyczne na terenie Miasta

Miasto Darłowo, jak i całe województwo zachodniopomorskie, należy do obszarów charakteryzujących się dużą zmiennością warunków pogodowych, która jest skutkiem ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego. Dominacja klimatu morskiego kształtuje na terenie Miasta pogodę łagodną, wilgotną bez ostrych wahań temperatury. Sezony letnie na obszarze Miasta bywają chłodne, natomiast zimy ciepłe.

Wiatry występujące w strefie wybrzeża, a więc i na terenie Miasta Darłowo należą do najsilniejszych na obszarze kraju. Średnia prędkość wiatrów nad Bałtykiem jest duża od października do marca, stąd też okres ten określany jest jako sztormowy (śr. 6-9 m/s). Natomiast średnia roczna prędkość wiatru przekracza 4m/s. Najśłabsze wiatry notuje się od maja do lipca, przy czym udział cisz jest znikomy. Generalnie przeważają wiatry z kierunków południowo-zachodnich i zachodnich, jednak wiosną wzrasta udział wiatrów z północnego – wschodu oraz wschodu, natomiast latem z kierunku zachodniego.

Ponadto należy nadmienić, że obszar Miasta Darłowa znajduje się pod wpływem bryzy morskiej i lądowej, tj. termicznych wiatrów miejscowych, powstających na skutek nierównomiernego nagrzewania się lądu i morza w półroczu ciepłym, przede wszystkim w dni słoneczne. Darłówko (dzielnica nadmorska Miasta Darłowo), a zwłaszcza strefę plaży nadmorskiej charakteryzują silnie bodźcowe warunki bioklimatyczne. Promieniowanie słoneczne w tej strefie powiększone o albedo wody i piasku, posiada działanie bakteriobójcze. Najintensywniejsze na tym terenie jest oddziaływanie aerozolu morskiego, szczególnie bogatego w jod.

4.5. Historia Miasta

W najdawniejszych wzmiankach historycznych obszar przyległy do ujścia Wieprzy do Bałtyku nazywany jest "Terra Dirlova". Prawdopodobnie wywodzi się od nazwy istniejącej tam wówczas drewniano - ziemnej warowni. Mieszkańcy XI-wiecznej osady zajmowali się uprawianiem żeglugi morskiej, łowieniem i konserwowaniem ryb, tkactwem i innymi rzemiosłami. Gród strażniczy, zwany Dyrłowem, oraz wspomniana już osada wchodziły w skład księstwa zachodniopomorskiego. Po śmierci członków rodu Racibora I Darłowo przypadło księciu gdańskiemu - Świętopełkowi II. W drugiej połowie XIII wieku miastem władał książę Rugii - Wisław II, który nazwał miasto Rügenwalde. Wzmianka o tym wydarzeniu ukazała się w dokumencie z roku 1271, nadającym dobra klasztorowi Cystersów w pobliżu Bukowa Morskiego. Było to jednak tylko gospodarcze uznanie miasta, nie prawne. W 1308 roku tereny te zostały opanowane przez Brandenburgów i nadane w lenno możnemu rodowi Święców. Z rąk braci Piotra, Jana i Wawrzyńca Święców, Darłowo otrzymało w 1312 roku prawa miejskie na prawie lubeckim. Po panowaniu wspomnianego rodu pozostał tzw. rybogryf - gryf pomorski z ogonem ryby - figurujący w herbie Darłowa. Po krótkim okresie panowania Brandenburgów w 1347 roku miasto przeszło w ręce Bogusława V, zięcia Kazimierza Wielkiego, księcia wołogoskiego z dynastii Gryfitów. W 1352 roku rozpoczął on budowę warownego zamku, siedziby książąt słupskich. W tym czasie Darłowo za pośrednictwem Kołobrzegu nawiązało współpracę z Hanżą. Rozpoczął się okres rozkwitu miasta i portu. O zamożności jego mieszkańców świadczyła flota rybacka i handlowa. W roku 1412 miasto zostało pełnoprawnym członkiem Hanzy.

W 1382 roku na zamku w Darłowie urodził się Eryk - najstarszy syn księcia Warcisława VII i Marii Meklemburskiej. 17 czerwca 1397 roku oficjalnie przyznano mu tytuł króla Danii, Szwecji i Norwegii. Z tej okazji w dniach 13 - 15 czerwca 1997 r. obchodzono uroczystości w Darłowie 600-lecie koronacji Eryka i zawązania Unii Kalmarskiej. Od tego czasu wydarzenie to na stałe weszło do kalendarza imprez miejskich. Natomiast w 1998 roku radni Rady Miejskiej podjęli decyzję o umieszczeniu w statucie miasta zapisu "Królewskie Miasto Darłowo".

W roku 1449 Eryk I powrócił do Darłowa i objął rządy po Bogusławie IX. Rozbudował Zamek Książąt Pomorskich. Na wzgórzu Kopa, w miejscu gdzie obecnie znajduje się cmentarz, wybudował kaplicę p.w. św. Gertrudy. U schyłku życia przekazał władzę Erykowi II. Zmarł 4 kwietnia 1459 roku. Jednym z książąt zachodniopomorskich, który także na trwale zapisał się

w historii miasta był Bogusław X (1454 - 1523). Na okres panowania Bogusława przypada dalszy rozkwit Darłowa. Rozbudował zamek, a dla swojej matki - księżnej Zofii - wybudował okazałe skrzydło zachodnie zwane później "Skrzydłem księżnej Zofii".

W 1497 roku ludność przeżyła kataklizm. Sztorm o ogromnej sile załamał Darłówko i część Darłowa. Zniszczył wejście do portu i część umocnień Wieprzy. Statki zostały wyrzucone w okolice kaplicy św. Gertrudy i drogi do Koszalina. Wydarzenie to wiązano z niedźwiedziem morskim, który jakoby miał spowodować kataklizm. Po raz drugi sytuacja powtórzyła się w 1558 r. W latach 1589, 1624 i 1648 miasto nawiedziły trzy wielkie pożary. W 1637 roku zmarł Bogusław XIV - ostatni książę zachodniopomorski. Zamkiem władała jego żona Elżbieta. Po jej śmierci w 1653 roku, Darłowo przeszło w ręce brandenburskich Hohenzollernów. Epidemie i kolejne pożary (1679 i 1722 rok) spowodowały zastój w rozwoju miasta, trwający do drugiej połowy XVIII wieku. Wówczas to odbudowano i zmodernizowano port. W latach siedemdziesiątych XIX stulecia nastąpiła dalsza przebudowa nabrzeży. Na kanale Wieprzy powstał port wewnętrzny. „Tłustymi” latami dla Darłowa był okres okupacji napoleońskiej. Kontrolowany przez Francuzów port w związku z blokadą Anglii w roku 1806 nie przyjął żadnego statku. Korzystali z tego mieszkańcy Darłowa i innych nadmorskich miejscowości uprawiając na dużą skalę przemyt luksusowych towarów brytyjskich. W roku 1872 darłowscy armatorzy posiadali 33 statki o dwukrotnie większej ładowności niż kołobrzaska flota. Taka flota wymagała już oświetlania drogi powrotnej do portu. Pierwsza wzmianka o latarni morskiej pochodzi z 1715 roku. Wówczas nakazano ustawienie świateł po obu stronach Wieprzy. W 1885 roku rozpoczęto budowę latarni. Jako pierwsza powstała parterowa stacja pilotów z przyległą do niej dwupiętrową wieżą. W 1927 roku dobudowano nową kondygnację wieży. Obecnie wysokość latarni morskiej wynosi 22 m, a zasięg światła - 15 mil morskich (ok. 27,8 km). W 2000 roku latarnia została udostępniona dla zwiedzających.

DARŁOWO W XX WIEKU

Przed pierwszą wojną światową miasto liczyło 6 tys. mieszkańców, w 1939 - ok. 8 tys. Przejęcie miasta po II wojnie światowej przez polską administrację nastąpiło 7 marca 1945 roku. Dla uczczenia tego faktu w 1997 roku Rada Miejska w Darłowie ustanowiła dzień 7 marca "Dniem Osadników Darłowskich". Darłowo nie poniosło prawie żadnych strat podczas II wojny światowej. Wszystkie obiekty architektoniczne pozostały w nienaruszonym stanie. 31 grudnia 1945 roku zarejestrowanych było 6 łodzi przybrzeżnych. W 1948 roku uruchomiony został port handlowy. Pierwszym zagranicznym statkiem, który wpłynął do Darłowa po wojnie była duńska "Helene". W 1998 roku Darłowo obchodziło 50-lecie uruchomienia portu handlowego po II wojnie światowej.

Źródło: <http://www.info.darlowo.pl/darlowo,historia.html>

4.6. Zabytki kultury materialnej

Zabytki kultury materialnej w Mieście Darłowo:

- **Śródmieście** - Darłowo zachowało unikatowy średniowieczny układ urbanistyczny z rynkiem pośrodku, jako głównym placem w mieście. Gród był otoczony murami z basztami i bramami. Do dziś zachowała się tylko jedna brama.
- **Zamek Książąt Pomorskich** – jedyny w Polsce nadmorski gotycki zamek wybudowany na planie zbliżonym do kwadratu z wieżą wysokości 24 metrów. Budowę zamku rozpoczęto w 1352 roku za panowania Bogusława V, na ten okres datuje się też początek współpracy miasta z Hanzą. W XVIII i XIX wieku w zamku znajdowały się magazyny i więzienie, od 1930 roku muzeum.
- **Kościół Mariacki** – rozpoczęcie budowy kościoła datuje się na 1321 r. W roku 1394 z funduszy księcia Bogusława VIII wzniesiono wieżę kościelną, a następnie dobudowano zakrystię i kaplice boczne. W kościele znajdują się sarkofagi książąt pomorskich: Eryka I (króla Danii, Norwegii i Szwecji), Elżbiety (księżniczki duńskiej, żony ostatniego pomorskiego księcia Bogusława XIV, zmarłej w 1653 roku), księżnej Jadwigi (córki księcia Henryka Brunszwickiego i Elżbiety Duńskiej, żony Ulryka, brata Bogusława XIV). Od 1992 roku w kościele darłowskim rozwija się kult Matki Bożej Fatimskiej, Królowej Pokoju i Jedności, której figura została ukoronowana przez Ojca Świętego Jana Pawła II podczas audjencji w Rzymie. Było to 2 czerwca 1993 roku.
- **ratusz** – barokowy, przebudowany w 1725 roku, obecnie siedziba władz miasta. Przed ratuszem stoi fontanna z 1919 roku z posągami rybaka.
- **Brama Wysoka** – jedyna brama miejska zachowana z pierwotnego założenia murów obronnych.
- **pozostałości murów obronnych** z XIV-XV wieku,
- **Kościół św. Jerzego** – piętnastowieczna gotycka jednonawowa budowla, wchodząca w skład dawnego szpitala św. Ducha dla trędowatych.
- **Kościół św. Gertrudy** – oryginalne (XV wiek) założenie gotyckiej architektury cmentarnej na planie sześcioboku z dwunastobocznym obejściem; całość nakryta dachem namiotowym z iglicą. Wnętrze z gwieździstym sklepieniem zdobi fresk patronki żeglarzy św. Gertrudy oraz godła cechów szewskiego i piwowarskiego. Przykład skandynawskiego gotyku, jedyny w Polsce. Okna kościoła są podobne do bulajów dawnych statków. Gotycki kościół św. Gertrudy to jedyna w swoim rodzaju budowla w Polsce, nawiązująca do angielskich wzorców budownictwa.
- **zespół młyna wodnego** - (ul. Kanałowa 3), obejmujący młyn wodny z 1894 r., siłownię z 1905 r., turbinownię z 1905 r., dom mieszkalny z 1919 r. oraz ogród.
- **zabytkowy dom** - (pl. Kościuszki 17).
- **zabytkowy dom**- (ul. Marii Curie-Skłodowskiej 22) szachulcowy.
- **zabytkowe kamienice** - (na ul. Powstańców Warszawskich 7, 15, 49, 51, 56).
- **most zwodzony** w Darłówku na rzeką Wieprzy, z początku XX wieku.

4.7. Analiza zagospodarowania przestrzennego Miasta

Struktura zagospodarowania przestrzennego Miasta

Najistotniejszy wpływ na dotychczasowy przestrzenny rozwój Miasta Darłowo i jego zagospodarowanie miały i mają warunki naturalne. Miasto Darłowo zajmuje obszar o powierzchni geodezyjnej 1 993 ha (na stronie 10 jest 2 021 ha). Jego areał znamionuje się zróżnicowaną strukturą własnościową gruntów:

- grunty Skarbu Państwa, stanowiące największą obszarowo grupę gruntów - tereny znajdujące się w zarządzie jednostek Wojska i Straży Granicznej, Urzędu Morskiego, Lasów Państwowych, wody płynące oraz grunty rolne w większości będące w Zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych.
- grunty osób fizycznych, w tym głównie wchodzące w skład gospodarstw rolnych, stanowiące drugą pod względem zajmowanego obszaru grupę gruntów.

Ponadto należy, nadmienić, że Miasto Darłowo dzieli się na dwie wyraźnie wyodrębnione jednostki osadnicze, a mianowicie:

- Darłowo, skupione wokół historycznego Starego Miasta i pełniące funkcję wielofunkcyjnego ośrodka centralnego
- oddalone około 2 km od centrum Miasta, Darłówko, będące nadmorską dzielnicą Miasta Darłowo. Darłówko to ukształtowane u ujścia Wieprzy, nad brzegiem Bałtyku wczasowisko, z towarzyszącą funkcją obronną administracji morskiej i przemysłu opartego na rybołówstwie morskim.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się głównie na Starym Mieście oraz w dzielnicy położonej na południe od niego - pomiędzy rzeką Wieprza a ul. Żeromskiego oraz na osiedlu sąsiadującym od wschodu z historycznym centrum Miasta. Natomiast budownictwo jednorodzinne usytuowane jest przede wszystkim na obrzeżnych osiedlach Miasta, systematycznie rozwijając się wzdłuż wszystkich dróg wylotowych z miasta, za wyjątkiem Al. Wojska Polskiego, przy której usytuowane są hurtownie i zakłady rzemieślnicze.

Nadmorska dzielnicę Miasta, tj. Darłówko tworzy przede wszystkim zabudowa związana z funkcją turystyczną, tj.:

- zabudowa indywidualna,
- zabudowa hotelowo - pensjonatowa,
- ośrodki wypoczynkowe,
- tereny portowo-przemysłowe związane z gospodarką morską,
- tereny wojskowe.

Z kolei kompleks terenów przemysłowo – składowych, zlokalizowany jest przede wszystkim przy południowej granicy administracyjnej Miasta, tj.: okolice stacji PKP (ulice Sowińskiego,

Przemysłowa, Wojska Polskiego i Długa) oraz basenu Przeładunkowego (ulica Portowa). Natomiast gospodarstwa rolne położone są w rejonie ulic Ojca Damiana Tynieckiego i Mickiewicza. Dobre gleby na obszarze analizowanego Miasta oraz duży areał gruntów rolnych położonych w jego granicach sprawił, że oprócz funkcji związanych z gospodarką morską rozwinęła się na jego terenie funkcja rolna, nie tylko w indywidualnych gospodarstwach rolnych, ale też w sektorze państwowym. Upadek rolnictwa państwowego i procesy prywatyzacyjne spowodowały zaniechanie uprawy na dużych obszarach rolnych, co w konsekwencji zaskutkowało obecnie znaczącym odsetkiem niewykorzystanych rolniczo użytków rolnych.

Zgodnie z zapisami „Zmian Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miejskiej Darłowo” przyjętymi przez Radę Miejską w Darłowie dnia 8 lutego 2010 r., w strukturze przestrzennej zagospodarowania Miasta Darłowo wyróżnia się następujące funkcjonalno-strukturalne obszary warunkujące dotychczasowe użytkowanie, jak i zagospodarowanie, które obejmują przede wszystkim:

- pas techniczny pod administracją Urzędu Morskiego;
- tereny użytkowane przez wojsko stanowią tereny zamknięte
- tereny użytków rolnych, nie wymienione w decyzjach w sprawie wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- ciągi wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wieprzy i Grabowej oraz obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią (w rozumieniu ustawy Prawo Wodne)
- tereny infrastruktury drogowej i kolejowej oraz infrastruktury liniowej o charakterze ponadlokalnym, tranzytowym i głównym;
- tereny portu;
- tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej;
- tereny przestrzeni publicznej z terenami zieleni, sportu i rekreacji;
- tereny obiektów, urządzeń turystycznych i wypoczynkowych.

Większość z ww. struktur funkcjonalno-przestrzennych charakteryzuje się swoistymi formami użytkowania i zagospodarowania terenów, które w niewielkim zakresie mogą być zmienione lub przekształcone.

Formy użytkowania terenu

Na terenie Miasta Darłowo – zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 1 – przeważają pozostałe grunty i nieużytki stanowiące 70,46% powierzchni Miasta - są to głównie obszary zabudowane. Użytki rolne zajmują 28,45% obszaru Miasta ogółem natomiast lasy i grunty leśne pokrywają 1,09%, co plasuje Miasto w grupie jednostek osadniczych o bardzo korzystnych warunkach w kontekście terenów wolnych niezabudowanych, biologicznie czynnych.

Tabela 1. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta

Wyszczególnienie	J. m.	2011	%
użytki rolne, w tym	ha	575	28,45%
grunty orne	ha	339	58,96%
sady	ha	2	0,35%
łąki:	ha	181	31,48%
pastwiska:	ha	53	9,22%
lasy i grunty leśne	ha	22	1,09%
pozostałe grunty i nieużytki	ha	1 424	70,46%
Razem	ha	2 021	100,00%

Źródło: Dane GUS uaktualnione o dane Miasta Darłowo

Powyższa tabela przedstawiająca strukturę użytkowania gruntów w Mieście Darłowo uwidacznia duży odsetek łąk i pastwisk leżących w granicach niniejszego Miasta. Są to łąki i pastwiska leżące w dolinach rzek Wieprzy i Grabowej, stanowiące o przyrodniczej swoistości tego obszaru. Natomiast lasy na obszarze Miasta są głównie zlokalizowane w północno – zachodniej jego części na nadmorskich wydmach i w bardzo ograniczonym zakresie w południowo – wschodniej części Darłowa. Ten ostatni fragment lasu stanowi część większego kompleksu lasów należących do Nadleśnictwa Sławno.

Należy nadmienić, iż część obszarów ujętych w wykazie gruntów będących w użytkowaniu rolniczym oraz będących pod lasami faktycznie wykorzystanych jest przez jednostkę wojskową w DarłóWKu.

Pomimo dużego odsetka użytków rolnych na obszarze Darłowa tylko bardzo niewielka część ludności utrzymuje się z uprawy roli. Większość gruntów ornych oraz łąk i pastwisk jest nieużytkowana. Jest to efekt procesu stagnacji jaki ma miejsce w rolnictwie od kilkunastu lat.

Przedstawiona struktura zagospodarowania gruntów świadczy o typowo zurbanizowanym charakterze Miasta, ale jednak z obszarami rolniczymi i leśnymi, które są podstawą rozwoju turystyki i rekreacji na jego terenie.

4.8. Demografia

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Darłowie ogólna liczba ludności w Mieście Darłowo na koniec 2011 roku wynosiła 14 563 osoby (14 014 osób zameldowanych na pobyt stały + 549 osób zameldowanych na pobyt czasowy), w tym 7 555 kobiet (51,88%) oraz 7 008 mężczyzn (48,12%). Ludność Miasta Darłowo zamieszkuje w dwóch głównych skupiskach, tj. w centrum Darłowa i DarłóWKu (nadmorska dzielnica Darłowa), które rozdzielone są blisko 2 km pasem łąk, doliny rzeki Grabowej, drzewostanem o charakterze parkowym, terenami nieużytków oraz

łąkami leżącymi po prawej stronie nurtu rzeki Wieprza.

Tabela 2. Statystyka mieszkańców Miasta Darłowo wg wieku i płci

Wiek	Pobyt stały			Pobyt czasowy		
	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet
0-2	412	219	193	20	12	8
3	140	58	82	10	4	6
4-5	257	138	119	18	7	11
6	120	64	56	6	3	3
7	95	45	50	15	5	10
8-12	584	300	284	33	19	14
13-15	389	198	191	31	17	14
16-17	310	173	137	75	50	25
18	160	92	68	22	10	12
19-65	4 803	4 803		144	144	
19-60	4 454		4 454	156		156
> 65	640	640		7	7	
> 60	1 650		1 650	12		12
Ogółem	14 014	6 730	7 284	549	278	271

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Darłowie

Zgodnie z powyższymi danymi na koniec 2011 roku największą grupę lokalnej populacji zameldowanej na pobyt stały tworzyli mężczyźni w wieku 19 – 65 lat. Natomiast wśród mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy w niniejszym roku dominowały kobiety w przedziale wiekowym 19 – 60 lat.

Zmiany struktury demograficznej w latach 2004-2010 zgodnie z danymi GUS prezentuje tabela 3. Poniższe dane przedstawiają niepokojący spadek liczby mieszkańców Miasta w latach 2004-2010 o 3,79%, co znalazło odzwierciedlenie zarówno w przypadku liczby mężczyzn, jak i liczby kobiet. Spadek liczebności lokalnej populacji w analizowanym okresie, związany jest przede wszystkim z odnotowaną w ostatnich latach tendencją ogólnokrajową związaną z wzrostową falą migracji mieszkańców miast na tereny wiejskie. Pomimo niewątpliwych walorów przyrodniczo – krajobrazowych, dogodnego dojazdu do pobliskich miast oraz wolnych terenów inwestycyjnych Darłowo boryka się z problemem spadającej liczby mieszkańców.

Turystyczno - rekreacyjny charakter Darłowa sprawia jednak, że liczba ludności czasowo przebywającej na terenie Miasta znacznie wzrasta - dotyczy to szczególnie miesięcy letnich.

Tabela 3. Struktura demograficzna Miasta Darłowo w latach 2004 - 2010

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ludność								
ogółem	osoba	14484	14434	14306	14154	14115	14021	13954
mężczyźni	osoba	7025	7000	6953	6855	6824	6782	6748
kobiety	osoba	7459	7434	7353	7299	7291	7239	7206
Przyrost naturalny								

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

ogółem	-	-17	7	5	-10	12	-29	6
mężczyźni	-	-29	-6	16	-12	-15	-7	-4
kobiety	-	12	13	-11	2	27	-22	10
Wskaźnik obciążenia demograficznego								
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	51,7	50,4	50,4	50,5	51,5	51,2	51,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	66,3	69,9	74,1	77,9	84,0	89,7	96,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	20,6	20,8	21,5	22,1	23,5	24,2	25,2
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,5	19,7	19,3	18,9	18,5	17,8	17,3
w wieku produkcyjnym	%	65,9	66,5	66,5	66,4	66,0	66,2	66,0
w wieku poprodukcyjnym	%	13,6	13,8	14,3	14,7	15,5	16,0	16,6
Wskaźniki modułu gminnego								
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	727	724	708	700	698	694	690
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	106	106	106	106	107	107	107
małżeństwa na 1000 ludności	-	3,9	5,0	6,6	7,5	6,5	8,3	6,4
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	7,1	9,0	9,5	9,6	10,1	9,6	10,3
zgony na 1000 ludności	-	8,3	8,5	9,1	10,3	9,3	11,7	9,8
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-1,2	0,5	0,3	-0,7	0,8	-2,1	0,4

Źródło: Dane GUS

Czynniki demograficzne mają olbrzymi wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki terytorialnej. Jednym z tych czynników jest przyrost naturalny. Na terenie Miasta Darłowo w badanym okresie ulega on wahaniom. Jednak w ostatnim roku analizy przyjmuje on wartość dodatnią, co oznacza przewagę urodzeń na liczbą zgonów w danym okresie.

Struktura wiekowa mieszkańców Miasta charakteryzuje się systematycznym spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrostem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Biorąc pod uwagę wskaźnik obciążenia demograficznego należy stwierdzić, że w analizowanym okresie wzrosła liczba ludności w wieku produkcyjnym o 0,1% oraz spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 3,2%, co nie jest zjawiskiem korzystnym i świadczy o starzeniu się społeczeństwa lokalnego. Obecnie, bowiem największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jednakże w przyszłości zwiększać się będzie procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym, co pociąga za sobą wiele konsekwencji. Znaczna część dochodów Miasta będzie, bowiem musiała być kierowana na zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom w starszym wieku (np. opieka społeczna). Starzejące się społeczeństwo to także malejące przyrosty zasobów pracy. Poza tym wzrost liczby osób starszych prowadzi do zmiany struktury popytu – wpływa na mniejszy popyt na „nowinki” technologiczne, a większy na szeroką gamę usług związanych z opieką społeczną.

W celu dalszego przyrostu liczby osób w wieku produkcyjnym równoważących wzrastającą ilość osób w wieku poprodukcyjnym ważne jest przeprowadzanie inwestycji mających w celu przyciągania na teren Miasta Darłowo młodych, dobrze wykształconych mieszkańców, którzy zapewnią dodatkowe przychody dla budżetu Miasta.

Tabela 4. Kierunki migracji ludności - dane dla Miasta Darłowo

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
zameldowania							
ogółem	138	174	154	133	130	131	129
z miast	87	71	90	69	66	51	65
ze wsi	47	96	64	57	51	64	56
z zagranicy	4	7	0	7	13	16	8
wymeldowania							
ogółem	204	208	250	276	213	240	202
do miast	108	125	130	131	100	119	99
na wieś	96	83	102	101	86	112	80
za granicę	0	0	18	44	27	9	23
saldo migracji wewnętrznych							
ogółem	-66	-34	-96	-143	-83	-109	-73
z miast	-21	-54	-40	-62	-34	-68	-34
ze wsi	-49	13	-38	-44	-35	-48	-24
z zagranicy	4	7	-18	-37	-14	7	-15

Źródło: Dane GUS.

Dane GUS dotyczące kierunków migracji mieszkańców Miasta Darłowo, zebrane w tabeli 4 wskazują, że głównym kierunkiem migracji lokalnych mieszkańców są obszary miejskie. W roku 2010 na terenie Darłowa spośród wszystkich nowozameldowanych osób, 50,39% stanowili mieszkańcy obszarów miejskich. Podobnie sytuacja kształtowała się w przypadku osób wymeldowanych w analogicznym okresie – 49,00% tych osób wyprowadziło się do miasta.

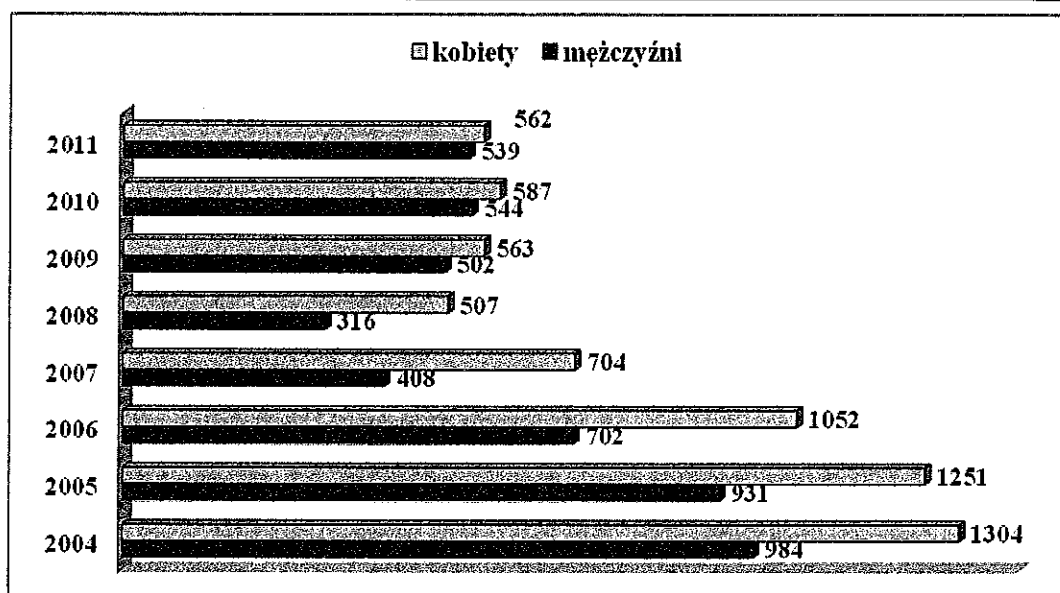
W latach 2004 – 2011 na terenie Miasta Darłowo, obserwowany był systematyczny spadek bezrobocia zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Od 2004 roku bezrobocie na terenie Miasta spadło o 107,81%. Zgodnie z poniższymi danymi, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie systematycznie zmniejszał się, analogicznie do liczby bezrobotnych.

Tabela 5. Poziom bezrobocia na terenie Miasta Darłowo w latach 2004 - 2011

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bezrobotni zarejestrowani wg płci									
ogółem	osoba	2288	2182	1754	1112	823	1065	1131	1101
mężczyźni	osoba	984	931	702	408	316	502	544	539
kobiety	osoba	1304	1251	1052	704	507	563	587	562
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym									
ogółem	%	24,0	22,7	18,4	11,8	8,8	11,5	12,3	b.d.
mężczyźni	%	19,9	18,8	14,3	8,4	6,5	10,3	11,2	b.d.
kobiety	%	28,3	26,9	22,9	15,5	11,4	12,7	13,4	b.d.

Źródło: Dane GUS

Wykres 1. Struktura bezrobocia na terenie Miasta w latach 2005 - 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.9. Sytuacja gospodarcza

Naturalne predyspozycje Miasta Darłowo, zdeterminowane nadmorskim położeniem, powiązaniem komunikacyjnym i zasobami środowiska przyrodniczego, stały się podstawą rozwoju funkcji związanych z morzem i gospodarką morską. Toteż Darłowo od stuleci jest przede wszystkim miastem portowym oraz ośrodkiem połowu i przetwórstwa ryb. Jednak z biegiem czasu w efekcie transformacji ustrojowej i ekonomicznej Polski, znaczenie tradycyjnie ukształtowanych przemysłów, takich jak przemysł portowy (przeładunkowo-handlowy), rybołówstwo i przetwórstwo ryb, oraz stoczniowy, znacznie zmalało. Występujące na terenie Miasta wysokie klasy bonitacyjne gleb oraz duży areał gruntów rolnych sprawił, że oprócz funkcji związanych z gospodarką morską rozwinęła się funkcja rolna. Jednak upadek rolnictwa państwowego i procesy prywatyzacyjne spowodowały zaniechanie uprawy na dużych obszarach rolnych, co zaskutkowało obecnie znacznym odsetkiem niewykorzystanych rolniczo użytków rolnych.

W niniejszej sytuacji dominującą funkcję w gospodarce Miasta zyskały usługi i handel, nastawione na obsługę ruchu turystycznego - weekendowego z regionu, sezonowego z kraju i Europy oraz całorocznego - pensjonariuszy ośrodków wypoczynkowych. Na terenie Miasta powoływały się liczne restauracje i bary szybkiej obsługi, zaczęto organizować wycieczki morskie, połączone również z połowem ryb oraz otworzono jedyny na Środkowym Wybrzeżu kompleks Aqualandu. Doprowadziło to do dynamicznego rozwoju turystyczno – rekreacyjnego Darłowa, kosztem dotychczasowych jego funkcji przemysłowo – rolniczych.

W ostatnich latach w powiązaniu z funkcją turystyczno – rekreacyjną Miasta, rozwija się również funkcja mieszkaniowa. Systematycznie budowane są małe pensjonaty i domy jednorodzinne, umożliwiające przyjmowanie turystów w przyjętych dziś standardach.

Tak więc, obecną główną funkcją Darłowa jest turystyka i rekreacja. Funkcją uzupełniającą są: usługi, handel oraz agroturystyka oparta na indywidualnych gospodarstwach rolnych.

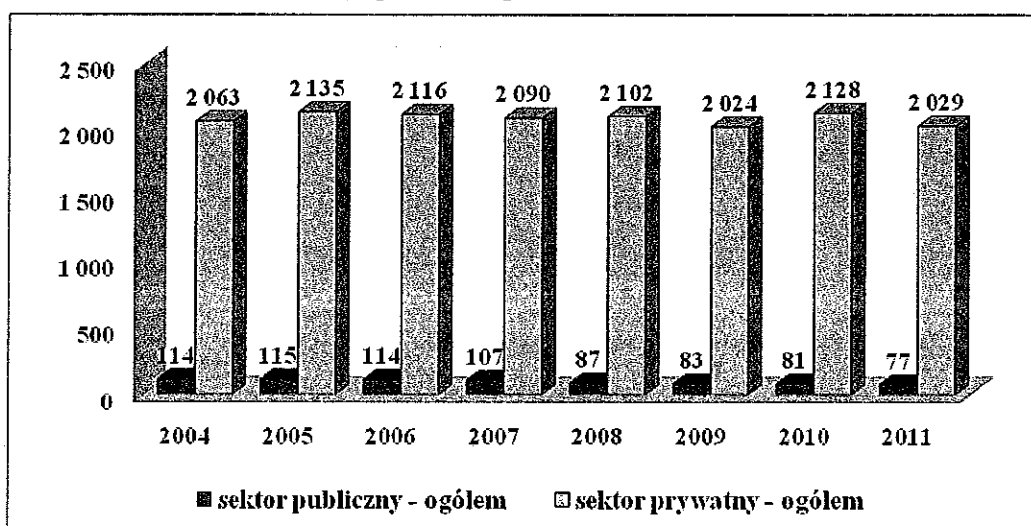
Tabela 6. Podmioty gospodarcze działające na terenie Miasta Darłowo w latach 2004 – 2011

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	2 177	2 250	2 230	2 197	2 189	2 107	2 209	2 106
sektor publiczny - ogółem	jed.gosp.	114	115	114	107	87	83	81	77
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	29	28	28	28	28	27	26	21
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	2	2	1	1	1	0	0	0
sektor publiczny - spółki handlowe	jed.gosp.	9	9	8	8	6	6	6	6
sektor prywatny - ogółem	jed.gosp.	2 063	2 135	2 116	2 090	2 102	2 024	2 128	2 029
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	1 789	1 866	1 833	1 794	1 792	1 708	1 797	1 693
sektor prywatny - spółki handlowe	jed.gosp.	56	58	60	64	64	67	70	76
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	20	17	16	17	15	16	16	16
sektor prywatny - spółdzielnie	jed.gosp.	8	8	7	7	6	6	6	6
sektor prywatny - fundacje	jed.gosp.	0	1	1	1	1	1	1	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	28	27	30	34	35	36	38	38

Źródło: Dane GUS

W Mieście Darłowo – zgodnie z danymi GUS – w 2011 r. działało 2 106 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2004 – 2011 obserwowane były wahania liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na jego terenie. Jednak ostatecznie w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2004 liczba podmiotów spadła o 71 przedsiębiorstw.

Wykres 2. Podmioty gospodarcze wg sektora własności w latach 2004 – 2010

Źródło: GUS

Analizując rodzaj własności lokalnych przedsiębiorstw, jednoznacznie należy stwierdzić znaczącą przewagę przedsiębiorstw prywatnych. W 2011 r. przedsiębiorstwa sektora prywatnego stanowiły łącznie 96,34% podmiotów gospodarki narodowej ogółem.

Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w Mieście Darłowo, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela 6.

Prywatna działalność gospodarcza prowadzona w Mieście Darłowo koncentruje się na naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle, działalności związanej z zakwaterowaniem, transporcie i gospodarce magazynowej, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz na dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją.

Szczegółową strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w Mieście prezentuje tabela 7.

**Tabela 7. Wykaz podmiotów gospodarczych na terenie Miasta Darłowo w latach 2004-2009
wg sekcji PKD 2004**

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ogółem							
ogółem	jed.gosp.	2 177	2 250	2 230	2 197	2 189	2 107
sektor publiczny	jed.gosp.	114	115	114	107	87	83
sektor prywatny	jed.gosp.	2 063	2 135	2 116	2 090	2 102	2 024
w sekcji A							
ogółem	jed.gosp.	8	9	12	10	11	10
sektor prywatny	jed.gosp.	8	9	12	10	11	10
w sekcji B							
ogółem	jed.gosp.	97	100	90	80	80	74
sektor prywatny	jed.gosp.	97	100	90	80	80	74
w sekcji C							
ogółem	jed.gosp.	0	0	0	1	1	1
sektor prywatny	jed.gosp.	0	0	0	1	1	1
w sekcji D							
ogółem	jed.gosp.	124	129	133	128	118	113
sektor publiczny	jed.gosp.	6	6	4	4	2	1
sektor prywatny	jed.gosp.	118	123	129	124	116	112
w sekcji E							
ogółem	jed.gosp.	5	5	5	5	6	7
sektor publiczny	jed.gosp.	2	2	2	2	2	2
sektor prywatny	jed.gosp.	3	3	3	3	4	5
w sekcji F							
ogółem	jed.gosp.	98	99	111	127	146	149
sektor prywatny	jed.gosp.	98	99	111	127	146	149
w sekcji G							
ogółem	jed.gosp.	678	703	674	646	613	564
sektor publiczny	jed.gosp.	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny	jed.gosp.	677	702	673	645	612	563
w sekcji H							
ogółem	jed.gosp.	543	557	543	542	557	555
sektor prywatny	jed.gosp.	543	557	543	542	557	555
w sekcji I							
ogółem	jed.gosp.	83	88	88	87	86	85
sektor publiczny	jed.gosp.	1	1	1	1	1	1

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

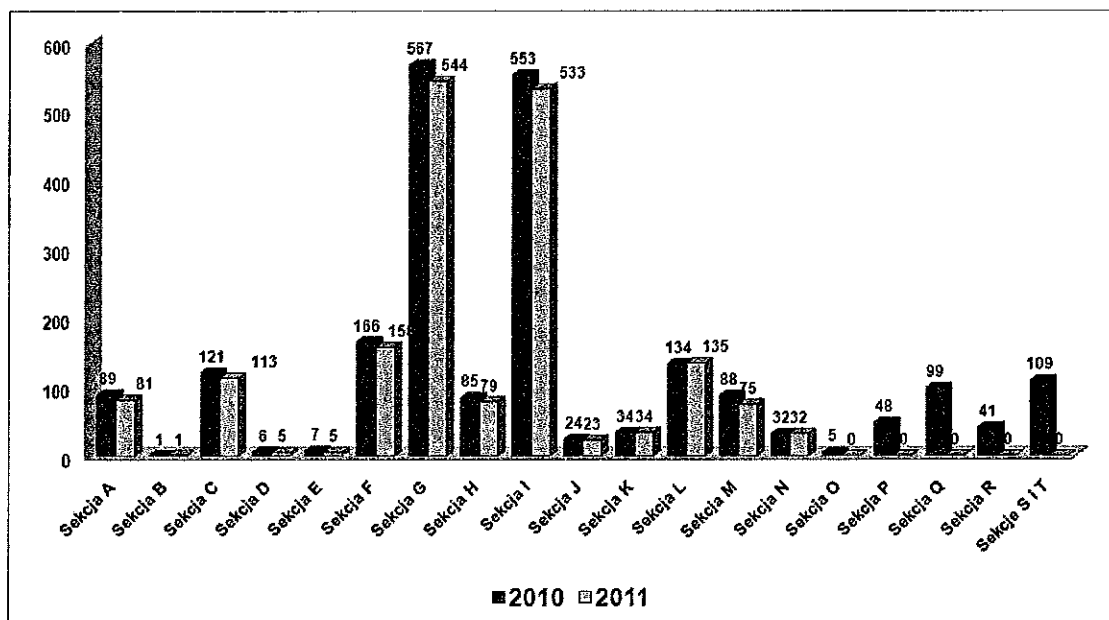
sektor prywatny	jed.gosp.	82	87	87	86	85	84
w sekcji J							
ogółem	jed.gosp.	43	44	43	41	34	30
sektor publiczny	jed.gosp.	43	44	43	41	34	30
w sekcji K							
ogółem	jed.gosp.	218	236	235	236	243	238
sektor publiczny	jed.gosp.	72	72	73	66	49	46
sektor prywatny	jed.gosp.	146	164	162	170	194	192
w sekcji L							
ogółem	jed.gosp.	5	5	5	5	5	5
sektor publiczny	jed.gosp.	5	5	5	5	5	5
w sekcji M							
ogółem	jed.gosp.	39	39	44	43	46	44
sektor publiczny	jed.gosp.	19	20	20	20	20	19
sektor prywatny	jed.gosp.	20	19	24	23	26	25
w sekcji N							
ogółem	jed.gosp.	100	99	101	100	101	97
sektor publiczny	jed.gosp.	4	4	4	4	3	3
sektor prywatny	jed.gosp.	96	95	97	96	98	94
w sekcji O							
ogółem	jed.gosp.	136	137	146	146	142	135
sektor publiczny	jed.gosp.	4	4	4	4	4	5
sektor prywatny	jed.gosp.	132	133	142	142	138	130

Źródło: Dane GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

**Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Miasta Darłowo w 2010 i 2011 r.
wg sekcji PKD 2007**

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

4.10. Infrastruktura techniczno – inżynierska Miasta

➤ WODOCIĄGI

Zgodnie z danymi Urzędu miejskiego w Darłowie, obecnie na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego funkcjonuje 7,6 km magistralnej sieci wodociągowej oraz 67,2 km sieci rozdzielczej (bez przyłączy). Do niniejszej sieci wykonano 1 260 szt. przyłączy do lokalnych budynków mieszkalnych.

Analizując dane GUS-u na przestrzeni lat 2005 – 2010 można zauważyć, że długość sieci wodociągowej na terenie Miasta systematycznie rosła i na koniec 2010 r. zwiększyła się o 5,8 km (9,72%) w stosunku do roku bazowego. Liczba przyłączy wodociągowych wzrosła w tym samym okresie o 214 sztuk. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Miasta wzrósł z kolei o 0,2 p.p.

Tabela 8. Sieć wodociągowa na terenie Miasta Darłowo w latach 2005 - 2010

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi								
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	59,70	54,20	60,20	62,30	62,80	63,40	65,50
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	1 019,00	1 034,00	1 073,00	1 102,00	1 152,00	1 196,00	1 233,00
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	540,10	550,10	591,20	560,50	562,00	625,00	536,00
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	14 131,00	14 101,00	13 979,00	13 834,00	13 802,00	13 716,00	13 652,00
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	14 131,00	14 101,00	13 979,00	13 834,00	13 802,00	13 716,00	13 652,00
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności								
wodociąg	%	97,6	97,7	97,7	97,7	97,8	97,8	97,8
kanalizacja	%	86,3	86,9	86,9	87,1	87,4	87,6	87,6
gaz	%	92,2	92,0	91,7	91,7	91,5	91,4	91,2
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych								
woda z wodociągów								
na 1 mieszkańca	m3	37,2	38,0	41,1	39,4	39,7	44,5	38,3
na 1 korzystającego / odbiorcę	m3	38,2	39,0	42,3	40,5	40,7	45,6	39,3

Źródło: Dane GUS

Miasto Darłowo zaopatrywane jest w wodę pitną z głównego komunalnego ujęcia wody, zlokalizowanego w południowo-wschodniej części Miasta, na obszarze łąk, przy zbiegu ulic Leśnej i Rzeczej (działka nr 25, obręb 15 Darłowo - pow. 5,65 ha) oraz dwóch ujęć wspomagających, zlokalizowanych w DarłóWKu Zachodnim. Woda pitna czerpana jest z sześciu studni głębinowych o głębokości od 53 do 106 m, a następnie kierowana do stacji wodociągowej znajdującej się w wolnostojącym budynku, w której zainstalowane są:

- filtry pospieszne ($V=22 \text{ m}^3$, szt. 4);
- pompy drugiego stopnia (szt. 5);
- zbiorniki hydroforowe wraz z rurociągami i armaturą kontrolno-pomiarową i systemem zabezpieczeń.

Obecne główne komunalne ujęcie wody pitnej zaliczane jest do kat. B, zatwierdzone w ilości $Q=600 \text{ m}^3/\text{h}$, przy $s=13 \text{ cm}$. Według decyzji wodno-prawnej na pobór wód z sześciu studni głębinowych określono:

- wydajność - $Q \text{ max h} = 3 \text{ 50 m}^3/\text{h}$;
- wydajność $Q \text{ max 24 h} = 5 \text{ 000 m}^3/\text{h}$.

Zgodnie z aktualnymi danymi, komunalne ujęcie wody pitnej zaspakaja bieżące potrzeby i posiada perspektywiczne rezerwy zasobowe. Ujęcie to posiada zatwierdzoną bezpośrednią strefę sanitarną (w zasięgu ogrodzenia) oraz pośrednią strefę ochronną o pow. łącznej 27 ha. Większość terenu strefy ochronnej ujęć wody stanowią trwałe użytki zielone oraz tereny odłogowane, ekstensywnie użytkowane rolniczo, z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych, które w znacznym stopniu utrudniają ich gospodarcze wykorzystanie.

Ujęcia wspomagające zlokalizowane na terenie Darłówka Zachodniego znamionują się następującymi parametrami:

- **ujęcie przy ul. Sosnowej** - na terenie O.W. Górnik; wydajność $Q \text{ śr.d} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$. Ujęcie to, z uwagi na ujmowanie wód chlorkowych, jest eksploatowane doraźnie.

Strefa ochronna ujęcia obejmuje nieogrodzony teren między zabudową o wymiarach $12 \times 7 \text{ m}$;

- **ujęcie ul. Plażowej** - na wygradzonym terenie u podnóża wzgórz wydmych, będącym w zarządzie Urzędu Morskiego w Słupsku; wydajność $Q \text{ śr.d} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$. Ujęcie to ustalone jako ujęcie rezerwowe. Bezpośrednia strefa ochronna ujęcia wyznaczona jest przez ogrodzenie działki na gruntach Urzędu Morskiego.

➤ SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Gospodarka ściekowa na terenie Miasta dla terenów zurbanizowanych w zabudowie miejskiej realizowana jest poprzez sieć kanalizacyjną, natomiast dla zabudowy zagrodowej – rozproszona realizowana jest poprzez przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków oraz bezodpływowe zbiorniki na nieczystości płynne (szamba).

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Darłowie aktualnie funkcjonuje 67,3 km sieci kanalizacyjnej, do której wykonano 1 164 przyłączy do budynków mieszkalnych.

Na podstawie danych GUS, można zauważyć na terenie Miasta postępującą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, która w latach 2005 - 2010 wzrosła o 5,3 km (8,33%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków zwiększyła się z kolei o 215 sztuk (23,32%).

Tabela 9. Sieć kanalizacyjna na terenie Miasta w latach 2005 – 2010

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kanalizacja								
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	63,60	73,20	73,30	73,30	68,50	68,50	68,90

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	922,00	962,00	991,00	1 026,00	1 078,00	1 117,00	1 137,00
ścieki odprowadzone	dam3	888,40	750,20	617,50	826,30	841,30	761,00	818,00
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	12 494,00	12 537,00	12 437,00	12 329,00	12 333,00	12 280,00	12 229,00
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	12 494,00	12 537,00	12 437,00	12 329,00	12 333,00	12 280,00	12 229,00
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności								
ogółem								
wodociąg	%	97,6	97,7	97,7	97,7	97,8	97,8	97,8
kanalizacja	%	86,3	86,9	86,9	87,1	87,4	87,6	87,6
gaz	%	92,2	92,0	91,7	91,7	91,5	91,4	91,2

Źródło: Dane GUS

Tak, jak już wyżej wspomniano Miasto Darłowo obsługiwane jest przez systemem kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-ciśnieniowym z zrzutem na oczyszczalnię ścieków oraz sporadycznie, w sposób indywidualny, poprzez zbiorniki bezodpływowe ścieków.

Poprzez układ 20 przepompowni lokalnych (w tym 1 przepompownia ciśnieniowo – podciśnieniowa zbierająca ścieki z 4 studni indukcyjnych) ścieki z poszczególnych zlewni z układem sieci grawitacyjnej włączane są do rurociągów ciśnieniowych przesyłowych i transportowane do oczyszczalni ścieków. Nieczystości płynne transportowane są zasadniczo trzema głównymi rurociągami tłocznymi Ø200 i dalej zbiorczym rurociągiem tłocznym Ø 315 w kierunku południowo-zachodnim do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej poza granicami Miasta na terenie gminy wiejskiej Darłowo, a dokładniej w miejscowości Żukowo Morskie.

Kanały sanitarne wykonane są z rur żeliwnych, kamionkowych oraz nowe z rur PCV o średnicach 160-300 mm.

Proces technologiczny oczyszczalni polega na mechaniczno-biologicznym oczyszczaniu ścieków z usuwaniem biogenów oraz przeróbką osadów pościekowych. Oczyszczone ścieki odprowadzone są poprzez przepływomierz elektromagnetyczny do odbiornika, jakim jest Struga Darłowska znajdująca się w zlewni rzeki Wieprzy. Stopień oczyszczenia ścieków na oczyszczalni wynosi 97%. Wydajność oczyszczalni ścieków szacuje się na poziomie 5 600 m³/dobę.

Na terenach nie objętych systemem kanalizacji sanitarnej funkcjonują przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków oraz bezodpływowe zbiorniki na nieczystości płynne (szamba).

Tabela 10 prezentuje podstawowe dane dotyczące ilości i jakości odprowadzanych ścieków.

Tabela 10. Oczyszczanie ścieków na terenie Miasta

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ścieki oczyszczane w ciągu roku								
odprowadzone ogółem	dam3	888,4	750,2	617,5	826,3	841,3	761,0	818,0
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam3	1224	1262	1270	1403	1243	1664	1053
oczyszczane razem	dam3	862	750	618	826	841	717	818
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam3	862	750	618	826	841	717	818
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	97,0	100,0	100,1	100,0	100,0	94,2	100,0

Ludność korzystająca z oczyszczalni								
ogółem	osoba	14484	14434	14306	14154	14100	14000	13954
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	14484	14434	14306	14154	14100	14000	13954
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu								
BZT5	kg/rok	13614	14795	14995	16695	13400	3500	4738
ChZT	kg/rok	26836	35176	35390	23851	22940	25800	61074
zawiesina ogólna	kg/rok	3514	5095	4699	7015	8200	65000	5686
azot ogólny	kg/rok	5453	6169	6207	6004	5900	6450	3548
fosfor ogólny	kg/rok	1065	744	748	982	1004	1150	347
Osady wytworzone w ciągu roku								
ogółem	t	197	198	203	210	100	430	200
stosowane w rolnictwie	t	115	75	0	0	0	0	0
stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	t	7	123	173	180	100	400	200
składowane razem	t	75	0	30	30	0	0	0
magazynowane czasowo	t	0	0	0	0	0	30	0

Źródło: Dane GUS

Analiza danych zaprezentowanych w tabeli 10 pokazuje, że odnotowanemu spadkowi w analizowanym okresie liczby osób korzystających z oczyszczalni ścieków, towarzyszył spadek ilości ścieków odprowadzonych ogółem oraz ilości oczyszczanych ścieków.

➤ GAZOCIĄG

Zgodnie z danymi Wielkopolskiego Oddziału Obrotu Gazem – Gazownia Koszalińska, Miasto Darłowo jest w 69,6% zgazyfikowane. Miasto to jest zaopatrywane w przewodowy gaz ziemny wysokometanowy. Gaz ziemny pobierany jest z gazociągu wysokiego ciśnienia-E (GZ-50)/ Stare Bielice-Bobrowice o średnicy 400 mm poprzez stację redukcyjną gazu I-stopnia zlokalizowaną w rejonie ulicy Leśnej i Spokojnej (ID stacji: 760057). Obszar Miasta zasilany jest w gaz siecią gazową średnioprężną 0200 - 0100 mm poprzez 4 stacje redukcyjne rozmieszczone na jego terenie. Natomiast sieć rozdzielcza niskoprężna posiadająca średnice od 50 do 150 mm, wykonana jest z rur stalowych oraz PE. Niniejsza sieć gazowa zasila 9 kotłowni gazowo – olejowych miejskiej sieci ciepłowniczej, lokalne kotłownie wspólnot mieszkaniowych oraz podmiotów gospodarczych, a także odbiorców indywidualnych.

Poniżej przedstawiono rozwój sieci gazowej na terenie Miasta w latach 2005-2011.

Tabela 11. Długość sieci gazowej na terenie Miasta w latach 2005 - 2011

ROK	Długość sieci gazowej (w tym średniego ciśnienia – mb)
2005	43 889
	ś/c 9 384
2006	44 658
	ś/c 9 977
2007	44 365
	ś/c 10 269
2008	53 488
	ś/c 16 534
2009	54 019

	ś/c 16 483
2010	54 379
	ś/c 16 647
2011	54 379
	ś/c 16 647

Źródło: Wielkopolski Oddział Obrotu Gazem – Gazownia Koszalińska

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że sieć gazowa na terenie Miasta z roku na rok zostaje rozbudowywana. W 2011 roku w porównaniu z rokiem 2005 długość sieci gazowej ogółem wzrosła o 23,90%, w tym sieć średniego ciśnienia o 77,39%. W związku z czym, należy zauważyć, że na opisywanym obszarze największy przyrost posiadała sieć średniego ciśnienia.

Obecnie na terenie Darłowa funkcjonuje 54 379 mb sieci gazowej, w tym 16 647 mb to gazociągi średniego ciśnienia. Zaobserwowana w ostatnich latach rozbudowa sieci gazowej na terenie Miasta wynika z coraz większego zainteresowania mieszkańców gazem, jako źródłem energii cieplnej. Dlatego też z każdym rokiem zwiększa się nie tylko długość sieci gazowej, ale i liczba odbiorców gazu – w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2008 liczba odbiorców gazu wzrosła o 2,54% (na podstawie danych Wielkopolskiego Oddziału Obrotu Gazem – Gazownia Koszalińska). Potwierdzają to dane zaprezentowane w tabeli 12.

Tabela 12. Odbiorcy gazu na terenie Miasta w latach 2008 – 2011

ROK	Odbiorcy gazu (stan na 31 grudnia danego roku)			
	ogółem	gospodarstwa domowe	ogrzewanie mieszkań	zakłady produkcyjne
2008	4 256	4 132	1 307	124
2009	4 273	4 147	1 276	126
2010	4 293	4 156	1 263	137
2011	4 357	4 160	1 250	198

Źródło: Wielkopolski Oddział Obrotu Gazem – Gazownia Koszalińska

Powyższe dane przedstawiają w latach 2008-2011 wzrost liczby odbiorców gazu ziemnego wśród gospodarstw domowych oraz zakładów produkcyjnych korzystających z gazu ziemnego.

Przedstawiony powyżej systematyczny wzrost długości sieci gazowej oraz liczebności odbiorców gazu na terenie Darłowa znajduje również odzwierciedlenie w systematycznym wzroście zużycia gazu ziemnego na potrzeby gospodarstw domowych, w tym ogrzewania mieszkań, przemysłu, handlu i usług oraz pozostałych, niesprecyzowanych odbiorców gazu.

Szczegółowe zestawienie zużycia gazu ziemnego przez poszczególnych odbiorców w latach 2008 – 2011 zaprezentowano w tabeli nr 13.

Tabela 13. Zużycie gazu w ciągu roku [tyś m³]

ROK	Zużycie gazu w ciągu roku w tyś m ³			
	ogółem	gospodarstwa domowe	ogrzewanie mieszkań	zakłady produkcyjne
2008	6 323,65	2 056,34	1 986,33	2 280,98

2009	6 068,78	2 370,34	1 862,16	1 836,28
2010	6 818,67	2 674,10	2 135,18	2 009,39
2011	6 153,97	2 543,00	1 865,35	1 745,62

Źródło: Wielkopolski Oddział Obrotu Gazem – Gazownia Koszalińska

Z powyższych danych wynika, iż najczęściej gazu ziemnego zużywane jest przez gospodarstwa domowe (41,32% zużycia gazu ogółem w 2011 r.). Znacznie mniej gazu ziemnego zużywane jest na ogrzewanie mieszkań (30,31% zużycia gazu ziemnego ogółem w 2011 r.) oraz dostarczane jest na potrzeby podmiotów gospodarczych (28,36% zużycia gazu ogółem w 2011 r.).

Ponadto dane zaprezentowane w powyższej tabeli przedstawiają wahania zużycia gazu ziemnego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Jednak ostatecznie w 2011 roku, w porównaniu z rokiem 2008, zużycie gazu ogółem spadło o 2,76%. Analizując szczegółowo zużycie gazów w odniesieniu do poszczególnych odbiorców należy stwierdzić w latach 2008 - 2011, 23,67% wzrost zużycia gazu przez gospodarstwa domowe oraz spadek zużycia gazu ziemnego przez zakłady produkcyjne o 30,67%.

Sytuacja ta świadczy o obiecującym wzroście zainteresowania gazem ziemnym przez gospodarstwa domowe jako dość ekologicznym paliwem, emitującym niewiele szkodliwych zanieczyszczeń do atmosfery. Natomiast odnotowany spadek zużycia gazu ziemnego przez podmioty gospodarcze przy jednoczesnym wzroście liczby odbiorców wśród podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie, może być spowodowany zmniejszeniem skali produkcji lub też zastąpienie gazu ziemnego w procesie technologicznym innym paliwem.

Obecnie stacje redukcyjne i sieć gazociągów rozdzielczych pozwalają na pełne pokrycie potrzeb odbiorców związanych z zapotrzebowaniem na paliwo gazowe oraz posiadają rezerwy przepustowości oraz możliwości rozbudowy do nowych odbiorców. Aktualnie stan techniczny gazociągów sieci rozdzielczej ocenia się jako dobry.

W najbliższych latach zmiany w zakresie zapotrzebowania na gaz ziemny, mogą być podyktowane głównie inwestycjami prowadzonymi na terenie Miasta w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz produkcyjnego.

Inwestycje planowane do realizacji w zakresie infrastruktury gazowej obejmują rozbudowę sieci wynikającą z potrzeb przyłączeniowych zgłaszanych przez mieszkańców Miasta (na podstawie indywidualnych umów o przyłączenie do sieci gazowej).

➤ SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Obecnie na terenie Miasta Darłowo funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza zasilana 9 źródeł wytwarzania, będących w posiadaniu Ciepłowni Miejskiej (Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., ul. Żeromskiego 15, 76-150 Darłowo).

W chwili obecnej Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie (MPEC) na terenie Miasta Darłowo dysponuje 9 kotłowniami gazowo - olejowych. W latach 1999/2000 MPEC przeprowadziło kompleksową modernizację systemu ciepłowniczego w Darłowie. Wybudowano wówczas 9 oddzielnych systemów ciepłowniczych zasilanych z 9 kotłowni gazowo-olejowych., natomiast wszystkie sieci ciepłownicze wykonano z rur preizolowanych.

Zgodnie z danymi MPEC, w 2011 roku z miejskiej sieci ciepłowniczej korzystało 34 odbiorców indywidualnych, którzy łącznie zużyli 18 361 GJ energii cieplnej przez rok na potrzeby centralnego ogrzewania oraz 4 741 GJ energii cieplnej przez rok na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej. W roku 2011 w porównaniu z rokiem 2005 zaobserwowano niepokojący spadek liczby odbiorców indywidualnych o 32,35%, a tym samym łącznego zużycia ciepła o 84,64%. Ponadto w 2011 roku z miejskiej sieci ciepłowniczej korzystało 12 odbiorców instytucjonalnych, którzy łącznie zużyli 4 524 GJ energii cieplnej przez rok na potrzeby centralnego ogrzewania. W roku 2011 w porównaniu z rokiem 2005 podobnie jak w przypadku odbiorców indywidualnych również zaobserwowano spadek liczby odbiorców instytucjonalnych o 8,33%.

Niniejsze dane potwierdzają problem MPEC w Darłowie związany z systematycznym zmniejszaniem się liczby odbiorców, co jest ściśle związane ze spadkiem mocy zamówionej. W 2011 roku w porównaniu z rokiem 2009 rokiem łączna moc zamówiona w MW na centralne ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową spadło o 8,17%. Jednocześnie należy zauważyć, że spadek mocy zamówionej ciepła, jak i zużycia ciepła spadł jedynie wśród budynków wielorodzinnych zasilanych z miejskiej sieci ciepłowniczej.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie sytuacja dotycząca spadku liczby odbiorców ciepła jest odzwierciedleniem problemu przedsiębiorstwa ciepłowniczego, dotyczącego odłączeń budynków od istniejącej miejskiej sieci ciepłowniczej. Zazwyczaj są to budynki wielorodzinne, dla których budowane są lokalne kotłownie. Problemem tym MPEC w Darłowie boryka się od 2005 roku. W związku z czym priorytetem dla MPEC jest obecnie dostosowanie systemów ciepłych do zmniejszonego zapotrzebowania na ciepło (zarówno z uwagi na kompleksową termomodernizację budynków jak i wspomniane wyżej odłączenia).

Ponadto na terenie Miasta Darłowo funkcjonuje szereg indywidualnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych oraz palenisk domowych nadal zasilanych węglem, drewnem, olejem opałowym oraz w niewielkim stopniu ogrzewaniem elektrycznym.

Na analizowanym obszarze energia cieplna wykorzystywana jest:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym;
- do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych;

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

Budynki przeznaczone na pobyt ludzi ogrzewane z indywidualnych źródeł ciepła, wykorzystują jeden z poniższych sposobów:

- Budynki posiadające instalację centralnego ogrzewania z kotłowni,
- Budynki nieposiadające instalacji c.o. – piecami na opał stały.

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Darłowo

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem										
mieszkania	mieszk.	4 856	4 899	4 904	4 949	4 964	5 018	5 056	5 129	5 160
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne										
wodociąg	mieszk.	4 843	4 888	4 893	4 938	4 953	5 007	5 045	5 121	5 152
ustęp splukiwany	mieszk.	4 666	4 713	4 718	4 763	4 781	4 836	4 874	4 950	4 981
łazienka	mieszk.	4 544	4 594	4 601	4 646	4 663	4 719	4 757	4 830	4 861
centralne ogrzewanie	mieszk.	4 174	4 228	4 235	4 280	4 298	4 354	4 393	4 466	4 497
gaz sieciowy	mieszk.	4 491	4 526	4 526	4 546	4 555	4 601	4 630	4 692	4 712
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań										
wodociąg	%	-	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
łazienka	%	-	93,8	93,8	93,9	93,9	94,0	94,1	94,2	94,2
centralne ogrzewanie	%	-	86,3	86,4	86,5	86,6	86,8	86,9	87,1	87,2

Źródło: Dane GUS

Z danych udostępnionych przez GUS wynika, iż w 2010 r. na terenie Miasta Darłowo funkcjonowało 5 160 mieszkań, wśród których 4 497 mieszkań (87,2% ogółu mieszkań w mieście) było wyposażonych w centralne ogrzewanie. Pozostałe 12,8% mieszkań z terenu Miasta Darłowo ogrzewane jest za pomocą piecyków węglowych, oszczędnościowych piecyków gazowych, dmuchaw elektrycznych oraz przenośnych piecyków olejowych. Z danych z powyższej tabeli wynika również, iż w latach 2004-2010 odnotowano systematyczny wzrost odsetku mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie – o 0,9% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2002 na terenie Miasta.

Na terenie Miasta Darłowo funkcjonuje również szereg indywidualnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych nadal zasilanych głównie węglem i drewnem, emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery.

W najbliższych latach zmiany w zakresie zapotrzebowania na ciepło z sieci ciepłowniczej, mogą być podyktowane głównie inwestycjami prowadzonymi na terenie Miasta Darłowo w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz produkcyjnego. Jednak zgodnie z danymi udostępnionymi przez MPEC w Darłowie ze względu na posiadany duży potencjał do przyłączenia nowych odbiorców oraz pokrycia zgłaszanego zapotrzebowania na ciepło, w najbliższych latach nie planuje rozbudowy systemu ciepłowniczego. Priorytetem dla niniejszego przedsiębiorstwa jest dostosowanie istniejących systemów do zmniejszonego zapotrzebowania na ciepło (zarówno z uwagi na kompleksową termomodernizację budynków jak i wspomniane wyżej odłączenia). Ponadto Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie informuje, że posiada duży potencjał energetyczny na przyłączenie nowych obiektów, który będzie wykorzystywany w miarę wystąpienia dodatkowego zapotrzebowania na ciepło z sieci ciepłowniczej.

Ponadto aktualnie w fazie konsultacji społecznych znajdują się inwestycje związane z przebudową istniejących systemów, tj: budowy węzłów indywidualnych w budynkach umożliwiających niezależne zarządzanie parametrami odbieranego ciepła przez poszczególnych odbiorców. Działania te mają za zadanie podnieść efektywność wykorzystania ciepła generowanego przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie.

Podsumowując, zgodnie z danymi udostępnionymi przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie, w planach inwestycyjnych przedsiębiorstwa na najbliższe lata nie jest uwzględniony obszar Darłowa. Niewykluczone jest jednak, że realizacja wszystkich inwestycji związanych z rozbudową sieci ciepłowniczej będzie mogła odbywać się w miarę zgłaszania się nowych odbiorców, pod warunkiem spełnienia kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw ciepła dla Przedsiębiorstwa Ciepłowniczego oraz zawarcia porozumienia pomiędzy dostawcą ciepła a odbiorcą.

➤ INFRASTRUKTURA DROGOWA

Przez teren Miasta Darłowo przebiegają następujące szlaki komunikacyjne:

- Drogi miejskie – 44,767 km;
- Drogi powiatowe – 7,956 km;
- Drogi wojewódzkie – 11,399 km;
- Drogi krajowe – 1,086 km.

Tabela 15. Wykaz dróg miejskich

LP	Nr drogi miejskiej	Nazwa drogi	ULICA	Kate goria drogi	km
1.	155002Z	Admiralska	ul. Admiralska	L	0,613
2.	-	-	ul. Akacyjowa		0,252
3.	155029Z	Aleja Jana Pawła II	ul. Aleja Jana Pawła II		2,706
4.	155003Z	Aleja Parkowa	ul. Aleja Parkowa	L	0,716
5.	155001Z	Aleje Wojska Polskiego	ul. Aleje Wojska Polskiego		0,176
6.	-	Andersa	ul. gen. Władysława Andersa		0,250
7.	155040Z	Anny	ul. Księżnej Anny	L	0,331
8.	155004Z	Bałtycka	ul. Bałtycka	D	0,160
9.	155005Z	Bema	ul. Józefa Bema	L	0,190
10.	155006Z	Berlinga	ul. gen. Zygmunta Berlinga	D	0,191
11.	155007Z	Bosmańska	ul. Bosmańska	L	0,612
12.	155008Z	Brzozowa	ul. Brzozowa	D	0,294
13.	-	Chabrowa	ul. Chabrowa		0,237
14.	-	Chelmońskiego	ul. Józefa Chelmońskiego		0,359
15.	155009Z	Chińska	ul. Chińska	L	0,185
16.	155010Z	Chłopickiego	ul. Józefa Chłopickiego	L	0,129
17.	155011Z	Cicha	ul. Cicha	L	0,289
18.	155012Z	Dąbrowskiego	ul. Jana Henryka Dąbrowskiego	D	0,266

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

LP	Nr drogi miejskiej	Nazwa drogi	ULICA	Kate- goria drogi	km
19.	155013Z	Dębowa	ul. Dębowa		0,614
20.	155014Z	Długa	ul. Długa		0,760
21.	155015Z	Dorszowa	ul. Dorszowa	L	0,159
22.	155016Z	Dulewicz	ul. Stanisława Dulewicz	L	0,175
23.	155017Z	Dygasińskiego	ul. Adolfa Dygasińskiego	L	0,306
24.	-	Ekologów	skwer Ekologów - teren zielony		0
25.	-	Eryka	pl. Króla Eryka - teren zielony		0
26.	155018Z	Fałata	ul. Juliana Fałata	D	0,116
27.	155019Z	Fiodorowa	ul. Hieronima Fiodorowa	L	0,200
28.	-	Fiołkowa	ul. Fiołkowa		0,298
29.	155020Z	Flisacka	ul. Flisacka	D	0,178
30.	155021Z	Franciszkańska (dawna Szkolna)	ul. Franciszkańska	L	0,190
31.	155022Z	Gdyńska	ul. Gdyńska	L	0,122
32.	155094Z	Gertrudy (dawna Cmentarna)	ul. św. Gertrudy	L	0,361
33.	-	-	Rondo im. Zbysława Góreckiego		0
34.	155023Z	Grottgera	ul. Artura Grottgera	L	0,253
35.	155024Z	Helska	ul. Helska	L	0,303
36.	155025Z	Hotelowa	ul. Hotelowa	L	0,121
37.	155026Z	Hubała	ul. mjr. Hubala	D	0,265
38.	155027Z	Jachtowa	ul. Jachtowa	L	0,161
39.	155028Z	Jagiellońska	ul. Jagiellońska	L	0,509
40.	155030Z	Kapitańska	ul. Kapitańska		0,162
41.	155031Z	Karłowicza	ul. Mieczysława Karłowicza	L	0,498
42.	155032Z	Kaszubska	ul. Kaszubska	L	0,218
43.	-	Kolejowa	ul. Kolejowa		0,167
44.	155033Z	Konopnickiej	ul. Marii Konopnickiej	L	0,075
45.	155034Z	Kopernika	ul. Mikołaja Kopernika	L	0,205
46.	155035Z	Kossaka	ul. Wojciecha Kossaka	D	0,127
47.	155036Z	Kościelna	ul. Kościelna		0,189
48.	155058Z	Kościuszki	pl. Tadeusza Kościuszki	L	0,235
49.	155037Z	Kotwiczna	ul. Kotwiczna	D	0,218
50.	155038Z	Kowalska	ul. Kowalska	L	0,170
51.	155039Z	Krótką	ul. Krótka	L	0,135
52.	155041Z	Kurpińskiego	ul. Karola Kurpińskiego	L	0,098
53.	-	Letnia	ul. Letnia		0,115
54.	-	Lutosławskiego	ul. Witolda Lutosławskiego		0,575
55.	155042Z	Łąkowa	ul. Łąkowa	L	0,371
56.	155043Z	Maczka	ul. gen. Stanisława Maczka	D	0,153
57.	155001Z	Maja	ul. 1-go Maja	L	0,240
58.	-	Makowa	ul. Makowa		0,309
59.	155044Z	Marynarska	ul. Marynarska	L	0,612
60.	-	Maszewa	ul. Jana z Maszewa		0,226
61.	155045Z	Masztowa	ul. Masztowa	L	0,125
62.	155046Z	Matejki	ul. Jana Matejki	D	0,185
63.	155047Z	Mickiewicza	ul. Adama Mickiewicza		0,235
64.		Miodowa	ul. Miodowa		0,143
65.	155048Z	Młyńska	ul. Młyńska	L	0,264

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

LP	Nr drogi miejskiej	Nazwa drogi	ULICA	Kate- goria drogi	km
66.	155049Z	Moniuszki	ul. Stanisława Moniuszki	L	0,218
67.	155050Z	Muchy (dawna Róży Luksemburg)	ul. Józefa Muchy	L	0,226
68.	155051Z	Nadbrzeżna	ul. Nadbrzeżna	L	0,335
69.	-	-	Nadmorska		1,200
70.	-	-	Nagietkowa		0,213
71.	155052Z	Nowowiejskiego	ul. Feliksa Nowowiejskiego	L	0,102
72.	155053Z	Ogińskiego	ul. Michała Kleofasa Ogińskiego	D	0,072
73.	155054Z	Ogrodowa	ul. Ogrodowa	L	0,136
74.	155055Z	Osadnicza	ul. Osadnicza	D	0,195
75.	155056Z	Paderewskiego	ul. Ignacego Jana Paderewskiego	L	0,105
76.	155057Z	Piastowska	ul. Piastowska	D	0,302
77.	-	Piłsudskiego	pl. marsz. Józefa Piłsudskiego - teren zielony		0
78.	155060Z	Plater	ul. Emilii Plater	L	0,764
79.	155061Z	Plażowa	ul. Plażowa	L	0,313
80.	155062Z	Pocztowa	ul. Pocztowa	L	0,223
81.	155063Z	Polna	ul. Polna	D	1,311
82.	155064Z	Południowa	ul. Południowa	L	0,290
83.	155065Z	Pomorska	ul. Pomorska	L	0,237
84.	-	Popieluszki	ul. ks. Jerzego Popieluszki		0,471
85.	155066Z	Portowa	ul. Portowa	D	0,373
86.	155067Z	Powstańców Warszawskich	ul. Powstańców Warszawskich	L	0,418
87.	155069Z	Północna	ul. Północna	D	0,968
88.	155068Z	Przemysłowa	ul. Przemysłowa	L	0,737
89.	155070Z	Pucka	ul. Pucka	L	0,115
90.	155071Z	Pułaskiego	ul. Kazimierza Pułaskiego	L	0,579
91.	155072Z	Racisław	ul. Racisław	L	1,234
92.	155073Z	Ratuszowa	ul. Ratuszowa	L	0,092
93.	155074Z	Reja	ul. Mikołaja Reja	L	0,341
94.	155075Z	Reymonta	ul. Władysława Stanisława Reymonta	L	0,643
95.	155076Z	Roweckiego	ul. gen. Stefana Roweckiego	D	0,118
96.	155077Z	Rybacka	ul. Rybacka	L	0,226
97.	155078Z	Rynkowa	ul. Rynkowa		0,390
98.	155079Z	Rzeczna	ul. Rzeczna	D	0,312
99.	155080Z	Rzemieślnicza	ul. Rzemieślnicza	L	0,313
100.	155081Z	Sawickiej	ul. Hanki Sawickiej	L	0,400
101.	-	Sikorskiego	skwer gen. Władysł. Sikorskiego - teren zielony		0
102.	155082Z	Słoneczna	ul. Słoneczna	D	0,368
103.	155083Z	Słowackiego	ul. Juliusza Słowackiego	L	0,190
104.	155084Z	Słowiańska	ul. Słowiańska	L	0,931
105.	155085Z	Sosnowa	ul. Sosnowa	D	0,144
106.	155086Z	Splawie	ul. Splawie	D	0,294
107.	155087Z	Spokojna	ul. Spokojna	L	0,239
108.	155088Z	Sportowa	ul. Sportowa	L	1,100
109.	-	Stoczniowa	ul. Stoczniowa		0,146
110.	155089Z	Stodolniana	ul. Stodolniana	L	0,110
111.	155090Z	Sucharskiego	ul. mjr Henryka Sucharskiego	D	0,119
112.	-	Szantowa	ul. Szantowa	wewn.	0,062

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

LP	Nr drogi miejskiej	Nazwa drogi	ULICA	Kate goria drogi	km
113.	155091Z	Szarych Szeregów	ul. Szarych Szeregów	D	0,324
114.	155092Z	Szpitalna	ul. Szpitalna	L	0,118
115.	155093Z	Ścienna	ul. Ścienna	D	0,068
116.	-	-	ul. Turystyczna		
117.	155095Z	Traugutta	ul. Romualda Traugutta	L	0,132
	-	-	ul. O.Damiana Tynieckiego		0,472
118.	155096Z	Wałowa	ul. Wałowa	L	0,895
119.	155097Z	Wczasowa	ul. Wczasowa	D	0,113
120.	155098Z	Wenedów	ul. Wenedów	L	0,397
121.	155099Z	Wiejska	ul. Wiejska	D	0,482
122.	155100Z	Wieniawskiego	ul. Henryka Wieniawskiego	L	0,484
123.	155101Z	Wierzbowa	ul. Wierzbowa	D	0,159
124.	155102Z	Wilków Morskich	ul. Wilków Morskich		0,464
125.	-	Wiosenna	ul. Wiosenna		0,117
126.	-	-	ul. Wiśniowa		
127.	155103Z	Władysława IV	ul. Władysława IV		0,444
128.	155104Z	Wojsk Ochrony Pogranicza	ul. Wojsk Ochrony Pogranicza	L	0,197
129.	155105Z	Wschodnia	ul. Wschodnia	D	0,183
130.		Wybickiego	ul. Józefa Wybickiego		0,335
131.		Wyszyńskiego	ul. kard. Stefana Wyszyńskiego		0,598
132.	155106Z	Zachodnia	ul. Zachodnia	D	0,197
133.	-	Zacisze	ul. Zacisze		0,213
134.	155107Z	Zamkowa	ul. Zamkowa	L	0,230
135.	155059Z	Zamkowy	Plac Zamkowy	L	0,022
136.	155108Z	Zawiszy Czarnego	ul. Zawiszy Czarnego	L	0,072
137.	155109Z	Zielona	ul. Zielona	L	0,529
138.	-	Zofii	ul. Księżnej Zofii		0,227
139.	155110Z	Zygmunta III Wazy	ul. Zygmunta III Wazy	D	0,102
140.	155111Z	Żagłowa	ul. Żagłowa	L	0,161
141.	155112Z	Żeleńskiego	ul. Władysława Żeleńskiego	D	0,070
142.	155113Z	Żwirki i Wigury	ul. Żwirki i Wigury	L	0,190
Łączna długość dróg					44,767

Źródło: Dane Urząd Miejski w Darłowie

Tabela 16. Wykaz dróg powiatowych

lp.	Nr drogi pow.	Nazwa drogi	ulica	Kat. drogi	km
1.	0523Z	Bogusława X	ul. Bogusława X	Z	0,301
2.	0527Z	Chopina	ul. Fryderyka Chopina	Z	1,162
3.	0544Z	Jadwigi	ul. Królowej Jadwigi	Z	0,509
4.	0535Z	Kanałowa	ul. Kanałowa	Z	0,451
5.	0552Z	Lotników Morskich	ul. Lotników Morskich	Z	1,972
6.	0554Z	Okrężna	ul. Okrężna	Z	0,623
7.	0556Z	Szymanowskiego	ul. Karola Szymanowskiego	Z	0,223
8.	0557Z	Tkacka	ul. Tkacka	Z	0,097
9.	0559Z	Wyspiańskiego	ul. Stanisława Wyspiańskiego	Z	0,866
10.	0560Z	Zwycięstwa	ul. Zwycięstwa	Z	0,953
11.	0561Z	Żeromskiego	ul. Stefana Żeromskiego	Z	0,799
Łączna długość dróg					7,956

Źródło: Dane Urząd Miejski w Darłowie

Tabela 17. Wykaz dróg wojewódzkich

LP	Nr drogi wojewódzkiej	Nazwa drogi	ULICA
1.	203	Aleje Wojska Polskiego	ul. Aleje Wojska Polskiego
2.	205	Conrada (dawniej Konrada)	ul. Józefa Conrada
3.	203	Curie-Skłodowskiej	ul. Marii Curie-Skłodowskiej
4.	205	Kapielowa	ul. Kapielowa
5.	205	Leśna	ul. Leśna
6.	205	Morska	ul. Morska
7.	205	Podzamcze	ul. Podzamcze
8.	203	Sowińskiego	ul. gen. Józefa Sowińskiego
9.	203	Tynieckiego (dawna Żymierskiego)	ul. Ojca Damiana Tynieckiego
10.	203	Wyspiańskiego	ul. Stanisława Wyspiańskiego

Źródło: Dane Urząd Miejski w Darłowie

Tabela 18. Wykaz dróg krajowych

LP	Nr drogi krajowej	Nazwa drogi	ULICA	Kategoria drogi	km
5.	37	Aleje Wojska Polskiego	ul. Aleje Wojska Polskiego	-	1,086
Łączna długość dróg					1,086

Źródło: Dane Urząd Miejski w Darłowie

4.11. Gospodarka odpadami

Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie Miasta Darłowa wyniosła w 2010 roku 2 636,58 t. Liczba budynków mieszkalnych objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych wyniosła 33,04%, przy następujących założeniach:

- Liczba gospodarstw domowych = liczba mieszkań na terenie Miasta w 2010 r. – 5 129 szt. (dane GUS),
- Liczba gospodarstw domowych z których odebrano zmieszane odpady komunalne w ciągu roku 2010 – 1 694,87 szt. (dane GUS).

Tabela 19. Gospodarka odpadami na terenie Miasta Darłowo

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	5 014,30	4 714,30	4 360,00	3 141,09	2 755,93	2 636,58
z gospodarstw domowych	t	3 314,30	3 328,50	3 050,00	1 809,64	1 751,53	1 694,87
udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych	%	99,82	100,00	100,00	100,00	-	-
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt	-	-	-	-	1 249,00	1 349,00
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt	-	-	-	-	2,00	1,00

Źródło: Dane GUS

Tabela 19 prezentuje podstawowe dane dotyczące ilości i jakości wytworzonych na terenie Darłowa odpadów. Ilość zebranych zmieszanych odpadów w analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się i do roku 2010 obniżyła się o 90,18% w stosunku do roku bazowego.

➤ SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW

Na terenie Miasta Darłowo funkcjonują obecnie pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki odpadów, tj. pojemniki na plastik i szkło. Pojemniki te są rozstawione na terenie całego Miasta Darłowa, w miejscach ogólnodostępnych.

W przypadku odpadów wielkogabarytowych mieszkańcy mają możliwość dowozu do miejsca zbiórki, lub umieszczenia odpadów w specjalnie ustawionym pojemniku.

➤ POZOSTAŁE ODPADY

- Baterie i akumulatory - selektywna zbiórka organizowana jest przez Miasto oraz placówki oświatowe;
- Zużyty sprzęt elektroniczny – mieszkańcy zobowiązani są dowieźć zużyty sprzęt do wyznaczonego punktu zbiorczego;
- Przetępione leki – zbierane są przez podmioty prowadzące punkty sprzedaży;
- Padłe zwierzęta – odbierane są przez podmiot, z którym Miasto zawarło umowę na transport i utylizację.

➤ SKŁADOWANIE ODPADÓW

W związku z faktem, że na terenie Miasta Darłowo nie funkcjonuje składowisko odpadów, powstające odpady komunalne składowane są na składowisku odpadów innym niż niebezpieczne i obojętne, zlokalizowanym w miejscowości Gwiazdowo na terenie gminy wiejskiej Sławno w powiecie sławieńskim. Natomiast zbiórką i transportem odpadów zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Darłowie.

Pomimo zorganizowanej zbiórki, część powstających odpadów trafia do środowiska, w spon-tanicznie powstające miejsca nielegalnego porzucania odpadów tzw. „dzikie wysypiska śmieci”. Wśród porzucanych odpadów dominują odpady budowlane z budowy i rozbioru obiektów budowlanych. Nielegalne miejsca porzucania odpadów obniżają walory estetyczne krajobrazu oraz stanowią źródło zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych.

Na terenie Miasta Darłowo nie funkcjonują żadne instalacje do odzysku i/lub unieszkodliwiania odpadów.

W związku z tym, że w dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wprowadzone zostaną radykalne zmiany w gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Zmiany te wprowadzane będą jednak stopniowo.

Od 1 stycznia 2012 r. w miejsce zezwoleń wydawanych przez Burmistrza Miasta Darłowo prowadzony jest rejestr działalności regulowanej polegającej na świadczeniu usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, znajdujących się na terenie Miasta. Oznacza to, że przedsiębiorcy, którzy będą chcieli rozpocząć prowadzenie działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych, będą zobowiązani złożyć w Urzędzie Miejskim w Darłowie wnioski o wpis do rejestru działalności regulowanej. Nie dotyczy to przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych przed dniem wejścia w życie znowelizowanej ustawy. Zezwolenia te zachowują ważność do końca 2012 roku.

W Mieście Darłowo odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na nowych zasadach zacznie obowiązywać od dnia 1 lipca 2013 r. Wówczas właściciele nieruchomości będą obowiązani wносить do Urzędu Miejskiego w Darłowie tzw. opłatę za gospodarowanie odpadami wyliczoną w składanych do Miasta deklaracjach. W zamian za opłatę Miasto Darłowo przejmie obowiązki właściciela nieruchomości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Wspomniana opłata uwzględniać będzie koszty odbioru, transportu, zbierania, odzysku i recyklingu odpadów. Metodę ustalenia opłaty, stawkę opłaty, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty oraz wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustali Miasto Darłowo.

W myśl zapisów nowej ustawy gmina ma obowiązek objąć wszystkich właścicieli nieruchomości na swoim terenie systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Nowe przepisy określają, iż wójt, burmistrz lub prezydent miasta musi zorganizować przetarg na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Dodatkowo Miasto będzie gospodarowało środkami pochodzącymi z opłat pobieranych od właścicieli nieruchomości, a od firm egzekwowało będzie odpowiednią jakość usług.

Do czasu wprowadzenia nowego systemu właściciele nieruchomości będą rozliczać się za odbiór odpadów komunalnych z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej w Darłowie, z którym mają zawarte umowy.

Znowelizowana ustawa wskazuje również, iż do zadań gminy należeć będzie ustanowienie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ma ono obejmować co najmniej takie frakcje z odpadów jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe oraz odpady ulegające biodegradacji, a także tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz wskazywanie mieszkańcom, gdzie prowadzone będą punkty zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

Nowelizacja ustawy wprowadza również obowiązek przedstawiania sprawozdań z realizacji powierzonych zadań zarówno przez marszałków województw, gminy, jak i przedsiębiorców odbierających odpady komunalne.

Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest zobowiązany do przedstawienia kwartalnych sprawozdań zawierających informacje dotyczące masy

poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania, masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, liczby właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne oraz właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem.

Miasto Darłowo zobowiązane jest do sporządzania rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zawiera ono informacje przekazane przez podmioty odbierające odpady komunalne oraz informacje o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, jak również informacje o ilości i rodzaju nieczystości ciekłych odebranych z obszaru danej gminy.

Marszałek województwa jest obowiązany do sporządzenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, zawierającego zsumowane informacje pochodzące ze sprawozdań sporządzanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast z terenu danego województwa.

Nie realizowanie postanowień ustawy wiąże się z karami pieniężnymi nakładanymi przez organy administracyjne drogą decyzji administracyjnej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska może nałożyć na Miasto Darłowo karę w przypadku niezapewnienia osiągnięcia określonych poziomów odzysku i recyklingu oraz redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, jak również w przypadku niedopełnienia obowiązków sprawozdawczych.

Miasto Darłowo może nałożyć karę na przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, gdy przedsiębiorca nie zapewni osiągnięcia określonych poziomów odzysku i recyklingu oraz redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, miesza selektywnie zebrane odpady komunalne ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi, transportuje odpady do instalacji niewskazanej w uchwale w sprawie realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, przekazuje nierzetelne sprawozdania lub przekazuje sprawozdania z opóźnieniem.

Wprowadzenie nowego systemu ma na celu uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami, upowszechnienie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych (w szczególności odpadów ulegających procesowi biodegradacji) kierowanych na składowiska odpadów, zwiększenie liczby instalacji do odzysku, wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów, skrócenie odległości na jakie transportowane są odpady komunalne oraz skuteczne monitorowanie postępowania z odpadami komunalnymi.

5. Założenia Programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Darłowo nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego właśnie względu konieczne jest

przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów oraz strategii zewnętrznych wyższego rzędu umożliwiające szersze spojrzenie na poszczególne elementy dziedziny ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych Miasta Darłowo, zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym.

5.1. Uwarunkowania zewnętrzne do realizacji Programu

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla Miasta Darłowo w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- „*Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*”,
- „*Krajowy Program Ochrony Środowiska*”, „*Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015*”, „*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2011 - 2014 z Perspektywą do 2018 r.*”
- „*Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego, „Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu sławieńskiego*”.
- „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”, „*Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z inwentaryzacją dla Powiatu Sławieńskiego*”,
- „*Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku*”.

5.1.1. Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

Główne cele wynikające z polityki ekologicznej państwa dotyczące Miasta Darłowo:

- 1) W zakresie poprawy jakości środowiska:
 - osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze sypkami powierzchniowymi,
 - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
 - minimalizacja zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem,
 - wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 2) W zakresie ochrony przyrody:
 - zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,
 - ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- 3) W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:

- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

4) W zakresie zadań systemowych:

- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,
- upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
- zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- współpraca z sąsiednimi gminami.

5.1.2. Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej województwa

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne dla Miasta Darłowo w zakresie ochrony środowiska, wynikają z następujących dokumentów strategicznych województwa zachodniopomorskiego:

- Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015;
- Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

Wszelkie cele i działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo muszą być bowiem zbieżne z celami i działaniami ujętymi w dokumentach strategicznych Województwa Zachodniopomorskiego, a także przyczyniać się do ich realizacji. W związku z tym, etap formułowania priorytetów i celów ekologicznych dla Miasta Darłowo, musi zostać poprzedzony analizą zewnętrznych uwarunkowań, podyktowanych polityką ekologiczną województwa.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 sformułowano następującą misję rozwoju województwa: *Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów*, Misja ta zostanie urzeczywistniona poprzez realizację celów strategicznych, kierunkowych oraz poszczególne typy działań. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe. Dla poszczególnych celów kierunkowych zdefiniowano działania, które nie stanowią kolejnego piętra struktury strategii i nie są im przyporządkowane wskaźniki. Działania określają sposoby postępowania właściwe do uzyskania poszczególnych celów. Podmiotem

realizującym tak sformułowane cele i działania jest cała społeczność województwa, nie zaś tylko jego instytucje samorządowe.

Strategia za nadrzędny cel rozwoju Mazowsza przyjmuje wzrost konkurencyjności gospodarki i zrównoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawę poprawy jakości życia mieszkańców.

Najistotniejsze, z punktu widzenia ochrony środowiska na analizowanym obszarze, są następujące cele i kierunki działań sprecyzowane w Strategii:

1. **CEL STRATEGICZNY NR 4:** „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”;

2. **CELE KIERUNKOWE:**

- 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- 4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów;
- 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii;
- 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami;
- 4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2008 – 2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2012 – 2015

Poniżej przedstawiono cele i zadania Programu ochrony środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015:

I CEL STRATEGICZNY: *Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski*

a) **Cel 1** – Poprawa jakości środowiska.

- **Cel 1.1** – Poprawa gospodarki wodnej.
 - **Cel 1.1.1** – Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych;
 - **Cel 1.1.2** – Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą.
- **Cel.1.2** – Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
- **Cel 1.3** – Poprawa klimatu akustycznego.
- **Cel 1.4** – Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

b) **Cel 2** – Poprawa gospodarki odpadami.

c) **Cel 3** - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

- d) **Cel 4.** - Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego i Zalewu Szczecińskiego
- e) **Cel 5** – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego.

II CEL STRATEGICZNY: *Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych:*

- a) **Cel 6** – Ochrona złóż kopalin.
- b) **Cel 7** - Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego.
- c) **Cel 8** - Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów.

III CEL STRATEGICZNY: *Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska:*

- a) **Cel 9** - Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Z perspektywy tworzenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo wszystkie powyżej przedstawione cele Programu ochrony środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015 są istotne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, który został przyjęty uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. ma trzy zasadnicze cele:

- dostarczenie informacji o województwie, zwłaszcza o jego uwarunkowaniach przestrzennych i kierunkach rozwoju w tej dziedzinie,
- kształtowanie polityki przestrzennej w województwie, zgodnej ze strategią rozwoju kraju, strategią rozwoju województwa i innymi dokumentami strategicznymi i programowymi,
- koordynację elementów planowania rozwoju wynikających ze zobowiązań międzynarodowych, planowania krajowego, regionalnego i lokalnego.

Realizując te cele plan zagospodarowania przestrzennego województwa określa:

- uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, położenia województwa w przestrzeni krajowej i europejskiej oraz z krajowych i europejskich strategii i programów rozwoju,
- uwarunkowania wewnętrzne, wynikające ze strategii i programów wojewódzkich, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego i potrzeb jego ochrony, stanu zagospodarowania przestrzeni oraz rozwoju społeczno-gospodarczego województwa,
- kierunki i działania służące realizacji strategicznych celów rozwoju województwa, z uwzględnieniem zadań o znaczeniu ponadlokalnym o zasięgu krajowym i wojewódzkim,

- narzędzia realizacji planu, w tym rekomendacje do krajowej i regionalnej polityki przestrzennej oraz system monitoringu.

Z perspektywy tworzenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo, najistotniejsze w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego są zapisy dotyczące celów związanych właśnie z polityką ekologiczną, które brzmią następująco:

1. Cel szczegółowy: 3.3.3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego:

a) Kierunki działań:

- zachowanie walorów przyrodniczych środowiska, determinujących jego funkcje i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji;
- ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb;
- ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych;
- wykorzystanie kopalin uwzględniając potrzeby gospodarcze oraz ochronę środowiska.

1. Cel szczegółowy: 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój usług elektronicznych i odnawialnych źródeł energii:

a) Kierunki działań:

- rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych;
- budowa i rozbudowa sieci gazowych;
- ograniczenie zużycia paliw węglowych i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- racjonalne wykorzystanie zasobów wód powierzchniowych do celów komunalnych, gospodarczych i przyrodniczych;
- budowa i rozbudowa systemów oczyszczania ścieków zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków;
- poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej;
- utworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego.

5.1.3. Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej powiatu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA LATA 2011 -2014 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVII/IV/72/11 Rady Powiatu w Sławnie, z dnia 25 listopada 2011r.

Cele i zadania Programu ochrony środowiska na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018:

1. Cel 1. - Poprawa jakości środowiska naturalnego;

A. Cele średniookresowe:

- Cel 1.1. - Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Cel 1.2. - Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
- Cel 1.3. - Poprawa klimatu akustycznego.
- Cel 1.4. - Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

2. Cel 2. - Poprawa gospodarki odpadami;

Obecnie, głównymi celami do osiągnięcia w gospodarce odpadami na terenie powiatu są :

- sprawowanie kontroli nad odbieraniem odpadów komunalnych zmieszanych od wszystkich mieszkańców powiatu,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu,
- edukacja na temat segregacji odpadów u „źródła”,
- realizowanie założeń Krajowego i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

3. Cel 3. - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;

4. Cel 4. - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego;

5. Cel 5. - Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego;

6. Cel 6. - Ochrona złóż kopalin;

7. Cel 7. - Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno - gospodarczego;

8. Cel 8. - Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów;

9. Cel 9. - Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO DO ROKU 2015

Załącznik do Uchwały Nr XXX/252/2002 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 27 czerwca 2002 r.

Cele i zadania Strategii Rozwoju powiatu sławieńskiego zostały zgrupowane w obrębie następujących obszarów problemowych: *Rolnictwo, leśnictwo i wieś, Morze i gospodarka*

morska, klimat, środowisko, Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna, Turystyka, Przedsiębiorczość, Strefa społeczna, Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna, Zarządzanie rozwojem powiatu.

Najistotniejsze, z punktu widzenia ochrony środowiska na analizowanym obszarze, są następujące cele sprecyzowane w Strategii:

A. Obszar problemowy: Rolnictwo, leśnictwo i wieś

1. Cel 1. Rozwój zaplecza organizacyjnego i logistycznego rolnictwa, wspieranie organizowania się rolników;
2. Cel 2. Podnoszenie poziomu wiedzy rolników i ułatwianie im dostępu do informacji;
3. Cel 3. Wspieranie alternatywnych form wykorzystania ziemi i lasu;
4. Cel 4. Stworzenie markowego produktu na bazie hodowli ryb słodkowodnych, szczególnie pstrąga;
5. Cel 5. Odnowa wsi powiatu sławieńskiego;

B. Obszar Problemowy: Morze i gospodarka morska, klimat, środowisko

6. Cel 6. Przygotowanie do rozwoju funkcji uzdrowiskowej wybranych miejscowości powiatu;
7. Cel 7. Przygotowanie podstaw do rozwoju produktu kompleksowego wokół połowów, przetwórstwa i usług oraz produkcji związanych z rybami;
8. Cel 8. Wzmocnienie morskiego charakteru północnej części powiatu;

F. Obszar problemowy: Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna

9. Cel 14. Ochrona i kształtowanie krajobrazu;
10. Cel 15. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej powiatu;
11. Cel 16. Dobry stan środowiska naturalnego.

5.1.2. Uwarunkowania wewnętrzne realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA DARŁOWO NA LATA 2004-2006 (Z PRZEDŁUŻONYM OKRESEM PROGRAMOWANIA DO 2013 ROKU)

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Darłowo jest dokumentem uchwalanym przez Radę Miejską w celu określenia najważniejszych zamierzeń, osiąganych wspólnym wysiłkiem władz samorządowych, mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny PRL sformułowano następująco: *Celem nadrzędnym działań strategicznych samorządu lokalnego jest rozwój miasta rozumiany jako szybki i wyraźnie odczuwalny dla mieszkańców wzrost szans realizowania celów życiowych w oparciu o własną przedsiębiorczość, talenty, wiedzę i indywidualną aktywność.*

Realizacja celu strategicznego ma się odbywać poprzez osiąganie poszczególnych kierunków działań oraz konkretne zdefiniowane działania.

Wśród kierunków działań w zakresie położenia i środowiska naturalnego wyszczególniono:

1. Kierunki działań:

- Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej;
- Budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej.

2. Działania:

- **Działanie 2:** obejmować będzie budowę i rozbudowę infrastruktury technicznej w zakresie kompleksowego skanalizowania Gminy.

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST WRAZ
Z INWENTARYZACJĄ DLA GMINY MIASTO DARŁOWO**

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji Programu na terenie Miasta Darłowo:

- Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Darłowo;
- Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest, w tym regulaminu przyznawania dotacji / dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej na terenie Gminy Miasto Darłowo (...);
- Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest;
- Oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej z wyrobów zawierających azbest;
- Oczyszczanie pozostałych obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobów zawierających azbest;
- Działania informacyjno – edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne).

6. Założenia ochrony środowiska dla Miasta Darłowo do 2019 roku

6.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo

Cel nadrzędny Programu Ochrony środowiska dla Miasta Darłowo otrzymał następujące brzmienie:

**OSIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA DARŁOWO
ORAZ POPRAWA JEGO ATRAKCYJNOŚCI POPRZEZ DZIAŁANIA SPOŁECZNE I INWESTYCYJNE
W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA**

Powyższy cel jest spójny z celami wyznaczonymi w dokumentach planistycznych obowiązujących na terenie Miasta Darłowo.

6.2. Priorytety ekologiczne

Priorytety ekologiczne dla Miasta Darłowo sprecyzowano na podstawie diagnozy stanu oraz zagrożeń środowiska, a także założeń polityki ekologicznej Polski, województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu sławieńskiego.

PRIORYTETY EKOLOGICZNE DLA MIASTA DARŁOWO:

- OPTYMALIZACJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ
- OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO;
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI;
- OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM;
- OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU
- EDUKACJA EKOLOGICZNA
- ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ.

Oprócz konieczności zapewnienia spójności z dokumentami strategicznymi, wyznaczając priorytety ekologiczne, a następnie cele i zadania w zakresie polityki ekologicznej Miasta Darłowo, kierowano się także następującymi zasadami:

- „eliminacji największych problemów”;
- zapobiegania spodziewanym problemom;
- oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych;
- „zanieczyszczający płaci”;
- odpowiedzialności za prowadzone działania;
- skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

7. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

7.1. Jakość wód i stosunki wodne

7.1.1. Stan aktualny

Miasto Darłowo leży w całości na obszarze dorzecza Wieprzy. Na jego terenie występują zarówno wody powierzchniowe, jak i podziemne.

➤ WODY POWIERZCHNIOWE

Analizując wody powierzchniowe Miasta Darłowa, należy zaznaczyć, że obejmują one zarówno wody płynące, jak i wody stojące. Dodatkowo w przypadku niniejszego Miasta mamy do czynienia z wodami morskimi, tj. Morzem Bałtyckim. Wody powierzchniowe płynące i stojące zajmują ogółem ok. 55 ha tj. 2,8% powierzchni Miasta Darłowo.

1. Wody płynące

Większość obszaru Miasta Darłowo odwadniana jest przez dolny i ujściowy odcinek Wieprzy o długości około 7 km, odprowadzający wody jej dorzecza do Morza Bałtyckiego. Wieprza jest rzeką I – rzędową. Wypływa z Jeziora Białego na Pojezierzu Bytowskim. Niniejsza rzeka uważana jest przez wędkarzy za jedną z bardziej bogatych w zasoby ryb łososiowatych.

We wschodniej części Miasta przepływa rzeczka o nazwie Łękawica, która wpada do Wieprzy. Jej ujściowy odcinek stanowi fragment granicy Miasta i gminy wiejskiej Darłowo. Na południowym wschodzie Miasta, Wieprze zasila niewielki lewobrzeżny dopływ - Krupianka uchodząca do Wieprzy w rejonie ul. Leśnej koło Zakładu Wodociągów i Kanalizacji. Natomiast zachodnią część Miasta obejmującą podmokłą równinę nadmorską wyniesioną minimalnie ponad poziom morza, odwadnia Grabowa (odcinek ujściowy długości około 3,3 km), stanowiąca największy dopływ Wieprzy, wpadający do niej 2,5 km przed ujściem. W granicach Miasta Darłowo, Grabowa płynie sztucznym obwałowanym korytem, od którego odgałęzia się Darłowska Struga, wpadająca do Wieprzy w rejonie stacji PKP. Pomiędzy ujściami Grabowej do Wieprzy zaczyna się górny odcinek portu darłowskiego, który kończy się w miejscu gdzie Wieprza uchodzi do Bałtyku.

Według warunków korzystania z wód dorzecza Wieprzy (1999) przepływy charakterystyczne dolnych odcinków obu rzek są następujące:

- Wieprza w profilu zamykającym Darłówko - średni najniższy NNQ 9,0 m³/s, średni niski SNQ - 13,9 m³/s, a przepływ nienaruszalny Q_n - 4,2 m³/s,
- Grabowa w profilu zamykającym w Żukowie Morskim - NNQ 4,33 m³/s, średni SNQ - 5,35 m³/s, a przepływ nienaruszalny Q_n - 2,5 m³/s.

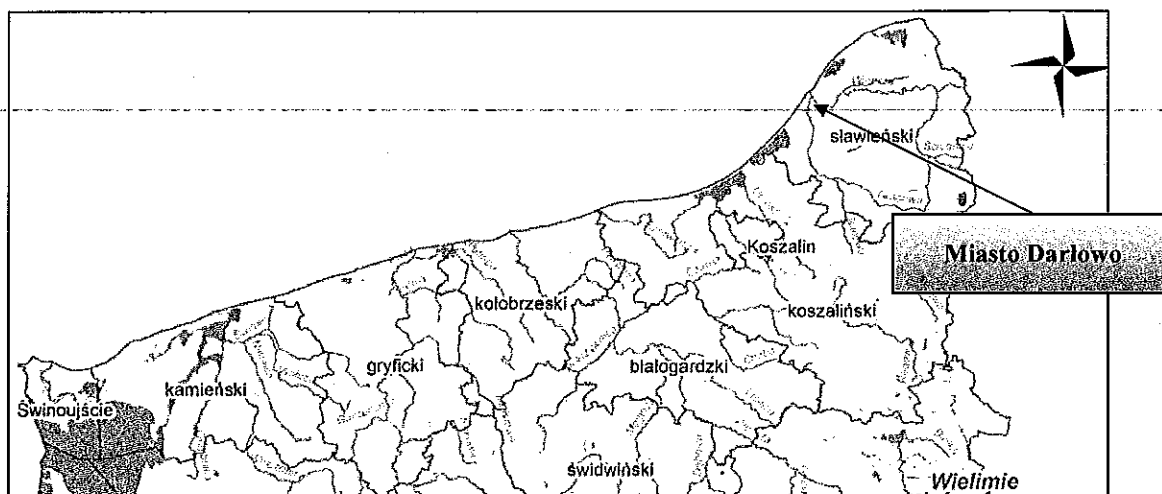
Do wymienionych powyżej rzek uchodzi kilkanaście rowów melioracyjnych o pow. ok. 43 ha. Rowy i kanały odwadniające poldery w dolinie dolnej Wieprzy i Grabowej, stanowią wraz z przepompowniami element osłony przeciwpowodziowej Darłowa.

2. Wody stojące

W granicach Miasta Darłowo nie zidentyfikowano jezior oraz większych zbiorników wody. Jednak na jego terenie występują małe zbiorniki wody różnego pochodzenia, do których można zaliczyć:

- zbiorniki wodne stanowiące starorzeczka Wieprzy, powstałe w wyniku przeprowadzonego kilkadziesiąt lat temu tzw. prostowania koryta Wieprzy,
- sztuczne zbiorniki typu stawowego, zlokalizowane przy ul. Leśnej X Rzecznej. Można przypuszczać, że powstały one wskutek wydobycia torfu, gdyż zaczątki tych stawów zidentyfikowano już na niemieckiej mapie Miasta Darłowo,
- zbiorniki wodne sztucznie spiętrzone dla celów hydrotechnicznych – przedmiotowy zbiornik o długości ponad 50 m i 20 - 30 m szerokości znajduje się w południowo – wschodniej części Miasta na bezimiennym dopływie Wieprzy w miejscu dawnej osady Sławie.
- gliniarki.
- baseny portowe stanowiące swoiste zbiorniki wodne.

Rysunek 8. Wody powierzchniowe na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010.
Rozdział II. Ocena stanu wód województwa zachodniopomorskiego. WIOŚ

➤ STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Ogólnie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wynikiem oddziaływania różnych czynników antropogenicznych takich jak: urbanizacja, rolnictwo, przemysł.

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie Miasta Darłowo należy zaliczyć:

- emisję ścieków ze źródeł komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- niewystarczające skanalizowanie Miasta;

- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych;
- lokalne podtopienia użytków rolniczych.

Na jakość wód wyraźny wpływ wywiera gospodarka ściekowa. W 2010 r. z terenu Miasta Darłowo do wód powierzchniowych i ziemi odprowadzono łącznie 818 dam³ (ścieki dostarczone do oczyszczalni ścieków (oczyszczalnie przydomowe, kanalizacja, zbiorniki bezodpływowe). Wszystkie ścieki zostały poddane procesowi oczyszczania, w tym 100% ścieków oczyszczono biologicznie z jednoczesnym podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ponadto zgodnie z danymi GUS w 2010 r. z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów korzystały 13 954 osoby, co stanowi 100% ogółu ludności zamieszkującej Miasto.

Jednym z problemów występujących na terenie Miasta Darłowo, są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) z pól uprawnych występujących na terenie Miasta. Ponadto duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Melioracje wodne szczegółowe polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z powierzchni zanieczyszczonych bezpośrednio do odbiorników oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka odpadami, jak np. dzikie wysypiska śmieci.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych

Jakość wód płynących badana jest w ramach krajowego i regionalnego monitoringu.

➤ Rzeki

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie Miasta Darłowo, znajduje się silnie zmieniona jednolita część jednolitych części wód (JCW) „Wieprza od Łąkawicy do ujścia”. Ocena stanu tej JCW wykonywana jest na podstawie badań w punkcie zlokalizowanym 2,5 km przed ujściem do Morza (w Darłowie).

Tabela 20. Punkt monitoringu rzek na terenie miasta Darłowo w latach 2010

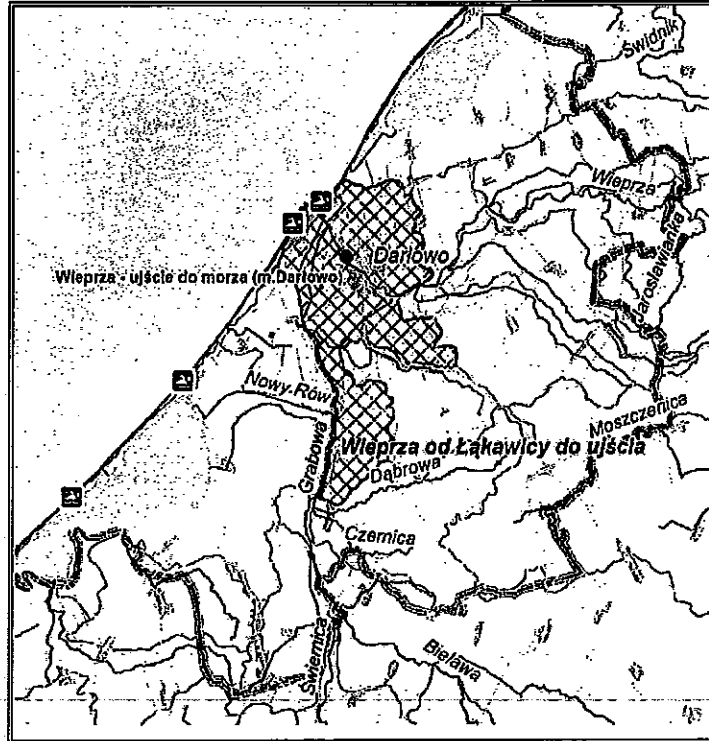
Lp.	Nazwa jednolitej części wód (JCW)	Nazwa punktu pomiarowego	Rok badań	Km rzeki	Rodzaj monitoringu
1	Wieprza od Łąkawicy do ujścia	Wieprza ujście do morza (m. Darłowo)	2011	2,5	MD, MORY

Objaśnienia:

MORY - program monitoringu rybnego,
MD — program monitoringu diagnostycznego.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

**Rysunek 9. Punkt monitoringu rzek na terenie miasta Darłowo
w latach 2010 – 2012**

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” badania wód tej JCW przeprowadzono w 2011 roku w zakresie monitoringu diagnostycznego. Zestawienie wyników badań oraz wartości średnich, minimalnych i maksymalnych podano w tabeli 21.

Tabela 21. Rzeki – zestawienie wyników badań oraz wartości średnich, minimalnych i maksymalnych w roku 2011

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX	
Makrofitowy indeks rzeczny MIR								42,8								
Temperatura (°C)	2,3	1,2	0,1	7,8	11,8	16,3	16	16,1	14,6	12,9	3	4,8	8,9	0,1	16,3	
Barwa (mg/l Pt)	50	40	25	45	15	20	25	25	40	25	15	30	29,6	15	50	
Zawiesina ogólna (mg/l)	18	8,8	8,2	9,2	7,2	9,2	13	5	8,6	9	4,6	11	9,3	4,6	18	
Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	10,5	12,9	13,2	10,4	10	8,9	9	8,2	8,5	7,3	12,5	12,1	10,3	7,3	13,2	
BZTS (mgO ₂ /l)	2,7	2,6	3,7	7,7	3,6	4,3	6	4,3	6,4	3,5	2,9	3,5	5,3	2,9	10	
ChZT-Mn (mg O ₂ /l)	10	6,9	4,4	7,7	3,6	4,3	6	4,3	6,4	3,5	2,9	3,5	5,3	2,9	10	
OW0 (mg C/l)	11	8,4	5,9	9,4	4,7	5,7	8,1	6,2	8	5,7	5,5	6,4	7,1	4,7	11	
Nasylenie wód tlenem (%)	83	90	87	87	91	90	91	84	85	68	93	97	87,2	68	97	
Przewodność w 20°C (uS/cm)	253	298	304	289	321	325	306	317	324	330	334	334	311,3	253	334	
Substancje rozpuszczone (mg/l)	199	217	198	216	228	234	225	212	242	212	232	218	219,4	198	242	
Siarczany (mg SO ₄ /l)	20	24	27	25	27	25	24	21	24,9	19	29	21	23,9	19	29	
Chlorki (mg Cl/l)	9,8	11	11	10	12,0	12	12	11	11	11	11	12	11,2	9,8	12	
Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	140	152	151	147	167	164	158	162	174	168	167	171	160	140	174	
Odczyn pH	7,9	7,8	7,9	8	8,1	8	8	8	7,9	8	8,2	8	8	7,8	8,2	
Zasadowość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	103	126	127	121	136	140	133	136	139	144	143	140	132	103	144	
Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	0,14	0,22	0,14	0,1	0,05	0,03	0,07	0,32	0,1	0,05	0,07	0,1	0,12	0,03	0,32	
Amoniakcyjony (mg NNH ₃ /l (mg/l))	0,0013	0,002	0,0013	0,0013,	0,0010	0,0007	0,0017	0,0064	0,0023	0,001	0,0006	0,0009	0,0017	0,0006	0,0064	
Azot Kjeldahla (mg N/l)	0,84	0,88	0,42	1,12	0,67	8,20E-01	0,45	0,34	0,94	0,6	0,32	0,85	0,69	0,32	1,12	

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWA DO ROKU 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Azot azotanowy (mg NN03/l)	1,99	1,23	1,02	1,11	0,72	0,73	0,76	0,79	1,06	0,67	0,89	0,92	0,99	0,67	1,99
Benzen (ug/l)	<6,5			<6,5			<6,5								
Kadm i jego związki (ug/l)	<0,5			<0,5				<0,5							
Endosulfan (ug/l)	0			0				0							
Fluoranten (ug/l)	0,006			0,006				0,006							
Heksachlorobenzen (HCB) (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
Ołów i jego związki (ug/l)	<5			<5				<5		<2					
Rtęć i jego związki (ug/l)	<0,5			<0,5				<0,5		0,069					
Naftalen (ug/l)	<0,087			<0,087				<0,087							
Nikiel i jego związki (ug/l)	<0,087			<0,087				<0,087							
Pentachlorobenzen (ug/l)	<0,0002			<0,0002				<0,0002							
Benzo(a)piren (ug/l)	0,062			<0,001				<0,001							
Benzo(b)fluoranten (ug/l)	0,076			<0,002				<0,002							
Benzo(k)fluoranten (ug/l)	0,033			<0,002				<0,002							
Benzo(g,h,i)perylene (ug/l)	0,139			0,001				0,0003							
Indeno (1,2,3-cd)piren (ug/l)	0,283			0,0001				0,0004							
Trichlorobenzeny (TCB) (ug/l)	0			0				0							
Aldryna (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
Dieldryna (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
Endryna (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
Izodryna (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
DDT - izomer para-jpara	<0,001			<0,001				<0,001							

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWA DO ROKU 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
(ug/l)															
DDT całkowity (ug/l)	0			0				0							
Trichloroetylen (ug/l)	< 0,30			< 0,30				< 0,30							
Tetrachloroetylen (ug/l)	< 0,22			< 0,22				< 0,22							
Azot azotynowy (mg NN02/l)	0,014	0,009	0,008	0,013	0,007	0,017	0,013	0,018	0,016	0,009	0,011	0,011	0,012	0,007	0,018
Azot ogólny (mg N/l)	2,8	2,1	1,4	2,2	1,4	1,6	1,2	1,1	2	1,3	1,2	1,8	1,7	1,1	2,8
Fosforanv (mg P04/l)	0,22	0,28	0,16	0,16	0,21	0,24	0,28	0,28	0,25	0,25	0,22	0,3	0,24	0,16	0,3
Fosfor ogólny (mg P/l)	0,19	0,17	0,12	0,14	0,11	0,14	0,18	0,15	0,14	0,11	0,11	0,15	0,14	0,11	0,19
Krzemionka (mg Si02/l)	4,2		5,3		4		4,8		5,8		5,6		5	4	5,8
Bakterie grupy Coli typu kałowego - NPL (w 100 ml wody)	11000	2400	2400	4600	2400	4600	11000	11000	2300	2400	2400	1500		1500	11000
Bakterie grupy Coli typu kałowego miano coli (w 100 ml wody)	0,009	0,04	0,04	0,02	0,04	0,02	0,009	0,009	0,04	0,04	0,04	0,07		0,009	0,07
Arsen (mg As/l)				< 0,001				0,001		< 0,001		< 0,001			
Bar (mg Ba/l)				< 0,020				< 0,020		< 0,020		< 0,020			
Bor (mg B/l)				< 0,100				< 0,100		< 0,100		< 0,100			
Chrom sześciowartościowy (mg Cr +6/l)	< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025					
Chrom ogólny (suma + Cr3 i + Cr6) (mg Cr +6/l)	< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025					
Cynk (mg Zn/l)	< 0,001			< 0,001			< 0,001			< 0,001					
Cynk ogólny niesączonej (mg Zn/l)	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,110			
Miedź (mg Cu/l)	0,002	0,003	< 0,001	0,002	0,003	0,001	< 0,001	0,001	0,009	0,002	0,001	0,003			

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Fenole lotne (indeks fenolowy) [mg/l]	< 0,002			< 0,002			< 0,002			< 0,002					
Węglowodory ropopochodne - Indeks olejowy (mg/l)	0,02			0,014				0,024		0,012					
Glin (mg Al/l)				0,041				0,017		0,024		0,021			
Cyjanki wolne (mg CN/l)	< 0,01			< 0,01			< 0,01			< 0,01					
Antracen(ug/l)	0,015			< 0,001				< 0,001							

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Ponadto zgodnie z opracowaniem WIOŚ pn.: „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010”, na terenie Miasta Darłowo nie zlokalizowano punktów pomiarowo – kontrolnych. Natomiast najbliższe punkty zlokalizowane są w miejscowości Stary Kraków oraz Grabowo (badane w ramach monitoringu podstawowego wód powierzchniowych). Wyniki wszystkich parametrów zmierzonych w punktach pomiarowo – kontrolnych prezentuje tabela 22.

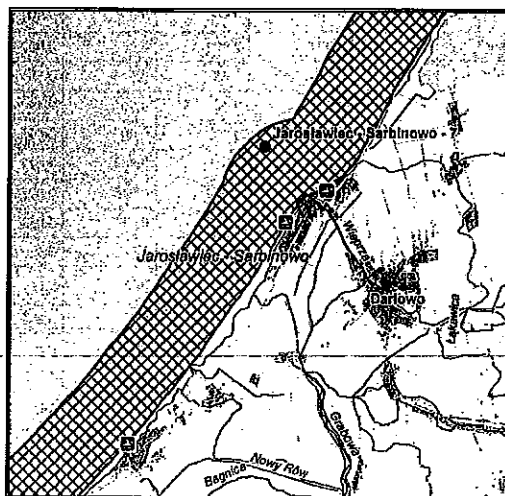
Zgodnie z danymi zawartymi w niniejszej tabeli, w roku 2010 rzeki Wieprza i Grabowa w badanych punktach monitoringu operacyjnego charakteryzowały się II i III klasą stanu ekologicznego wód (stan dobry i umiarkowany o potencjale ekologicznym dobrym oraz umiarkowanym). Klasa elementów fizykochemicznych dla rzeki Wieprza w 2010 r. kształtowała się na poziomie II – stan dobry / potencjał ekologiczny dobry. Natomiast klasa elementów fizykochemicznych dla rzeki Grabowa w 2010 r. kształtowała się na poziomie PPD – poniżej stanu oraz potencjału ekologicznego.

Natomiast analizując dane zawarte w tabeli 23, można zaobserwować, iż w roku 2010 rzeki Wieprza i Grabowa w badanych punktach monitoringu operacyjnego w układzie jednolitych części wód (JCW) charakteryzowały się II klasą stanu ekologicznego wód (stan dobry o potencjale ekologicznym dobrym). Ponadto klasy elementów fizykochemicznych dla rzeki Wieprza i Grabowa w 2010 r. kształtowały się na poziomie II – stan dobry / potencjał ekologiczny dobry.

➤ Wody przybrzeżne

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska do granicy Darłowa przylega jednolita częśći wód (JCW) przybrzeżnych Jarosławiec-Sarbinowo (PLCWIIIWB7), a punktem pomiarowym położonym najbliżej Miasta jest stanowisko Jarosławiec-Sarbinowo 7 (m. Darłowo), które zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” w 2010 r. objęte było monitoringiem operacyjnym. JCW Jarosławiec-Sarbinowo należy do wód silnie zmienionych, dla których oceniany jest potencjał ekologiczny JCW, zamiast stanu ekologicznego. Ocena jakości wód wykonywana jest dla JCW oraz dla każdego z badanych punktów pomiarowych.

Rysunek 10. Punkt monitoringu wód przybrzeżnych w pobliżu miasta Darłowo w latach 2010 - 2012

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Ocenę potencjału ekologicznego JCW wykonano na podstawie badań monitoringowych w dwóch punktach leżących na JCW Jarosławiec-Sarbinowo: Jarosławiec-Sarbinowo 6 (kod PL02S0104_0451) i Jarosławiec-Sarbinowo 7 (kod PL02S0104_0452). Zgodnie z wynikami oceny jakości wód, wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w 2010 roku, potencjał ekologiczny JCW Jarosławiec-Sarbinowo zaklasyfikowany został jako zły (V klasa). O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowała ocena elementów biologicznych (wysokie stężenia chlorofilu) oraz elementów fizykochemicznych (poniżej stanu dobrego). W wyniku oceny jakości wód w punkcie, wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w 2010 roku, stwierdzono zły potencjał ekologiczny wód (V klasa) na stanowisku Jarosławiec-Sarbinowo 7. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowała ocena elementów biologicznych (wysokie stężenia chlorofilu) oraz elementów fizykochemicznych (poniżej stanu dobrego). W tabelach 24-27 przedstawiono wyniki pomiarów prowadzonych w 2010 r. na stanowisku Jarosławiec-Sarbinowo 7, wyniki oceny jakości wód w tym punkcie oraz dla JCW, jak również zestawienie wartości średnich, minimalnych i maksymalnych.

Tabela 24. Wyniki badań wód przybrzeżnych na stanowisku
Jarosławiec-Sarbinowo 7 w 2010 r.

Data	Jednostka	2010-04-26	2010-06-09	2010-06-23	2010-07-14	2010-08-23	2010-09-22
temperatura wody - warstwa powierzchniowa	°C	9,8	13,9	16,6	23,1	20,8	14
temperatura wody - warstwa przydenna	°C	7,3	12,9	15,3	12,1	19,9	13,4
tlen - warstwa powierzchniowa	mg O ₂ /l	12,1	11,4	11,9	9,1	9,7	8
tlen - warstwa przydenna	mg O ₂ /l	12,1	11	10,1	6,47	9	8,4
nasylenie tlenem - warstwa powierzchniowa	%	111	114	132	110,1	113	84
nasylenie tlenem - warstwa przydenna	%	108	112	101	65,8	104	87
odczyn - warstwa powierzchniowa	pH	8,6	8,2	8,6	8,5	8,3	8,2
odczyn - warstwa przydenna	PH	8,4	8,3	8,3	7,6	8,2	8,1
Przewodność - warstwa powierzchniowa	pS/cm	9490	9300	9920	10830	10500	10760
przewodność - warstwa przydenna	pS/cm	11230	10940	10070	11120	10500	10660
przezroczystość	m	3,2	2,8	2	3	2,1	3
zasolenie - warstwa powierzchniowa	PSU	6,2	6,9	6,3	7	6,7	6,8
zasolenie - warstwa przydenna	PSU	7,3	7,1	6,4	7,1	6,7	6,7
Barwa - warstwa powierzchniowa	Mg Pt/l	5	5	5	5	5	5
BZT5 - warstwa powierzchniowa	mg O ₂ /l	1,1	1,5	1,2	0,9	1,3	1,6
ogólny węgiel organiczny - warstwa powierzchniowa	mg C/l	8,2	5,6	5,9	4,2	4,2	6,8
azot amonowy- warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,03	0,05	0,02	0,02	0,01	0,02
azot amonowy - warstwa przydenna	mg N/l	0,03	0,04	0,04	0,03	0,02	0,05
azot azotanowy - warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,4	0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
azot azotanowy - warstwa przydenna	mg N/l	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
azot azotynowy - warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,004	0,004	0,001	0,001	0,001	0,003
azot azotynowy - warstwa przydenna	mg N/l	0,001	0,002	0,002	0,002	0,002	0,004
azot ogólny - warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,64	0,65	0,6	0,38	0,43	0,39
azot ogólny - warstwa przydenna	mg N/l	0,38	0,38	0,56	0,44	0,42	0,45
Fosforany - warstwa powierzchniowa	mg P/l	0,014	0,017	0,004	0,005	0,014	0,02
fosforany warstwa przydenna	mg P/l	0,01	0,012	0,004	0,013	0,02	0,025
fosfor ogólny - warstwa powierzchniowa	mg P/l	0,017	0,054	0,015	0,029	0,025	0,028
fosfor ogólny - warstwa przydenna	mg P/l	0,01	0,025	0,01	0,031	0,033	0,041
Zawiesina - warstwa powierzchniowa	mg/l	<2,0	2,4	3,3	3,1	4,3	2,6
zasadowość ogólna - warstwa powierzchniowa	mgCaCO ₃ /l	101	101	98	92	92	93
Krzemionka - warstwa powierzchniowa	mg Si/l	0,21	0,82	0,3	0,092	0,39	0,42
krzemionka warstwa przydenna	mg Si/l	<0,02	0,25	0,31	0,5	0,37	0,49
Chlorki- warstwa powierzchniowa	mg Cl/l	3359	3443	4248	3837	3664	3968
chlorki - warstwa przydenna	mg Cl/l	3918	4162	3588	3906	3685	3948

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Liczba oznaczeń	Wartość minimalna	Data	Wartość maksymalna	Data	Średnia	EQS	Wartość graniczna dla I klasy	Wartość graniczna dla II klasy	Ocena stanu
1	Przezroczystość*	m	6	2	2010-06-23	3,2	2010-04-26	2,68	A(VI-DQ)-EQS	> 7,5	> 5,6	
2	Tlen rozpuszczony przy dnie*	mg O ₂ /l	6	6,47	2010-07-14	12,1	2010-04-26	9,51	MIN-EQS	> 6	4,2	I
3	BZT5	mg O ₂ /l	6	0,9	2010-07-14	1,6	2010-09-22	1,27	AA-EQS	≤ 2	≤ 4	I
4	OWO	mg C/l	6	4,2	2010-07-14	8,2	2010-04-26	5,8	A(VI-DQ)-EQS	≤ 5	≤ 10	I
5	Nasylenie tlenem pow.	%	6	84,0	2010-09-22	132,0	2010-06-23	110,68	MAX-EQS	90-110	80-120	
6	Odczyn pH	pH	6	8,2	2010-09-22	8,6	2010-04-26	8,40	AA-EQS	7,0-8,0	7,0-8,8	II
7	Azot amonowy	mg N/l		0,01	2010-08-23	0,05	2010-09-22	0,03	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
8	Azot azotanowy	mg N/l	12	<0,1	2010-07-14	0,40	2010-04-26	0,08	A(-III)-EQS	<0,05	<0,08	b.d.
9	Azot ogólny	mg N/l	12	0,380	2010-07-14	0,650	2010-06-09	0,477	A(VI-DQ)-EQS	<0,2	<0,3	
10	Fosforany	mg N/l	b.d.	<0,01	2010-06-23	0,025	2010-09-22	0,013	A(-III)-EQS	<0,01	<0,015	b.d.
11	Fosfor ogólny	mg N/l	12	0,010	2010-06-23	0,054	2010-06-09	0,027	A(VI-DQ)-EQS	<0,02	<0,03	II
12	Azot mineralny	mg N/l	b.d.	0,06	2010-08-23	0,43	2010-04-26	0,12	A(-III)-EQS	<0,06	<0,1	b.d.

Do oceny wykorzystano wartość średnioroczną seżenia (wyniki dla kolumny wody)

Do oceny wykorzystano wartość średnią z pomiarów w miesiącach VI-IX

Brak wartości referencyjnych

* Ocena w 2010 roku została przeprowadzona według projektu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10.06.2011 r. (załącznik 3 i 4)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Liczba oznaczeń	Wartość minimalna	Data	Wartość maksymalna	Data	Średnia	EQS	Wartość graniczna dla I klasy	Wartość graniczna dla II klasy	Wartość graniczna dla III klasy	Wartość graniczna dla IV klasy	Wartość graniczna dla V klasy	Ocena stanu
1	Makroczekawce bentosowe	mg/m ³	b.d.	b.d.	09.06.2010	b.d.	09.06.2010	b.d.	AA-EQS	> 3,72	≥ 3,18	≥ 2,7	≥ 1,91	< 1,91	b.d.
2	Chlorofil a	mg/m ³	6	2,4	2010.07.14	6,1	2010.06.23	4,77	A(VI-DQ)-EQS	< 1,5	≤ 1,9	≤ 2,3	≤ 3,1	> 3,1	V

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WESTMOR CONSULTING

73

Zgodnie z powyższymi danymi wody przybrzeżne dla stanowiska w Jarosławcu – Sarbinowo (punkt pomiarowy najbliżej położony Miasta Darłowo) zostały zakwalifikowane do I klasy pod względem stężenia tlenu rozpuszczonego przy dnie, BZT5, oraz OWO. Pod względem odczynu pH oraz stężenia fosforu ogólnego wody te zostały zakwalifikowane do II klasy. Natomiast pod względem stężenia makrobezkręgowców bentosowych, przedmiotowe wody zostały zakwalifikowane do V klasy. Dla pozostałych wskaźników nie można było określić klasy analizowanych wód przybrzeżnych.

➤ WODY PODZIEMNE

Na obszarze Miasta Darłowo występują trzy piętra wodonośne:

- kredowe,
- trzeciorzędowe,
- czwartorzędowe.

W utworach czwartorzędowych zalegających od powierzchni terenu wydzielone są następujące cztery poziomy wodonośne:

- gruntowy - najczęściej o niskiej jakości,
- międzyglinowy górny,
- międzyglinowy środkowy,
- podglinowy.

Niniejsze poziomy wodonośne łączą się między sobą tworząc zazwyczaj trzy warstwy wodonośne. Możliwy jest brak ciągłości poszczególnych warstw.

Należy nadmienić, że wody poziomego gruntowego na obszarze Miasta Darłowo związane są z najmłodszymi osadami wieku holoceniowego, występującymi w obrębie doliny Wieprzy oraz jej terasy zalewowej, a także z piaskami wydmowymi mierzei nadmorskiej. Poziom wód gruntowych zalega bardzo płytko pod powierzchnią terenu, nierzadko już na głębokości 0 - 1,0 m ppt, a ich zwierciadło podlega znacznym wahaniom, zależnym od wielkości opadów jak i stanów morza. Jego miąższość osiąga 2 - 2,5 m w strefie mierzei i sięga maksymalnie 14 m w dolinie Wieprzy w południowej części Miasta. Z uwagi na brak izolacji od powierzchni terenu poziom wód gruntowych jest silnie narażony na przenikanie zanieczyszczeń, jak również na ingresję zasolonych wód morskich. W związku z powyższym wody pierwszej warstwy wodonośnej, tj. widy gruntowe nie nadają się do celów pitnych.

Główny plejstoceniński poziom użytkowy wody pitnej na terenie Miasta stanowi międzyglinowy środkowy, plejstoceniński poziom wodonośny występujący w Darłowie na głębokości 30 - 50 m oraz osiagający miąższość 30 - 50 m, wyraźnie zmniejszającą się w kierunku północnym. Zasoby niniejszych wód chroni od powierzchni warstwa nieprzepuszczalnych glin. Wody te stanowią podstawę zaopatrzenia Miasta w wodę pitną w oparciu o ujęcie komunalne przy ul. Rzeczej.

W rejonie Darłówka (nadmorska dzielnica Miasta) najkorzystniejsze warunki hydrogeologiczno - eksploatacyjne posiada trzeciorzędowe piętro wodonośne występujące na głębokości około 80m ppt. Wykorzystywane jest ono awaryjnie w sezonie letnim poprzez dwie studnie przy ul. Plażowej i Sosnowej. Wody piętra trzeciorzędowego chronione są od powierzchni ziemi przez bardzo grubą warstwę zbudowaną prawie wyłącznie z nieprzepuszczalnych glin. Wody tego piętra eksploatowane są również przez jedną ze studni ujęcia miejskiego przy ul. Rzeczej.

Natomiast kredowe piętro wodonośne zidentyfikowane w Darłówku, znamionuje się podwyższoną zawartością chlorków, dyskwalifikujących je dla celów konsumpcyjnych.

Według „Warunków korzystania z wód dorzecza Wieprzy i Przymorza” (1999) zasoby eksploatacyjne wód podziemnych dla Miasta Darłowo, określono na 2 006,7 m³/h (48 160,8 m³/d); przy czym wielkość poboru w 1998 r. wynosiła 218,3 m³/h (5 239,7 m³/d), a prognoza eksploatacyjna - 488,9 m³/h (11 734,4 m³/d). W granicach Miasta Darłowa obecnie nie ma deficytu ilościowego zasobów wodnych.

Badania monitoringowe wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MŚ z 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,

- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

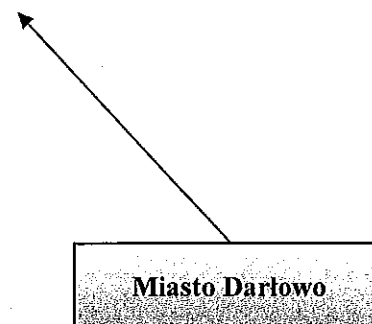
oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V)

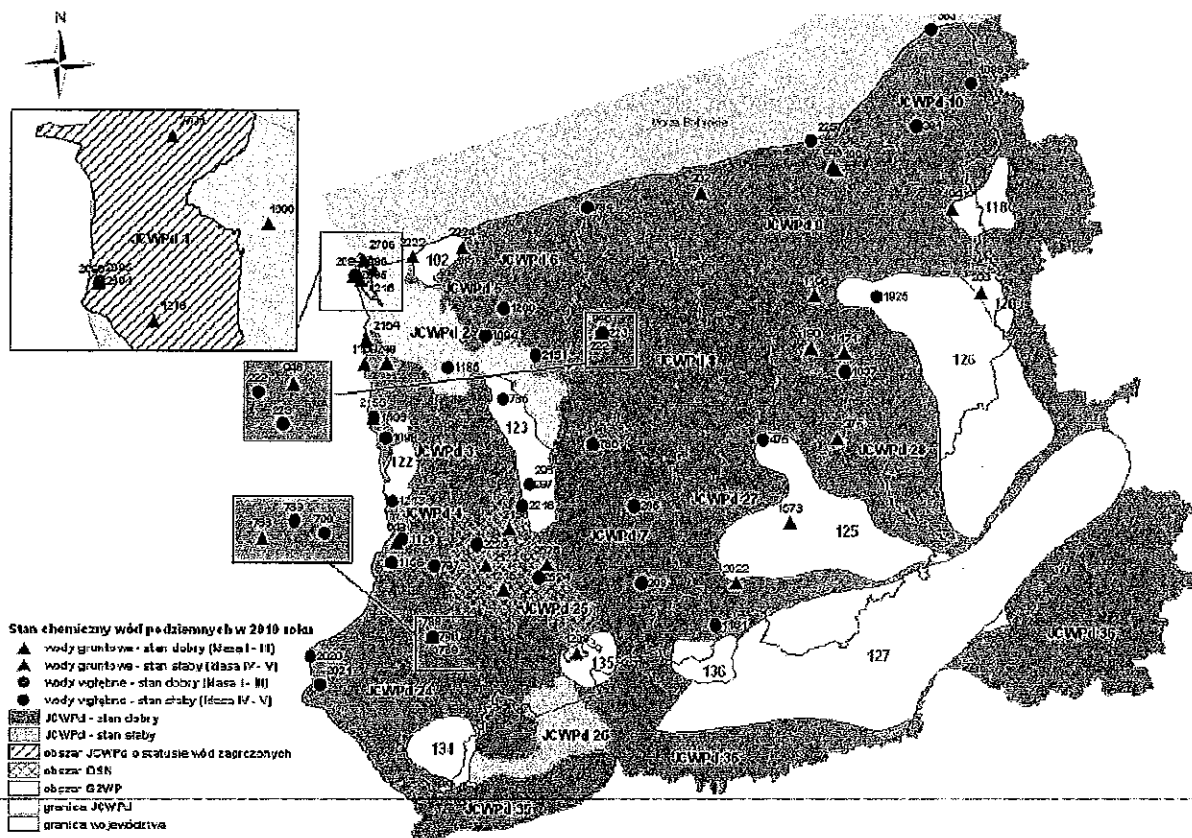
Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Na terenie Miasta Darłowo nie ma punktu monitoringu jakości wód podziemnych. Najbliżej położony punkt monitoringu zlokalizowany jest w Mieście Polanów (JCWPd 10) w Gminie Polanów, który położony jest w odległości ok. 46 km od Miasta Darłowo.

Stan jakości wody w Mieście Darłowo będzie zbliżony do stanu określonego w wymienionym powyżej punkcie monitoringu, tj. Mieście Polanów (rysunek 11).

Rysunek 11. Ocena stanu chemicznego wód podziemnych badanych na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2010 r.

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010.
Rozdział II. Ocena stanu wód województwa zachodniopomorskiego. WIOŚ

Zgodnie z przedstawioną powyżej oceną chemiczną wód powierzchniowych województwa zachodniopomorskiego w 2010 r., stan chemiczny wód podziemnych dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd10), w obszarze którym zlokalizowane jest Miasto Darłowo, określony został jako dobry. Wartość azotanów dla niniejszych wód w 2010r. wynosiła 0,78 mg/dm³, co świadczy o dobrej jakości niniejszych zasobów wodnych.

7.1.2.. Program poprawy dla pola: Jakość wód i stosunki wodne

<p>Cel strategiczny</p>	<p>Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Miasta Darłowo wody pitnej odpowiedniej jakości</p>
--------------------------------	--

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

- Racjonalna gospodarka wodna.
- Zwiększenie zasięgu oraz modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Podjęcie działań zapobiegawczych i prewencyjnych związanych z nielegalnym zrzutem ścieków.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych.
- Ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i przemysłowych.
- Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Miasta poprzez modernizację sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, stacji uzdatniania wody.
- Współpraca ponadlokalna w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.
- Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	"Budowa nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo". W ramach inwestycji zostanie uzbrojony teren, powstaną rybackie pomosty pływające, sieć wodociągowa i elektryczna, a także zewnętrzna instalacja kanalizacji deszczowej. Wybudowany basen ma umożliwić bezpieczny postój, schronienie, pobór wody pitnej oraz przeprowadzenie niewielkich napraw jednostek rybackich.	Port Darłowo	2011-2012	22 355 685,00	Urząd Miejski Darłowo
2	"Przedłużenie Nabrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo", Zakres niniejszego zadania obejmuje następujące prace: palowanie, wyposażenie nabrzeża w kontenerową stację paliw, wyposażenie nabrzeża w pompy pomostowe do pobierania ścieków i wód zaolejonych, wykonanie sieci elektrycznej, wykonanie sieci wodociągowej, przyłącza wodociągowego, zewnętrznej instalacji wodociągowej wraz z	Port Darłowo	2012	12 758 582,00	Urząd Miejski Darłowo

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

	hydrantami, wykonanie instalacji odbioru i magazynowania ścieków sanitarnych z jednostek pływających, wykonanie instalacji odbioru i magazynowania wód zęzowych z jednostek pływających, wykonanie zewnętrznej instalacji kanalizacji deszczowej, wybudowanie drogi dojazdowej do nabrzeża.				
3	Rozbudowa/modernizacja oczyszczalni ścieków w Darłowie	Miasto Darłowo	2012 - 2019	500 000,00	MPGK Sp. z o.o.
4	Przebudowa kanalizacji tłocznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy
5	Rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	200 000,00	MPGK Sp. z o.o.
6	Budowa magistrali wodociągowej po zachodniej stronie miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
8	Konserwacja urządzeń melioracyjnych	Miasto Darłowo	praca ciągła	b.d.	Spółka wodna
9	Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
10	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych (szamb)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, właściciele
11	Lokalizacja i rejestr nielegalnych zrzutów ścieków i jego aktualizacja	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
12	Monitorowanie zmian w stosunkach wodnych.	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
13	Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Zarządzający oczyszczalnią, Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

7.1. Powietrze

7.1.1. Stan aktualny

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określane głównie w ustawie *Prawo ochrony środowiska*. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W efekcie ramy prawne ochrony powietrza atmosferycznego w Polsce wyznaczają następujące akty:

A. Z zakresu prawa krajowego:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* i towarzyszące jej rozporządzenia,
- 2) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o substancjach zubożających warstwę ozonową.

B. Z zakresu prawa wspólnotowego:

- 1) Dyrektywa 96/62/WE z 1996 roku w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza wraz z dyrektywami córkami,
- 2) Dyrektywa 2001/81/WE z 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza.
- 3) Dyrektywa 1999/13/WE z 1999 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze stosowania rozpuszczalników organicznych.
- 4) Dyrektywa 94/63/WE z 1994 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,
- 5) Dyrektywa 2001/80/WE z 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
- 6) Dyrektywa 2003/87/WE z 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie,
- 7) Dyrektywy dotyczące zawartości określonych substancji w paliwach,
- 8) Dyrektywa IPPC (96/61/WE),
- 9) Rozporządzenie wspólnotowe 2037/2000 z 2000 roku w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

C. Z zakresu prawa międzynarodowego:

- 1) Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 roku,
- 2) Protokół do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, dotyczący długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) z 1984 roku,
- 3) Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku,
- 4) Protokół z Kioto z 1997 roku,
- 5) Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej z 1985 roku,
- 6) Protokół montrealcki w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z 1987 roku.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska** (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie zachodniopomorskim.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

➤ EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Według danych WIOŚ najistotniejszymi punktowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu sławieńskiego są:

1. *Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie (MPEC)* produkujące energię ciepłą na potrzeby Centralnego Ogrzewania i Ciepłej Wody Użytkowej. Źródłem emisji zanieczyszczeń są kotłownie gazowo-olejowe.
2. *Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Sławnie*, wytwarzające ciepło dla miasta. Źródłem emisji zanieczyszczeń są kotłownie, opalane węglem kamiennym. Pozostałe kotłownie są małymi obiektami osiedlowymi opalanymi gazem ziemnym lub olejem.
3. „*Poldan*” Z. *Kroplewski Export-Import w Sławnie*. Produkcja ozdobnych elementów ogrodowych (pergole, płotki).

Ponadto zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Miasta Darłowo, źródłem emisji punktowej są:

- „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców "Kotwica" w Darłowie;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka;
- Firma Handlowa Edyta Paszkiewicz;
- GE Power Controls;
- Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" Darłowo;
- KOMETAL - Zakład w Darłowie;
- LILIA INTERNATIONAL;
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej;
- OSW: H.Cegielski;
- Ośrodek Sanatoryjno - Wypoczynkowy "ARGENTYT";
- Ośrodek Wczasowy Dąbki;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "PIRS";
- Przedszkole Nr 2 im. Janiny Porazińskiej w Darłowie;
- SOLMAR;
- Stacja Paliw nr 153 Darłowo;
- Urząd Miejski w Darłowie.

Przedsiębiorstwa te zobowiązane m.in. do składania raportów o emisjach zanieczyszczeń, na podstawie Ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.)

wprowadzającej obowiązek składania przez podmioty, korzystające ze środowiska, rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

➤ EMISJA LINIOWA

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. W związku z tym, praktycznie każda rodzina posiada już co najmniej jeden samochód. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Do zmiany tej niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza z punktu widzenia środowiska naturalnego, mogą przyczynić się wzrastające ceny paliw, które najprawdopodobniej zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Nie bez znaczenia są też kampanie społeczne o tematyce ekologicznej, zachęcające do korzystania z komunikacji publicznej. Jednak na terenie analizowanego Miasta dostęp do komunikacji publicznej ograniczony jest wyłącznie do linii autobusowych i mikrobusowych łączących Darłówek (nadmorska dzielnica Miasta Darłowo) z Darłowem oraz innymi miastami. Ponadto turystyczny charakter Miasta, wiąże się szczególnie w sezonie letnim z znacząco wzmożonym ruchem kołowym na terenie analizowanego Miasta. Mimo wszystko, działania proekologiczne w tym zakresie prowadzone na terenie Darłowa mogą skupiać się na propagowaniu ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie go dostępnym środkiem komunikacji publicznej lub rowerem, co wpływa nie tylko na środowisko ale i stan zdrowia mieszkańców.

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy

wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W Darłowie największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg wojewódzkich i krajowych ze względu na duże natężenie ruchu.

Pomimo iż sieć dróg na terenie Miasta jest systematycznie modernizowana i przebudowywana, to jednak ciągły wzrost ruchu samochodowego, głównie w sezonie letnim pociąga za sobą degradację stanu technicznego dróg a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń w powietrzu.

W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia emisji wtórnej z dróg, powinno być utrzymanie ulic w czystości, które korzystnie wpływa na zmniejszenie unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

➤ EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Miasta funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, która zaopatruje w ciepło lokalne budynki użyteczności publicznej oraz wielorodzinne i jednorodzinne budynki mieszkalne. Niniejsza sieć ciepłownicza zasilana jest z kotłowni zasilanej gazem ziemnym wysokometanowym typu E. Jednak nie wszystkie obiekty zlokalizowane w granicach administracyjnych Miasta Darłowo zasilane są w ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy Miasta ogrzewają swoje domy również węglem oraz drewnem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, sadzy oraz tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitujące znaczne ilości zanieczyszczeń. Innym sposobem poszukiwania oszczędności jest wykorzystanie na cele ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, odnawialnych źródeł energii. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji wymaga ponoszenia znacznie niższych kosztów, niż w przypadku powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem

opałowym czy gazem. Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo możliwość współfinansowania takiej inwestycji np. z WFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, Miasto będzie podejmowało działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do wyposażenia budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii. Ponadto w ekologiczne instalacje grzewcze wyposażane będą stopniowo budynki użyteczności publicznej na terenie Miasta. Obecnie żaden budynek użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie Darłowa nie jest wyposażony w instalacje solarne.

Sposobem ograniczania niskiej emisji na terenie Miasta jest także termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiąże się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

Występująca na danym terenie struktura paliwowa wśród korzystających z indywidualnych źródeł ciepła jest bardzo istotna ze względu na jakość powietrza. Praktyka stosowana w całej Polsce wskazuje, iż w domowych kotłowniach nie tylko spalane są ww. paliwa ale również odpady, takie jak.: plastik, guma itp. Zjawisko to powoduje zwiększone zanieczyszczenie powietrza szczególnie w okresie grzewczym, a toksyczne związki uwalniane do atmosfery podczas spalania paliw jak i odpadów mają fatalny wpływ na zdrowie społeczeństwa.

Eksploatacja domowych pieców grzewczych odbywa się w ramach tzw. powszechnego korzystania ze środowiska i w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska nie wymaga uzyskania pozwoleń na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza. W przypadku sektora bytowo-komunalnego nie ma opracowanych skutecznych i ekonomicznie zasadnych metod redukcji zanieczyszczeń poprzez urządzenia ochronne. Brak podstaw prawnych do zarządzenia wymiany starych, niskosprawnych i nieekologicznych kotłów i pieców węglowych przez osoby fizyczne jest poważną barierą do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia ich oddziaływania na jakość powietrza. Dlatego też podejmowane działania powinny być w pierwszej kolejności skierowane na większe uświadomienie społeczeństwa i propagowanie szerszego wykorzystania paliw niskoemisyjnych, bardziej przyjaznych środowisku, których wykorzystanie przyczyni się do zmniejszenia tzw. niskiej emisji, jak również wyeliminuje spalanie odpadów.

Na terenie powiatu sławieńskiego, a więc i również na terenie Miasta Darłowo substancje zanieczyszczające powietrze pochodzą w przeważającej mierze z procesów energetycznego spalania paliw w gospodarstwach domowych oraz w niewielkich zakładach usługowo-produkcyjnych, obiektach użyteczności publicznej, a także z komunikacji, która wraz ze wzrostem natężenia ruchu staje się coraz bardziej uciążliwa. Wciąż największy udział w ogólnym zanieczyszczeniu atmosfery w powiecie ma emisja powierzchniowa. Natomiast emisja liniowa jest istotna z punktu zanieczyszczenia powietrza tlenkami azotu oraz węgla. Największą ilość tych zanieczyszczeń obserwuje się wzdłuż dużych tras komunikacyjnych.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, stosunku do ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest ditlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach ditlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_x), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2 , natomiast nie ma w nich pyłu, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2 . Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki.

W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

- Tlenki węgla

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska - o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

- Tlenki siarki

Głównym źródłem emisji SO_2 jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O_3 , który powstaje podczas wyładowań

atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO_3 , który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

- Związki organiczne

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo[a]piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym.

Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

- Sadza

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

- Pyły

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spalaniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających $0,1 \mu m$ mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także dla roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na Miasto i zatrzuwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje

w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
 - brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
 - zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanyymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.
-

Skazanie wody, ziemi i powietrza, wpływa na tempo wzrostu zachorowań i zaburzeń genetycznych wśród ludności zamieszkującej regiony o silnie rozwiniętym przemyśle. Obserwowana jest także wzmożona korozja konstrukcji żelbetonowych oraz coraz szybciej postępujące niszczenie dorobku kultury materialnej. W rejonach silnie uprzemysłowionych zamierają również lasy, zwłaszcza iglaste. (Źródło: „Proekologiczne odnawialne źródła energii” W. M. Lewandowski, Warszawa 2007).

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na niedająca się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

➤ STAN POWIETRZA

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. W rozumieniu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska, przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości i czystsze powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W województwie zachodniopomorskim Roczną ocenę jakości powietrza za 2011 r. wykonano w 4 strefach:

- aglomeracja szczecińska – miasto Szczecin;
- miasto Koszalin – miasto o liczbie ludności powyżej 100 tys.;
- strefa zachodniopomorska – stanowiąca pozostały obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin.

Celem przeprowadzenia rocznej oceny jest:

- 1) klasyfikacja stref w oparciu o obowiązujące na dany rok kryteria,
- 2) uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń,
- 3) wskazanie wartości i obszarów przekroczeń wartości kryterialnych,
- 4) wskazanie potrzeb w zakresie niezbędnej modernizacji systemu monitoringu powietrza.

Ocenę jakości powietrza wykonano w czterech strefach województwa według kryteriów dotyczących **ochrony zdrowia** dla: benzenu C₆H₆, dwutlenku azotu NO₂, dwutlenku siarki SO₂, tlenku węgla CO, ozonu O₃, pyłu zawieszonego PM_{2.5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, arsenu w pyle As(PM₁₀), kadmu w pyle Cd(PM₁₀), niklu w pyle Ni(PM₁₀), ołowiu w pyle Pb(PM₁₀), benzo/a/pirenu w pyle B/a/P(PM₁₀) oraz kryteriów określonych w celu **ochrony roślin** w strefie mazowieckiej dla: dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x, ozonu O₃.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (PM_{2.5}), docelowego i celu długoterminowego określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281) oraz w dyrektywie 2008/50/WE – CAFE.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,

- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy mieszczą się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.

oraz dla ozonu

- **klasa D1** – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Tabela 28. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	C	A	A	A	A	D ₂	A	A	A	C	A

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2011”

Z danych zestawionych w tabeli 28 wynika, iż poziomy stężenie pyłu PM10 oraz benzo(a)piranu kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zdecydowało o klasyfikacji wynikowej C dla tych zanieczyszczeń. Najwyższe stężenia BaP zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń BaP były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Ponadto należy nadmienić, że w analizowanej strefie zachodniopomorskiej w 2011 roku stężenia ozonu (O₃) przekroczyły poziom celu długoterminowego, w związku z czym zakwalifikowano niniejsze zanieczyszczenie do klasy wynikowej D₂.

Natomiast stężenia pozostałych zanieczyszczeń tj. SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, O₃(dc), PM 2,5 oraz metali: Pb, Cd, Ni, As nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

Tabela 29. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		SO ₂	NO ₂	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	D ₂

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2011”

Analizując wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE, należy zauważyć, że w analizowanej strefie w 2011 roku jedynie tężenia ozonu (O₃) przekroczyły poziom celu długoterminowego, w związku z czym zakwalifikowano niniejsze zanieczyszczenie do klasy wynikowej D₂. Natomiast stężenia pozostałych zanieczyszczeń tj. SO₂, NO₂ oraz O₃(dc), nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

Rozkład stężeń poszczególnych zanieczyszczeń zaprezentowano w tabeli 28 i 29, sporządzonej na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2011” opublikowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W wyniku wykonanej oceny wyodrębniono w „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2011” trzy obszary przekroczeń poziomów stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)piranu w strefie zachodniopomorskiej, wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP):

- miasto Szczecinek;
- obszar wsi Widuchowa w powiecie gryfińskim;
- miasto Myślibórz.

Do niniejszych obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP) nie zakwalifikowano Miasta Darłowo. Z powyższych zapisów wynika, iż przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w strefie zachodniopomorskiej odnotowano jedynie w mieście Szczecinek, Myślibórz oraz wsi Widuchowa w powiecie gryfińskim. W związku z czym na terenie Miasta Darłowo wszystkie odnotowane stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały w 2011 r. wartości

dopuszczalnych, co świadczy o dobrym stanie środowiska naturalnego niniejszej jednostki samorządu terytorialnego.

Aby jednak zachować niniejszy stan rzeczy, konieczne jest wdrażanie na terenie Miasta oraz na obszarze całego województwa zachodniopomorskiego nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych.

Poniżej przedstawiono analizę jakości powietrza atmosferycznego w odniesieniu do Miasta Darłowo na podstawie danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie:

W 2010 i 2011 roku na obszarze Darłowa wykonywane były pomiary wskaźnikowe miesięcznych stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu (metoda pasywna), których celem było określenie stopnia zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami. Niniejsze pomiary nie obejmowały pomiarów pyłu zawieszonego PM10, tlenku węgla oraz parametrów meteorologicznych.

Klasyfikację stref województwa zachodniopomorskiego za 2010 i 2011 rok, przeprowadzono zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, w tym ocenę jakości powietrza dla części strefy zachodniopomorskiej, której jeden z obszarów stanowił obszar miasta Darłowo, WIOŚ w Szczecinie przeprowadził głównie na podstawie obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (obliczenia modelowe). Obliczenia takie wykonano na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji w województwie zachodniopomorskim (punktowej, powierzchniowej i liniowej) w połączeniu z pozyskanymi danymi meteorologicznymi z modelu mezoskalowego WRF (The Weather Research and Forecasting Model).

➤ **Wyniki pomiarów dwutlenku siarki i dwutlenku azotu wykonanych metodą pasywną w Darłowie w 2010 i 2011 r.**

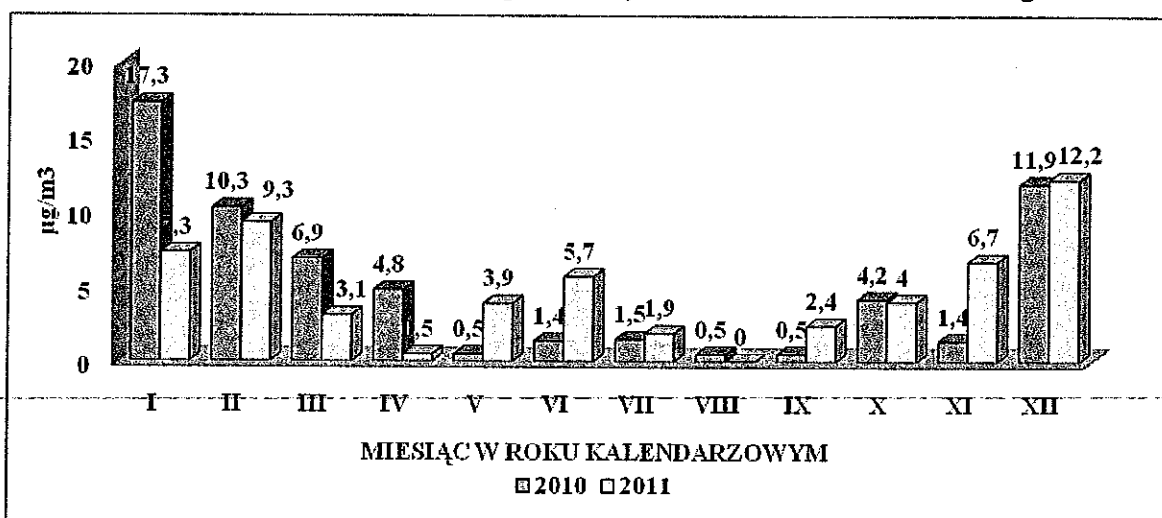
W 2010 i 2011 roku pomiary takie wykonywane były w Darłowie przy ul. Wieniawskiego. Wyniki - stężenia średnie miesięczne, stężenia okresowe oraz stężenia średnioroczne przedstawiono na poniższych wykresach (Wykresy 4-7).

Otrzymane wyniki odniesiono do wartości kryterialnych - dopuszczalnych stężeń średniorocznych określonych dla dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281).

– Średnioroczne stężenie dwutlenku siarki

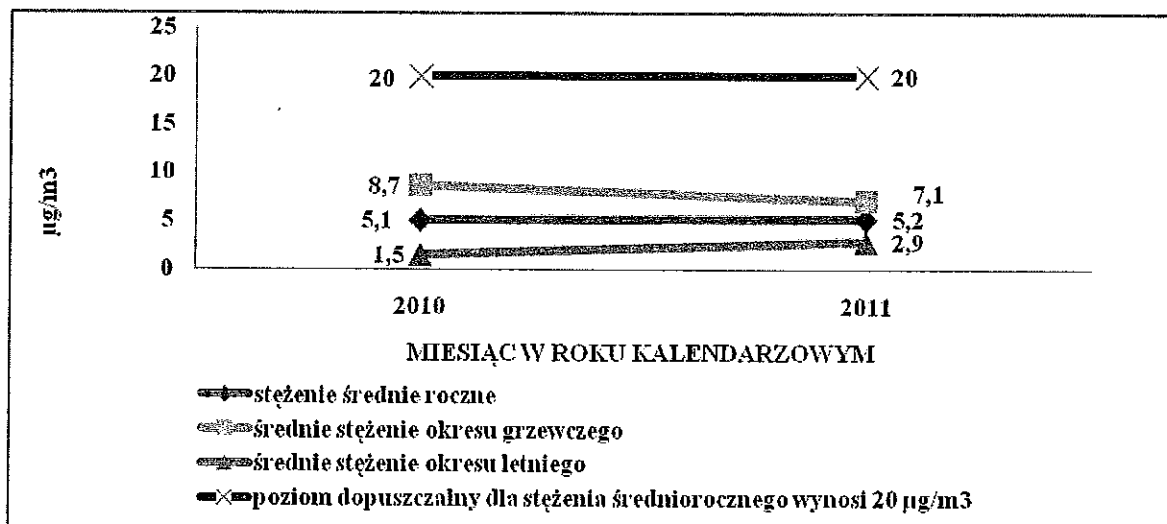
Średnioroczne stężenie dwutlenku siarki wynosiło 5,1 u.g/m w 2010 roku oraz 5,2 u.g/m³ w roku 2011. Poziom dopuszczalny określony ze względu na ochronę roślin wynosi natomiast 20 u.g/m³. Głównym źródłem tego zanieczyszczenia w powietrzu są procesy grzewcze związane ze spalaniem węgla, stąd ponad dwukrotnie wyższe stężenia rejestrowane były w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień) niż okresie letnim (kwiecień-wrzesień), co potwierdzają poniższe wykresy.

Wykres 4. Średniomiesięczne stężenia dwutlenku siarki (SO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie - ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykres 5. Stężenia średnie roczne oraz stężenia okresowe dwutlenku siarki (SO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie - ul. Wieniawskiego

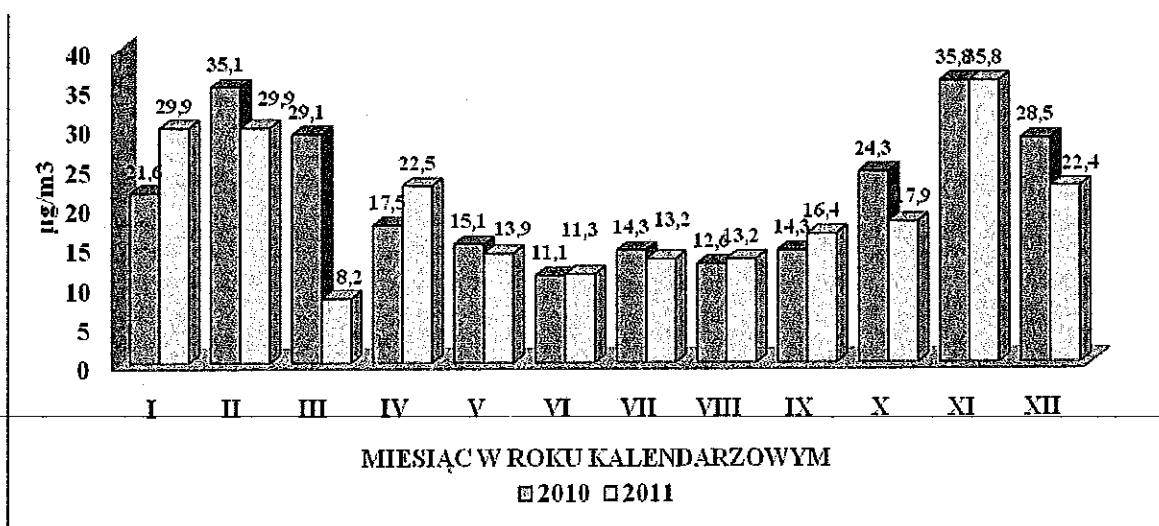

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

– Średnioroczne stężenie dwutlenku azotu

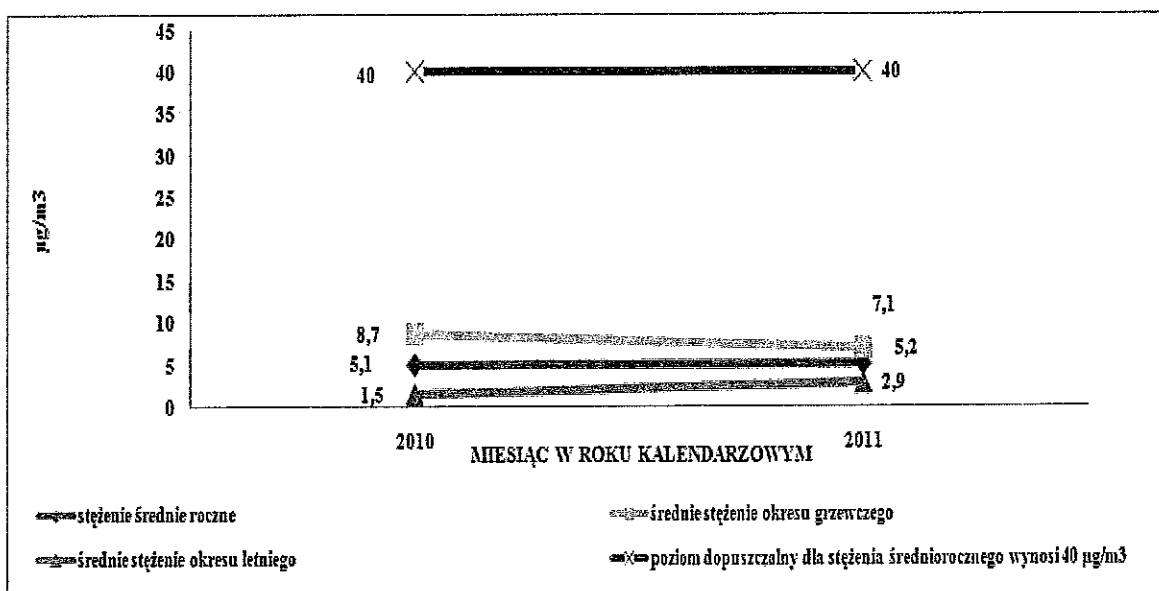
Średnioroczne stężenie dwutlenku azotu zmierzone na stanowisku w Darłowie zdiagnozowano na poziomie 60% wartości dopuszczalnej, określonej dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia. W 2010 r. wynosiło 26,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a w roku 2011 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Wartość dopuszczalna natomiast wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Na obszarach miejskich głównym źródłem emisji dwutlenku azotu do powietrza jest emisja liniowa z transportu samochodowego. Stąd w przypadku tego zanieczyszczenia sezonowość stężeń nie jest tak wyraźna jak w przypadku dwutlenku siarki.

Wykres 6. Średnie miesięczne stężenia dwutlenku azotu (NO_2) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie — ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykres 7. Stężenia średnie roczne oraz stężenia okresowe dwutlenku azotu (NO_2) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie — ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Dla obu zanieczyszczeń nie stwierdzono przekroczeń odpowiednich wartości dopuszczalnych.

➤ **Wnioski wynikające z rocznych ocen jakości powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego za 2010 i 2011 r. z uwzględnieniem obszaru miasta Darłowo**

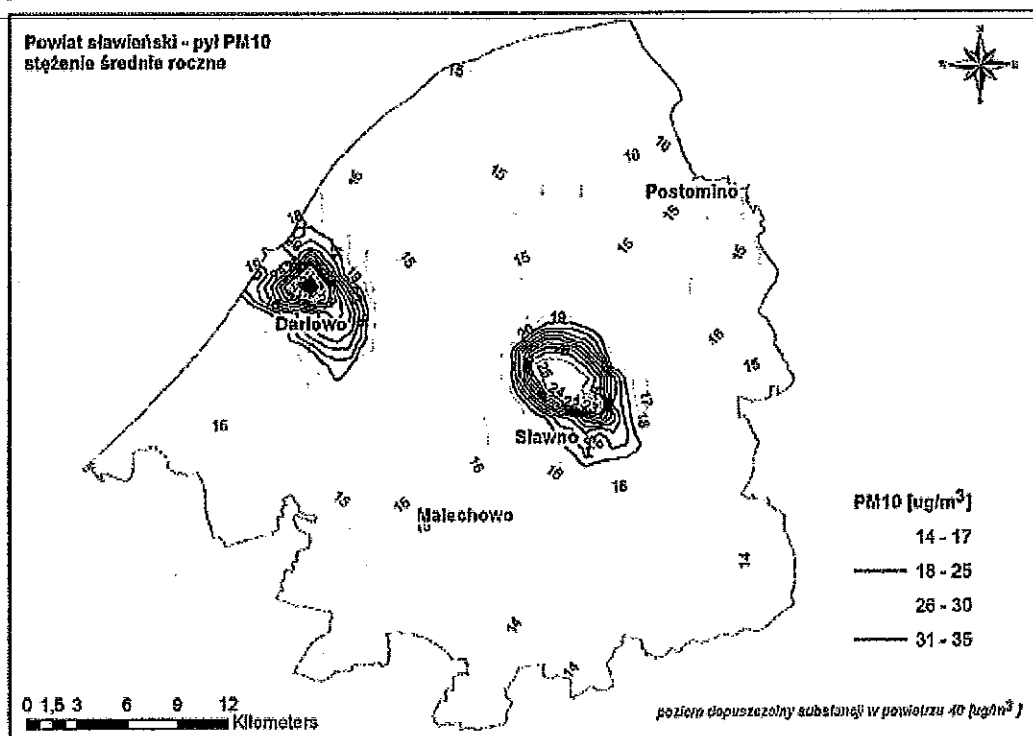
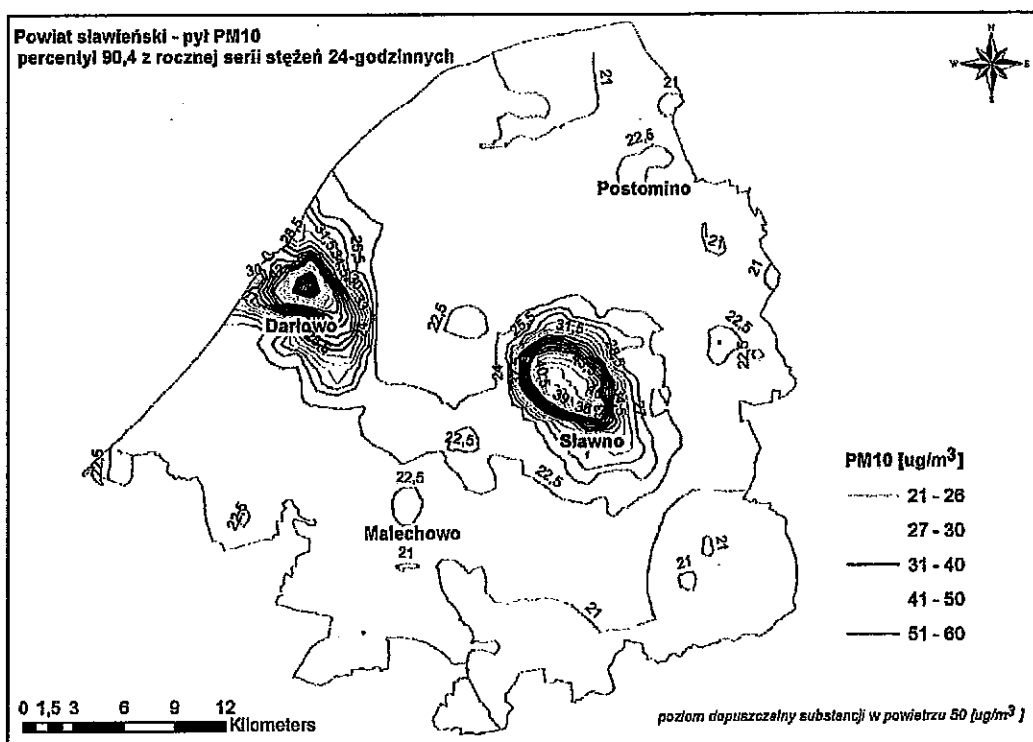
W latach 2010-2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykonywał na obszarze województwa zachodniopomorskiego badania jakości powietrza (w tym pomiary stężeń substancji w powietrzu), zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012”. Na podstawie określonego w tym Programie systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz w oparciu o stosowne akty prawne, WIOŚ w Szczecinie wykonał obowiązkowe roczne oceny jakości powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego za lata 2010 i 2011. Oceny te zostały wykonane już dla nowego układu stref w województwie.

Głównym celem prowadzenia corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń substancji w powietrzu na obszarze aglomeracji lub innej strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów, na których występują przekroczenia wartości kryterialnych, i dla których konieczne jest podjęcie działań naprawczych (opracowanie programów ochrony powietrza - POP). Wartości kryterialne poziomów substancji w powietrzu określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281). W przypadku udokumentowania występowania na obszarach strefy przekroczeń standardów jakości powietrza (klasa C), celem oceny jakości powietrza jest także wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń. W 2010 i 2011 roku substancjami podlegającymi ocenie jakości powietrza były:

- pod kątem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), benzen (C_6H_6), tlenek węgla (CO), pyłu zawieszony PM 10 (pył o średnicy ziaren poniżej 10 mikronów), pył zawieszony PM 2,5 (pył o średnicy ziaren poniżej 2,5 mikronów), ozon (O_3), ołów (Pb) oraz zawarte w pyłe PM10 - arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) i benzo(a)piren.
- pod kątem kryteriów określonych dla ochrony roślin: dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x) oraz ozon (O_3).

Zgodnie z obowiązującymi zasadami przy wykonywaniu rocznych ocen jakości powietrza za 2010 i 2011 rok, obszar miasta Darłowo podlegał takiej ocenie jako część obszaru tzw. „dużej” strefy zachodniopomorskiej.

Rysunek 12. Rozkłady stężeń pyłu PM10 na obszarze powiatu sławieńskiego uzyskany na podstawie obliczeń modelowych w rocznej ocenie jakości powietrza za 2010 rok - stężenia 24 godzinne i stężenie średnioroczne

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

W 2010 i 2011 r., w klasyfikacji stref, przeprowadzonej zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, strefa zachodniopomorska zaliczona została

do klasy C ze względu na przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24-godzinne stężenia pyłu PM 10 oraz do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu.

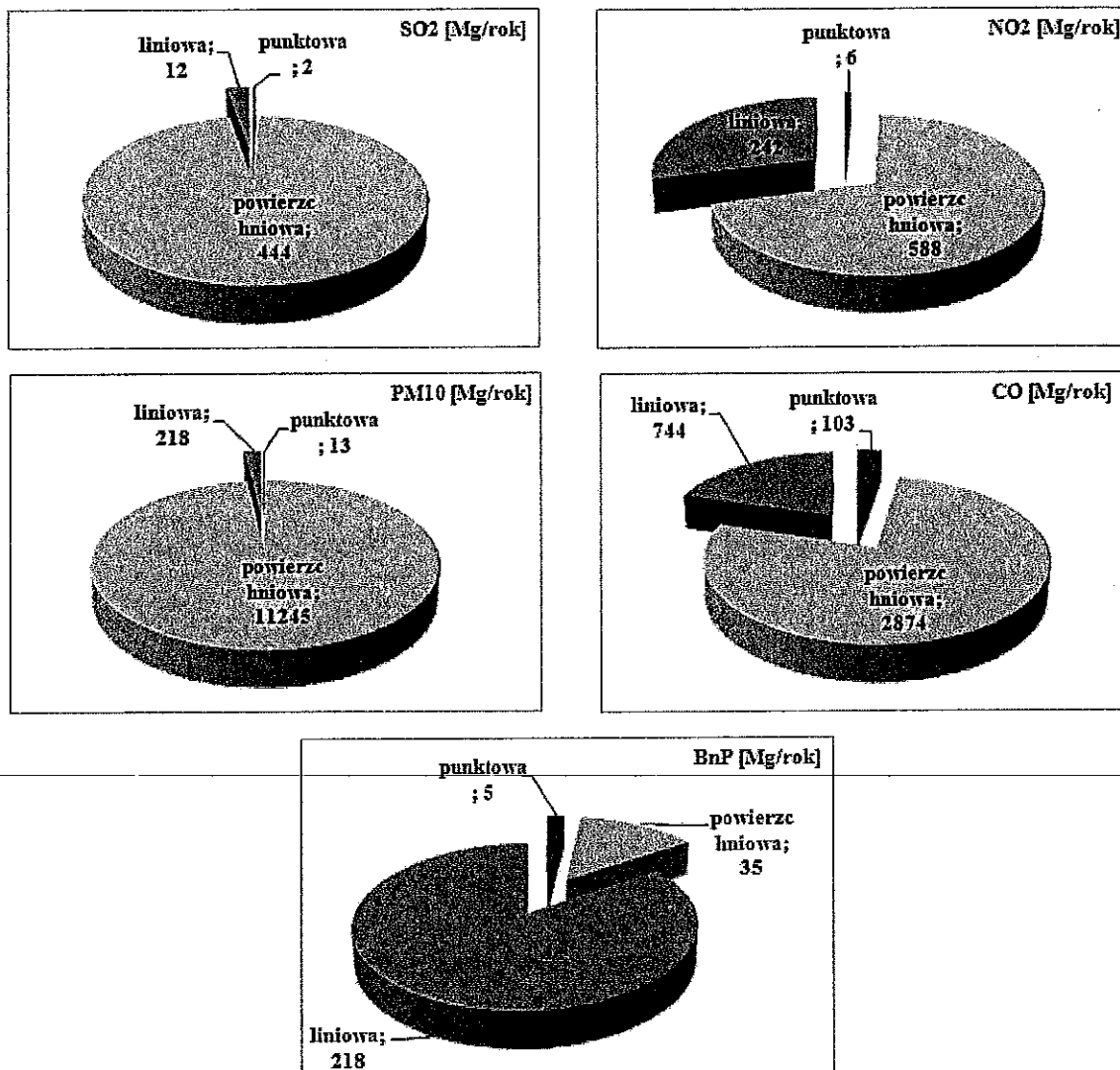
Przypisanie całej „dużej” strefie zachodniopomorskiej klasy C dla pyłu PM10 i dla benzo(a)pirenu nie oznacza jednak, że przekroczenia pyłu PM10 występują na całym jej obszarze. Oznacza to, że na obszarze strefy są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP) w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

W obu tych przypadkach - pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu - obszar Miasta Darłowo nie został wskazany jako obszar strefy z udokumentowanymi przy pomocy pomiarów przekroczeniami, wymagający podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP). Jednak nie oznacza to również, że na obszarze Miasta Darłowo brak jest zagrożeń związanych ze stężeniami w powietrzu pyłu PM10 oraz zawartego w tym pyłe benzo(a)pirenu.

Jak wykazują prowadzone przez WIOŚ w Szczecinie wyniki obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, przekroczenia takie mogą występować również na innych, niż wskazane na podstawie reprezentatywności stanowisk pomiarowych, obszarach strefy zachodniopomorskiej, gdzie pomiary nie są prowadzone. Są to głównie miasta o dużych skupiskach ludności, w których istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja powierzchniowa związana z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań — tzw. emisja powierzchniowa.

Jak wynika z przeprowadzonej przez WIOŚ inwentaryzacji emisji, we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego emisja powierzchniowa jest głównym źródłem emisji do powietrza takich zanieczyszczeń jak: dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10 i benzo(a)piren. Emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego jest natomiast istotnym źródłem dwutlenku azotu i tlenku węgla. Dotyczy to również powiatu sławieńskiego (wykres 8) i położonego na jego obszarze Miasta Darłowo.

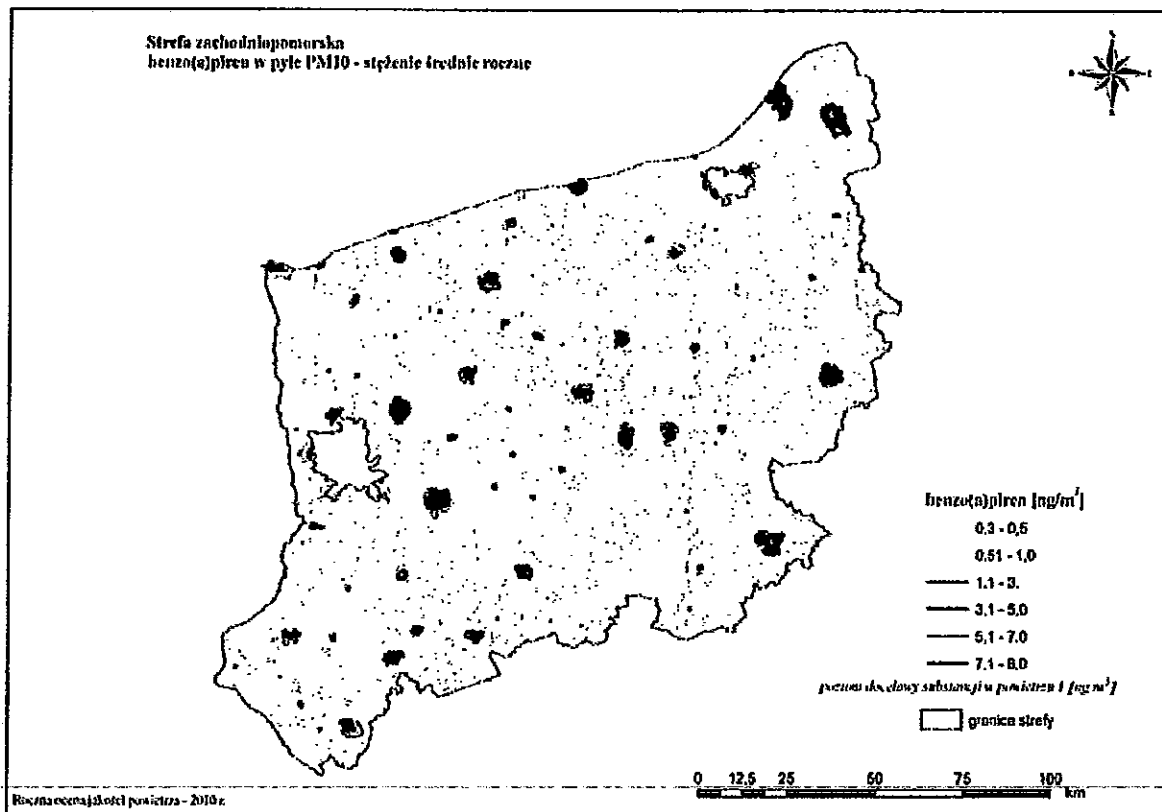
Wykres 8. Udziały poszczególnych źródeł emisji w emisji całkowitej zanieczyszczeń do powietrza w powiecie sławieńskim w 2010 roku [źródło: WIOS w Szczecinie]

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykonane przez WIOŚ w Szczecinie obliczenia modelowe wskazują na to, że lokalnie na obszarze Miasta Darłowo należy spodziewać się występowania zagrożeń związanych z przekroczeniami wartości dopuszczalnej przez stężenia 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 (Mapa 1.1.1) oraz poziomu docelowego przez stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu (Rysunek 13).

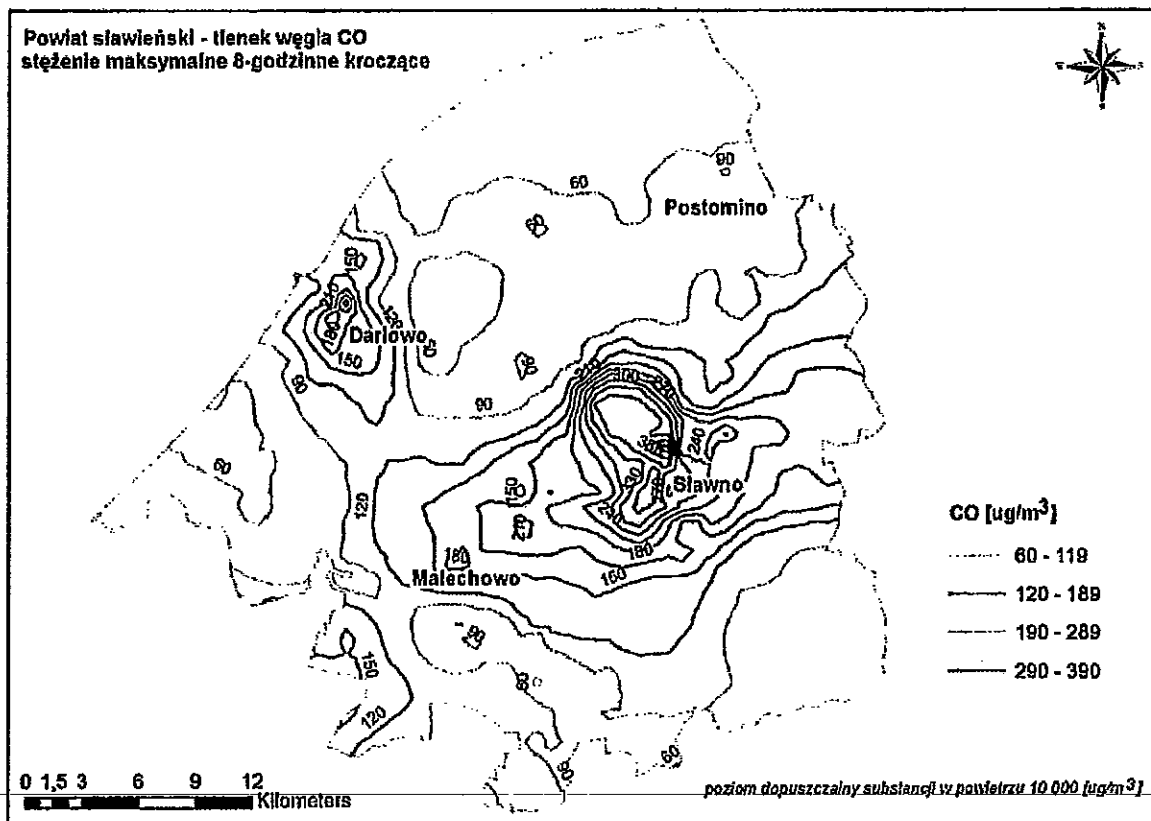
Rysunek 13. Rozkład stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na obszarze strefy zachodniopomorskiej na podstawie obliczeń modelowych za 2010 rok

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Uzyskana w wyniku obliczeń prognozowana wartość percentyla 90,4 dla 24 godzinnych stężeń pyłu PM10 wynosi od 51 do 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ co oznacza, że liczba dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ może wnosić więcej niż 35 dni. Jako główną potencjalną przyczynę wskazuje się emisję powierzchniową związaną z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań. Według obliczeń, średnioroczne stężenie pyłu PM10 na obszarze Darłowa wynosi do 27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi 67,5% wartości dopuszczalnej dla roku kalendarzowego.

Rysunek 14. Rozkład maksymalnych stężeń 8-godzinnych tlenku węgla (średnia krocząca) na obszarze powiatu sławieńskiego na podstawie obliczeń modelowych za 2010 rok

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

W przypadku tlenku węgla - wykonane obliczenia wskazują na niskie poziomy stężenie tej substancji w powietrzu. Prognozowane dla obszaru Miasta Darłowo maksymalne stężenie 8 godzinne spośród średnich kroczących dla roku kalendarzowego wynosi $210 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Rysunek 14), co stanowi 2,1 % wartości dopuszczalnej dla tego rodzaju stężenia tlenku węgla.

➤ ODORY

Odorami nazywa się lotne związki chemiczne organiczne i nieorganiczne wyczuwane przez receptory węchowe przy bardzo niskich stężeniach i rejestrowane przez mózg jako nieprzyjemne (wg doc. dr hab. Zbigniewa Maklesa oraz dr inż. Magdaleny Galwas-Zakrzewskiej).

Do źródeł wytwarzających gazy złozone (odory) na terenie Miasta Darłowo można zaliczyć:

- odory towarzyszące hodowli (składowanie bądź nawożenie obornikiem, gnojówką, gnojowicą),

- odory towarzyszące chemizacji w rolnictwie (wykonywanie oprysków),
- odory z instalacji kanalizacyjnych;
- odory z instalacji przemysłowych;
- odory z instalacji gastronomicznych;
- zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- niezorganizowane źródła emisji z indywidualnych palenisk domowych, (np. spalanie odpadów z tworzyw sztucznych, gumy w paleniskach domowych),
- oczyszczalnie ścieków.

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia na terenie Miasta Darłowo wynikającej m.in. z nieuciążliwej emisji złownej, konieczne jest konsekwentne postępowanie zarówno mieszkańców (poprzez wyeliminowanie spalania odpadów, rozszczelniania szamb) jak i władz Miasta (poprzez edukację ekologiczną mieszkańców, poszerzanie pasów zielenie izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo oraz przemyślane decyzje w zakresie wydawania pozwoleń na budowę dla obiektów będących źródłem emisji złownej).

7.1.2. Program poprawy dla pola: Powietrze atmosferyczne

Cel strategiczny:

Cel strategiczny	Zapewnienie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na terenie Miasta Darłowo
-------------------------	---

Osiągnięcie dobrej, a więc co najmniej normatywnej jakości powietrza na obszarze Miasta Darłowo, będzie możliwe dzięki realizacji celów krótko- i średnioterminowych. Na cele te składają się konkretne zadania wskazane w tabeli.

Cele krótkoterminowe (do roku 2016) i średnioterminowe (do roku 2019):

- Ograniczenie niskiej emisji;
- Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego;
- Ograniczenie emisji złownej;
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI					
1	Modernizacja kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii (gazowe, olejowe - gazowe, pompy ciepła)	obiekty użyteczności publicznej na terenie Miasta Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; ENERGA OŚWIETLENIE Sp. z o.o. Sopot
3	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy, podmioty gospodarcze
4	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
5	Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
6	Zapobieganie pożarom w lasach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
CEL: OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO					
7	Promocja alternatywnych środków transportu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
8	Kontynuowanie działań na rzecz poprawy jakości dróg publicznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
9	Poprawa dostępności do portu morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	Miasto Darłowo	2012-2013	26 283 473,00	Urząd Miejski Darłowo
CEL: OGRANICZENIE EMISJI ZŁOWONNEJ					
10	Eliminowanie uciążliwości poprzez właściwe lokalizowanie obiektów mogących być źródłem emisji złownej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
CEL: WZROST WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII					
11	Promocja wykorzystania paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, turystyce, budownictwie i przemyśle	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
12	Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

7.3. Hałas

7.3.1. Stan aktualny

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Skutki oddziaływania hałasu i wibracji na człowieka i środowisko naturalne są bardzo dotkliwe.

- Społeczne i zdrowotne skutki oddziaływania hałasu i wibracji wyrażają się:
 - a) szkodliwym działaniem na zdrowie ludności;
 - b) obniżeniem sprawności i chęci działania oraz wydajności pracy;
 - c) negatywnym wpływem na możliwość komunikowania się;
 - d) utrudnianiem odbioru sygnałów optycznych;
 - e) obniżeniem sprawności nauczania;
 - f) powodowaniem lokalnych napięć i kłótni między ludźmi;
 - g) zwiększeniem negatywnych uwarunkowań w pracy i komunikacji, powodujących wypadki;
 - h) rosnącymi liczbami zachorowań na głuchotę zawodową i chorobę wibracyjną.
- Hałas i wibracje powodują pogorszenie jakości środowiska przyrodniczego, a w konsekwencji:
 - a) utratę przez środowisko naturalne istotnej wartości, jaką jest cisza;
 - b) zmniejszenie (lub utratę) wartości terenów rekreacyjnych lub leczniczych;
 - c) zmianę zachowań ptaków i innych zwierząt (stany lękowe, zmiana siedlisk, zmniejszenie liczby składanych jaj, spadek mleczności zwierząt i inne).
- Hałas i wibracje powodują również ujemne skutki gospodarcze, takie jak:
 - a) szybsze zużywanie się środków produkcji i transportu;

- b) pogorszenie jakości i przydatności terenów zagrożonych nadmiernym hałasem oraz zmniejszenie przydatności obiektów położonych na tych terenach;
- c) absencję chorobową spowodowaną hałasem i wibracjami, z czym są związane koszty leczenia, przechodzenia na renty inwalidzkie, utrata pracowników;
- d) pogorszenie jakości wyrobów (niezawodności, trwałości);
- e) utrudnienia w eksporcie wyrobów nie spełniających światowych wymagań ochrony przed hałasem i wibracjami.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu jak i ocenę klimatu akustycznego. Ze względu na charakter zjawiska hałasu, pomiary w sieci krajowej i sieciach regionalnych międzywojewódzkich nie są realizowane. Sieci regionalne wojewódzkie obejmują badania wykonywane w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu i obejmują pomiary hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich. Sieci lokalne obejmują pomiarami źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Na terenie Miasta Darłowo nie jest prowadzony monitoring hałasu.

➤ **HAŁAS PRZEMYSŁOWY**

Ze względu na brak większych zakładów przemysłowych można uznać, że poziom hałasu przemysłowego na terenie Miasta ma marginalne znaczenie. Ewentualne zwiększenie jego poziomu może występować w sąsiedztwie niektórych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do takich zakładów należą m.in.: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie. Hałas pochodzący z tych źródeł stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym i dotyczy terenów zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Przyczynę wzrostu uciążliwości hałasu przemysłowego na terenie Miasta Darłowo stanowi rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie tych terenów.

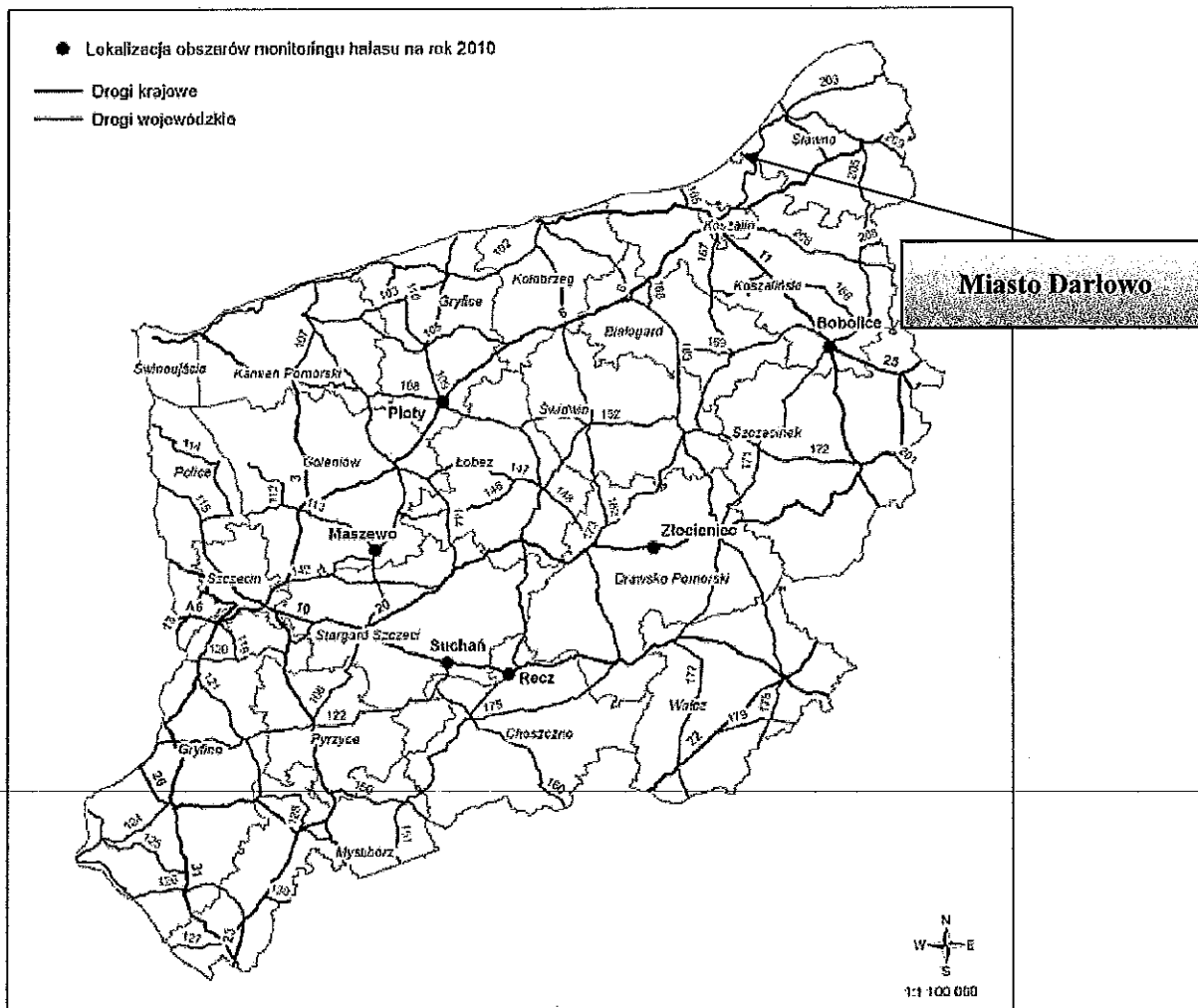
Ponadto zgodnie z danymi uzyskanymi od Wojewódzkiego Inspektoratu Środowiska w Szczecinie, w dniach 8 i 9 lipca 2009 roku przeprowadzona została kontrola Gospodarstwa Rolnego na terenie Miasta Darłowo. Podczas niniejszej kontroli wykonano pomiary hałasu emitowanego z terenu gospodarstwa. Stwierdzono wówczas przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu o 2,5 dB i 4,5 dB określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120 poz. 826).

O wynikach kontroli WIOŚ w Szczecinie powiadomił Burmistrza Miasta Darłowo, który jest organem właściwym w powyższej sprawie. Kontrolowany podmiot nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, (Dz. U. Nr 173 poz. 1807), a tym samym nie może być mu wydana decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu, zgodnie z art. 115 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.).

➤ **HAŁAS KOMUNIKACYJNY**

Na terenie Miasta Darłowo źródłem tego rodzaju hałasu jest komunikacja drogowa. Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010 – 2012 zakładał na rok 2010 wykonanie pomiarów hałasu komunikacyjnego w 10 punktach pomiarowych w 6 miejscowościach: Bobolicach, Maszewie, Płotach, Reczu, Suchaniu i Złocieńcu. Niniejszym badaniem nie objęto Miasta Darłowo. Ponadto brak jest aktualnych opracowań dotyczących badań klimatu akustycznego na terenie Miasta Darłowo. W związku z czym poniżej opisano klimat akustyczny na terenie województwa zachodniopomorskiego w oparciu o „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010. Rozdział IV. Stan klimatu akustycznego” opracowany przez WIOŚ w Szczecinie.

Rysunek 15. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu komunikacyjnego w województwie zachodniopomorskim w roku 2010

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010.
Rozdział IV. Stan klimatu akustycznego. WIOŚ

W wyniku przeprowadzonych badań, zdiagnozowano niekorzystny klimat akustycznych miejscowości objętych badaniem, który wynika z ich układu urbanistycznego. Z aktualnej analizy stanu klimatu akustycznego wynika, iż część tych obszarów narażonych jest na przekroczenia hałasu komunikacyjnego, wraz ze wzrostem natężenia ruchu problem ten będzie dalej się pogłębiał.

Obecnie liczba ludności narażonej na skutki ponadnormatywnego hałasu sięga od prawie 11% do ponad 60% mieszkańców poszczególnych miast.

Najbardziej newralgicznymi ulicami dla Miasta Darłowo są: Morska, Conrada, Władysława IV, Zwycięstwa, M. Skłodowskiej – Curie, Żeromskiego, Lotników Morskich, Ojca Damiana Tyniecko, Leśna oraz Sowińskiego.

Dodatkowo należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego w kolejnych latach będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia już i tak wysokiego natężenia hałasu.

W ostatnich latach zwiększyła się świadomość zagrożenia hałasem komunikacyjnym ludności, dzięki czemu wzrosła liczba działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom powodowanym przez Hałas. Powstały obwodnice dla miejscowości najbardziej narażonych na hałas, w tym również w Darłowie oraz zaczęto stawiać ekrany akustyczne przy szlakach komunikacyjnych znamionujących się znaczącym natężeniem ruchu. Ekrany te powstają obecnie praktycznie na wszystkich nowych i zmodernizowanych drogach. Pomimo to należy zauważyć, że na wielu drogach już istniejących, na których stan klimatu akustycznego jest niezadawalający, brak jest ekranów akustycznych.

7.3.2. Program poprawy dla pola: hałas i wibracje

Cel strategiczny	Ograniczenie uciążliwości hałasu na terenie Miasta Darłowo
-------------------------	---

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Ograniczenie emisji hałasu do środowiska.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, w których sytuacja akustyczna jest korzystna.
- Ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach wzdłuż głównych dróg.
- Wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałasliwość nie odpowiada obowiązującym normom.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustycznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

					Starosta Powiatowym w Sławnie i WIOŚ w Szczecinie
2	Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Właściciele domów
3	Modernizacja i budowa nawierzchni dróg miejskich z infrastrukturą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Zarząd Dróg Powiatowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA
4	Rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego (parkingi, zatoki postojowe, itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymanie i urządzenie istniejących dróg miejskich	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

7.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

7.4.1. Stan aktualny

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, występujące w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa – Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,

- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zgodnie z Ustawą, celem regulacji dotyczących pól elektromagnetycznych jest: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej lub na poziomie dopuszczalnych wartości, a w przypadku gdy normy są przekroczone, zmniejszenie emisji pól do poziomu dopuszczalnego. Wartości dopuszczalne natężenia pól elektromagnetycznych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. (Dz.U. nr 192, poz. 1883), podając je osobno dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz dla miejsc dostępnych dla ludzi, zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Owe dopuszczalne wartości są zgodne z rekomendacjami Rady Europy oraz zaleceniami międzynarodowych organizacji zajmujących się kwestiami ochrony przed promieniowaniem.

W zakresie promieniowania elektromagnetycznego dla człowieka istotne są mikrofałe, radiofałe i fale o bardzo niskiej częstotliwości (VLF), a także fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW). Ważną cechą pól elektromagnetycznych jest to, że ich natężenie spada wraz z rosnącą odległością od źródła, które je wytwarza.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Wojewódzkiego Inspektoratu Środowiska w Szczecinie, organ ten wykonuje pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych w cyklach trzyletnich, w sieci 135 punktów na obszarze województwa zachodniopomorskiego. Pomiary prowadzone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

W sieci ujęty jest również punkt pomiarowy w Mieście Darłowo, przy ul. Franciszkańskiej 1/2. Pierwsze pomiary przeprowadzone zostały w 2009 roku, następnie powtórzono pomiar w 2012 roku.

Współrzędne punktu pomiarowego oraz wyniki średniej arytmetycznej zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego, uzyskanych w poszczególnych latach przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 30. Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo

Lp.	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna	Rok pomiaru	Wynik składowej elektrycznej [V/m]
1	16°24'41,5"	54°25'20,4"	2009	0,31
2			2012	0,45

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest poprzez pomiary składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

Pomiary wykonane zostały w sposób nieprzerwany przez 2 godziny z częstotliwością próbkowania co najmniej jednej próbki co 10 sekund, pomiędzy godzinami 10⁰⁰ a 16⁰⁰ w dni robocze, w temperaturze nie niższej niż 0°C, przy wilgotności względnej nie większej niż 75%, bez opadów atmosferycznych.

Pomiary wykonane w Darłowie nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku, dla miejsc dostępnych dla ludności, który wynosi 7 V/m.

Ponadto na terenie Miasta Darłowo prowadzone są pomiary kontrolne np. przed oddaniem do użytkowania nowych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – Dz.U. 2002 nr 217 poz. 1833).

➤ **SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA**

Miasto Darłowo zasilane jest w energię elektryczną z Głównego Punktu Zasilania (stacji zasilającej o napięciu 110/15 kV) zlokalizowanej w południowej części Miasta w widłach ulic Leśnej i Wojska Polskiego. Stacja ta posiada dwa transformatory o mocy 10 MVA każdy.

Podstawowy układ zasilania w energię elektryczną na terenie Miasta stanowią linie kablowe i napowietrzne 15 kV i 0,4 kV. Główne ciągi linii napowietrznych prowadzone są po obrzeżach zabudowy od jej strony wschodniej i południowej. Linie kablowe 15 kV i 0,4 kV zasilają stacje transformatorowe 15/04 kV rozmieszczone równomiernie na obszarze zabudowy Darłowa.

➤ **INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE**

Na terenie Miasta Darłowo znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej 2G i 3G (E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS), zaprezentowane w poniższej tabeli:

Tabela 31. Wykaz stacji BTS na terenie Miasta Darłowo

NAZWA OPERATORA	NR DECYZJI	DATA WAZNOŚCI	LOKALIZACJA	ID STACJI
POLKOMTEL S.A.	GSM900/1/0666/1/07	2017-02-27	Ul. Lotników – Magazyny zbożowe	44325
	GSM900/1/1335/1/07	2017-06-30	Ul. Ojca Damiana Tynieckiego, /Park Eryka	43246
POLSKA TELEFONIA CYFROWA S.A.	GSM900/2/1024/3/08	2018-08-31	Ul. Lotników Morskich, Dz. Nr 3/1	32811
	GSM900/2/2890/2/06	2016-07-09	Ul. Wałowa 62	32131
	GSM900/2/5883/1/07	2017-10-31	Ul. Franciszkańska 4	32813
POLSKA TELEFONIA KOMÓRKOWA CENTERTEL sp. z o.o.	GSM900/3/0874/1/06	2016-12-10	Ul. Franciszkańska 4	1500
	GSM900/3/2228/2/08	2018-07-31	Ul. Gdyńska 3	5197
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/1099/1/09	2019-02-28	Ul. Franciszkańska 1	SLA0101

Źródło: Dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stan na 10.04.2012 r.

7.4.2. Program poprawy dla pola: Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel strategiczny	Ochrona przed działaniem promieniowania
-------------------------	--

	elektromagnetycznego
--	-----------------------------

Dynamiczny postęp technologiczny obliguje do wyznaczenia celów i zadań także w obszarze promieniowania elektromagnetycznego. Pomimo braku dotychczasowych zidentyfikowanych przekroczeń dopuszczalnych norm w tym zakresie na terenie Miasta Darłowo, nie jest wykluczone że do 2019 r. zjawisko to wystąpi. W związku z tym, cele krótko- i średnioterminowe w analizowanym obszarze skoncentrowano na utrzymaniu promieniowania elektromagnetycznego na bezpiecznym poziomie. Osiągnięcie tak postawionych celów jest uwarunkowane realizacją konkretnych zadań, ujętych w tabeli.

Cele krótkoterminowe do roku 2016 i średnioterminowe do roku 2019:

- Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm;
- Zmniejszenie promieniowania elektromagnetycznego do poziomu co najmniej dopuszczalnego na obszarach, gdzie normy zostały przekroczone.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM					
1	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	Miasto Darłowo	2012-2019		Burmistrz Miasta Darłowo we współpracy ze Starostą Powiatowym w Sławnie, WIOŚ w Szczecinie,
2	Badania pól elektromagnetycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymywania tych poziomów	Miasto Darłowo	2012-2019		WIOŚ w Szczecinie

7.5. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

7.4. 7.5.1. Stan aktualny

ZAGROŻENIA NATURALNE

➤ ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Długość brzegu morskiego przynależna do Miasta Darłowo wynosi ok. 5 km linii brzegowej i statutowo podlega Urzędowi Morskiemu w Słupsku w zakresie utrzymania zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Od dłuższego czasu obserwowane jest zjawisko erozji brzegu morskiego i zaniku plaż praktycznie na całej długości administrowanego odcinka. Niniejsze działania erozyjne wynikają głównie ze specyfiki ukształtowania brzegu morskiego oraz systematycznego wzrostu poziomu morza, a także występowania silnych sztormów. Powoduje to rozmywanie brzegów i w znacznym stopniu zagraża istniejącej infrastrukturze na zurbanizowanych odcinkach brzegu oraz stwarza realne zagrożenie występowania powodzi sztormowych.

Szczególne zagrożenia powodzi sztormowych identyfikuje się w Darłówniku – nadmorskiej dzielnicy Miasta Darłowo .

W celu zapewnienia ochrony brzegów morskich i zalewów, w tym również brzegu morskiego znajdującego się granicach administracyjnych Miasta Darłowo, opracowano Program technicznej ochrony brzegów morskich i zalewów, który określa konieczne działania techniczne, umieszczone również na liście zadań na lata 2004 – 2023, określonych w ustawie „Program ochrony brzegów morskich” – Dz. U. 03.67.621. W niniejszym Programie dla Darłównika (nadmorska dzielnica Miasta Darłowo) zaplanowano sztuczne zasilanie oraz modernizację umocnień brzegowych.

Ponadto należy nadmienić, że większość obszarów położonych w granicach Miasta Darłowo obejmuje doliny rzeczne Wieprzy i Grabowej, leżące na wysokości od kilkunastu do kilkudziesięciu centymetrów nad poziomem morza. W związku z powyższym są one narażone na lokalne powodzie spowodowane raptownym spływem wód tych rzek, jak i cofką wód Morza Bałtyckiego.

Dodatkowo rzeka Wieprza, aż do wysokości ulicy Tkackiej w Darłowie kilkadziesiąt lat temu, najprawdopodobniej przed 1950 r., została poddana radykalnym procesom zmiany koryta, polegającym na jego „prostowaniu”. Zabieg ten pozwolił na skrócenie koryta rzeki, a tym samym skrócono czas spływu wód do morza, przyczyniając się jednocześnie do zwiększenia prędkości spływu wód, co niewątpliwie pozwoliło na skuteczniejsze odwodnienie terenów

nadrzecznych oraz ich efektywniejsze gospodarowanie rolnicze. Jednak zabieg ten równocześnie spowodował zwiększenie możliwości pojawienia się błyskawicznych powodzi występujących np. po intensywnych deszczach, bowiem w tym miejscu koryto Wieprzy znajduje się jedynie około 1 m poniżej poziomu powierzchni terenu. Niniejszy negatywny proces obserwowano wiosną 2002 r.

Ponadto należy nadmienić, że w granicach Miasta Darłowo, rzeki Wieprza oraz Grabowa zasila sieć rowów melioracyjnych. Rowy te wraz z kanałami odwadniającymi poldery w dolinie dolnej Wieprzy i Grabowej, stanowią wraz z przepompowniami element osłony przeciwpowodziowej Darłowa. Dodatkowo w centrum Darłowa na 3,5 km od ujścia znajduje się węzeł wodny na Wieprzy, składający się z jazu segmentowego o świetle 15 m, zasuw o świetle 4,0 m oraz jazu przy elektrowni wodnej o świetle 3,8 m. Urządzenia hydrotechniczne niniejszego węzła - wykorzystywane przez małą elektrownię wodną - stanowią również dodatkowy element osłony przeciwpowodziowej w dolinie Wieprzy poniżej Miasta Darłowo.

Zgodnie z zapisami „Zmian Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miejskiej Darłowo” przyjętymi przez Radę Miejską w Darłowie dnia 8 lutego 2010 r., kierunki rozwoju gospodarki wodnej i ochrona przeciwpowodziowa Miasta Darłowa, kształtują się następująco:

„Postuluje się przyjęcie niżej wymienionych działań w segmencie regulacja stosunków wodnych i ochrona przeciwpowodziowa na terenie Miasta Darłowa:

- Regulacja rzeki Wieprzy na odcinku pomiędzy jazem piętrzącym przy ul. M. Curie Skłodowskiej, a kładką dla pieszych usytuowaną w pobliżu portu. Uregulowanie i uporządkowanie brzegów pozwoli na wykorzystanie przyległych do nich terenów oraz powstałych nabrzeży pod potrzeby rozwijającej się funkcji turystyczno-rekreacyjnej, wpłynie to również na krajobraz i estetykę tego fragmentu miasta; przyczyni się również do uatrakcyjnienia turystycznego śródmiejskiej strefy funkcjonalno-przestrzennej
- Dla ochrony przeciwpowodziowej miasta i terenów położonych w dolnym odcinku rzeki Grabowej należy wykonać regulację rzeki wieprzy od Darłowa do miejscowości Zielnowo (ok. 8 km) wraz z jej lewostronnym obwałowaniem. Wykonanie prac regulacyjnych w połączeniu z obwałowaniem rzeki zapobiegnie przelewaniu się wód rzeki w czasie wezbrań powodziowych w dolinę rowu R-1 (iCrupianki) i dalej w kierunku Darłowa i doliny rzeki Grabowej. Przepustowość węzła wodnego - jazu przy ul. M. Curie

Skłodowskiej (117 m³/s) w pełni uchroni miasto Darłowo i tereny położone w dolinie rzeki Grabowej przed skutkami wezbrań powodziowych.

- W celu zapobieżenia przelewaniu się wód sztormowych Morza Bałtyckiego (zjawisko cofki) na tereny polderów Rusko - Darłowo I i Wieprza - Darłowo, wskazanym jest podniesienie wierzchowiny nabrzeży do rzędnej co najmniej +1,95 m n.p.m. Wykonanie przedmiotowego przedsięwzięcia wpłynie jednocześnie na poprawę funkcjonalności eksploatacyjnej nabrzeży oraz estetykę tego fragmentu miasta.
- Polder Rusko - Darłowo pozostaje w dotychczasowym użytkowaniu, a grunty polderu zostają wyłączone z możliwości zabudowy. Tereny te są w wysokim stopniu zagrożone powodziami, wynika to z możliwości przzerwania wałów przeciwpowodziowych lub przelania się przez wały wód rzeki Grabowej. Zjawiska takie wystąpiły w przeszłości, w tym również na wiosnę roku 2005. Możliwa jest zmiana dotychczasowego ekstensywnego rolniczego zagospodarowania części polderu, położonego po wschodniej stronie drogi Darłowo - Darłówek Zachodni, w kierunku założenia plantacji roślin energetycznych (przy jednoczesnym zachowaniu wymogów wynikających z faktu wyznaczenia w tym terenie obszarów cennych przyrodniczo). Pozostała część polderu winna pozostać jako tereny rolnicze, z możliwością ich wykorzystania jako obszary zalewowe, w czasie wezbrań powodziowych (tzw. suchy zbiornik).
- W związku z wcześniej opisanym działaniem dotyczącym polderu Rusko - Darłowo, który jest potencjalnie zagrożony powodziami i wykorzystywany będzie jako przeciwpowodziowy suchy zbiornik retencyjny, należy stworzyć system ochrony przeciwpowodziowej, dla terenów rozbudowującego się w kierunku polderu Darłówka Zachodniego, a rzeką Wieprzą. System ten może polegać na wykonaniu grobli od strony polderu z urządzeniami pompowymi odprowadzającymi przesiąki wód z polderu do rzeki Wieprzy. Dopuszcza się, po spełnieniu warunków technicznych nowoprojektowanej grobli, wykorzystanie wierzchowiny pod budowę drogi dojazdowej (proponowana rzędna -1,96 m n.p.m.), która połączy ulicę Lotników Morskich z terenami portowymi (rejon nabrzeża ślupskiego). Rozwiązanie to należy przeanalizować na etapie wykonania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- Wskazuje się na możliwości przeznaczenia polderu Wieprza - Darłowo (teren położony po wschodniej stronie ul. Conrada) pod zabudowę turystyczno-wypoczynkową i tereny rekreacyjno-sportowe. Docelowo teren ten utraci cechy i wartości rolnicze, dla których

to wykonane zostały systemy melioracyjne wraz z urządzeniami regulującymi stany wód (przepompownia melioracyjna). Zmiana przeznaczenia terenu wymagać będzie przebudowy systemu gospodarki wodnej (odwadniającego, jak i doprowadzającego wodę do terenów rekreacyjno-sportowych) wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi (przepompownie, śluzy, jazy, przepusty itp.). W związku z utratą rolniczego charakteru użytkowania terenu, znajdujące się urządzenia gospodarki wodnej, a zarządzane przez podmioty melioracyjne, docelowo winny być przekazane przyszłemu zarządcy terenu”.

➤ SUSZE

W przypadku analizowanego obszaru zjawisko suszy występuje sporadycznie i z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia, jednak w szczególnych przypadkach może być przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolnych, związanych z działalnością człowieka.

➤ POŻARY

Skutkiem długotrwałej suszy mogą być również pożary lasów. Występujące na terenie Miasta Darłowo lasy zaliczane są do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Występujące w nich zagrożenie pożarowe uzależnione jest przede wszystkim od:

- intensywnej penetracji lasów w celu zbioru płodów runa leśnego,
- bliskości osad i wsi wpływających na intensywną penetrację obszarów leśnych przez miejscową ludność,
- bezpośredniego sąsiedztwa nieuprawianych pól i łąk,
- przebiegających przez kompleksy leśne dróg i linii kolejowych,
- znajdujących się na terenie obszarów leśnych miejsc postoju, parkingów, biwaków i miejsc wypoczynku.

Oprócz suszy przyczynami pożarów lasów mogą być: uderzenia piorunów, podpalenia, sabotaż, zaproszenie ognia.

Ponadto należy nadmienić, że na terenie powiatu sławieńskiego, jak i Miasta Darłowo nie funkcjonują obecnie żadne zakłady przemysłowe stwarzające zagrożenie w zakresie pożarowo-wybuchowym. Tak więc ryzyko z tego tytułu na terenie Miasta Darłowo jest znikome.

➤ OSUWISKA

Mierzeja przebiega równolegle do linii brzegowej pasmem o szerokości około 500 m w zachodniej części Miasta. Na wschód od portu w Darłowie piaszczysta plaża mierzei niszczone przez morze, ograniczona jest aktywnym klifem wykształconym przez podcięcie wydm i zwydmionej wysoczyzny morenowej. Niniejszy wał wydmowy na zachodzie nie jest wysoki, gdyż osiąga maksymalnie 8 - 10 m npm. Towarzyszy mu dość szeroka piaszczysta plaża, miejscami przekraczająca 40 m. Wysokości klifów nie są duże, gdyż osiągają wysokość równą 3 m.n.p.m.

W ostatnich latach zaobserwowano systematyczną degradację brzegów morskich. Przyczyn tego zjawiska można upatrywać w gwałtownym ocieplaniu się klimatu i nieprzemyślanej działalności człowieka. Na wybrzeżach klifowych powstało nielegalne budownictwo, które przyczynia się do niszczenia zarówno naturalnej przyrody, jak i już istniejących umocnień. Wszystkie te działania sprawiają, że plaża cofa się, a klify uaktywniają. W efekcie powstają błotniste osuwiska, które zalewają plażę, powodując cofanie się zboczy w głąb lądu. Zdarza się również, że zamiast błotnistej lawiny z klifu spadają bryły gliny, które ważą nawet po kilka ton. Odnotowano również przypadki, kiedy woda wdzierała się na główne ulice nadmorskich miejscowości lub zalewała gospodarstwa.

Obecnie bezpośrednio na terenie Miasta Darłowo, pomimo postępującej degradacji brzegu morskiego znajdującego się granicach administracyjnych Darłowa, nie zidentyfikowano żadnych osuwisk, ani też obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

➤ HURAGANY, GRADOBICIA I OBLODZENIA

Wiatry występujące w strefie wybrzeża należą do najsilniejszych na obszarze kraju. Średnia prędkość wiatrów nad Bałtykiem jest duża od października do marca, stąd też okres ten określany jest jako sztormowy (śr. 6 - 9 m/s). Średnia roczna prędkość wiatru przekracza 4m/s. Najslabsze wiatry notuje się od maja do lipca. Udział cisz jest znikomy. Generalnie przeważają wiatry z kierunków SW i W, lecz wiosną wzrasta udział wiatrów z NE i E, a latem z kierunku W.

Prawdopodobieństwo powstania na terenie powiatu Sławińskiego, a więc i Miasta Darłowo huraganów czy przejścia trąb powietrznych jest niewielkie. Nie można ich jednak wykluczyć. Bardziej prawdopodobne są silne wichury, których prędkość dochodzi do ponad 100 km/h. Trudno jest określić obszary zagrożeń związanych z silnymi wiatrami, dlatego ważne jest

możliwie wczesne podjęcie działań profilaktycznych oraz poinformowanie społeczeństwa o istniejącym zagrożeniu.

Z kolei intensywne, trwające do kilku dni, opady deszczu wiążą się z zagrożeniem powodziowym oraz katastrofalnymi zatopieniami. Deszcze przechodzące w deszcz ze śniegiem powodują niebezpieczną gołoledź, a osiadając na drzewach i infrastrukturze technicznej nadmiernie je obciążają i niejednokrotnie niszczą, powodując m.in. utrudnienia w komunikacji oraz awarie linii energetycznych, co paraliżuje pracę zakładów przemysłowych oraz znacznie utrudnia codzienne życie mieszkańców.

Gradobicia, czyli intensywne opady gradu, występujące najczęściej z burzami, są zjawiskiem coraz częstszym w okresie letnim, powodując dotkliwe zniszczenia polonów i mienia.

➤ **TRZĘSIENIA ZIEMI**

Na analizowanym obszarze trzęsienia ziemi nie występują.

➤ **INNE ZAGROŻENIA NATURALNE**

Inne zagrożenia naturalne występujące na terenie Miasta Darłowo mogą być związane z:

- utrzymaniem sanitarnym wód,
- występowaniem w okresie zimowym zjawiska „przyduchy”, czyli braku tlenu w wodzie, co może powodować masowe ginięcie ryb,
- występowaniem w upalne dni braku dostatecznej zawartości tlenu w wodzie, co może wyrządzić szkody w rybostanie oraz doprowadzić do wyłączenia kąpieliska z użytkowania.

Oddzielnym problemem z zakresu zagrożeń naturalnych pozostaje organizacja zwalczania zagrożeń i zanieczyszczenia brzegu morskiego na terenie Miasta Darłowo. Należy w tym zakresie doprowadzić do koordynacji zadań przy udziale odpowiednich instytucji i organizacji Starostwo Powiatowe, Morska Służba Ratownictwa, Urząd Morski, Straż Pożarna oraz Inspekcja Ochrony Środowiska.

POWAŻNE AWARIE

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję,

powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

➤ **AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWALTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE**

Na analizowanym obszarze nie funkcjonuje elektrownia jądrowa, jednak awaria elektrowni na Ukrainie, Słowacji, Węgrzech i Niemczech, opierających się na technologiach zbliżonych do tych, które były stosowane w Czarnobylu, potencjalnie może być przyczyną skażenia także obszaru Miasta Darłowo. Podobne ryzyko dotyczy ataków terrorystycznych, które mogą skutkować skażeniem środowiska na znacznych obszarach.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Ryzyko awarii przemysłowej na terenie powiatu Sławińskiego, a tym samym Miasta Darłowo jest znikome, ze względu na brak na ich terenie przedsiębiorstw o zwiększonym oraz dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także zakładów przemysłowych (baz paliw, chłodni składowych, itp.), magazynujących i przetwarzających materiały niebezpieczne, które mogą stworzyć zagrożenie poza swoim terenem. Na terenie województwa zachodniopomorskiego zakłady dużego oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej skupione są w większości w powiatach zachodnich (przygranicznych) niniejszego województwa. W tym rodzaju zagrożeń powiaty o największym zagrożeniu to: powiat grodzki w Świnoujściu i Szczecinie oraz powiat myśliborski i policki. W związku z powyższym, powiat sławieński oraz zlokalizowane na jego terenie Miasto Darłowo znamionuje się znikomym ryzykiem awarii przemysłowej, w tym negatywnym oddziaływaniem ewentualnych awarii przemysłowych na terenie powiatu

grodzkiego w Świnoujściu i Szczecinie oraz powiatu myśliborskiego i polickiego, ze względu na ich znaczne oddalenie od analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

➤ TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

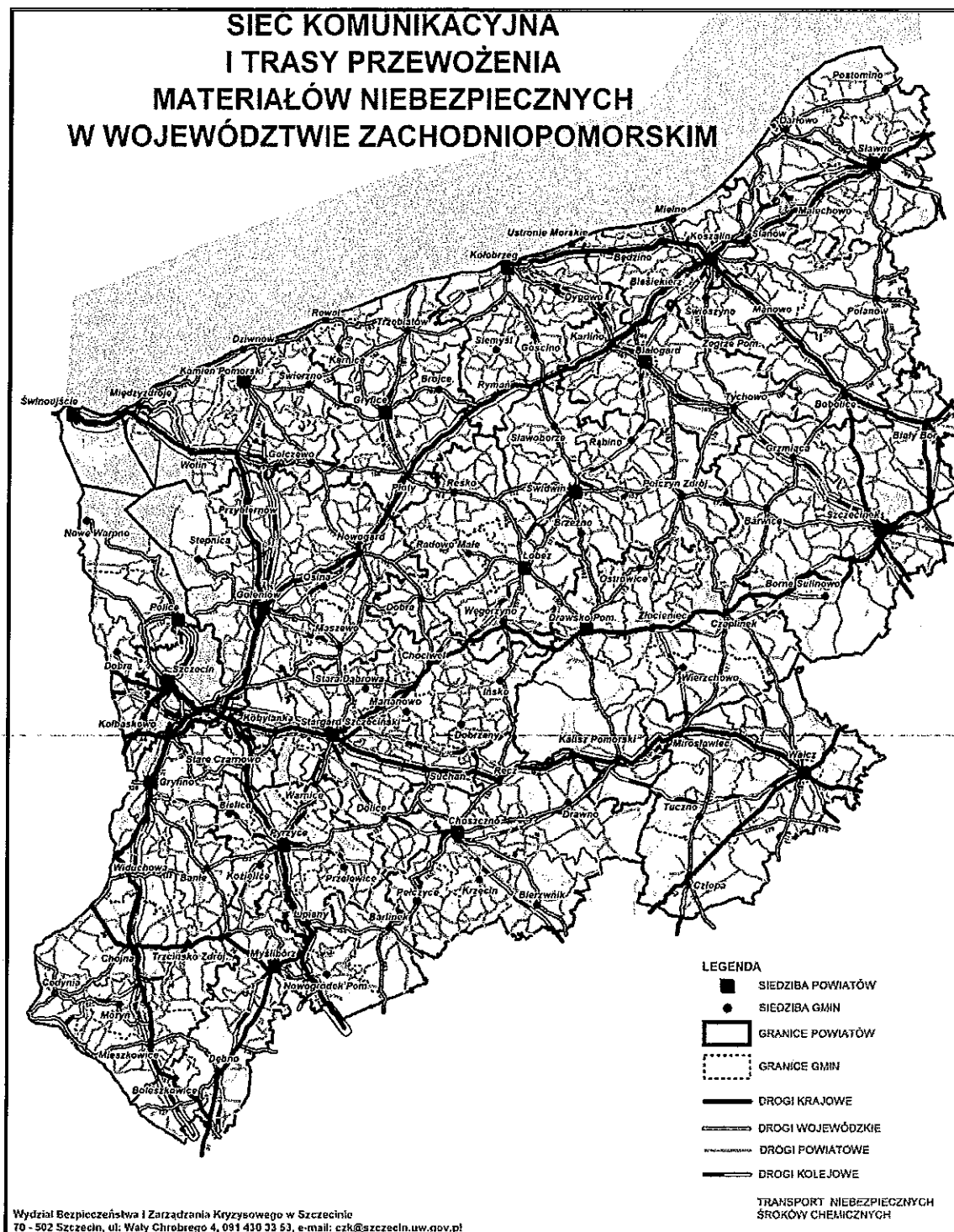
Transport drogowy i kolejowy materiałów niebezpiecznych w większości związany jest z istniejącymi i funkcjonującymi zakładami przemysłowymi zużywającymi do produkcji lub produkującymi tego typu materiały (np. zakłady dużego oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej) zlokalizowanymi na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Lokalizacja na terenie województwa portów morskich w Szczecinie, Świnoujściu, Policach, Kołobrzegu i Stepnicy powoduje, że transport drogowy i kolejowy materiałów stwarzających zagrożenie dla środowiska województwa zachodniopomorskiego zwiększa się. Ponadto lokalizacja portu w Szczecinie, Policach i Stepnicy w głębi lądu powoduje, że tankowce z materiałami pędnymi, LPG, amoniakiem i innymi materiałami niebezpiecznymi wpływają po torze wodnym, poprzez Zalew Szczeciński i j. Dąbie, w głąb lądu.

Przez teren Miasta Darłowo nie przebiegają żadne szlaki komunikacyjne (wodne, drogowe oraz kolejowe), którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych. W związku z powyższym ryzyko wystąpienia zagrożenia dla środowiska naturalnego w niniejszym zakresie na terenie Miasta Darłowo jest znikome. Jednak należy liczyć się z ewentualnością negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne Miasta, wypadków związanych z transportem substancji niebezpiecznych na pozostałym obszarze województwa zachodniopomorskiego. Awarie podczas transportu tego rodzaju ładunków mogą spowodować zagrożenie życia, zniszczenie środowiska naturalnego i dóbr materialnych, nie tylko lokalnie, ale w całym ekosystemie na terenie powiatu, województwa, jak i kraju.

Rysunek 16. Sieć komunikacyjna i trasy przewożenia materiałów niebezpiecznych województwie zachodniopomorskim

SIĘĆ KOMUNIKACYJNA I TRASY PRZEWOŻENIA MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Źródło: Plan działania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego
Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2011

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie powiatu sławieńskiego, a więc także Miasta Darłowo, możemy wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne,

wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

7.5.2. Program poprawy dla pola: Poważne awarie i zagrożenia naturalne

Cel strategiczny	Zapobieganie skutkom poważnych awarii i zagrożeniom naturalnym
-------------------------	---

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Zapobieganie klęskom żywiołowym lub poważnym awariom;
- Dysponowanie sprawnym systemem zapobiegawczo – interwencyjno - ratunkowym na wypadek wystąpienia klęski żywiołowej lub poważnej awarii;
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie zapobiegania awariom i klęskom naturalnym i postępowania w przypadku ich wystąpienia.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii;
- Ochrona ludności przed skutkami poważnej awarii lub klęski żywiołowej.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM					
1	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze Starostą Powiatowym w Sławnie, WIOŚ w Szczecinie,
2	Badania pól elektromagnetycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymywania tych poziomów	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	WIOŚ w Szczecinie

8. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

8.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

8.1.1. Stan aktualny

Obszar miasta Darłowo został zwaloryzowany pod kątem występowania chronionych, zagrożonych, rzadko spotykanych i wyróżniających lokalny krajobraz przedstawicieli flory i fauny oraz zbiorowisk roślinnych i ekosystemów.

8.1.1.1. Formy prawnej ochrony przyrody i ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Na terenie Darowa znajdują się obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody. Są to:

➤ OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

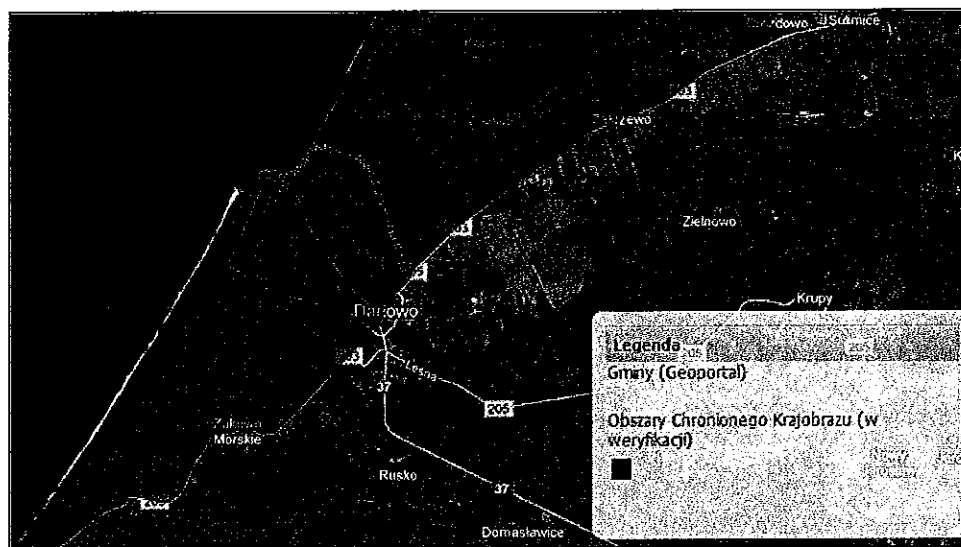
Północna część Miasta Darłowo (ok. 66% powierzchni Miasta) zlokalizowana jest w zasięgu **Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”**. Całkowita powierzchnia niniejszego Obszaru wynosi 48 330 ha, z czego w granicach Miasta znajduje się ok. 1 320 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” utworzono Uchwałą Nr X/46/75 WRN w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN Nr 9, poz. 49).

Na terenie Darłowa przedmiotowy Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swym zasięgiem tereny od brzegu morskiego do drogi krajowej nr 203 (Ustka - Koszalin) z włączeniem układu urbanistycznego Starego Miasta.

Charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego fragmentu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” zlokalizowanego w granicach administracyjnych Miasta Darłowo:

- odcinek brzegu morskiego z zachowaną roślinnością plaż i wydm nadmorskich - słonorośli, muraw piaskowych, wrzosowisk i płatów boru nadmorskiego
- położone na zapleczu wydm tereny podmokłych obniżzeń, stanowiące jednocześnie kompleksy nadrzecznych łąk ujściowego odcinka dolin Wieprzy i Grabowej.

Rysunek 17. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Miasta Darłowo

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

Poza opisanym powyżej Obszarem Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”, na terenie Miasta Darłowo nie zidentyfikowano żadnych obszarów i obiektów objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

➤ **OBSZARY NATURA 2000**

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 jest wyznaczana na europejskim terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, w celu ochrony poszczególnych cennych i zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego.

Sieć Natura 2000 wg Ministerstwa ochrony Środowiska tworzą:

- obszary specjalnej ochrony (OSO)- (Special Protection Areas-SPA) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. "ptasiej", dla gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do Dyrektywy;
- Specjalne obszary ochrony (SOO)- (Special Areas of Conservation - SAC) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. „siedliskowej” dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz siedlisk gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II do Dyrektywy.

Na terenie Miasta Darłowo zidentyfikowano następujący obszar NATURA 2000:

- Dolina Wieprzy i Studnicy, kod obszaru: PLB140004

- Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Rysunek 18. Obszary Natura 2000 na terenie Miasta Darłowo – Dolina Wieprzy i Studnicy

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

Obszar dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłkowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynnna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródłkowych występują olsy źródłkowe i podgórskie łągi. Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje szereg ważnych siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej (łącznie 22 typy siedlisk). (Źródło: http://ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=343).

8.1.1.2. Formy ochrony proponowane

➤ POMNIKI PRZYRODY

Przeprowadzona lustracja wymienionych poniżej drzew oraz analiza sytuacji formalno – prawnej wykazała, że istnieje możliwość uznania niniejszych drzew za pomniki przyrody:

- szpaler około 80-letnich kasztanowców rosnących przy ul. Morskiej róg Sportowej,
- aleja ok. 100-letnich kasztanowców rosnących wokół skweru przy ul. Wojska Polskiego,
- dwustronny szpaler co najmniej 100-letnich lip przy ul. Traugutta i Zielonej,
- 2 buki zwyczajne rosnące przy ul. Morskiej.

Ze względu na fakt, że przeprowadzona lustracja tych drzew oraz analiza sytuacji formalno – prawnej nie wskazała bezwzględnej potrzeby uznania tych okazałych drzew za pomniki przyrody, należy przeanalizować celowość powołania tych drzew jako pomniki przyrody.

➤ OBSZARY I OBIEKTY CENNE PRZYRODNICZO

Na terenie miasta Darłowo wytypowano 6 cennych obszarów, które powinno się zachować w niezmienionej formie. Obszary te wskazano w poniższej tabeli:

Tabela 32. Obszary i obiekty cenne przyrodniczo na terenie Miasta Darłowo

Symbol na mapie 1:10000	Opis obszaru
OC - 1	Akwen Bałtyku - pomimo, że wody Bałtyku nie wchodzą w skład granic miasta Darłowo, to mają tak istotny wpływ na walory przyrodnicze, turystyczne i klimatyczne, że należy wykazać je jako obszar szczególnie cenny.
OC - 2	Podnóże wydmy białej – miejsce występowania inicjalnych stadiów roślinności wydmowej. Pionierskie i bardzo ubogie siedlisko narażone na wiele czynników destrukcyjnych, tak naturalnych (wiatr, sztormy w wyniku których następuje zasypywanie rosnącej tu roślinności, inne warunki pogodowe, załodzenie), jak i synantropijnych (głównie wydeptywanie i niszczenie przez plażowiczów).
OC - 3	Wydma biała. Jest miejscem koncentracji największej liczby gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, ginących, ujętych na czerwonych listach i w czerwonych księgach, a także stosownych konwencjach i Dyrektywie Siedliskowej. Miejsce występowania przed laty jednej z największych na polskim wybrzeżu populacji mikołajka nadmorskiego, obecnie silnie zredukowanej. Miejsce występowania jednego gatunku storczyka kruszczyka rdzawoczerwonego. Pomimo starań służb Urzędu Morskiego w Słupsku jest to obszar penetrowany przez

	turystów, którzy powodują wydeptywanie rosnących tu pionierskich roślin oraz przyczyniają się do zmniejszenia populacji mikołajka nadmorskiego. Poważniejszym zagrożeniem dla najcenniejszych gatunków jest zalesienie wydmy białej, co w konsekwencji przyczyni się do zaniku tych roślin. Kolejnym czynnikiem, który może negatywnie oddziaływać na florę białej wydmy jest istnienie na obszarze wydmy jednostki wojskowej. Jednakże brak możliwości monitoringu stanu szaty roślinnej tego obszaru nie pozwala na wyciągnięcie dalej idących konkluzji.
OC - 4	Kompleks wilgotnych łąk w dolinie Grabowej leżących u podnóża wydm - ważny dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate. Głównym zagrożeniem jest sukcesywne zwiększanie powierzchni odłogowanych gruntów tego kompleksu, prowadzące do zaniku specyficznych siedlisk ważnych dla gatunków ptactwa takich jak: bekasy, czajki, bataliony, brodzie, biegusy, ptaki drapieżne.
OC - 5	Kompleks wilgotnych łąk w dolinie górnej Wieprzy oraz Starorzeczka Wieprzy – istotny obszar dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate i wodno - błotne. Ważny teren florystyczny - występuje tu osoka aloesowata, wąkrota zwyczajna, żabiściak pływający, jeżogłówka, grzybieniec, grązel żółty i okrzędnica bagienna. Obszar równie ważny jako miejsce rozrodu płazów.
OC - 6	Nurt Wieprzy i Grabowej - akweny te pełnią w obrębie Darłowa przede wszystkim rolę korytarza ekologicznego dla migracji ryb, płazów, gadów oraz bezkręgowców.

Źródło: „Waloryzacja przyrodnicza miasta Darłowo” - operat generalny,
P. Wiraszka, I. Tretiak, B. Starościc, E. Karczewska, E. Borek, BKP Szczecin, 2003 r.

8.1.1.3. Ekologiczny System Sieci Obszarów Chronionych

Ekologiczny System Sieci Obszarów Chronionych (ESOCh) to koncepcja ochrony przyrody dążąca w dłuższej perspektywie czasu do ochrony, zachowania, bądź restytucji walorów przyrodniczych. Koncepcja ta została opracowana w latach siedemdziesiątych XX wieku, stanowiąc jednocześnie podstawę przyjętej przez Sejm polityki ekologicznej państwa.

Tworząc system ESOCh przyjęto, że sieć ekologiczna ma strukturę hierarchiczną, a więc jej elementy mogą być wyróżnione na różnych poziomach: lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Przedmiotową sieć tworzą strefy węzłowe i wiążące je korytarze ekologiczne.

Na poziomie Miasta Darłowo (poziom lokalny), elementy sieci Obszarów Chronionych (ESOCh) są obszarami węzłowymi. Jednocześnie należy zauważyć, że pełnią one funkcję korytarzy ekologicznych na wyższym poziomie organizacji, np. regionalnym. Zgodnie z obowiązującym prawem, fragmenty ESOCh dotychczas nie zostały wyodrębnione jako obiekty ochrony przyrody. Ustawa o ochronie przyrody określa bowiem w art. 13 ust. 2 jako obiekty krajowego systemu ochrony przyrody - parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu.

W granicach administracyjnych Miasta Darłowo istotne elementy ESOCh stanowi ujściowy fragment Wieprzy i Grabowej wraz z przylegającymi do nich obszarami podmokłych łąk, bagien i torfowisk. Zostały one zakwalifikowane do obszarów o szczególnym znaczeniu dla ptaków wodnych i błotnych w Polsce (Antczak, Górski 1998, Dyrz A., 1989, Górski 1982, 1986, 1991, Grimmett, Jones 1989, Gromadzki i in.1994, Kot, Zyska, Dombrowski 1987, Wesołowski, Winiecki 1988). Ponadto taką rolę nadano tym akwenom pod względem ichtiologicznym (Dębowski i in. 2001).

➤ **OBSZARY WĘZŁOWE**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa) uznano za obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym pobeże Bałtyku, nadając mu jednocześnie symbol 2M. Obszar ten obejmuje swoim zasięgiem wybrzeże, wydmy nadmorskie, nurty rzek Wieprzy i Grabowej wraz z leżącymi w ich dolinach łąkami i pastwiskami.

➤ **KORYTARZE EKOLOGICZNE**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), na terenie Miasta Darłowo wyróżniono korytarze ekologiczne o następującej funkcji:

a) korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim:

- obszar wód przybrzeżnych Bałtyku, ważny dla migracji roślin związanych z wodami morskimi i dwuśrodowiskowych (wód lekko zasolonych), a także dla bezkręgowców, ryb, ptaków wodnych i częściowo wodno – błotnych oraz ssaków morskich,
- wybrzeże morskie wraz z pasem wydym, lasów nadmorskich oraz zadrzewień i zakrzaczeń rosnących u podnóża wydym, ważne dla migracji roślin związanych z pobeżem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających,
- pas łąk nadmorskich położonych w dolinach rzek i jezior przymorskich, ważny dla migracji roślin związanych z pobeżem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

b) korytarze o znaczeniu krajowym

Przy założeniu, że korytarze o znaczeniu europejskim są także korytarzami o znaczeniu krajowym, zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), doliny rzeki Wieprzy i Grabowej uznano za korytarze o znaczeniu krajowym.

c) korytarze o znaczeniu regionalnym

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- doliny Wieprzy i Grabowej, ważne dla migracji roślin związanych z dolinami rzecznyymi. Łącząc pobrzeże Bałtyku z obszarem wysoczyzny morenowej na południu doliny tych rzek, korytarze te stanowią wektor translacji roślin. W przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

d) korytarze o znaczeniu lokalnym

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- wyżej wymienione korytarze,
- małe lokalne ciekie, szpalery drzew, ogrody działkowe, parki, cmentarze, które stanowią tzw. sieć zieleni miejskiej. Korytarze ważne dla lokalnej migracji bezkręgowców (pszczołowate), ptaków śpiewających.

8.1.2. Program operacyjny dla pola: Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel strategiczny	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody.
-------------------------	--

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Zrównoważona gospodarka leśna.
- Zachowanie bioróżnorodności zwłaszcza na terenach chronionych.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych.
- Utrzymanie bioróżnorodności poprzez ochronę gatunkową roślin i zwierząt.
- Powiązanie polityki środowiskowej z planowaniem przestrzennym.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

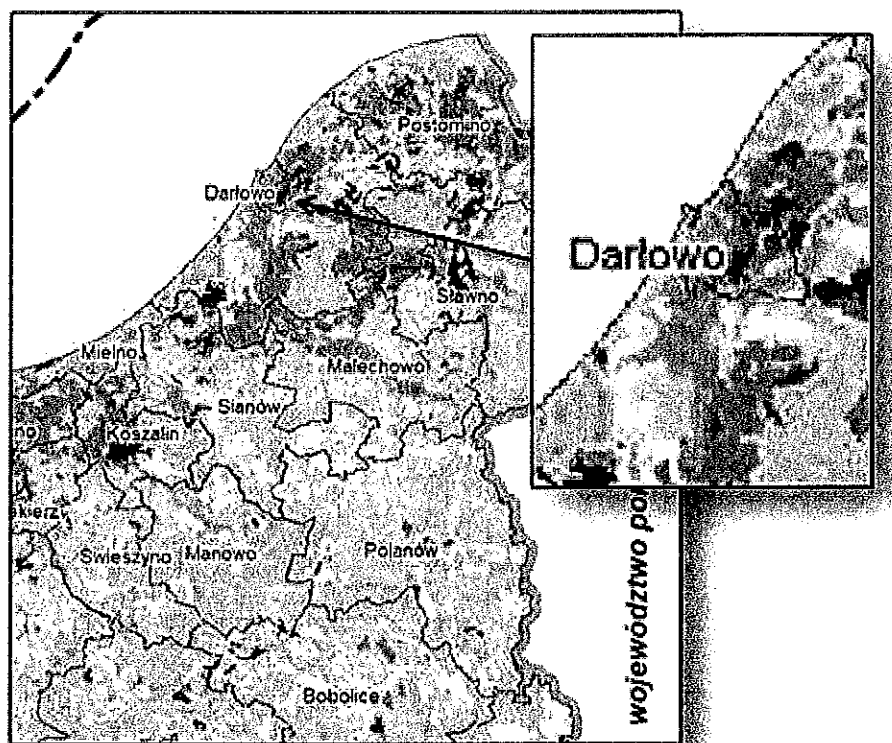
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Administracja lasów Państwowych, Zarządcy lasów prywatnych
3	Zalesianie gruntów o niskiej klasie bonitacji zgodnie z Programem zwiększania lesistości Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ARiMR, właściciele lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, WFOŚiGW
4	Racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi Miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymywanie istniejących form ochrony przyrody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Regionalny Konserwator Przyrody
6	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

8.2. Gleby

8.2.1. Stan aktualny

Miasto Darłowo znamionuje się korzystnymi warunkami przyrodniczo-glebowymi dla produkcji rolnej.

Rysunek 20. Struktura glebowo – rolnicza na terenie Miasta Darłowo

KOMPLEKSY GLEB ORNYCH

- kompleks pszenny bardzo dobry i dobry
- kompleks pszenny wadliwy
- kompleks żytni bardzo dobry i dobry
- kompleks żytni słaby i bardzo słaby
- kompleks zbożowo - pastewny mocny
- kompleks zbożowo - pastewny słaby

KOMPLEKSY TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH

- użytki zielone bardzo dobre, dobre i średnie
- użytki zielone słabe i bardzo słabe

POZOSTALE ELEMENTY UŻYTKOWANIA TERENU

- nieużytki rolnicze
- lasy
- tereny zurbanizowane
- wody

GRANICE ADMINISTRACYJNE

- gmin
- województwa
- państwa (lądowa)
- morza terytorialnego RP z reą portów Szczecin i Świnoujście

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego;
Struktura glebowo - rolnicza

Jego atrakcyjne położenie u ujścia rzek Wieprzy i Grabowej, na obszarach ulegających częstym zalewom sprawiło, że obecnie na terenie Miasta przeważają mady - gleby utworzone z żyznych namulów rzecznych (osadów aluwialnych), osadzanych przez rzeki w czasie wylewów. Dodatkowo tereny te posiadają wysoki poziom wód gruntowych, co powoduje, że w przewadze są one wykorzystywane jako trwałe użytki zielone. W sąsiedztwie mad, w dolinach rzecznych zidentyfikowano gleby mułowo-torfowe. Pozostały obszar miasta pokryty jest glebami brunatnymi utworzonymi z utworów polodowcowych - glin zwałowych, zazwyczaj w górnych warstwach spiaszczonych i piasków gliniastych, z natury bardzo kwaśnych. Ponadto na terenach, dawniej zabagnionych, a następnie osuszo-

nych gleb łąkowo-błotnych, wykształciły się czarne ziemie. Natomiast w części południowej Darłowa zidentyfikowano również niewielki obszar gleb murszowo-mineralnych.

Całość miejskich użytków zielonych to łąki i pastwiska zaliczone w klasyfikacji bonitacyjnej do klas III i IV. Ponadto Miasto Darłowo charakteryzuje się także wysokim udziałem użytków rolnych. Wśród gruntów ornych znacząco przeważa urodzajny kompleks pszenny dobry, zaliczony do klasy bonitacyjnej III a i III b, na którym udaje się większość uprawianych w umiarkowanej strefie klimatycznej roślin. W części wschodniej Darłowa występują znaczne enklawy kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego, które w klasyfikacji bonitacyjnej należą do klasy III i IV. Kompleks zbożowo-pastewny mocny występuje natomiast na niektórych obszarach Miasta przy jego granicy wschodniej i na kierunku północno - zachodnim od centrum Darłowa. Gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego zaliczane są do III klasy.

W południowo - wschodniej części Miasta na niewielkim obszarze występuje również kompleks żytni słaby (IV b i V klasa).

Analizując natomiast warunki ciężkości i trudności gleb do uprawy na terenie Miasta Darłowo, należy zauważyć, że na jego obszarze przeważają gleby lekkie do uprawy, co w połączeniu z rzeźbą terenu oraz uwilgotnieniem gleb, sprawia, że są one bardzo korzystne dla rolnictwa.

Wysoką przydatność dla rolnictwa terenów rolnych leżących w granicach Miasta Darłowo obrazuje dodatkowo syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Według waloryzacji IUNG w Puławach wynosi on 73,5 pkt. i jest najwyższy w powiecie sławieńskim.

Zdiagnozowana powyżej wysoka jakość gleb a także ich pochodzenie i związane z nim niekorzystne warunki posadowienia zabudowy, w znacznym stopniu utrudniają swobodny przestrzenny rozwój Miasta. Jednocześnie korzystne warunki gruntowe pod względem rolniczym, zachęcają do obserwowanego rozwoju produkcji specjalnej, przede wszystkim ogrodnictwa i sadownictwa.

Na stan gleb na terenie Miasta Darłowo wywiera wpływ szereg czynników, które można zaklasyfikować do dwóch grup:

- czynniki naturalne, do których należy erozja gleb. Zagrożenie erozją występuje jedynie w obrębie brzegów koryt rzecznych przepływających przez teren Miasta.

Na kompleksach łąkowych oraz odłogach, z uwagi na ochronną rolę szaty roślinnej, procesy erozyjne nie występują lub zachodzą w minimalnym stopniu.

- działalność człowieka np.:
 - Wydobywanie kopalin ze złóż. Eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga przywrócenia tych terenów do użytkowania rolniczego lub leśnego – poprzez zalesianie gruntów zdegradowanych.
 - Nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach. Ponadto ogromne szkody w glebie wyrządzają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.
 - Działalność zakładów produkcyjno – usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje.
 - Wieloletnie odłogowanie użytków rolnych, co spowodowało ich degradację, zachwaszczenie oraz naturalną sukcesję wtórnych zbiorowisk roślinnych - w tym roślinności darniowo-leśnej.
 - Upadek hodowli i zaprzestanie użytkowania kośno-pastwiskowego na zmeliorowanych użytkach zielonych, co doprowadziło dodatkowo do zaniedbań w zakresie renowacji urządzeń melioracyjnych, a w konsekwencji do degradacji części obszarów, prowadzącej do wtórnego ich zabagnienia.
 - Intensywna penetracja turystyczno-rekreacyjna Miasta wiąże się degradacją powierzchniowej warstwy gleb, która z kolei sprzyja również uaktywnieniu się procesów erozyjnych. Ich skutki w postaci zniszczonych wydm w sąsiedztwie przejść na plażę, „dzikich” ścieżek i „wydepczysk” są widoczne w pasie nadmorskich lasów i wydm. Szczególne nasilenie dewastacji terenu zaobserwowano również na zapleczu awanportu w rejonie ul. Rybackiej. Zniszczenia powierzchniowej warstwy gleby postępują również w obrębie pozbawionych roślinności zboczy wzniesienia morenowego w sąsiedztwie brzegu morza na północno wschodnim skraju Miasta (tzw. "patelnia", będąca terenem Złotów Historycznych Pojazdów Wojskowych). Spacerowicze i wędkarze

penetrujący brzegi Wieprzy przyczyniają się do uruchomienia erozji i niszczenia obwałowań ziemnych wzdłuż rzeki.

Niszczące skutki erozji występują również w konsekwencji wydeptywania dzikich ścieżek w obrębie ukształtowanego niegdyś parku - plant, na obwałowaniach dawnej fosy zamkowej w rejonie ul. Szpitalnej i Chopina.

Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych. Na obszarze Miasta przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne, a potrzeby w zakresie koniecznego wapnowania wykazuje ponad połowa gruntów ornych. Zaprzestanie regularnego wapnowania większości gruntów rolnych dodatkowo obniża ich urodzajność oraz pogłębia ich degradację.

Należy nadmienić, że na obszarze Miasta nie występują zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo metalami ciężkimi, mogące eliminować skażone obszary z uprawy.

8.2.2. Przeobrażenia gleb i przekształcenia powierzchni ziemi

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalń lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową. W obszarach dolinnych źródłem zanieczyszczeń gleb są wylewy rzek, zwłaszcza tych, które prowadzą wody zanieczyszczone.

8.2.3. Program poprawy dla pola: Gleby

Cel strategiczny	Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją
-------------------------	--

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych.
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych.
- Ograniczenie degradacji chemicznej i fizycznej gleb i gruntów.
- Ochrona gleb przed niewłaściwą agrotechniką i nadmierną intensyfikacją produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej oraz poziomu zanieczyszczenia.
- Ograniczenie degradacji gleb spowodowanej ich rolniczym wykorzystaniem bądź wydobywaniem kopalin.
- Uaktualnienie informacji o jakości oraz zanieczyszczeniu gleb i gruntów na obszarze Miasta.
- Inwentaryzacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo Starosta Sławieński WODR
2	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	Inwentaryzacja terenów zdegradowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Starostwo Powiatowe w Sławnie
4	Prowadzenie monitoringu jakości gleby	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	MWIOŚ Delegatura w Szczecinie
5	Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

	nierolnicze i nieleśne				
6	Likwidacja „dzikich wysypisk”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja

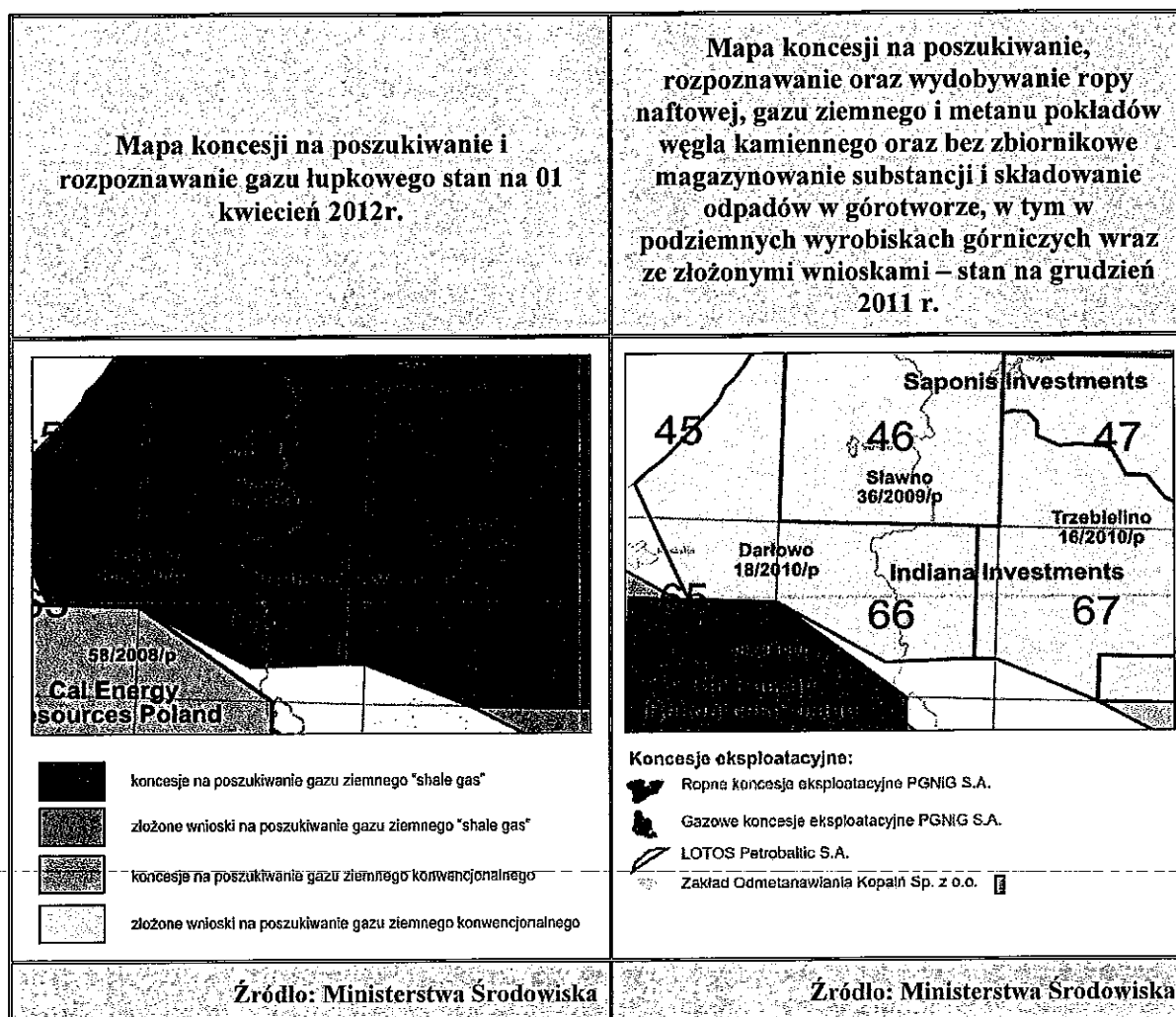
8.3. Surowce mineralne

8.3.1. Stan aktualny

Obecnie w granicach administracyjnych Miasta Darłowo nie zidentyfikowano udokumentowanych złóż kopalin, które przedstawiałyby większą wartość pod względem gospodarczym. Jednak w przeszłości na terenie Miasta w bardzo ograniczonym zakresie prowadzono wydobycie gliny, piasku oraz torfu. Do dnia dzisiejszego zachowały się ślady wydobycia tych surowców. Na południowych i południowo-wschodnich obrzeżach Darłowa po obu stronach doliny rzeki Wieprzy występują ślady pozyskiwania niegdyś niewielkich ilości glin, wykorzystywanych w ówczesnie funkcjonujących, miejscowych cegielniach. Ponadto również po obu stronach Wieprzy przy drodze nr 203 Koszalin – Darłowo – Ustka oraz w płn. części moreny dennej istnieją obszary eksploatowanej niegdyś piaskowni.

Należy pamiętać, że eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga stworzenia warunków racjonalnego ich zagospodarowania, zgodnie z maksymalną ochroną walorów krajobrazowych, a następnie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na cele rolne, leśne lub wodne.

Na obszarze Miasta Darłowo przekształcenia rzeźby terenu związane z eksploatacją surowców mineralnych są znikome. Powodem tego stanu rzeczy, jest fakt, iż wydobycie torfu i gliny na lokalne potrzeby były niewielkie. Pozostałym śladem po niniejszej działalności są wypełnione najczęściej wodą potorfia i gliniarki rozrzucone na peryferiach Miasta, które w większości są zagospodarowane, w tym przez Polski Związek Wędkarski.

Ponadto należy nadmienić, że na terenie Miasta Darłowo istnieje możliwość gazu łupkowego. Na dzień 01.05.2012r. Ministerstwo Środowiska wydało 111 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego łącznie konwencjonalnego i niekonwencjonalnego (shale gas). Udzielone koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie m.in. niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego nie uprawniają do jego wydobywania. W przypadku odkrycia i udokumentowania m.in. niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego przedsiębiorca może złożyć do Ministra Środowiska kolejny wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża. Organ koncesyjny prowadzi wtedy nowe, odrębne postępowanie administracyjne, w trakcie którego określi odpowiednie warunki i zobowiązania przyszłego koncesjodawcy.

Miasto Darłowo znajduje się w zasięgu obszaru udzielonej jednej z firm o kapitale zagranicznym koncesji na poszukiwanie gazu niekonwencjonalnego (shale gas), ropy naftowej, gazu ziemnego i metanu pokładów węgla kamiennego oraz bez zbiornikowe

magazynowanie substancji i składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych wraz ze złożonymi wnioskami co przedstawiają powyższe mapki.

W związku z czym istnieje potencjalna możliwość występowania na terenie Miasta pokładów gazu łupkowego oraz ropy naftowej, które mogą w przyszłości być wydobywane na podstawie udokumentowanych złóż niniejszych surowców mineralnych..

8.3.2. Program poprawy w polu: Ochrona zasobów kopalin

Cel strategiczny	Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych
-------------------------	--

Cele średnioterminowe do roku 2016:

- Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- Ochrona złóż nieeksploatowanych poprzez uwzględnienie ich w planach zagospodarowania przestrzennego.
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów
2	Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalin	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów

9. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

9.1. Racjonalizacja zużycia wody

Cel średnioterminowy	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne
----------------------	--

Osiągnięcie założonego celu, wynikającego bezpośrednio z Polityki Ekologicznej Państwa, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Miasta Darłowo, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez jednostki komunalne, gospodarujące miejsko-gminną infrastrukturą techniczną.

W celu zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Miasta. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Miasta Darłowo. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczeltek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;

- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3 - 4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

1. Zmniejszenie zapotrzebowania na wodę w przemyśle i rolnictwie.
2. Wprowadzanie zamkniętych obiegów wody i wodoszczędnych technologii produkcji w przemyśle.
3. Kontynuacja modernizacji sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych.
4. Wspieranie działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwach domowych (modernizacja urządzeń, instalacja liczników wody).
5. Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych, zarówno dla mieszkańców miasta, jak i podmiotów gospodarczych w zakresie konieczności i możliwości oszczędzania wody.

Efekty wynikające z racjonalizacji zużycia wody:

- zwiększenie regionalnych zasobów wodnych
- przywrócenie równowagi w środowisku wodnym
- ograniczenie deficytów wody
- zmniejszenie ilości wytwarzanych ścieków, a tym samym poprawa jakości wód
- ograniczanie marnotrawstwa wody
- ograniczenie nieuzasadnionego wykorzystywania wód podziemnych.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
------	---------------	-------------	-----------------	-------	-----------------------

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

1	Wdrażanie technologii wodoszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Analiza zużycia wody podziemnej przez mieszkańców, rolnictwo i działalność gospodarczą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ZGKiM
3	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Placówki oświatowe, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej
4	Modernizacja sieci wodociągowej w celu ograniczenia strat wody na etapie przesyłu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

9.2. Zrównoważone wykorzystanie energii

Cel średnioterminowy	Zmniejszenie zużycia energii na cele produkcyjne i komunalno - bytowe
-----------------------------	--

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Miasta Darłowo. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- z uwagi na powyższe, ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

W Polsce w wyniku przyjętej polityki społeczno-gospodarczej energia nie była szanowana, a w społeczeństwie zanikał nawyk oszczędnego jej użytkowania. Po roku 1990, wraz

z wprowadzeniem gospodarki rynkowej, nastąpiło urealnienie cen nośników energii, co zmusiło jej odbiorców do szukania rozwiązań dających oszczędności w tym zakresie.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem z korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii akcjami propagandowymi oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo, energooszczędne systemy ogrzewania oraz oszczędzanie energii elektrycznej oraz oświetlenia.

Przykładowe rozwiązania generujące oszczędności związane z oświetleniem obejmują:

- korzystanie z optymalnej liczby punktów świetlnych, rozmieszczonych na właściwej wysokości i odległości od miejsca pracy lub wypoczynku;
- odpowiedni dobór rodzaju oświetlenia w danych warunkach pracy;
- utrzymanie powierzchni żarówek i osłon odblaskowych we właściwej czystości;
- stosowanie samoczynnych wyłączników czasowych i włączników reagujących na ruch lub dźwięk do sterowania oświetleniem pomieszczeń mieszkalnych, klatek schodowych ulic, a nawet wystaw sklepowych.

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

1. Restrukturyzacja gospodarki w kierunku ograniczania produkcji energochłonnej
2. Wprowadzanie energooszczędnych technologii i urządzeń w przemyśle, energetyce i gospodarce komunalnej
3. Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej, w systemach przesyłowych oraz obiektach mieszkalnych, usługowych i przemysłowych.
4. Poprawa parametrów energetycznych budynków, szczególnie nowobudowanych.
5. Racjonalizacja zużycia i oszczędzania energii przez społeczeństwo Miasta.
6. Stymulowanie i wspieranie przedsięwzięć w zakresie zmniejszania zużycia energii

Efekty wynikające ze zmniejszenia energochłonności gospodarki obejmują :

- zmniejszenie eksploatacji zasobów naturalnych
- spadek zużycia paliw
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza
- ograniczenie kosztów ochrony atmosfery przed zanieczyszczeniami
- zmniejszenie negatywnych oddziaływań zanieczyszczeń powietrza na środowisko
- zmniejszenie kosztów produkcji energii.

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii energooszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Zastąpienie tradycyjnych lamp ulicznych lampami energooszczędnymi z automatycznym sterowaniem	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy

9.3. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

Cel średnioterminowy	Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r.
-----------------------------	---

Powyższy cel sformułowano w oparciu o zapisy „*Polityki Energetycznej Polski do 2030 r.*” (przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009) w zakresie rozwoju wykorzystania OZE.

Do korzyści wynikających ze stosowania odnawialnych źródeł energii można zaliczyć zmniejszenie negatywnego wpływu energetyki na środowisko naturalne. Dotyczy to przede wszystkim likwidacji tzw. niskiej emisji, która jest niezwykle uciążliwa dla środowiska naturalnego. Poza tym nie można zapomnieć, że mniejsza emisja przyczynia się do znaczącej poprawy jakości życia mieszkańców danego regionu.

Miasto Darłowo posiada następujące możliwości w zakresie wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii:

- Energia wiatru: pomiary natężenia wiatru, hałasu, odległości od zabudowań i strefy ochrony przyrody wskazują na możliwości w zakresie pozyskiwania energii z wiatru. Obecnie na terenie Miasta elektrownie wiatrowe nie funkcjonują. Jednak do Urzędu miejskiego w Darłowie zgłosiły się podmioty zainteresowane stworzeniem farm wiatrowych na terenie Miasta Darłowo. W zakresie pozyskiwania energii wiatru najbardziej perspektywiczne są tereny niezurbanizowane Miasta .
- Energia słoneczna: na terenie Miasta Darłowo występują dość dogodne warunki do produkcji energii cieplnej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego poprzez kolektory słoneczne. Obecnie kolektory słoneczne wspomagające wytwarzanie ciepłej wody użytkowej, funkcjonują na kilku – kilkunastu prywatnych budynkach mieszkalnych. Żaden budynek użyteczności publicznej aktualnie nie jest wyposażony w instalację solarną wspomagającą c.o. oraz c.w.u. Należy przypuszczać, że coraz korzystniejsze ceny kolektorów i większa świadomości społeczna w zakresie wykorzystania energii słonecznej może przyczynić się do dynamicznego wzrostu energii pozyskiwanej z tego źródła.
- Energia geotermalna: cały obszar Miasta Darłowo znajduje się w obrębie okręgu geotermalnego przybałtyckiego znamionującego się niewielkim potencjałem energii

geotermalnej, wynoszącym 16 000 t.p.u./km² (ton paliwa umownego na km²). Przy założeniu, że 1 t.p.u. = 29,33 GJ, potencjał energii geotermalnej niniejszego okręgu wynosi jedynie 469 280 GJ.

Obecnie na terenie Darłowa nie funkcjonuje ciepłowni geotermalnej, jednak odnotowano istniejące instalacje pomp ciepła w prywatnych budynkach mieszkalnych.

- Energia wodna: obecnie na terenie Miasta funkcjonuje Mała Elektrownia Wodna zlokalizowana na rzece Wieprza, znamionująca się mocą zainstalowaną na poziomie 90 kW. Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Darłowie, poza niniejszą elektrownią, na terenie Miasta nie ma odpowiednich warunków do montażu kolejnej elektrowni wodnej.
- Energia z biomasy:
 - Biomasa z lasów: zgodnie z informacjami zawartymi w „*Projekcie założeń do planu zaopatrzenia Miasta Darłowo w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe*”, potencjał energetyczny lasów usytuowanych na terenie Miasta Darłowo wynosi 157,13 GJ/rok,
 - Biomasa z sadów: powierzchnia sadów w Darłowie wynosi 2 ha, w związku z czym obliczony w „*Projekcie założeń do planu zaopatrzenia Miasta Darłowo w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe*” potencjał energetyczny odpadowego drewna z sadów wynosi 4,48 GJ/rok.
 - Biomasa z drewna odpadowego z dróg: na podstawie łącznej długości dróg miejskich w Mieście Darłowo, znajdujących się w gestii władz samorządu miejskiego, które decydują o możliwości przeprowadzenia wycinki tych drzew, oszacowano potencjał drewna z poboczy dróg, który wynosi 412,74 GJ/rok.
 - Biomasa ze słomy: w zależności od udziału zboża w strukturze zasiewów oraz ilości słomy z 1 ha zasiewów zboża, potencjał energetyczny słomy oszacowano w granicach 6 106,84 GJ/rok.
 - Biomasa z upraw roślin energetycznych: potencjał energetyczny roślin energetycznych oszacowano na poziomie: 304,69 GJ/rok.

Cele krótkoterminowe oraz kierunki działań:

1. Sukcesywne zwiększenie udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii.
2. Zwiększenie wykorzystania energii z regionalnych źródeł odnawialnych do roku 2019 o 100% w stosunku do 2010 r.
3. Pozyskanie pozabudżetowych środków finansowych na finansowanie inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii.
4. Działalność edukacyjno – informacyjna w zakresie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Motywowanie rolników do zakładania plantacji roślin energetycznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie, Organizacje pozarządowe
2	Promowanie korzyści z produkcji roślin energetycznych dla rolników i środowiska	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie
3	Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Organizacje pozarządowe
4	Budowa elektrowni wiatrowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy

9.4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów

Cel średnioterminowy	Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji
-----------------------------	---

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego – koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania

na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki” (Źródło: „Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych”).

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Miasta Darłowo. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

Cele krótkoterminowe oraz kierunki działań:

1. Ograniczenie odpadowości produkcji na skutek zmniejszenia liczby wadliwych wyrobów
2. Poprawa efektywności produkcji na skutek zastosowania nowoczesnych i oszczędnych technologii produkcji
3. Zwiększenie recyklingu i odzysku materiałowego i energetycznego w zakładach produkcyjnych
4. Minimalizacja oddziaływania działalności produkcyjnej na środowisko naturalne (ograniczanie masy odpadów i zużycia wody oraz emisji zanieczyszczeń i hałasu).

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii małodopadowych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze
2	Ograniczenie materiałochłonności produkcji	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze

10. Włączanie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

10.1. Zagadnienia ochrony środowiska w ujęciu sektorowym

Prowadzenie świadomej polityki ekologicznej na obszarze miasta wymaga stworzenia podstaw dla jej zrównoważonego rozwoju, nawiązujących do zasady prewencji i oszczędnego korzystania z zasobów środowiska oraz zasady integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi. Główne znaczenie posiada włączanie zagadnień ochrony środowiska do opracowywanych na szczeblu gminy podstawowych dokumentów rozwojowych (polityk, planów, programów i strategii), jak również opracowywanie dla nich strategicznych ocen oddziaływania. Dotyczy to w szczególności dokumentów z zakresu: energetyki, przemysłu, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, rolnictwa, leśnictwa i turystyki, wywierających presję na środowisko w formie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jego zasobów oraz generowania zanieczyszczeń i/lub szkodliwych oddziaływań fizycznych.

Należy pamiętać, że każde świadomie zaplanowane działanie w jakiegokolwiek sferze gospodarowania podejmowane przez jakikolwiek podmiot (zarówno publiczny jak i prywatny), które stawia sobie za cel uzyskanie określonych skutków/ efektów ekonomicznych i społecznych (co do zasady – określonych korzyści), powinno również stawiać sobie za cel równoległe uzyskanie określonych korzyści ekologicznych, lub też co najmniej brać pod uwagę, jako ważny element ogólnej oceny racjonalności, efektywności i przydatności danego przedsięwzięcia, jego skutki ekologiczne traktowane jako efekty uboczne (negatywne lub pozytywne). Wskazówki w tym zakresie zawiera dokument Rady Ministrów *„Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych”*.

Ze względu na charakter Miasta Darłowo kluczowe znaczenie dla ochrony środowiska mają następujące dziedziny: turystyka i rekreacja, transport, handel, rolnictwo, gospodarka komunalna i budownictwo, przemysł oraz aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska.

10.1.1. Turystyka i rekreacja

Nadmorskie Miasto Darłowo pełni funkcję ośrodka wczasowego, kąpieliska oraz małego portu. Miasto to znamionuje się wysokim nasyceniem zabytkami oraz unikatowym planem urbanistycznym pochodzącym ze średniowiecza. W sąsiedztwie Darłowa nie ma dużych miast, dużych portów czy ośrodków przemysłowych, a także ujść większych rzek niosących ze sobą zanieczyszczenia z głębi kraju. Ponadto na terenie analizowanego Miasta znajdują się

szerokie piaszczyste plaże nadmorskie oraz tereny leśne, w tym obszary Drawskiego Parku Krajobrazowego. Elementy te podwyższają atrakcyjność turystyczno – rekreacyjną Miasta.

Jednak ruch turystyczny, szczególnie nasilony w sezonie letnim, oddziałuje także w sposób negatywny na środowisko. Nadmierny gwar i hałas komunikacyjny jest przyczyną zakłócania spokoju np. ptaków będących w fazie lęgowej, natężenie ruchu samochodowego jest przyczyną zanieczyszczenia atmosfery i gleby w pobliżu dróg dojazdowych do obiektów. Nieprzestrzeganie zasad czystości i porządku przez turystów powoduje zaśmiecanie terenów rekreacyjnych.

Planowane do uzyskania, docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych Miasta do celów rekreacji i turystyki.
- Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Miasta.
- Wspieranie towarzystw i fundacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem.
- Wspieranie rozbudowy szlaków pieszych, wodnych, konnych i rowerowych.
- Kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych.
- Wspieranie towarzystw i fundacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem.
- Rozszerzanie edukacji ekologicznej o przyrodę Miasta.
- Ochrona dziedzictwa kulturowo – historycznego (program ochrony zabytków).

10.1.2. Transport

Jednym z atutów Miasta powinien być dobry układ komunikacyjny wraz z rozwiniętym systemem lokalnego transportu zbiorowego. Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu dla Miasta Darłowo:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty.

- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie).
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych Miasta.
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.
- Wyprowadzenie tranzytowych przewozów samochodowych poza obszary zwartej zabudowy.

10.1.3. Handel

Znaczenie handlu dla równoważenia gospodarki wynika przede wszystkim z jego powszechnej, pośredniczącej roli pomiędzy sferą produkcji i konsumpcji, a tym samym wpływu, jaki może on wywierać zarówno na ekologiczną jakość wyrobów, jak i na możliwości wyboru i kształtowanie postaw konsumentów.

Perspektywiczną cechą zrównoważenia handlu na terenie Miasta Darłowo będzie zapewnienie konsumentom powszechnego dostępu do informacji o ekologicznych walorach produktów, za pośrednictwem ekoetykietowania (w przypadku produktów, które uzyskują prawo do posiadania oznakowania ekologicznego) oraz czytelnej, dołączanej do przedmiotów sprzedaży, informacji o ich uciążliwości dla środowiska w procesie produkcji, dystrybucji i użytkowaniu. Zrównoważony handel powinien też zapewnić szeroką, rynkową ofertę produktów przyjaznych środowisku i zdrowiu, niezależnie od ich możliwych, uzasadnionych wysoką jakością, wyższych cen.

10 Rolnictwo

Pomimo olbrzymiego odsetka użytków rolnych na obszarze Miasta Darłowa, tylko bardzo niewielka część lokalnej ludności utrzymuje się z uprawy roli. Większość gruntów ornych oraz łąk i pastwisk zlokalizowanych w granicach administracyjnych Miasta jest nieużytkowana. Jest to efekt procesu stagnacji jaki ma miejsce w rolnictwie od kilkunastu lat.

Obecność Polski w strukturach UE stwarza ogromne możliwości dla osób utrzymujących się z rolnictwa, bowiem jedną z fundamentalnych zasad Wspólnoty jest swoboda przepływu towarów (w tym m.in. produktów rolnych, przetworów itp.), z drugiej zaś strony wymusza zmiany mające na celu podniesienie konkurencyjności rodzimej produkcji. W przypadku zaś zmian niezbędne jest, aby uwzględniały one aspekty ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Należy zauważyć, że walory przyrodnicze Miasta Darłowo tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu. Ponadto rolnictwo ekologiczne połączone z obecnymi walorami turystyczno – rekreacyjnymi Miasta, może dodatkowo zwiększyć atrakcyjność pod tym względem Miasta na tle kraju oraz Europy, dając możliwości jego dalszego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Do pożądanych, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach miejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

11. 10.1.5. Gospodarka komunalna i budownictwo

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

- Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych

kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła.

- Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Mieście, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi, zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno – urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek.
- Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej.
- Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp.), skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

10.1.6. Przemysł

Miasto Darłowo należy do słabo uprzemysłowionych Miast. Jednakże przemysł stanowi jeden z czynników oddziałujących negatywnie na środowisko. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, przedsiębiorcy powinni ponosić całkowitą odpowiedzialność za podejmowane działania mogące pogorszyć stan środowiska przyrodniczego. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się do naprawy zaistniałych szkód i spełnienia wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmięrzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,

5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

10.1.7. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska

Cele krótkoterminowe i kierunki działań:

- Uwzględnianie w przetargach organizowanym przez administrację samorządową wymogów ekologicznych, o ile jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Kształtowanie równoprawnych warunków konkurencji przez pełne stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, wraz z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych.
- Wspieranie powstawania i zachowania tzw. „zielonych” miejsc pracy, w szczególności w: ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, działaniach na rzecz oszczędzania zasobów (zwłaszcza energii i wody).
- Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym.

11. Edukacja ekologiczna

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska* problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

11.1. Dotychczasowa edukacja ekologiczna

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Miasta Darłowo prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Ponadto prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów, akcje sprzątanie świata, odbywają się festyny ekoedukacyjne dla dzieci i dorosłych, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców.

11.2. Edukacja ekologiczna formalna (szkolna)

Edukacja ekologiczna obecna jest w formalnym systemie kształcenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadza edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo - dydaktycznym począwszy od II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI).

Dzieci i młodzież są najbardziej podatną grupą, szybko przyswajającą nowe, pożądane wzorce zachowań. Z kolei na kształcenie postaw ekologicznych tej grupy ma wpływ wiele czynników takich jak: rodzina, proces nauczania i wychowania, zajęcia pozaszkolne, środki masowego przekazu, grupa rówieśnicza. Od poziomu wiedzy społeczeństwa natomiast uzależniona jest właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego. Dlatego właśnie tak ważna jest obecność edukacji ekologicznej w programie nauczania placówek oświatowych.

Na terenie Miasta Darłowo prowadzone są działania mające na celu edukację i promowanie działań proekologicznych. Są to działania skierowane w głównej mierze do dzieci i młodzieży, a poprzez nie do osób dorosłych. Działania te są aktywnie wspierane przez Miasto Darłowo np. poprzez zapewnienie materiałów pomocowych, nagród itp. Przykłady działań edukacyjnych prowadzonych w szkołach:

- coroczny udział w sprzątaniu terenu Miasta – akcja przeprowadzana jest pod nazwą „Sprzątanie Świata”,
- coroczne konkursy z okazji obchodów „Dnia Ziemi”,
- organizacja ekologicznych konkursów międzyszkolnych (w zakresie segregacji odpadów, szczególnie zbieranie małych zużytych baterii oraz puszek aluminiowych),
- współpraca ze szkołami innych gmin powiatu sławieńskiego w zakresie działań ekologicznych.

11.3. Edukacja ekologiczna pozaszkolna

W ostatnich latach obserwuje się rosnące zainteresowanie niektórych grup osób dorosłych zdobywaniem wiedzy na temat otaczającego ich środowiska, a także możliwości uczestniczenia w działaniach na rzecz jego ochrony. Zachowania obserwowane w społeczeństwie wskazują jednak, że poziom akceptacji dla działań z zakresu ochrony

środowiska maleje, a zachowania prokonsumpcyjne dominują nad proekologicznymi. Dlatego rola edukacji ekologicznej i wprowadzanie jej nowych form są nadal bardzo istotne.

Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, możliwościach prawnych uczestniczenia w podejmowaniu decyzji mających wpływ na obecny i przyszły stan.

Proponowane działania w ramach edukacji dla mieszkańców Miasta Darłowo obejmują także:

- Organizację szkoleń, wykładów i seminariów dla zainteresowanych osób.
- Opracowanie i wdrożenie programów doradczych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami, w tym także możliwości wdrażania technik odzysku odpadów.
- Współpraca z klubami ekologicznymi oraz ośrodkami doradczymi.
- Działania promocyjne.
- Doradztwo indywidualne.

11.4. Cele w zakresie edukacji ekologicznej

Cel strategiczny	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta Darłowo, kształtowanie postaw ekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska
-------------------------	--

Cele krótkoterminowe do roku 2016:

- Prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży.
- Kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań poszczególnych grup społeczeństwa miasta w odniesieniu do środowiska.

Cele średnioterminowe do roku 2019:

- Kontynuacja i rozszerzanie działań edukacyjnych w szkołach z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego.
- Rozszerzenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta Darłowo.

ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Promocja walorów przyrodniczych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

	Miasta Darłowo w tym publikacje na miejskiej stronie internetowej				Darłowo
2	Organizowanie prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej, m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, ochrony powietrza, ochrony przyrody, itp.	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Dyrektorzy Szkół
3	Organizowanie konkursów międzyszkolnych o tematyce ekologicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Dyrektorzy Szkół
4	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego ochrony (informacje umieszczane na stronie internetowej Miasta)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Udział społeczeństwa w rozpoznaniu cennych zasobów przyrodniczo - środowiskowych (konkursy fotograficzne itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

12. Aspekty finansowe realizacji programu

12.1. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań

JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE		DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, RACJONALIZACJA ICH WYKORZYSTANIA ORAZ ZAPEWNIENIE WSZYSTKIM MIESZKANCOM MIASTA WODY FITNEJ ODPOWIEDNIEJ JAKOŚCI			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	"Budowa nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo". W ramach inwestycji zostanie uzbrojony teren, powstaną rybackie pomosty pływające, sieć wodociągowa i elektryczna, a także zewnętrzna instalacja kanalizacji deszczowej. Wybudowany basen ma umożliwić bezpieczny postój, schronienie, pobór wody pitnej oraz przeprowadzenie niewielkich napraw jednostek rybackich.	Port Darłowo	2011-2012	22 355 685,00	Urząd Miejski Darłowo
2	"Przedłużenie Nabrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo", Zakres niniejszego zadania obejmuje następujące prace: palowanie, wyposażenie nabrzeża w kontenerową stację paliw, wyposażenie nabrzeża w pompy pomostowe do pobierania ścieków i wód zaolejonych, wykonanie sieci elektrycznej, wykonanie sieci wodociągowej, przyłącza	Port Darłowo	2012	12 758 582,00	Urząd Miejski Darłowo

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

	wodociągowego, zewnętrznej instalacji wodociągowej wraz z hydrantami, wykonanie instalacji odbioru i magazynowania ścieków sanitarnych z jednostek pływających, wykonanie instalacji odbioru i magazynowania wód zęzowych z jednostek pływających, wykonanie zewnętrznej instalacji kanalizacji deszczowej, wybudowanie drogi dojazdowej do nabrzeża.				
3	Rozbudowa/modernizacja oczyszczalni ścieków w Darłowie	Miasto Darłowo	2012 - 2019	500 000,00	MPGK Sp. z o.o.
4	Przebudowa kanalizacji tłocznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy
5	Rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	200 000,00	MPGK Sp. z o.o.
6	Budowa magistrali wodociągowej po zachodniej stronie miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
8	Konserwacja urządzeń melioracyjnych	Miasto Darłowo	praca ciągła	b.d.	Spółka wodna
9	Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
10	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych (szamb)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, właściciele
11	Lokalizacja i rejestr nielegalnych zrzutów ścieków i jego aktualizacja	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
12	Monitorowanie zmian w stosunkach wodnych.	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
13	Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Zarządca oczyszczalnią, Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE		ZAPEWNIENIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE MIASTA DARŁOWO			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI					
1	Modernizacja kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii (gazowe, olejowo - gazowe, pompy ciepła)	obiekty użyteczności publicznej na terenie Miasta Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; ENERGA OŚWIETLENIE Sp. z o.o. Sopot

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

3	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy, podmioty gospodarcze
4	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
5	Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
6	Zapobieganie pożarom w lasach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
CEL: OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO					
7	Promocja alternatywnych środków transportu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
8	Kontynuowanie działań na rzecz poprawy jakości dróg publicznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
9	Poprawa dostępności do portu morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	Miasto Darłowo	2012-2013	26 283 473,00	Urząd Miejski Darłowo
CEL: OGRANICZENIE EMISJI ZŁOWONNEJ					
10	Eliminowanie uciążliwości poprzez właściwe lokalizowanie obiektów mogących być źródłem emisji złownej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
CEL: WZROST WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII					
11	Promocja wykorzystania paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, turystyce, budownictwie i przemyśle	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
12	Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
HAŁAS I WIBRACJE		OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI HAŁASU NA TERENIE MIASTA DARŁOWO			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustycznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze Starostą

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

					Powiatowym w Sławnie i WIOŚ w Szczecinie
2	Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Właściciele domów
3	Modernizacja i budowa nawierzchni dróg miejskich z infrastrukturą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Zarząd Dróg Powiatowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA
4	Rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego (parkingi, zatoki postojowe, itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymanie i urządzenie istniejących dróg miejskich	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE		OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM					
1	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze Starostą Powiatowym w Sławnie, WIOŚ w Szczecinie,
2	Badania pól elektromagnetycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymywania tych poziomów	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	WIOŚ w Szczecinie
POWAŻNE AWARIE I ZAGROZENIA NATURALNE		ZAPOBIEGANIE SKUTKOM POWAŻNYCH AWARI I ZAGROZENIOM NATURALNYM			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZAPOBIEGANIE KLĘSKOM ŻYWIŁOWYM LUB POWAŻNYM AWARIOM					
1	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie klęsk żywiołowych oraz poważnych awarii	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

2	<p>Przedłużenie nadbrzeża słupskiego w porcie Darłowo.</p> <p>Łącznie zmodernizowanych zostanie 1338 mb. nabrzeży. Będą to nabrzeża dwupoziomowe, służące rybakom i turystom. Nadbrzeża zostaną podniesione o 30 cm, co stanowić będzie dodatkowo naturalną osłonę przeciwpowodziową. Zainstalowane zostaną szafki energetyczne, oświetlenie, kanalizacja deszczowa oraz zlikwidowana zostanie kolizja przebiegu sieci mediów. Pomost cumowniczy przy Nabrzeżu Skarpowym zostanie wykonany na bazie pływających pontonów.</p>	Miasto Darłowo – Port Darłowo	2012-2013	12 758 582,00	Urząd Miejski Darłowo
CEL: DYSPONOWANIE SPRAWNYM SYSTEMEM ZAPOBIEGAWCZO – INTERWENCYJNO - RATUNKOWYM NA WYPADEK WYSTĄPIENIA KLĘSKI ŻYWIOTOWEJ LUB POWAŻNEJ AWARII					
3	<p>Współdziałanie i współpraca z jednostkami ratowniczymi, specjalistami i ekspertami w zakresie wystąpienia na terenie powiatu poważnych awarii przemysłowych i klęsk żywiołowych</p>	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, OSP, PSP, Policja
4	<p>Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo – interwencyjno - ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej</p>	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	OSP, PSP, Policja
CEL: WZROST ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA AWARIOM I KLĘSKOM NATURALNYM I POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ICH WYSTĄPIENIA					
5	<p>Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców Miasta Darłowo o możliwościach zapobiegania i zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej</p>	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, OSP, PSP, Policja
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU		ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH Z UWZGLĘDNIENIEM BIORÓZNORODNOŚCI ORAZ UTRZYMANIE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY.			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Administracja lasów Państwowych, Zarządcy lasów prywatnych

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

3	Zalesianie gruntów o niskiej klasie bonitacji zgodnie z Programem zwiększania lesistości Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ARiMR, właściciele lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, WFOŚiGW
4	Racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi Miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymywanie istniejących form ochrony przyrody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Regionalny Konserwator Przyrody
6	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
GLEBY		OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB PRZED DEGRADACJĄ			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo Starosta Sławiński WODR
2	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	Inwentaryzacja terenów zdegradowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Starostwo Powiatowe w Sławnie
4	Prowadzenie monitoringu jakości gleby	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	MWIOŚ Delegatura w Szczecinie
5	Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
6	Likwidacja „dzikich wysypisk”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN		OCHRONA ZASOBÓW ZŁOŻ NIEEKSPLOATOWANYCH			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

1	Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów
2	Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalni	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów
RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CEŁÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH			RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA ZASOBAMI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA CELE PRZEMYSŁOWE I KONSUMPCYJNE		
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii wodooszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Analiza zużycia wody podziemnej przez mieszkańców, rolnictwo i działalność gospodarczą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ZGKiM
3	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Placówki oświatowe, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej
4	Modernizacja sieci wodociągowej w celu ograniczenia strat wody na etapie przesyłu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII			ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII NA CELE PRODUKCYJNE I KOMUNALNO-BYTOWE		
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii energooszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Zastąpienie tradycyjnych lamp ulicznych lampami energooszczędnymi z automatycznym sterowaniem	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ			WZROST UDZIAŁU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W FINALNYM ZUŻYCIU		

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

ODNAWIALNYCH		ENERGII CO NAJMNIEJ DO POZIOMU 15% W 2020 R.			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Motywowanie rolników do zakładania plantacji roślin energetycznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie, Organizacje pozarządowe
2	Promowanie korzyści z produkcji roślin energetycznych dla rolników i środowiska	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie
3	Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Organizacje pozarządowe
4	Budowa elektrowni wiatrowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
ZROWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW		ZMNIJSZENIE MATERIAŁOCHŁONNOŚCI I ODPADOWOŚCI PRODUKCJI			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii małodopadowych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze
2	Ograniczenie materiałochłonności produkcji	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze
CELE W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ		ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZENSTWA MIASTA DARŁOWO, KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNYCH JEGO MIESZKAŃCÓW ORAZ POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo w tym publikacje na miejskiej stronie internetowej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Organizowanie prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej, m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, ochrony powietrza, ochrony przyrody, itp.	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Dyrektorzy Szkół
3	Organizowanie konkursów międzyszkolnych o tematyce ekologicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Dyrektorzy Szkół

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

4	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego ochrony (informacje umieszczane na stronie internetowej Miasta)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Udział społeczeństwa w rozpoznaniu cennych zasobów przyrodniczo - środowiskowych (konkursy fotograficzne itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

13. Analiza możliwych do zastosowań rozwiązań w oparciu o ocenę infrastruktury Miasta, organizację wewnętrzną i zarządzanie ochroną środowiska w mieście oraz sytuację finansową wraz z lista podmiotów do których kierowane są obowiązki ustalone w programie

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych priorytetów. Aby to osiągnąć, Miasto musi jednocześnie dysponować zasobami: finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

➤ ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań „Programu Ochrony Środowiska” wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Miasta Darłowo.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej, sporządzonej dla Miasta Darłowo w 2011 r. zaplanowano realizację inwestycji wskazanych w tabeli 33. Na realizację tych działań, Miasto zabezpieczyło w budżecie środki finansowe w wysokości wskazanej w tabeli.

Tabela 33. Inwestycje z zakresu ochrony środowiska ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Miasta Darłowo

LP.	TYTUŁ PROJEKTU	OKRES REALIZACJI	WARTOŚĆ PROJEKTU	PLANOWANE NAKŁADY W LATACH 2012-2017
1	Budowa nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo	2011-2013	22 355 685	22 355 685

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2012-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019”

2	Przedłużenie nabrzeża słupskiego w Porcie Darłowo	2011-2013	12 758 582	12 758 582
3	Poprawa dostępności do portu morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	2010-2013	26 283 473	26 283 473

Źródło: Wykaz przedsięwzięć do WPF dla Miasta Darłowo na lata 2012-2017

Analiza zakresu inwestycji uwzględnionej w obecnie obowiązującej Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Miasta Darłowo na lata 2012 - 2017 oraz planowanej wartości zadań ujętych w harmonogramie przedstawionym w rozdziale 12 niniejszego Programu, wskazuje na konieczność pozyskania finansowania zewnętrznego w celu realizacji wszystkich planowanych założeń. Źródłem finansowania inwestycji (w formie pożyczki lub dotacji bezzwrotnej) z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A, EkoFundusz oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

➤ **ZASOBY ORGANIZACYJNE**

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Szeroki zakres realizacji zadań ujętych w „Programie ochrony środowiska dla Darłowo na lata 2004-2010” świadczy o kompetencjach i skuteczności pracowników Urzędu Miejskiego w Darłowie, co pozwala zakładać również skuteczne wdrażanie zapisów aktualizowanego Programu. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Miasta Darłowo:

- * Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasto Darłowo - Uchwała Nr XLI/360/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010r.
- * Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2012 - 2027.
- * Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Darłowo na lata 2004-2006 (z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku).
- * Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją dla Gminy Miasto Darłowo

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez poszczególne Referaty Urzędu Miejskiego w Darłowie oraz przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Miasta.

W związku z powyższym Miasto Darłowo dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

➤ **ZASOBY INFRASTRUKTURALNE**

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Miasta Darłowo oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z czym, można przyjąć iż z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansową w Mieście stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujących warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w planie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo, iż analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Miasta oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- nieumiejętność pozyskania funduszy na realizację zamierzonych działań,

- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

➤ **PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE**

Opracowane w „Programie ochrony środowiska dla Miasta Darłowo” cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta wymagają określenia podmiotów do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie programem,
- realizacja celów i zadań określonych w programie,
- nadzór i monitoring realizacji programu.

Ponadto określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji programu odgrywają mieszkańcy Miasta Darłowo. W związku z tym do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Miasta, a w szczególności:

- Urzędu Miejskiego w Darłowie,
- Starostwa Powiatowego w Sławnie,
- Wojewody Zachodniopomorskiego,
- Nadleśnictwa w Sławnie,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Szczecinie,

- przedsiębiorstwa wodno – kanalizacyjnego,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetyki ciepłej,
- przedsiębiorstw transportowych.

14. Zarządzanie w Programie Ochrony Środowiska

14.1. Struktura zarządzania środowiskiem

Polityka ekologiczna realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to: *Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane*. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

➤ Instrumenty polityczne

do najważniejszych instrumentów politycznych należy: polityka ekologiczna państwa, Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, a także Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Darłowo.

➤ Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- o pozwolenie wodnoprawne, art. 53 i 82 prawa wodnego,
- o decyzję o emisji do powietrza, art. 30 uoś,
- o decyzję dotyczącą hałasu, art 51 uoś,
- o decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu, art. 70 uoś,
- o decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami, art.8, 11, 12 i 15 ustawy o odpadach.

➤ Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna oraz fundusze celowe.

➤ **Instrumenty społeczne**

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- *wewnętrzne*, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- *zewnętrzne* – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

➤ **Instrumenty strukturalne**

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

14.2. Struktura zarządzania Programem

Zarządzanie Programem ochrony środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo – instrumentalnej obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem ochrony środowiska* należą:

- Burmistrz Miasta Darłowo;
- Rada Miejska w Darłowie.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW, RDLP,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo – badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczną obudowę Programu ochrony środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),

- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Miasta Darłowo.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program ochrony środowiska należą:

- Podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- Samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcami *Programu ochrony środowiska* jest społeczeństwo Miasta Darłowo, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

15. Monitoring programu i środowiska

Realizatorem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo jest Burmistrz Miasta Darłowo. Proponuje się wyznaczenie przez Burmistrza osoby odpowiedzialnej za wdrażanie Programu Ochrony Środowiska (Kierownika Programu). Osoba ta pełniłaby rolę koordynatora pomiędzy samorządem lokalnym, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i instytucjami monitorującymi stan środowiska. Byłaby także odpowiedzialna za monitorowanie efektów Programu Ochrony Środowiska i uruchamianie procedur korygujących.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiadać będą osoby lub jednostki organizacyjne, które po zakończeniu prac nad zadaniami zobowiązane będą do sporządzenia sprawozdania z wykonania zadania, obejmujące m.in. przedmiot i poniesione nakłady.

Podstawą zarządzania Programem Ochrony Środowiska będzie stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska proponuje się zastosowanie wskaźników stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźników reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania. Przydatne jest pokazywanie tendencji zmian poszczególnych wskaźników w latach.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska, co dwa lata będzie sporządzany przez Kierownika Programu **raport szczegółowy** z wykonania Programu Ochrony Środowiska, a dotyczący szczególnie działań, które są związane z likwidacją przekroczenia przepisów prawa, wynikami monitorowania jakości środowiska, konieczności wprowadzenia korekt do Programu itp. Raporty szczegółowe winny być przedstawiane na posiedzeniach Rady

Miejskiej w Darłowie. Wskazane jest by korekty Programu Ochrony Środowiska były wprowadzane w drodze uchwały Rady Miejskiej w Darłowie.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska,
- aktualizację celów krótkoterminowych na następne dwa lata,
- aktualizację polityki długoterminowej co cztery lata.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Starostwo Powiatowe w Sławnie,
- Urząd Miejski w Darłowie.

W tabeli 34 przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 34. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Cele	Wskaźniki	Porównanie ze stanem wyjściowym, dokonywane w trakcie sporządzania raportu (co 2 lata)
<p>Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Miasta wody pitnej odpowiedniej jakości</p>	Skanalizowanie Miasta (%)	
	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	
	Liczba przyłączy (szt.)	
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków (%)	
	Jakość wód podziemnych	
<p>Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed</p>	<p>Udział gruntów wymagających rekultywacji(%)</p>	

degradacją	Liczba wybudowanych w ciągu roku płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojowicę	
	Udział gruntów wymagających rekultywacji(%)	
	Powierzchnia terenu scalonych gruntów rolnych (ha)	
Zapewnienie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na terenie Miasto Darłowo	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, gazowych do powietrza GUS (Mg/rok)	
	Drogi o utwardzonej nawierzchni - asfaltowej (km)	
	Powierzchnia czynna kolektorów słonecznych (m ²) oraz ilość funkcjonujących instalacji solarnych (szt.)	
Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Liczba pomników przyrody (szt.)	
	Liczba pomników przyrody (poj. drzewa) poddanych zabiegom pielęgnacyjnym (szt.)	
	Liczba użytków ekologicznych (szt.)	
	Wskaźnik lesistości Miasta (%)	
	Powierzchnia gruntów przekwalifikowanych z rolnych na leśne (ha/rok)	
Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa Miasta, kształtowanie postaw proekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt./rok)	
	Liczba młodzieży uczestniczącej w akcji pn. „Sprzątanie Świata” (ilość osób/rok)	
	Długość ścieżek przyrodniczych (km)	
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska wg oceny jakościowej	

16. Spis tabel

TABELA 1. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW MIASTA	24
TABELA 2. STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW MIASTA DARŁOWO WG WIEKU I PŁCI	25
TABELA 3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA MIASTA DARŁOWO W LATACH 2004 - 2010	26
TABELA 4. KIERUNKI MIGRACJI LUDNOŚCI - DANE DLA MIASTA DARŁOWO.....	27
TABELA 5. POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2004 - 2011	28
TABELA 6. PODMIOTY GOSPODARCZE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2004 – 2011	29
TABELA 7. WYKAZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2004-2009 WG SEKCJI PKD 2004.....	30
TABELA 8. SIEĆ WODOCIĄGOWA NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2005 - 2010	33
TABELA 9. SIEĆ KANALIZACYJNA NA TERENIE MIASTA W LATACH 2005 – 2010	35
TABELA 10. OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW NA TERENIE MIASTA	36
TABELA 11. DŁUGOŚĆ SIECI GAZOWEJ NA TERENIE MIASTA W LATACH 2005 - 2011	37
TABELA 12. ODBIORCY GAZU NA TERENIE MIASTA W LATACH 2008 – 2011	38
TABELA 13. ZUŻYCIE GAZU W CIĄGU ROKU [TYŚ M ³]	38
TABELA 14. ZASOBY MIESZKANIOWE NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	40
TABELA 15. WYKAZ DRÓG MIEJSKICH	42
TABELA 16. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH	45
TABELA 17. WYKAZ DRÓG WOJEWÓDZKICH	45
TABELA 18. WYKAZ DRÓG KRAJOWYCH	46
TABELA 19. GOSPODARKA ODPADAMI NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	46
TABELA 20. PUNKT MONITORINGU RZEK NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2010	62
TABELA 21. RZEKI – ZESTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ ORAZ WARTOŚCI ŚREDNICH, MINIMALNYCH I MAKSYMALNYCH W ROKU 2011	63
TABELA 22. KLASYFIKACJA STANU/POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO RZEKI WIEPRZA I GRABOWA W PUNKTACH MONITORINGU OPERACYJNEGO W KRAKOWIE STARYM ORAZ W GRABOWIE	68
TABELA 23. KLASYFIKACJA STANU/POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO RZEKI WIEPRZA I GRABOWA W PUNKTACH MONITORINGU OPERACYJNEGO W KRAKOWIE STARYM ORAZ W GRABOWIE W UKŁADZIE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD (JCW)	69
TABELA 24. WYNIKI BADAŃ WÓD PRZYBRZEŻNYCH NA STANOWISKU JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 7 W 2010 R.	71
TABELA 25. WYNIKI OCENY JAKOŚCI JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PRZYBRZEŻNYCH I PRZEJŚCIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W 2010 ROKU WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA S DNIA 20 SIERPNIU 2008 K W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	72
TABELA 26. WYNIKI OCENY JAKOŚCI JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PRZYBRZEŻNYCH I PRZEJŚCIOWYCH W JCW JAROSŁAWIEC-SARBINOWO: JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 6 I JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 7 W 2010 ROKU WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA S	

DNIA 20 SIERPNIU 2008 R. W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	73
TABELA 27. WYNIKI OCENY WSKAŹNIKOWEJ ORAZ ZESTAWIENIE WARTOŚCI ŚREDNICH, MINIMALNYCH I MAKSYMALNYCH DLA STANOWISKA JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 7 W 2010 ROKU ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA ŚRODOWISKA Z DNIA 20 SIERPNIU 2008 R. W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	74
TABELA 28. WYNIKOWE KLASY STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA WG JEDNOLITYCH KRYTERIÓW W SKALI KRAJU, ZGODNYCH Z KRYTERIAMI UE	91
TABELA 29. WYNIKOWE KLASY STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN WG JEDNOLITYCH KRYTERIÓW W SKALI KRAJU, ZGODNYCH Z KRYTERIAMI UE	92
TABELA 30. WYNIKI POMIARÓW MONITORINGU PEM NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	111
TABELA 31. WYKAZ STACJI BTS NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	112
TABELA 32. OBSZARY I OBIEKTY CENNE PRZYRODNICZO NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	128
TABELA 33. INWESTYCJE Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA UJĘTE W WIELOLETNIEJ PROGNOZIE FINANSOWEJ DLA MIASTA DARŁOWO	167
TABELA 34. PROPOZYCJE WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA CELÓW	174

17. Spis rysunków

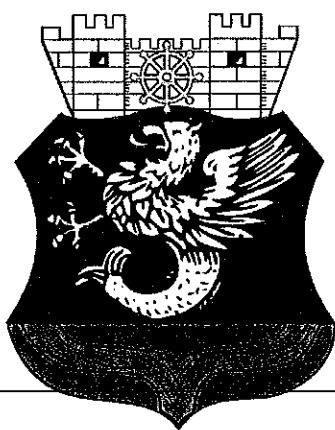
RYSUNEK 1. POŁOŻENIE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU	10
RYSUNEK 2. PLAN MIASTA DARŁOWO	11
RYSUNEK 3. KRAJOBRAZ MIASTA DARŁOWO	13
RYSUNEK 4. POŁOŻENIE MIASTA WG PODZIAŁU FIZYCZNO – GEOGRAFICZNEGO NA MAPIE POLSKI ...	14
RYSUNEK 5. POŁOŻENIE MIASTA WG PODZIAŁU FIZYCZNO – GEOGRAFICZNEGO NA MAPIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	14
RYSUNEK 6. DZIELNICE ROLNICZO-KLIMATYCZNE POLSKI WG R. GUMIŃSKIEGO	17
RYSUNEK 7. WARUNKI KLIMATYCZNE NA TERENIE MIASTA	18
RYSUNEK 8. WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	60
RYSUNEK 9. PUNKT MONITORINGU RZEK NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2010 – 2012	62
RYSUNEK 10. PUNKT MONITORINGU WÓD PRZYBRZEŻNYCH W POBLIŻU MIASTA DARŁOWO W LATACH 2010 - 2012	70
RYSUNEK 11. OCENA STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH BADANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W 2010 R.	78
RYSUNEK 12. ROZKŁADY STĘŻEŃ PYŁU PM10 NA OBSZARZE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO UZYSKANY NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH W ROCZNEJ OCENIE JAKOŚCI POWIETRZA ZA 2010 ROK - STĘŻENIA 24 GODZINNE I STĘŻENIE ŚREDNIOROCZNE	97

RYSUNEK 13. ROZKŁAD STĘŻENIA ŚREDNIOROCZNEGO BENZO(A)PIRENU NA OBSZARZE STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH ZA 2010 ROK.....	100
RYSUNEK 14. ROZKŁAD MAKSYMALNYCH STĘŻEŃ 8-GODZINNYCH TLENKU WĘGLA (ŚREDNIA KROCZĄCA) NA OBSZARZE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH ZA 2010 ROK	101
RYSUNEK 15. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W ROKU 2010	107
RYSUNEK 16. SIĘĆ KOMUNIKACYJNA I TRASY PRZEWOŻENIA MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM	122
RYSUNEK 17. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE MIASTA DARŁOWO.....	125
RYSUNEK 18. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA DARŁOWO – DOLINA WIEPRZY I STUDNICY	126
RYSUNEK 19. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA DARŁOWO – PRZYBRZEŻNE WODY BAŁTYKU.....	127
RYSUNEK 20. STRUKTURA GLEBOWO – ROLNICZA NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	133

18. Spis wykresów

WYKRES 1. STRUKTURA BEZROBOCIA NA TERENIE MIASTA W LATACH 2005 - 2010.....	28
WYKRES 2. PODMIOTY GOSPODARCZE WG SEKTORA WŁASNOŚCI W LATACH 2004 – 2010	30
WYKRES 3. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W 2010 I 2011 R. WG SEKCJI PKD 2007	32
WYKRES 4. ŚREDNIOMIESIĘCZNE STĘŻENIA DWUTLENKU SIARKI (SO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE - UL. WIENIAWSKIEGO	94
WYKRES 5. STĘŻENIA ŚREDNIE ROCZNE ORAZ STĘŻENIA OKRESOWE DWUTLENKU SIARKI (SO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE - UL. WIENIAWSKIEGO	94
WYKRES 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE STĘŻENIA DWUTLENKU AZOTU (NO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE — UL. WIENIAWSKIEGO	95
WYKRES 7. STĘŻENIA ŚREDNIE ROCZNE ORAZ STĘŻENIA OKRESOWE DWUTLENKU AZOTU (NO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE — UL. WIENIAWSKIEGO	95
WYKRES 8. UDZIAŁY POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI W EMISJI CAŁKOWITEJ ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM W 2010 ROKU [ŹRÓDŁO: WIOS W SZCZECINIE]	99

**Prognoza Oddziaływania
na Środowisko „Programu Ochrony
Środowiska dla Miasta Darłowo
na lata 2012-2016
z perspektywą do roku 2019”**

**MIASTO DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

DARŁOWO 2012

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
1.1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY	5
1.2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	6
1. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY	8
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I POWIĄZANIU GO Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	10
2.1. PRZEDMIOT I GŁÓWNE CELE PROGRAMU	10
2.2. POWIĄZANIE PROGRAMU Z DOKUMENTAMI SZCZEBŁA LOKALNEGO, POWIATOWEGO, WOJEWÓDZKIEGO I KRAJOWEGO.....	11
3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA MIASTA DARŁOWO	21
3.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA MIASTA DARŁOWO.....	21
3.1.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	21
3.1.2. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA, GEOBOTANIKA	22
3.1.3. BUDOWA GEOLOGICZNA	24
3.1.4. WARUNKI KLIMATYCZNE.....	26
3.1.5. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA.....	27
3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH POTENCJALNYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	30
3.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	30
3.2.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE	30
3.2.1.2. WODY PODZIEMNE.....	46
3.2.2. POWIETRZE	48
3.2.3. HAŁAS	62
3.2.4. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	66
3.2.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	69
3.2.5.1. ZAGROŻENIA NATURALNE	69
3.2.5.2. POWAŻNE AWARIE	73
3.2.6. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU.....	75
4.2.6.1. FORMY PRAWNEJ OCHRONY PRZYRODY I OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN I ZWIERZĄT.....	75
4.2.6.2. FORMY OCHRONY PROPONOWANE	78

OC - 6	80
4.2.6.3. EKOLOGICZNY SYSTEM SIECI OBSZARÓW CHRONIONYCH	80
3.2.7. GLEBY	82
4.2.7.1. PRZEOBRAŻENIA GLEB I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI	85
3.2.8. SUROWCE MINERALNE	86
3.3. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU	88
4. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA POSZCZEGÓLNE	
KOMPONENTY ŚRODOWISKA	89
4.1. WPROWADZENIE	89
4.2. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU	90
4.2.1. OCHRONA WÓD	91
4.2.2. OCHRONA POWIETRZA	95
4.2.3. OCHRONA PRZED HAŁASEM	99
4.2.4. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	102
4.2.5. OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	107
4.2.6. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	109
4.2.7. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB PRZED DEGRADACJĄ	112
4.2.8. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	114
4.2.9. ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PRZEDSIĘWZIĘĆ PROGRAMU NA ŚRODOWISKO NATURALNE ..	116
4.3. ODDZIAŁYWANIA NA ETAPIE REALIZACJI INWESTYCJI – ETAP BUDOWY	118
4.3.1. WODY PODZIEMNE	118
4.3.2. WODY POWIERZCHNIOWE	119
4.3.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	119
4.3.4. KLIMAT AKUSTYCZNY	120
4.3.5. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEBA	121
4.3.6. GOSPODARKA ODPADAMI	122
4.3.7. DZIEDZICTWO KULTUROWE	123
4.3.8. ZDROWIE	124
4.4. ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY CHRONIONE I BIORÓŻNORODNOŚĆ	124
4.4.1. ODDZIAŁYWANIE NA BIORÓŻNORODNOŚĆ	124
4.4.2. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE.....	126

4.5.	RELACJE MIĘDZY ODDZIAŁYWANAMI.....	126
4.6.	ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE.....	128
4.7.	ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE.....	129
4.8.	DECYZJE ŚRODOWISKOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH INWESTYCJI.....	129
5.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	130
6.	ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	133
7.	NAPOTKANE TRUDNOŚCI I LUKI W WIEDZY.....	134
8.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA - MONITORING.....	135
9.	KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	139
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	139
10.1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	139
10.2.	CEL I ZAKRES PROGRAMU.....	140
10.3.	POWIĄZANIA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	150
10.4.	ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	151
10.5.	ZASTOSOWANE METODY OCENY ODDZIAŁYWANIA.....	152
10.6.	MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU.....	153
11.	SPIS TABEL.....	154
12.	SPIS RYSUNKÓW.....	155
13.	SPIS WYKRESÓW.....	155
	LITERATURA.....	156

Wprowadzenie

1.1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia prognozy

Prognozę Oddziaływania na Środowisko *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* sporządza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów oraz zadań krótko- i długoterminowych. Dokument ten przedstawia możliwe negatywne skutki realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*, wskazując jednocześnie zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz w przypadku ich wystąpienia, sposoby ich minimalizacji. Przedmiotowa Prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji organów zarządzających ze znaczącym naciskiem na udział lokalnego społeczeństwa.

Podstawę prawną opracowania prognozy stanowią:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003)
3. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.)
4. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.)
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003)
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, Poz. 1227, z późn. zm.),

7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 tj. z późn. zm.),

8. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 880).

Przepisy art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) zobowiązują organy zarządzające do przeprowadzenia procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dokumentów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednym z dokumentów, dla których wymagane jest sporządzenie dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym jest Program Ochrony Środowiska dla poszczególnych Gmin.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsza Prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. Przedmiotowe dokumenty, tj. *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* oraz *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* zostaną także udostępnione społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres merytoryczny Prognozy oddziaływania Programu Ochrony Środowiska

Prognoza została wykonana zgodnie z zakresem określonym art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) oraz ustaleń Burmistrza Miasta Darłowo, który otrzymał od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie opinię WOOŚ-OSZP.411.111.2012.AM określającą zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie.

W związku z powyższym Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) nazwisko osoby lub osób sporządzających prognozę.

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne w szczególności na zdrowie ludzi, wodę i powietrze. Należy uwzględnić zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko;
- b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

Przedmiotowa Prognoza dotyczy obszaru Miasta Darłowo zlokalizowanej w powiecie sławieńskim, w województwie zachodniopomorskim.

W Prognozie zidentyfikowano potencjalne oddziaływania na środowisko naturalne będące skutkiem realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* wraz z oceną ich natężenia. W Prognozie określono również czy w należyty sposób uwzględniono w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta*

Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

1. Zastosowane metody i wykorzystane materiały

Przy sporządzaniu Prognozy oparto się głównie na :

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227), która określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.
- ustawie dnia 3 października o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1237), która uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.
- dokumentach strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób zadania przyjęte do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 mogą oddziaływać na środowisko naturalne.

W pierwszej kolejności tworzenia Prognozy przeprowadzono analizę czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 będą wspierały realizację celów umieszczonych w dokumentach strategicznych odnoszących się do problematyki środowiska i zrównoważonego rozwoju zarówno na szczeblu międzynarodowym jak i krajowym. Następnie określono i oceniono istniejący stan środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. Potem dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Programu na środowisko naturalne. W tym celu posłużono się macierzą skutków środowiskowych elementów środowiska, zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w Programie, która przedstawia w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko.

Przyjęta w Prognozie macierz stanowi wykres siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Programu zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko.

Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- (+) – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (-) – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (+/-) – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Za pomocą niniejszej macierzy skutków środowiskowych przeanalizowano skutki środowiskowe planowanych zadań dla następujących elementów:

- Obszary Natura 2000,
- Różnorodność biologiczna,
- Zdrowie ludzi,
- Zwierzęta,
- Rośliny,
- Wody powierzchniowe i podziemne,
- Jakość powietrza,
- Powierzchnia ziemi i gleba,
- Krajobraz,
- Klimat,
- Dobra kultury.

Pod uwagę wzięto nie tylko bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, ale również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano także od uwagę minimalizację lub odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny oraz możliwość oddziaływania transgranicznego.

2. Informacje o zawartości, głównych celach Programu Ochrony Środowiska i powiązaniu go z innymi dokumentami

2.1. Przedmiot i główne cele Programu

Przedmiotem Prognozy jest *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*, który porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego, opisuje jego stan oraz presję, jakiej podlegają poszczególne komponenty środowiska. Na podstawie diagnozy stanu środowiska w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*, wyznaczono cel nadrzędny, który otrzymał następujące

**OSIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA DARŁOWO
ORAZ POPRAWA JEGO ATRAKCYJNOŚCI POPRZEZ DZIAŁANIA SPOŁECZNE I INWESTYCYJNE
W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA**

W celu realizacji powyższego celu nadrzędnego programu określono poszczególne priorytety i cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Należy zauważyć, że Program ochrony środowiska określa strategię długoterminową - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

Priorytety ekologiczne określone w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*:

- OPTIMALIZACJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ
- OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO;
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI;
- OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM;
- OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU
- EDUKACJA EKOLOGICZNA
- ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ.

Przedstawione powyżej priorytety ekologiczne i podporządkowane im cele dążą konsekwentnie do poprawy środowiska naturalnego, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego, racjonalnego użytkowania zasobów przyrody oraz równoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii analizowanej jednostki samorządu terytorialnego w następujących polach:

- Jakość wód i stosunki wodne,
- Powietrze,
- Hałas,
- Promieniowanie elektromagnetyczne,
- Poważne awarie i zagrożenia naturalne,
- Ochrona przyrody i krajobrazu,
- Gleby,
- Ochrona zasobów kopalin.

Analizując cele sformułowane w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*, oprócz analizy ich pozytywnego wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym, wojewódzkim i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy bowiem możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Miasta.

2.2. Powiązanie Programu z dokumentami szczebla lokalnego, powiatowego, wojewódzkiego i krajowego

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 jest zgodny z następującymi dokumentami planistycznymi:

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

Główne cele wynikające z polityki ekologicznej państwa dotyczące Miasta Darłowo:

- 1) W zakresie poprawy jakości środowiska:
 - osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi,
 - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,

- minimalizacja zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem,
 - wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 2) W zakresie ochrony przyrody:
- zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,
 - ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- 3) W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:
- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
 - wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
- 4) W zakresie zadań systemowych:
- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,
 - upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
 - zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
 - współpraca z sąsiednimi gminami.
-

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 sformułowano następującą misję rozwoju województwa: *Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce*

i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów, Misja ta zostanie urzeczywistniona poprzez realizację celów strategicznych, kierunkowych oraz poszczególne typy działań. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono

34 cele kierunkowe. Dla poszczególnych celów kierunkowych zdefiniowano działania, które nie stanowią kolejnego piętra struktury strategii i nie są im przyporządkowane wskaźniki. Działania określają sposoby postępowania właściwe do uzyskania poszczególnych celów.

Podmiotem realizującym tak sformułowane cele i działania jest cała społeczność województwa, nie zaś tylko jego instytucje samorządowe.

Strategia za nadrzędny cel rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego przyjmuje wzrost konkurencyjności gospodarki i zrównoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawę poprawy jakości życia mieszkańców.

Najistotniejsze, z punktu widzenia ochrony środowiska na analizowanym obszarze, są następujące cele i kierunki działań sprecyzowane w Strategii:

1. CEL STRATEGICZNY NR 4: „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”;

2. CELE KIERUNKOWE:

- 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- 4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów;
- 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii;
- 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami;
- 4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2008 – 2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2012 – 2015

Poniżej przedstawiono cele i zadania Programu ochrony środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015:

I CEL STRATEGICZNY: *Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski*

a) **Cel 1** – Poprawa jakości środowiska.

- **Cel 1.1** – Poprawa gospodarki wodnej.
 - **Cel 1.1.1** – Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych;
 - **Cel 1.1.2** – Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą.
- **Cel 1.2** – Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
- **Cel 1.3** – Poprawa klimatu akustycznego.

- **Cel 1.4** – Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
- b) **Cel 2** – Poprawa gospodarki odpadami.
- c) **Cel 3** - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.
- d) **Cel 4** - Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego i Zalewu Szczecińskiego
- e) **Cel 5** – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego.

II CEL STRATEGICZNY: *Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych:*

- a) **Cel 6** – Ochrona złóż kopalin.
- b) **Cel 7** - Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego.
- c) **Cel 8** - Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów.

III CEL STRATEGICZNY: *Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska:*

- a) **Cel 9** - Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Z perspektywy tworzenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo wszystkie powyżej przedstawione cele Programu ochrony środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015 są istotne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, który został przyjęty uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. ma trzy zasadnicze cele:

- dostarczenie informacji o województwie, zwłaszcza o jego uwarunkowaniach przestrzennych i kierunkach rozwoju w tej dziedzinie,
- kształtowanie polityki przestrzennej w województwie, zgodnej ze strategią rozwoju kraju, strategią rozwoju województwa i innymi dokumentami strategicznymi i programowymi,
- koordynację elementów planowania rozwoju wynikających ze zobowiązań międzynarodowych, planowania krajowego, regionalnego i lokalnego.

Realizując te cele plan zagospodarowania przestrzennego województwa określa:

- uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, położenia województwa w przestrzeni krajowej i europejskiej oraz z krajowych i europejskich strategii i programów rozwoju,
- uwarunkowania wewnętrzne, wynikające ze strategii i programów wojewódzkich, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego i potrzeb jego ochrony, stanu zagospodarowania przestrzeni oraz rozwoju społeczno-gospodarczego województwa,
- kierunki i działania służące realizacji strategicznych celów rozwoju województwa, z uwzględnieniem zadań o znaczeniu ponadlokalnym o zasięgu krajowym i wojewódzkim,
- narzędzia realizacji planu, w tym rekomendacje do krajowej i regionalnej polityki przestrzennej oraz system monitoringu.

Z perspektywy tworzenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo, najistotniejsze w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego są zapisy dotyczące celów związanych właśnie z polityką ekologiczną, które brzmią następująco:

1. Cel szczegółowy: 3.3.3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego:

a) Kierunki działań:

- zachowanie walorów przyrodniczych środowiska, determinujących jego funkcje i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji;
- ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb;
- ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych;
- wykorzystanie kopalin uwzględniając potrzeby gospodarcze oraz ochronę środowiska.

1. Cel szczegółowy: 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój usług elektronicznych i odnawialnych źródeł energii:

a) Kierunki działań:

- rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych;
- budowa i rozbudowa sieci gazowych;

- ograniczenie zużycia paliw węglowych i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- racjonalne wykorzystanie zasobów wód powierzchniowych do celów komunalnych, gospodarczych i przyrodniczych;
- budowa i rozbudowa systemów oczyszczania ścieków zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków;
- poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej;
- utworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA LATA 2011 -2014 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVII/IV/72/11 Rady Powiatu w Sławnie, z dnia 25 listopada 2011r.

Cele i zadania Programu ochrony środowiska na lata 2011 – 2014 z perspektywą do roku 2018:

1. Cel 1. - Poprawa jakości środowiska naturalnego;

A. Cele średniookresowe:

- **Cel 1.1.** - Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- **Cel 1.2.** - Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
- **Cel 1.3.** - Poprawa klimatu akustycznego.
- **Cel 1.4.** - Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

2. Cel 2. - Poprawa gospodarki odpadami;

Obecnie, głównymi celami do osiągnięcia w gospodarce odpadami na terenie powiatu są :

- sprawowanie kontroli nad odbieraniem odpadów komunalnych zmieszanych od wszystkich mieszkańców powiatu,
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu,

- edukacja na temat segregacji odpadów u „źródła”,
 - realizowanie założeń Krajowego i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
3. **Cel 3.** - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;
 4. **Cel 4.** - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego;
 5. **Cel 5.** - Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Morza Bałtyckiego;
 6. **Cel 6.** - Ochrona złóż kopalin;
 7. **Cel 7.** - Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno - gospodarczego;
 8. **Cel 8.** - Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów;
 9. **Cel 9.** - Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO DO ROKU 2015

Załącznik do Uchwały Nr XXX/252/2002 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 27 czerwca 2002 r.

Cele i zadania Strategii Rozwoju powiatu sławieńskiego zostały zgrupowane w obrębie następujących obszarów problemowych: *Rolnictwo, leśnictwo i wieś, Morze i gospodarka morska, klimat, środowisko, Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna, Turystyka, Przedsiębiorczość, Strefa społeczna, Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna, Zarządzanie rozwojem powiatu.*

Najistotniejsze, z punktu widzenia ochrony środowiska na analizowanym obszarze, są następujące cele sprecyzowane w Strategii:

A. Obszar problemowy: Rolnictwo, leśnictwo i wieś

1. **Cel 1.** Rozwój zaplecza organizacyjnego i logistycznego rolnictwa, wspieranie organizowania się rolników;
2. **Cel 2.** Podnoszenie poziomu wiedzy rolników i ułatwianie im dostępu do informacji;
3. **Cel 3.** Wspieranie alternatywnych form wykorzystania ziemi i lasu;
4. **Cel 4.** Stworzenie markowego produktu na bazie hodowli ryb słodkowodnych, szczególnie pstrąga;

5. **Cel 5.** Odnowa wsi powiatu sławieńskiego;

B. Obszar Problemowy: Morze i gospodarka morska, klimat, środowisko

6. **Cel 6.** Przygotowanie do rozwoju funkcji uzdrowiskowej wybranych miejscowości powiatu;

7. **Cel 7.** Przygotowanie podstaw do rozwoju produktu kompleksowego wokół połowów, przetwórstwa i usług oraz produkcji związanych z rybami;

8. **Cel 8.** Wzmocnienie morskiego charakteru północnej części powiatu;

F. Obszar problemowy: Krajobraz, środowisko naturalne infrastruktura techniczna

9. **Cel 14.** Ochrona i kształtowanie krajobrazu;

10. **Cel 15.** Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej powiatu;

11. **Cel 16.** Dobry stan środowiska naturalnego.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA DARŁOWO NA LATA 2004-2006 (Z PRZEDŁUŻONYM OKRESEM PROGRAMOWANIA DO 2013 ROKU

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Darłowo jest dokumentem uchwalanym przez Radę Miejską w celu określenia najważniejszych zamierzeń, osiąganych wspólnym wysiłkiem władz samorządowych, mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny PRL sformułowano następująco: *Celem nadrzędnym działań strategicznych samorządu lokalnego jest rozwój miasta rozumiany jako szybki i wyraźnie odczuwalny dla mieszkańców wzrost szans realizowania celów życiowych w oparciu o własną przedsiębiorczość, talenty, wiedzę i indywidualną aktywność.*

Realizacja celu strategicznego ma się odbywać poprzez osiąganie poszczególnych kierunków działań oraz konkretne zdefiniowane działania.

Wśród kierunków działań w zakresie położenia i środowiska naturalnego wyszczególniono:

1. Kierunki działań:

- Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej;
- Budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej.

2. Działania:

- **Działanie 2:** obejmować będzie budowę i rozbudowę infrastruktury technicznej w zakresie kompleksowego skanalizowania Gminy.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST WRAZ Z INWENTARYZACJĄ DLA GMINY MIASTO DARŁOWO

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji Programu na terenie Miasta Darłowo:

- Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Darłowo;
- Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest, w tym regulaminu przyznawania dotacji / dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej na terenie Gminy Miasto Darłowo (...);
- Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest;
- Oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej z wyrobów zawierających azbest;
- Oczyszczanie pozostałych obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobów zawierających azbest;
- Działania informacyjno – edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne).

Ponadto Program jest zgodny z ustawą „O ochronie przyrody” z dnia 25 sierpnia 2009 roku /Dz. U. 2009, Nr 151 poz. 1220/. W tekście jednolitym niniejszej ustawy zapisano m.in.:

1. Gospodarowanie zasobami dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz zasobami genetycznymi roślin, zwierząt i grzybów użytkowanymi przez człowieka powinno zapewniać ich trwałość, optymalną liczebność i ochronę różnorodności genetycznej,

w szczególności przez:

- ochronę, utrzymanie lub racjonalne zagospodarowanie naturalnych i półnaturalnych ekosystemów, w tym lasów, torfowisk, bagien, muraw, solnisk, klifów nadmorskich i wydm, linii brzegów wód, dolin rzecznych, źródeł i źródlisk, a także rzek, jezior i obszarów morskich oraz siedlisk i ostoi roślin, zwierząt lub grzybów;

- stworzenie warunków do rozmnażania i rozprzestrzeniania zagrożonych wyginięciem roślin, zwierząt i grzybów oraz ochronę i odtwarzanie ich siedlisk i ostoi, a także ochronę tras migracyjnych zwierząt.
2. Gospodarowanie zasobami przyrody nieożywionej powinno być prowadzone w sposób zapewniający ochronę innych zasobów, tworów i składników przyrody, oszczędne użytkowanie przestrzeni oraz zachowanie szczególnie cennych tworów i składników przyrody nieożywionej, w tym profili geologicznych i glebowych, jaskiń, turni, skałek, głązów narzutowych, naturalnych zbiorników i cieków wodnych, źródeł i wodospadów, elementów dna morza, wydm i glebowych powierzchni wzorcowych, a także miejsc występowania kopalnych szczątków roślin i zwierząt.
 3. Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.
 4. Zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych.

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 uwzględniono również zapisy ustawy „O ochronie przyrody” poprzez wyznaczenie następujących kierunków działań:

- Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych,
- Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej,
- Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania,
- Zachowanie istniejących zbiorników wodnych,
- Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni,
- Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów,
- Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu,
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci),

W związku z powyższym kierunki działań wyznaczone w Programie uwzględniają zapisy zawarte w „O ochronie przyrody” z dnia 25 sierpnia 2009 roku /Dz. U. 2009, Nr 151 poz. 1220/.

3. Charakterystyka środowiska Miasta Darłowo

3.1. Charakterystyka ogólna Miasta Darłowo

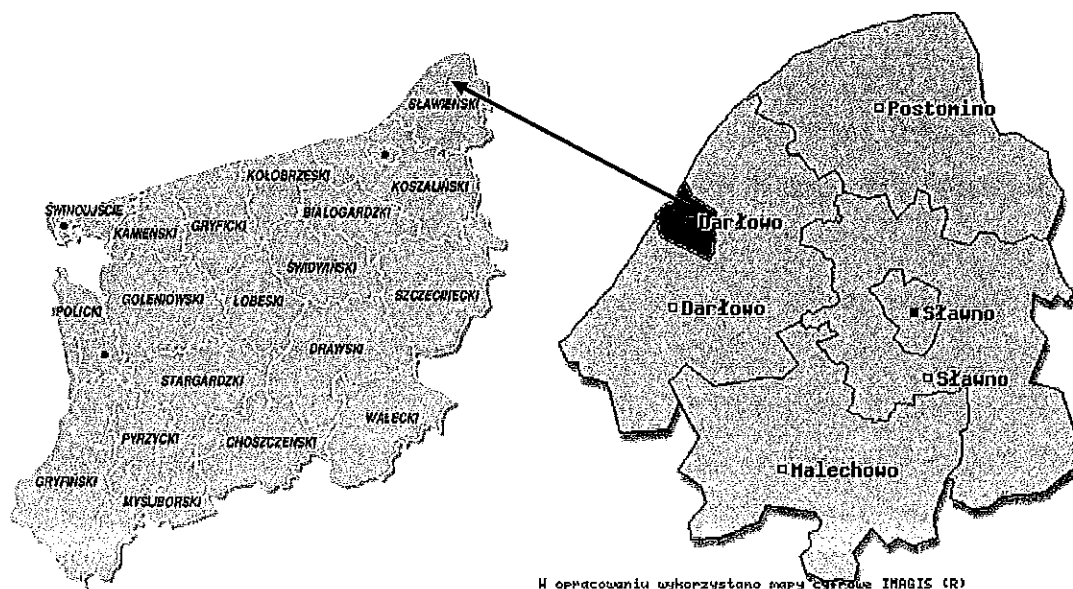
3.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego na północno-wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Północną granicę miasta stanowi 5-kilometrowa linia brzegu morskiego z szeroką, piaszczystą plażą, pasmem wydm (obszar chronionego krajobrazu) i znajdującymi się na wschód od Darłowa stromymi stokami morenowymi. Z pozostałych stron niniejsza jednostka samorządu terytorialnego graniczy z gminą wiejską Darłowo.

Opisywana jednostka samorządu terytorialnego obejmuje obszar o powierzchni geodezyjnej równej 2 021 ha.

Przedmiotowe Miasto usytuowane jest w odległości 21 km od Sławna, które jest ważnym węzłem kolejowym i drogowym na trasie Berlin - Szczecin - Gdańsk - Królewiec, 40 km od Koszalina oraz 48 km od Słupska, z którymi posiada dogodne połączenia komunikacyjne.

Rysunek 1. Położenie Miasta na tle województwa i powiatu

Źródło: www.zpp.pl

Miasto Darłowo pełni funkcję ośrodka wczasowego, kąpieliska oraz małego portu. Opisywane Miasto znamionuje się wysokim nasyceniem zabytkami i rzadko spotykanym

planie urbanistycznym pochodzącym ze średniowiecza. Ponadto odznacza się korzystnym mikroklimatem charakteryzującym się dużym nasłonecznieniem i sporą wilgotnością powietrza nasyconego leczniczymi cząsteczkami jodu. Korzystne prądy morskie zapewniają budulec

dla plaż, a przede wszystkim czystych kąpielisk. Rozległe obszary leśne i brak większych zakładów przemysłowych są gwarancją czystego powietrza. Dodatkowym symbolem czystości środowiska są położone za Miastem farmy wiatrowe produkujące ekologiczną energię.

3.1.2. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geobotanika

a) Ukształtowanie powierzchni Miasta – rzeźba terenu

W podziale na typy krajobrazu naturalnego Kondracki (1988) krajobraz Miasta Darłowo zlokalizował w następujących jednostkach:

- Klasa - **krajobraz nizinny,**
- Rodzaj - **krajobraz młodogłacialny,**
- Gatunek – **równin i wzniesień morenowych.**

Do głównych typów rzeźby terenu w obrębie Miasta Darłowa można zaliczyć:

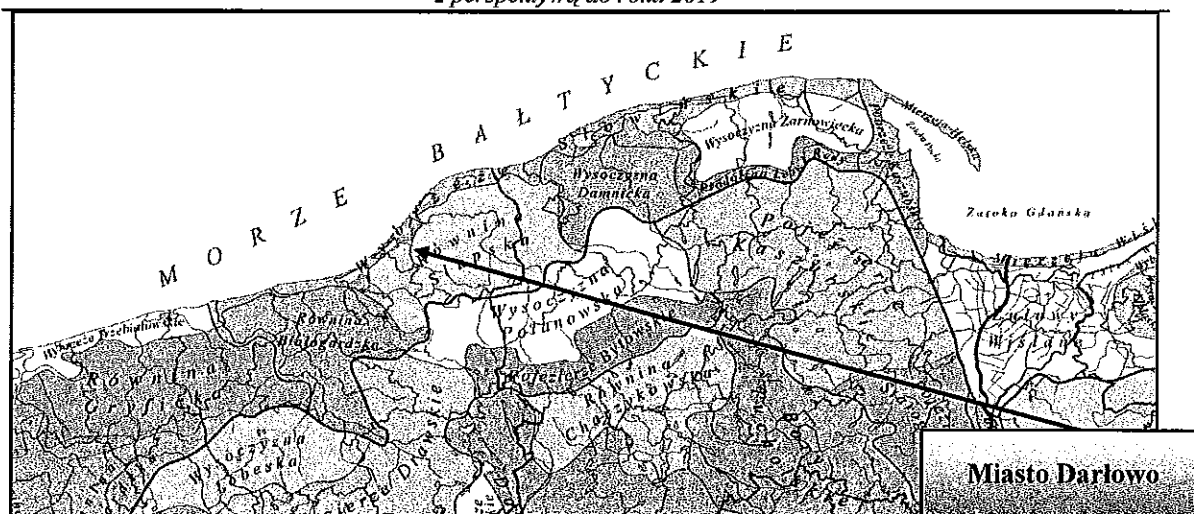
- mierzeje nadmorską,
- wysoczyznę morenową,
- równinę akumulacji biogenicznej towarzysząca dolinie rzecznej - przechodząca w kierunku południowo wschodnim w równinę zastoiskową.

b) Regionalizacja fizyczno-geograficzna Miasta

Według podziału fizyczno - geograficznego Kondrackiego („Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa 2009) obszar Miasta Darłowo leży podprovincji Pobrzeży Południowobałtyckich,

a ściślej stanowi niewielki wycinek mezoregionu Wybrzeże Słowińskie, wchodzącego w skład większego regionu - Pobrzeże Koszalińskie.

Rysunek 2. Położenie Miasta wg podziału fizyczno – geograficznego na mapie województwa zachodniopomorskiego

Źródło: www.wikipedia.org

Region ten obejmuje wąski pas wybrzeża bałtyckiego o długości około 200 km od ujścia Parsęty do Kępy Swarzewskiej. W jej skład wchodzi: pas plaży i wydmy, nadbrzeżne jeziora, bagna

oraz wzniesienia będące tworem polodowcowymi. Ten wąski, a długi pas wybrzeża przecinają ujściowe odcinki kilku większych i mniejszych rzek. Region ten charakteryzuje się swoistym geosystemem przyrodniczym, w którym na środowisko łądu nakłada się oddziaływanie morza. Zróżnicowanie temperatur powierzchni wody Bałtyku i powierzchni łądu stanowi o swoistości klimatu, szaty roślinnej i fauny tego obszaru.

Hydrograficznie teren Miasta zawiera się w granicach zlewni rzek Przymorza, a dokładniej - w zasięgu zlewni Wieprzy.

c) Regionalizacja geomorfologiczna Miasta

Pod względem geomorfologicznym Miasto Darłowo zlokalizowane jest w obrębie:

- Prowincji – Niziu Środkowoeuropejskim,
- Podprowincji – Pobrzeżu Południowobałtyckim,
- Makroregionie - Pobrzeżu Koszalińskim,
- Mezoregionie – Wybrzeżu Słowińskim.

d) Regionalizacja geobotaniczna Miasta

Według geobotanicznego podziału Polski, dokonanego przez Szafera i Pawłowskiego Miasto Darłowo jest zlokalizowane na obszarze usytuowanym w następujących jednostkach:

- Państwo – **Holoarktyka**,
- Obszar – **Euro – Syberyjski**,
- Prowincja – **Niżowo - Wyżynna, Środkowoeuropejska**
- Dział – **Bałtycki**,
- Poddział – **Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich**,
- Kraina I – **Brzeg Bałtyku**,
- Okręg – **Wschodni**
- Kraina II – **Pobrzeże Bałtyckie**.

Wśród typowych gatunków występujących na terenie przedstawionej powyżej krainy, do której należy Miasto Darłowo, występują m.in. mikołajek nadmorski, woskownica europejska oraz bażyna czarna.

3.1.3. Budowa geologiczna

Wg Kondrackiego („Geografia fizyczna Polski”, PWN, Warszawa 1988) obszar Miasta Darłowo usytuowano na terenie, który pod względem rzeźbotwórczym powstał w kilku okresach geologicznych, tj. w holocenie i plejstocenie:

➤ **Holocen.**

Z tego najmłodszego okresu geologicznego pochodzą twory ukształtowane przez wody morskie

i rzeczne:

- *twory ukształtowane przez wody morskie*, do których należy mierzeja stanowiąca brzeg morski, powstała w wyniku nanoszenia przez fale morskie materiału piaszczystego i żwiru.
- *twory ukształtowane przez wody rzeczne* stanowią dna dolin i niższe ich tarasy, powstałe w wyniku nanoszenia przez osadzanie spływających z wodą Wieprzy i Grabowej namulów oraz procesów torfotwórczych w wyniku, których powstały pokłady torfu niskiego, nadrzecznego.

➤ **Plejstocen:**

W okresie plejstoceniowym, w wyniku działalności lodowca, powstały twory takie jak moreny denne i wzniesienia moreny czołowej. Występują one w formie wzniesień w północno - wschodniej części Miasta i ciągną się dalej na północny wschód przez gminę wiejską Darłowo. Należy nadmienić, że na wzgórzach tych, w rejonie Cisowa znajduje się tzw. farma elektrowni wiatrowych.

Utwory czwartorzędowe w granicach miasta reprezentowane są przez przedstawione powyżej holoceniowe osady rzeczne, bagienne i eoliczne oraz plejstoceniowe osady lodowcowe. Osiągają one miąższość od 40 do 130 m, w zależności od występowania. Pod serią osadów czwartorzędowych na terenie opisywanego Miasta występują osady trzeciorzędowe, reprezentowane przez piaski drobne, łyły i mulki oligocenu i miocenu, przeważnie niewielkiej miąższości. Strop utworów kredowych stwierdzano w strefie nadmorskiej na głębokości 120 – 130 m ppt.

Wysoczyzna moreny dennej we wschodniej i południowo zachodniej części Miasta Darłowo zbudowana jest z kilku poziomów słabo przepuszczalnych osadów polodowcowych w postaci glin zwałowych przewarstwionych utworami piaszczystymi. Natomiast równinę na zapleczu mierzei i terasę zalewową w dolinie Wieprzy wypełniają na powierzchni pokłady torfu oraz piaski i namuły - aluwia rzeczne miąższości nawet do 14 m.

Zaś wał wydmowy mierzei budują najmłodsze utwory holoceniowe - przeważnie drobnoziarniste piaski przenoszone przez wiatry z głębi łądu.

3.1.4. Warunki klimatyczne

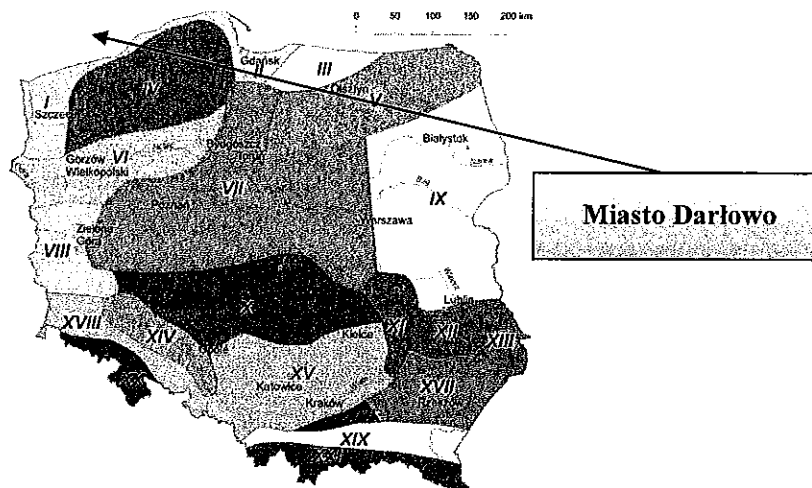
Miasto Darłowo wg R. Gumińskiego leży w „zachodniobałtyckiej” dzielnicy klimatycznej. Pod względem klimatycznym obszar Miasta Darłowo charakteryzują:

- średnia temperatura powietrza – 7,5 - 8^oC;
- najcieplejszym miesiącem jest lipiec i sierpień ze średnią temperaturą +16,8^oC, a najchłodniejszym styczeń -0,4^oC;
- letnie temperatury dobowe wynoszą 15 C^o,
- okres wegetacyjny – 210-220 dni;
- długi okres bezprzymrozkowy - liczba dni przymrozkowych – 80 dni;
- roczna suma opadów – do 900-1 000 mm;
- najobfitszym w opady atmosferyczne miesiącem jest lipiec,
- duża wilgotność powietrza - wilgotność względna powietrza 83 – 84 %,
- zachmurzenie w skali 0 - 10 pokrycia nieba chmurami średnie w roku od 6,5 do 7,0,
- liczba dni pogodnych z pokryciem nieba chmurami 2,0 od 22 do 42 dni w roku,

- najkrótsza i najpóźniej zaczynająca się zima, ale także najmniejsza liczba dni gorących, którą rekompensuje długi okres rzeczywistego usłonecznienia.

Przedstawione warunki klimatyczne Miasta Darłowo należą do bardzo korzystnych latem i korzystnych zimą dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Legenda:

Dzielnica rolniczo-klimatyczna	
I. Szczecińska	XII. Lubelska
II. Zachodniobałtycka	XIII. Chełmska
III. Wschodniobałtycka	XIV. Wrocławska
IV. Pomorska	XV. Częstochowsko- Kielecka
V. Mazurska	XVI. Tarnowska
VI. Nadnotecka	XVII. Sandomiersko - Rzeszowska
VII. Środkowa	XVIII. Podsudecka
VIII. Zachodnia	XIX. Podkarpacka
IX. Wschodnia	XX. Sudecka
X. Łódzka	XXI. Karpacka
XI. Radomska	

3.1.5. Analiza zagospodarowania przestrzennego Miasta

a) Struktura zagospodarowania przestrzennego Miasta

Najistotniejszy wpływ na dotychczasowy przestrzenny rozwój Miasta Darłowo i jego zagospodarowanie miały i mają warunki naturalne. Miasto Darłowo zajmuje obszar

o powierzchni geodezyjnej 2 021 ha. Jego areał znamionuje się zróżnicowaną strukturą własnościową gruntów:

- grunty Skarbu Państwa, stanowiące największą obszarowo grupę gruntów - tereny znajdujące się w zarządzie jednostek Wojska i Straży Granicznej, Urzędu Morskiego, Lasów Państwowych, wody płynące oraz grunty rolne w większości będące w Zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych.
- grunty osób fizycznych, w tym głównie wchodzące w skład gospodarstw rolnych, stanowiące drugą pod względem zajmowanego obszaru grupę gruntów.

Ponadto należy, nadmienić, że Miasto Darłowo dzieli się na dwie wyraźnie wyodrębnione jednostki osadnicze, a mianowicie:

- Darłowo, skupione wokół historycznego Starego Miasta i pełniące funkcję wielofunkcyjnego ośrodka centralnego
- oddalone około 2 km od centrum Miasta, Darłówko, będące nadmorską dzielnicą Miasta Darłowo. Darłówko to ukształtowane u ujścia Wieprzy, nad brzegiem Bałtyku wczasowisko, z towarzyszącą funkcją obronną administracji morskiej i przemysłu opartego na rybołówstwie morskim.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się głównie na Starym Mieście oraz w dzielnicy położonej na południe od niego - pomiędzy rzeką Wieprza a ul. Żeromskiego oraz na osiedlu sąsiadującym od wschodu z historycznym centrum Miasta. Natomiast budownictwo jednorodzinne usytuowane jest przede wszystkim na obrzeżnych osiedlach Miasta, systematycznie rozwijając się wzdłuż wszystkich dróg wylotowych z miasta, za wyjątkiem

Al. Wojska Polskiego, przy której usytuowane są hurtownie i zakłady rzemieślnicze.

Nadmorska dzielnicę Miasta, tj. Darłówko tworzy przede wszystkim zabudowa związana z funkcją turystyczną, tj.:

- zabudowa indywidualna,
- zabudowa hotelowo - pensjonatowa,
- ośrodki wypoczynkowe,
- tereny portowo-przemysłowe związane z gospodarką morską,
- tereny wojskowe.

Z kolei kompleks terenów przemysłowo – składowych, zlokalizowany jest przede wszystkim

przy południowej granicy administracyjnej Miasta, tj.: okolice stacji PKP (ulice Sowińskiego, Przemysłowa, Wojska Polskiego i Długa) oraz basenu Przeładunkowego (ulica Portowa). Natomiast gospodarstwa rolne położone są w rejonie ulic Ojca Damiana Tynieckiego i Mickiewicza. Dobre gleby na obszarze analizowanego Miasta oraz duży areał gruntów rolnych położonych w jego granicach sprawił, że oprócz funkcji związanych z gospodarką morską rozwinęła się na jego terenie funkcja rolna, nie tylko w indywidualnych gospodarstwach rolnych, ale też w sektorze państwowym. Upadek rolnictwa państwowego i procesy prywatyzacyjne spowodowały zaniechanie uprawy na dużych obszarach rolnych, co w konsekwencji zaskutkowało obecnie znaczącym odsetkiem niewykorzystanych rolniczo użytków rolnych.

Zgodnie z zapisami „Zmian Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miejskiej Darłowo” przyjętymi przez Radę Miejską w Darłowie dnia 8 lutego 2010 r., w strukturze przestrzennej zagospodarowania Miasta Darłowo wyróżnia się następujące funkcjonalno-strukturalne obszary warunkujące dotychczasowe użytkowanie, jak i zagospodarowanie, które obejmują przede wszystkim:

- pas techniczny pod administracją Urzędu Morskiego;
- tereny użytkowane przez wojsko stanowią tereny zamknięte
- tereny użytków rolnych, nie wymienione w decyzjach w sprawie wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- ciągi wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Wieprzy i Grabowej oraz obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią (w rozumieniu ustawy Prawo Wodne)
- tereny infrastruktury drogowej i kolejowej oraz infrastruktury liniowej o charakterze ponadlokalnym, tranzytowym i głównym;
- tereny portu;
- tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej;
- tereny przestrzeni publicznej z terenami zieleni, sportu i rekreacji;
- tereny obiektów, urządzeń turystycznych i wypoczynkowych.

Większość z ww. struktur funkcjonalno-przestrzennych charakteryzuje się swoistymi formami użytkowania i zagospodarowania terenów, które w niewielkim zakresie mogą być zmienione lub przekształcone.

b) Formy użytkowania terenu

Na terenie Miasta Darłowo – zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 1 – przeważają pozostałe grunty i nieużytki stanowiące 70,46% powierzchni Miasta - są to głównie obszary zabudowane. Użytki rolne zajmują 28,45% obszaru Miasta ogółem natomiast lasy i grunty leśne pokrywają 1,09%, co plasuje Miasto w grupie jednostek osadniczych o bardzo korzystnych warunkach w kontekście terenów wolnych niezabudowanych, biologicznie czynnych.

Tabela 1. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta

Wyszczególnienie	J. m.	2011	%
użytki rolne, w tym	ha	575	28,45%
grunty orne	ha	339	58,96%
sady	ha	2	0,35%
łąki:	ha	181	31,48%
pastwiska:	ha	53	9,22%
lasy i grunty leśne	ha	22	1,09%
pozostałe grunty i nieużytki	ha	1 424	70,46%
Razem	ha	2 021	100,00%

Źródło: Dane GUS uaktualnione o dane Miasta Darłowo

Powyższa tabela przedstawiająca strukturę użytkowania gruntów w Mieście Darłowo uwidacznia duży odsetek łąk i pastwisk leżących w granicach niniejszego Miasta. Są to łąki i pastwiska leżące w dolinach rzek Wieprzy i Grabowej, stanowiące o przyrodniczej swoistości tego obszaru. Natomiast lasy na obszarze Miasta są głównie zlokalizowane w północno – zachodniej jego części na nadmorskich wydmach i w bardzo ograniczonym zakresie w południowo – wschodniej części Darłowa. Ten ostatni fragment lasu stanowi część większego kompleksu lasów należących do Nadleśnictwa Sławno.

Należy nadmienić, iż część obszarów ujętych w wykazie gruntów będących w użytkowaniu rolniczym oraz będących pod lasami faktycznie wykorzystanych jest przez jednostkę wojskową w Darłówniku.

Pomimo dużego odsetka użytków rolnych na obszarze Darłowa tylko bardzo niewielka część ludności utrzymuje się z uprawy roli. Większość gruntów ornych oraz łąk i pastwisk jest nieużytkowana. Jest to efekt procesu stagnacji jaki ma miejsce w rolnictwie od kilkunastu lat.

Przedstawiona struktura zagospodarowania gruntów świadczy o typowo zurbanizowanym charakterze Miasta, ale jednak z obszarami rolniczymi i leśnymi, które są podstawą rozwoju turystyki i rekreacji na jego terenie.

3.2. Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem

3.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Miasto Darłowo leży w całości na obszarze dorzecza Wieprzy. Na jego terenie występują zarówno wody powierzchniowe, jak i podziemne.

3.2.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Analizując wody powierzchniowe Miasta Darłowa, należy zaznaczyć, że obejmują one zarówno wody płynące, jak i wody stojące. Dodatkowo w przypadku niniejszego Miasta mamy

do czynienia z wodami morskimi, tj. Morzem Bałtyckim. Wody powierzchniowe płynące i stojące zajmują ogółem ok. 55 ha tj. 2,8% powierzchni Miasta Darłowo.

1. Wody płynące

Większość obszaru Miasta Darłowo odwadniana jest przez dolny i ujściowy odcinek Wieprzy o długości około 7 km, odprowadzający wody jej dorzecza do Morza Bałtyckiego. Wieprza jest rzeką I – rzędową. Wypływa z Jeziora Białego na Pojezierzu Bytowskim. Niniejsza rzeka uważana jest przez wędkarzy za jedną z bardziej bogatych w zasoby ryb łososiowatych.

We wschodniej części Miasta przepływa rzeczka o nazwie Łękawica, która wpada do Wieprzy. Jej ujściowy odcinek stanowi fragment granicy Miasta i gminy wiejskiej Darłowo. Na południowym wschodzie Miasta, Wieprze zasila niewielki lewobrzeżny dopływ - Krupianka uchodząca do Wieprzy w rejonie ul. Leśnej koło Zakładu Wodociągów i Kanalizacji. Natomiast zachodnią część Miasta obejmującą podmokłą równinę nadmorską wyniesioną minimalnie ponad poziom morza, odwadnia Grabowa (odcinek ujściowy długości około 3,3 km), stanowiąca największy dopływ Wieprzy, wpadający do niej 2,5 km przed ujściem. W granicach Miasta Darłowo, Grabowa płynie sztucznym obwałowanym korytem, od którego odgałęzia się Darłowska Struga, wpadająca do Wieprzy w rejonie stacji PKP. Pomiedzy ujściami Grabowej do Wieprzy zaczyna się górny odcinek portu darłowskiego, który kończy się w miejscu gdzie Wieprza uchodzi do Bałtyku.

Według warunków korzystania z wód dorzecza Wieprzy (1999) przepływy charakterystyczne dolnych odcinków obu rzek są następujące:

- Wieprza w profilu zamykającym Darłówko -średni najniższy NNQ 9,0 m³/s, średni niski SNQ - 13,9 m³/s, a przepływ nienaruszalny Q_n - 4,2 m³/s,
- Grabowa w profilu zamykającym w Żukowie Morskim - NNQ 4,33 m³/s, średni SNQ - 5,35 m³/s, a przepływ nienaruszalny Q_n - 2,5 m³/s.

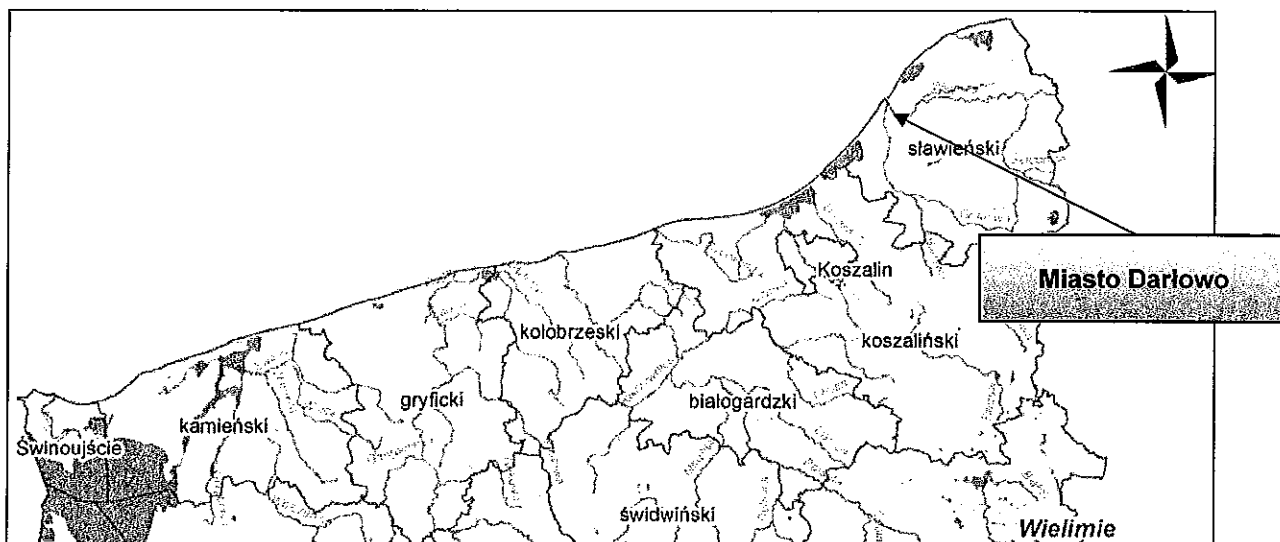
Do wymienionych powyżej rzek uchodzi kilkanaście rowów melioracyjnych o pow. ok. 43 ha. Rowy i kanały odwadniające poldery w dolinie dolnej Wieprzy i Grabowej, stanowią wraz z przepompowniami element osłony przeciwpowodziowej Darłowa.

2. Wody stojące

W granicach Miasta Darłowo nie zidentyfikowano jezior oraz większych zbiorników wody. Jednak na jego terenie występują małe zbiorniki wody różnego pochodzenia, do których można zaliczyć:

- zbiorniki wodne stanowiące starorzecza Wieprzy, powstałe w wyniku przeprowadzonego kilkadziesiąt lat temu tzw. prostowania koryta Wieprzy,
 - sztuczne zbiorniki typu stawowego, zlokalizowane przy ul. Leśnej X Rzecznej. Można przypuszczać, że powstały one wskutek wydobycia torfu, gdyż zaczątki tych stawów zidentyfikowano już na niemieckiej mapie Miasta Darłowo,
-
- zbiorniki wodne sztucznie spiętrzone dla celów hydrotechnicznych – przedmiotowy zbiornik o długości ponad 50 m i 20 - 30 m szerokości znajduje się w południowo – wschodniej części Miasta na bezimiennym dopływie Wieprzy w miejscu dawnej osady Spławie.
 - glinianki.
 - baseny portowe stanowiące swoiste zbiorniki wodne.

Rysunek 4. Wody powierzchniowe na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010. Rozdział II. Ocena stanu wód województwa zachodniopomorskiego. WIOŚ

➤ STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Ogólnie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wynikiem oddziaływania różnych czynników antropogenicznych takich jak: urbanizacja, rolnictwo, przemysłowanie.

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie Miasta Darłowo należy zaliczyć:

- emisję ścieków ze źródeł komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- niewystarczające skanalizowanie Miasta;
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych;
- lokalne podtopienia użytków rolniczych.

Na jakość wód wyraźny wpływ wywiera gospodarka ściekowa. W 2010 r. z terenu Miasta Darłowo do wód powierzchniowych i ziemi odprowadzono łącznie 818 dam³ (ścieki dostarczone do oczyszczalni ścieków (oczyszczalnie przydomowe, kanalizacja, zbiorniki bezodpływowe). Wszystkie ścieki zostały poddane procesowi oczyszczania, w tym 100% ścieków oczyszczono biologicznie z jednoczesnym podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ponadto zgodnie z danymi GUS w 2010 r. z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów korzystały 13 954 osoby, co stanowi 100% ogółu ludności zamieszkującej Miasto.

Jednym z problemów występujących na terenie Miasta Darłowo, są sploty powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) z pól uprawnych występujących na terenie Miasta. Ponadto duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Melioracje wodne szczegółowe polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z powierzchni zanieczyszczonych bezpośrednio do odbiorników oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka odpadami,

jak np. dzikie wysypiska śmieci.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych

Jakość wód płynących badana jest w ramach krajowego i regionalnego monitoringu.

➤ Rzeki

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie Miasta Darłowo, znajduje się silnie zmieniona jednolita część jednolitych części wód (JCW) „Wieprza od Łąkawicy do ujścia”. Ocena stanu tej JCW wykonywana jest na podstawie badań w punkcie zlokalizowanym 2,5 km przed ujściem do Morza (w Darłowie).

Tabela 2. Punkt monitoringu rzek na terenie miasta Darłowo w latach 2010

Lp.	Nazwa jednolitej części wód (JCW)	Nazwa punktu pomiarowego	Rok badań	Km rzeki	Rodzaj monitoringu
1	Wieprza od Łąkawicy do ujścia	Wieprza ujście do morza (m. Darłowo)	2011	2,5	MD, MORY

Objaśnienia:

MORY - program monitoringu rybnego,

MD — program monitoringu diagnostycznego.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” badania wód tej JCW przeprowadzono w 2011 roku w zakresie monitoringu diagnostycznego. Zestawienie wyników badań oraz wartości średnich, minimalnych i maksymalnych podano w tabeli 3.

Tabela 3. Rzeki – zestawienie wyników badań oraz wartości średnich, minimalnych i maksymalnych w roku 2011

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Makrofitowy indeks rzeczny MIR								42,8							
Temperatura (°C)	2,3	1,2	0,1	7,8	11,8	16,3	16	16,1	14,6	12,9	3	4,8	8,9	0,1	16,3
Barwa (mg/l Pt)	50	40	25	45	15	20	25	25	40	25	15	30	29,6	15	50
Zawiesina ogólna (mg/l)	18	8,8	8,2	9,2	7,2	9,2	13	5	8,6	9	4,6	11	9,3	4,6	18
Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	10,5	12,9	13,2	10,4	10	8,9	9	8,2	8,5	7,3	12,5	12,1	10,3	7,3	13,2
BZTS (mgO ₂ /l)	2,7	2,6	3,7	7,7	3,6	4,3	6	4,3	6,4	3,5	2,9	3,5	5,3	2,9	10
ChZT-Mn (mg O ₂ /l)	10	6,9	4,4	7,7	3,6	4,3	6	4,3	6,4	3,5	2,9	3,5	5,3	2,9	10
OW0 (mg C/l)	11	8,4	5,9	9,4	4,7	5,7	8,1	6,2	8	5,7	5,5	6,4	7,1	4,7	11
Nasylenie wód tlenem (%)	83	90	87	87	91	90	91	84	85	68	93	97	87,2	68	97
Przewodność w 20°C (uS/cm)	253	298	304	289	321	325	306	317	324	330	334	334	311,3	253	334
Substancje rozpuszczone (mg/l)	199	217	198	216	228	234	225	212	242	212	232	218	219,4	198	242
Siarczany (mg SO ₄ /l)	20	24	27	25	27	25	24	21	24,9	19	29	21	23,9	19	29
Chlorki (mg Cl/l)	9,8	11	11	10	12,0	12	12	11	11	11	11	12	11,2	9,8	12
Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	140	152	151	147	167	164	158	162	174	168	167	171	160	140	174
Odczyn pH	7,9	7,8	7,9	8	8,1	8	8	8	7,9	8	8,2	8	8	7,8	8,2
Zasadowość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	103	126	127	121	136	140	133	136	139	144	143	140	132	103	144
Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	0,14	0,22	0,14	0,1	0,05	0,03	0,07	0,32	0,1	0,05	0,07	0,1	0,12	0,03	0,32

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Dąbrowa na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Amoniakniejonowy mg NNH3/l (mg/l)	0,0013	0,002	0,0013	0,0013,	0,0010	0,0007	0,0017	0,0064	0,0023	0,001	0,0006	0,0009	0,0017	0,0006	0,0064
Azot Kjeldahla (mg N/l)	0,84	0,88	0,42	1,12	0,67	8,20E-01	0,45	0,34	0,94	0,6	0,32	0,85	0,69	0,32	1,12
Azot azotanowy (mg NN03/l)	1,99	1,23	1,02	1,11	0,72	0,73	0,76	0,79	1,06	0,67	0,89	0,92	0,99	0,67	1,99
Benzen (ug/l)	<6,5			<6,5			<6,5			<6,5					
Kadm i jego związki (ug/l)	<0,5			<0,5				<0,5		<0,5					
Endosulfan (ug/l)	0			0				0							
Fluoranten (ug/l)	0,006			0,006				0,006							
Heksachlorobenzen (HCB) (ug/l)	<0,001			<0,001				<0,001							
Ołów i jego związki (ug/l)	<5			<5				<5		<2					
Rtęć i jego związki (ug/l)	<0,5			<0,5				<0,5		0,069					
Naftalen (ug/l)	<0,087			<0,087				<0,087							
Nikiel i jego związki (ug/l)	<0,087			<0,087				<0,087							
Pentachlorobenzen (ug/l)	<0,0002			<0,0002				<0,0002							
Benzo(a)piren (ug/l)	0,062			<0,001				<0,001							
Benzo(b)fluoranten (ug/l)	0,076			<0,002				<0,002							
Benzo(k)fluoranten (ug/l)	0,033			<0,002				<0,002							
Benzo(g,h,i)perylene (ug/l)	0,139			0,001				0,0003							
Indeno (1,2,3-cd)piren (ug/l)	0,283			0,0001				0,0004							
Trichlorobenzeny (TCB) (ug/l)	0			0				0							

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Dąbrowa na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Aldryna (ug/l)	< 0,001			< 0,001				< 0,001							
Dieldryma (ug/l)	< 0,001			< 0,001				< 0,001							
Endryna (ug/l)	< 0,001			< 0,001				< 0,001							
Izodryna (ug/l)	< 0,001			< 0,001				< 0,001							
DDT - izomer para-jpara (ug/l)	< 0,001			< 0,001				< 0,001							
DDT całkowity (ug/l)	0			0				0							
Trichloroetylen (ug/l)	< 0,30			< 0,30				< 0,30							
Tetrachloroetylen (ug/l)	< 0,22			< 0,22				< 0,22							
Azot azotynowy (mg NN02/l)	0,014	0,009	0,008	0,013	0,007	0,017	0,013	0,018	0,016	0,009	0,011	0,011	0,012	0,007	0,018
Azot ogólny (mg N/l)	2,8	2,1	1,4	2,2	1,4	1,6	1,2	1,1	2	1,3	1,2	1,8	1,7	1,1	2,8
Fosforan (mg P04/l)	0,22	0,28	0,16	0,16	0,21	0,24	0,28	0,28	0,25	0,25	0,22	0,3	0,24	0,16	0,3
Fosfor ogólny (mg P/l)	0,19	0,17	0,12	0,14	0,11	0,14	0,18	0,15	0,14	0,11	0,11	0,15	0,14	0,11	0,19
Krzemionka (mg Si02/l)	4,2		5,3		4		4,8		5,8		5,6		5	4	5,8
Bakterie grupy Coli typu kałowego - NPL (w 100 ml wody)	11000	2400	2400	4600	2400	4600	11000	11000	2300	2400	2400	1500		1500	11000
Bakterie grupy Coli typu kałowego miano coli (w 100 ml wody)	0,009	0,04	0,04	0,02	0,04	0,02	0,009	0,009	0,04	0,04	0,04	0,07		0,009	0,07
Arsen (mg As/l)				< 0,001				0,001		< 0,001		< 0,001			
Bar (mg Ba/l)				< 0,020				< 0,020		< 0,020		< 0,020			
Bor (mg B/l)				< 0,100				< 0,100		< 0,100		< 0,100			

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Dartowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

Parametr	2011-01-11	2011-02-01	2011-03-01	2011-04-04	2011-05-09	2011-06-01	2011-07-05	2011-08-01	2011-09-05	2011-10-03	2011-11-14	2011-12-05	Średnia	MIN	MAX
Chrom sześciowartościowy (mg Cr +6/l)	< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025					
Chrom ogólny (suma + Cr3 i + Cr6) (mg Cr +6/l)	< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025			< 0,0025					
Cynk (mg Zn/l)	< 0,001			< 0,001			< 0,001			< 0,001					
Cynk ogólny niesączone (mg Zn/l)	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,001	< 0,110			
Miedź (mg Cu/l)	0,002	0,003	< 0,001	0,002	0,003	0,001	< 0,001	0,001	0,009	0,002	0,001	0,003			
Fenole lotne (indeks fenolowy) [mg/l]	< 0,002			< 0,002			< 0,002			< 0,002					
Węglowodory ropopochodne - Indeks olejowy (mg/l)	0,02			0,014				0,024		0,012					
Glin (mg Al/l)				0,041				0,017		0,024		0,021			
Cyjanki wolne (mg CN/l)	< 0,01			< 0,01			< 0,01			< 0,01					
Antracen(ug/l)	0,015			< 0,001				< 0,001							

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WESTMOR CONSULTING

37

Ponadto zgodnie z opracowaniem WIOŚ pn.: „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010”, na terenie Miasta Darłowo nie zlokalizowano punktów pomiarowo – kontrolnych. Natomiast najbliższe punkty zlokalizowane są w miejscowości Stary Kraków oraz Grabowo (badane w ramach monitoringu podstawowego wód powierzchniowych).

Zgodnie z danymi zawartymi w opracowaniu WIOŚ pn.: „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010” w roku 2010 rzeki Wieprza i Grabowa w badanych punktach monitoringu operacyjnego charakteryzowały się II i III klasą stanu ekologicznego wód (stan dobry i umiarkowany o potencjale ekologicznym dobrym oraz umiarkowanym). Klasa elementów fizykochemicznych dla rzeki Wieprza w 2010 r. kształtowała się na poziomie II – stan dobry / potencjał ekologiczny dobry. Natomiast klasa elementów fizykochemicznych dla rzeki Grabowa w 2010 r. kształtowała się na poziomie PPD – poniżej stanu oraz potencjału ekologicznego. Natomiast w układzie jednolitych części wód (JCW) charakteryzowały się one II klasą stanu ekologicznego wód (stan dobry o potencjale ekologicznym dobrym). Ponadto klasy elementów fizykochemicznych dla rzeki Wieprza i Grabowa w 2010 r. kształtowały się na poziomie II – stan dobry / potencjał ekologiczny dobry.

3. Wody przybrzeżne

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska do granicy Darłowa przylega jednolita części wód (JCW) przybrzeżnych Jarosławiec-Sarbinowo (PLCWIHWB7), a punktem pomiarowym położonym najbliżej Miasta jest stanowisko Jarosławiec-Sarbinowo 7 (m. Darłowo), które zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” w 2010 r. objęte było monitoringiem operacyjnym. JCW Jarosławiec-Sarbinowo należy do wód silnie zmienionych, dla których oceniany jest potencjał ekologiczny JCW, zamiast stanu ekologicznego. Ocena jakości wód wykonywana jest dla JCW oraz dla każdego z badanych punktów pomiarowych.

Ocenę potencjału ekologicznego JCW wykonano na podstawie badań monitoringowych w dwóch punktach leżących na JCW Jarosławiec-Sarbinowo: Jarosławiec-Sarbinowo 6 (kod PL02S0104_0451) i Jarosławiec-Sarbinowo 7 (kod PL02S0104_0452). Zgodnie z wynikami oceny jakości wód, wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w 2010 roku, potencjał ekologiczny JCW Jarosławiec-Sarbinowo zaklasyfikowany został jako zły (V klasa). O ocenie potencjału ekologicznego

zdecydowała ocena elementów biologicznych (wysokie stężenia chlorofilu) oraz elementów fizykochemicznych (poniżej stanu dobrego).

W wyniku oceny jakości wód w punkcie, wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w 2010 roku, stwierdzono zły potencjał ekologiczny wód (V klasa) na stanowisku Jarosławiec-Sarbinowo 7. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowała ocena elementów biologicznych (wysokie stężenia chlorofilu) oraz elementów fizykochemicznych (poniżej stanu dobrego). W tabelach 4 - 7 przedstawiono wyniki pomiarów prowadzonych w 2010 r. na stanowisku Jarosławiec-Sarbinowo 7, wyniki oceny jakości wód w tym punkcie oraz dla JCW, jak również zestawienie wartości średnich, minimalnych i maksymalnych.

Tabela 4. Wyniki badań wód przybrzeżnych na stanowisku Jarosławiec-Sarbinowo 7 w 2010 r.

Data	Jednostka	2010-04-26	2010-06-09	2010-06-23	2010-07-14	2010-08-23	2010-09-22
temperatura wody - warstwa powierzchniowa	°C	9,8	13,9	16,6	23,1	20,8	14
temperatura wody - warstwa przydenna	°C	7,3	12,9	15,3	12,1	19,9	13,4
tlen - warstwa powierzchniowa	mg O ₂ /l	12,1	11,4	11,9	9,1	9,7	8
tlen - warstwa przydenna	mg O ₂ /l	12,1	11	10,1	6,47	9	8,4
nasycenie tlenem - warstwa powierzchniowa	%	111	114	132	110,1	113	84
nasycenie tlenem - warstwa przydenna	%	108	112	101	65,8	104	87
odczyn - warstwa powierzchniowa	pH	8,6	8,2	8,6	8,5	8,3	8,2
odczyn - warstwa przydenna	PH	8,4	8,3	8,3	7,6	8,2	8,1
Przewodność - warstwa powierzchniowa	pS/cm	9490	9300	9920	10830	10500	10760
przewodność - warstwa przydenna	pS/cm	11230	10940	10070	11120	10500	10660
przezroczystość	m	3,2	2,8	2	3	2,1	3
zasolenie - warstwa powierzchniowa	PSU	6,2	6,9	6,3	7	6,7	6,8
zasolenie - warstwa przydenna	PSU	7,3	7,1	6,4	7,1	6,7	6,7
Barwa - warstwa powierzchniowa	Mg Pt/l	5	5	5	5	5	5
BZT5 - warstwa powierzchniowa	mg O ₂ /l	1,1	1,5	1,2	0,9	1,3	1,6
ogólny węgiel organiczny - warstwa powierzchniowa	mg C/l	8,2	5,6	5,9	4,2	4,2	6,8
azot amonowy- warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,03	0,05	0,02	0,02	0,01	0,02
azot amonowy - warstwa przydenna	mg N/l	0,03	0,04	0,04	0,03	0,02	0,05
azot azotanowy - warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,4	0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
azot azotanowy - warstwa przydenna	mg N/l	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
azot azotynowy - warstwa	mg N/l	0,004	0,004	0,001	0,001	0,001	0,003

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

Data	Jednostka	2010-04-26	2010-06-09	2010-06-23	2010-07-14	2010-08-23	2010-09-22
powierzchniowa							
azot azotynowy - warstwa przydenna	mg N/l	0,001	0,002	0,002	0,002	0,002	0,004
azot ogólny - warstwa powierzchniowa	mg N/l	0,64	0,65	0,6	0,38	0,43	0,39
azot ogólny - warstwa przydenna	mg N/l	0,38	0,38	0,56	0,44	0,42	0,45
Fosforany - warstwa powierzchniowa	mg P/l	0,014	0,017	0,004	0,005	0,014	0,02
fosforany warstwa przydenna	mg P/l	0,01	0,012	0,004	0,013	0,02	0,025
fosfor ogólny - warstwa powierzchniowa	mg P/l	0,017	0,054	0,015	0,029	0,025	0,028
fosfor ogólny - warstwa przydenna	mg P/l	0,01	0,025	0,01	0,031	0,033	0,041
Zawiesina - warstwa powierzchniowa	mg/l	<2,0	2,4	3,3	3,1	4,3	2,6
zasadowość ogólna - warstwa powierzchniowa	mgCaCO ₃ /l	101	101	98	92	92	93
Krzemionka - warstwa powierzchniowa	mg Si/l	0,21	0,82	0,3	0,092	0,39	0,42
krzemionka warstwa przydenna	mg Si/l	<0,02	0,25	0,31	0,5	0,37	0,49
Chlorki- warstwa powierzchniowa	mg Cl/l	3359	3443	4248	3837	3664	3968
chlorki - warstwa przydenna	mg Cl/l	3918	4162	3588	3906	3685	3948

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Tabela 7. Wyniki oceny wskaźnikowej oraz zestawienie wartości średnich, minimalnych i maksymalnych dla stanowiska Jarosławiec-Sarbinowo 7 w 2010 roku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Liczba oznaczeń	Wartość minimalna	Data	Wartość maksymalna	Data	Średnia	EQS	Wartość graniczna dla I klasy	Wartość graniczna dla II klasy	Ocena stanu
1	Przezroczystość*	m	6	2	2010-06-23	8,2	2010-04-26	2,68	A(VI-DX)-EQS	> 7,5	> 5,6	I
2	Tlen rozpuszczony przy dnie*	mg O ₂ /l	6	6,47	2010-07-14	12,1	2010-04-26	9,51	MIN-EQS	> 6	4,2	I
3	BZT5	mg O ₂ /l	6	0,9	2010-07-14	4,6	2010-09-22	1,27	AA-EQS	≤ 2	≤ 4	I
4	OWO	mg Cl	6	4,2	2010-07-14	8,2	2010-04-26	5,8	A(VI-DX)-EQS	≤ 5	≤ 10	I
5	Nasylenie tlenem pow.	%	6	84,0	2010-09-22	132,0	2010-06-23	110,68	MAX-EQS	90-110	80-120	I
6	Odczyn pH	pH	6	8,2	2010-09-22	8,6	2010-04-26	8,40	AA-EQS	7,0-8,0	7,0-8,8	II
7	Azot amonowy	mg N/l		0,01	2010-08-23	0,05	2010-09-22	0,03	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
8	Azot azotanowy	mg N/l	12	<0,1	2010-07-14	0,40	2010-04-26	0,08	A(I-III)-EQS	<0,05	<0,08	b.d.
9	Azot ogólny	mg N/l	12	0,380	2010-07-14	0,650	2010-06-09	0,477	A(VI-DX)-EQS	<0,2	<0,3	I
10	Fosforany	mg N/l	b.d.	<0,01	2010-06-23	0,025	2010-09-22	0,013	A(I-III)-EQS	<0,01	<0,015	b.d.
11	Fosfor ogólny	mg N/l	12	0,010	2010-06-23	0,054	2010-06-09	0,027	A(VI-DX)-EQS	<0,02	<0,03	I
12	Azot mineralny	mg N/l	b.d.	0,06	2010-08-23	0,43	2010-04-26	0,12	A(I-III)-EQS	<0,06	<0,1	b.d.

Do oceny wykorzystano wartość średnioroczną stężenia (wyniki dla kolumny wody)

Do oceny wykorzystano wartość średnią z pomiarów w miesiącach VI-IX

Brak wartości referencyjnych

* Ocena w 2010 roku została przeprowadzona według projektu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 01.06.2011 r. (załącznik 3 i 4)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Liczba oznaczeń	Wartość minimalna	Data	Wartość maksymalna	Data	EQS	Wartość graniczna dla I klasy	Wartość graniczna dla II klasy	Wartość graniczna dla III klasy	Wartość graniczna dla IV klasy	Wartość graniczna dla V klasy	Ocena stanu
1	Makrobezkręgowce bentosowe	mg/m ³	b.d.	b.d.	09.06.2010	b.d.	09.06.2010	AA-EQS	> 3,72	≥ 3,18	≥ 2,7	≥ 1,91	< 1,91	b.d.
2	Chlorofil a	mg/m ³	6	2,4	2010.07.14	6,1	2010.06.23	A(VI-DX)-EQS	< 1,5	≤ 1,9	≤ 2,3	≤ 3,1	> 3,1	V

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WESTIMOR CONSULTING

43

Zgodnie z powyższymi danymi wody przybrzeżne dla stanowiska w Jarosławcu – Sarbinowo (punkt pomiarowy najbliższy położony Miasta Darłowo) zostały zakwalifikowany do I klasy pod względem stężenia tlenu rozpuszczonego przy dnie, BZT5, oraz OWO. Pod względem odczynu pH oraz stężenia fosforu ogólnego wody te zostały zakwalifikowane do II klasy. Natomiast pod względem stężenia makrobezkręgowców bentosowych, przedmiotowe wody zostały zakwalifikowane do V klasy. Dla pozostałych wskaźników nie można było określić klasy analizowanych wód przybrzeżnych.

4.2.1.2. WODY PODZIEMNE

Na obszarze Miasta Darłowo występują trzy piętra wodonośne:

- kredowe,
- trzeciorzędowe,
- czwartorzędowe.

W utworach czwartorzędowych zalegających od powierzchni terenu wydzielone są następujące cztery poziomy wodonośne:

- gruntowy - najczęściej o niskiej jakości,
- międzyglinowy górny,
- międzyglinowy środkowy,
- podglinowy.

Niniejsze poziomy wodonośne łączą się między sobą tworząc zazwyczaj trzy warstwy wodonośne. Możliwy jest brak ciągłości poszczególnych warstw.

Badania monitoringowe wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MŚ z 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V)

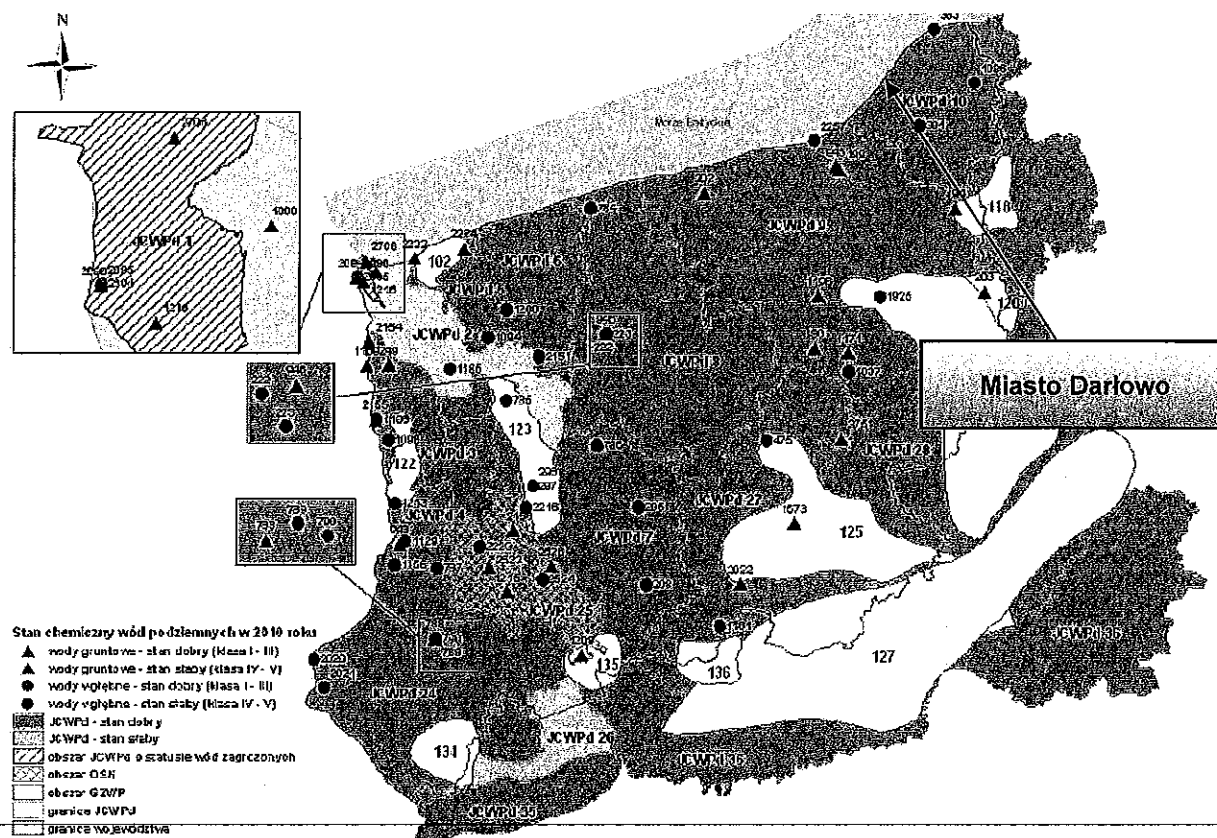
Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Na terenie Miasta Darłowo nie ma punktu monitoringu jakości wód podziemnych. Najbliżej położony punkt monitoringu zlokalizowany jest w Mieście Polanów (JCWPd 10) w Gminie Polanów, który położony jest w odległości ok. 46 km od Miasta Darłowo.

Stan jakości wody w Mieście Darłowo będzie zbliżony do stanu określonego w wymienionym powyżej punkcie monitoringu, tj. Mieście Polanów (rysunek 5).

Zgodnie z przedstawioną na rysunku 5j oceną chemiczną wód powierzchniowych województwa zachodniopomorskiego w 2010 r., stan chemiczny wód podziemnych dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd10), w obszarze którym zlokalizowane jest Miasto Darłowo, określony został jako dobry. Wartość azotanów dla niniejszych wód w 2010r. wynosiła 0,78 mg/dm³, co świadczy o dobrej jakości niniejszych zasobów wodnych.

Rysunek 5. Ocena stanu chemicznego wód podziemnych badanych na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2010 r.

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010. Rozdział II. Ocena stanu wód województwa zachodniopomorskiego. WIOŚ

3.2.2. Powietrze

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie zachodniopomorskim.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

➤ EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Według danych WIOŚ najistotniejszymi punktowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu sławieńskiego są:

1. *Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie (MPEC)* produkujące energię ciepłą na potrzeby Centralnego Ogrzewania i Ciepłej Wody Użytkowej. Źródłem emisji zanieczyszczeń są kotłownie gazowo-olejowe.
2. *Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Sławnie*, wytwarzające ciepło dla miasta. Źródłem emisji zanieczyszczeń są kotłownie, opalane węglem kamiennym. Pozostałe kotłownie są małymi obiektami osiedlowymi opalanymi gazem ziemnym lub olejem.
3. *„Poldan” Z. Kroplewski Export-Import w Sławnie*. Produkcja ozdobnych elementów ogrodowych (pergole, płotki).

Ponadto zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Miasta Darłowo, źródłem emisji punktowej są:

- „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców "Kotwica" w Darłowie;
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka;
- Firma Handlowa Edyta Paszkiewicz;
- Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" Darłowo;
- KOMETAL - Zakład w Darłowie;

- LILIA INTERNATIONAL;
- Miejski Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "PIRS";
- Przedszkole Nr 2 im. Janiny Porazińskiej w Darłowie;
- Stacja Paliw nr 153 Darłowo;
- Urząd Miejski w Darłowie.

Przedsiębiorstwa te zobowiązane m.in. do składania raportów o emisjach zanieczyszczeń, na podstawie Ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.) wprowadzającej obowiązek składania przez podmioty, korzystające ze środowiska, rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

➤ EMISJA LINIOWA

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W Darłowie największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg wojewódzkich i krajowych ze względu na duże natężenie ruchu.

Pomimo iż sieć dróg na terenie Miasta jest systematycznie modernizowana i przebudowywana, to jednak ciągły wzrost ruchu samochodowego, głównie w sezonie letnim pociąga za sobą degradację stanu technicznego dróg a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń w powietrzu.

W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się

do zmniejszenia emisji wtórnej z dróg, powinno być utrzymanie ulic w czystości, które korzystnie wpływa na zmniejszenie unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

➤ EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Miasta funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, która zaopatruje w ciepło lokalne budynki użyteczności publicznej oraz wielorodzinne i jednorodzinne budynki mieszkalne. Niniejsza sieć ciepłownicza zasilana jest z kotłowni zasilanej gazem ziemnym wysokometanowym typu E. Jednak nie wszystkie obiekty zlokalizowane w granicach administracyjnych Miasta Darłowo zasilane są w ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy Miasta ogrzewają swoje domy również węglem oraz drewnem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych.

Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo możliwość współfinansowania takiej inwestycji np. z WFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, Miasto będzie podejmowało działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do wyposażenia budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii. Ponadto w ekologiczne instalacje grzewcze wyposażane będą stopniowo budynki użyteczności publicznej na terenie Miasta. Obecnie żaden budynek użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie Darłowa nie jest wyposażony w instalacje solarne.

Sposobem ograniczania niskiej emisji na terenie Miasta jest także termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

Występująca na danym terenie struktura paliwowa wśród korzystających z indywidualnych źródeł ciepła jest bardzo istotna ze względu na jakość powietrza. Praktyka stosowana w całej Polsce wskazuje, iż w domowych kotłowniach nie tylko spalane są ww. paliwa ale również odpady, takie jak.: plastik, guma itp. Zjawisko to powoduje zwiększone zanieczyszczenie powietrza szczególnie w okresie grzewczym, a toksyczne związki uwalniane do atmosfery podczas spalania paliw jak i odpadów mają fatalny wpływ na zdrowie społeczeństwa.

Na terenie powiatu sławieńskiego, a więc i również na terenie Miasta Darłowo substancje zanieczyszczające powietrze pochodzą w przeważającej mierze z procesów energetycznego spalania paliw w gospodarstwach domowych oraz w niewielkich zakładach usługowo-produkcyjnych, obiektach użyteczności publicznej, a także z komunikacji, która wraz ze wzrostem natężenia ruchu staje się coraz bardziej uciążliwa. Wciąż największy udział w ogólnym zanieczyszczeniu atmosfery w powiecie ma emisja powierzchniowa. Natomiast emisja liniowa jest istotna z punktu zanieczyszczenia powietrza tlenkami azotu oraz węgla. Największą ilość tych zanieczyszczeń obserwuje się wzdłuż dużych tras komunikacyjnych.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, stosunku do ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na Miasto i zatrzuwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;

- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Skażenie wody, ziemi i powietrza, wpływa na tempo wzrostu zachorowań i zaburzeń genetycznych wśród ludności zamieszkującej regiony o silnie rozwiniętym przemyśle. Obserwowana jest także wzmożona korozja konstrukcji żelbetonowych oraz coraz szybciej postępujące niszczenie dorobku kultury materialnej. W rejonach silnie uprzemysłowionych zamierają również lasy, zwłaszcza iglaste. (Źródło: „Proekologiczne odnawialne źródła energii” W. M. Lewandowski, Warszawa 2007).

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na niedająca się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

➤ STAN POWIETRZA

Poniżej przedstawiono analizę jakości powietrza atmosferycznego w odniesieniu do Miasta Darłowo na podstawie danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie:

W 2010 i 2011 roku na obszarze Darłowa wykonywane były pomiary wskaźnikowe miesięcznych stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu (metoda pasywna), których celem było określenie stopnia zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami. Niniejsze pomiary nie obejmowały pomiarów pyłu zawieszonego PM10, tlenku węgla oraz parametrów meteorologicznych.

Klasyfikację stref województwa zachodniopomorskiego za 2010 i 2011 rok, przeprowadzono zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, w tym ocenę jakości powietrza dla części strefy zachodniopomorskiej, której jeden z obszarów stanowił obszar miasta Darłowo, WIOŚ w Szczecinie przeprowadził głównie na podstawie obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (obliczenia modelowe). Obliczenia takie wykonano na podstawie inwentaryzacji źródeł emisji w województwie zachodniopomorskim (punktowej, powierzchniowej i liniowej) w połączeniu z pozyskanymi danymi meteorologicznymi z modelu mezoskalowego WRF (The Weather Research and Forecasting Model).

➤ **Wyniki pomiarów dwutlenku siarki i dwutlenku azotu wykonanych metodą pasywną w Darłowie w 2010 i 2011 r.**

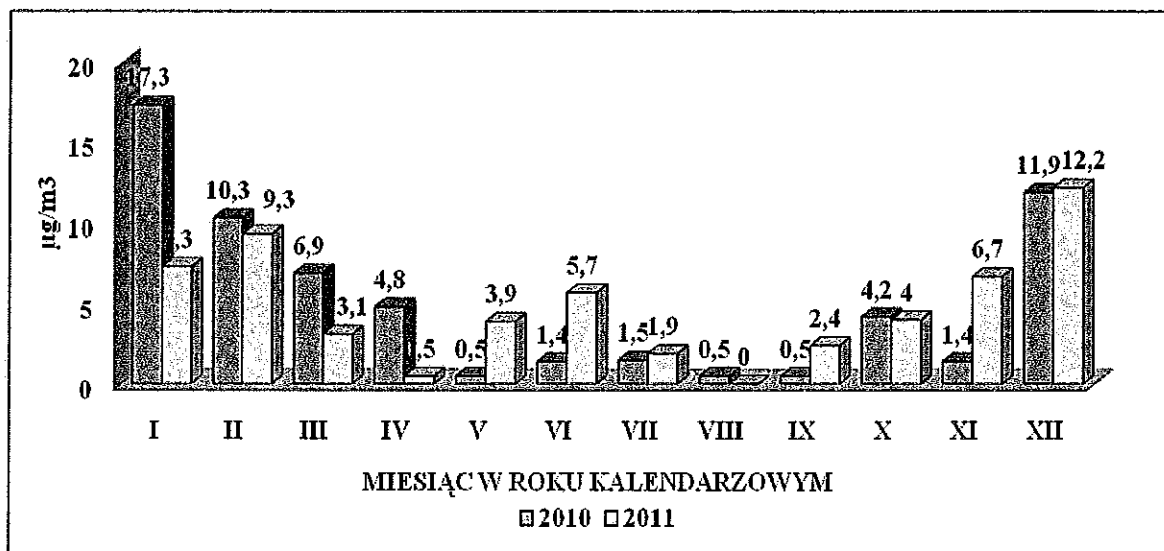
W 2010 i 2011 roku pomiary takie wykonywane były w Darłowie przy ul. Wieniawskiego. Wyniki - stężenia średnie miesięczne, stężenia okresowe oraz stężenia średnioroczne przedstawiono na poniższych wykresach (Wykresy 4-7).

Otrzymane wyniki odniesiono do wartości kryterialnych - dopuszczalnych stężeń średniorocznych określonych dla dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281).

– **Średnioroczne stężenie dwutlenku siarki**

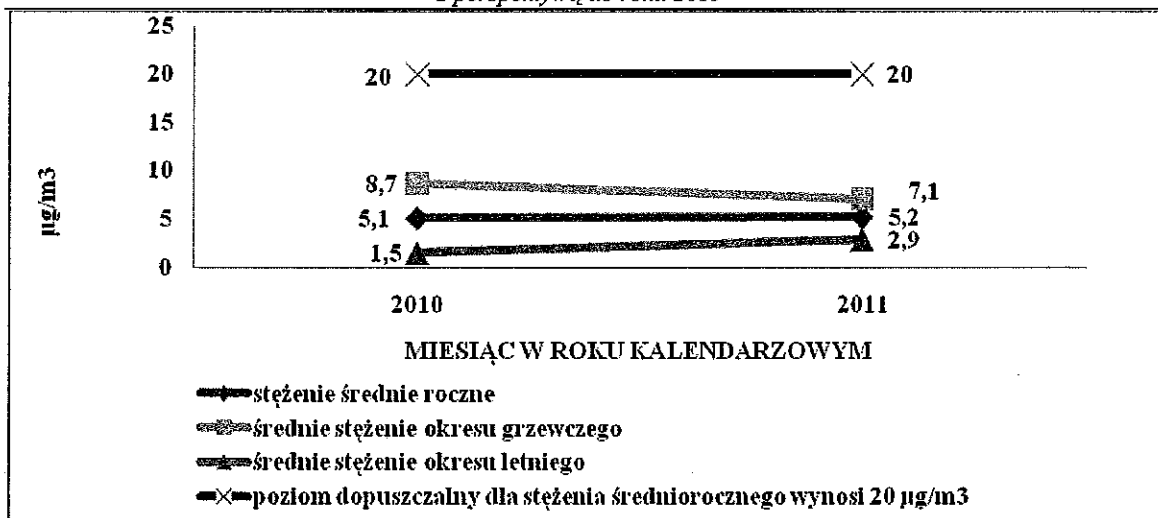
Średnioroczne stężenie dwutlenku siarki wynosiło 5,1 u.g/m³ w 2010 roku oraz 5,2 u.g/m³ w roku 2011. Poziom dopuszczalny określony ze względu na ochronę roślin wynosi natomiast 20 u.g/m³. Głównym źródłem tego zanieczyszczenia w powietrzu są procesy grzewcze związane ze spalaniem węgla, stąd ponad dwukrotnie wyższe stężenia rejestrowane były w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień) niż okresie letnim (kwiecień-wrzesień), co potwierdzają poniższe wykresy.

Wykres 1. Średniomiesięczne stężenia dwutlenku siarki (SO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie - ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykres 2. Stężenia średnie roczne oraz stężenia okresowe dwutlenku siarki (SO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie - ul. Wieniawskiego

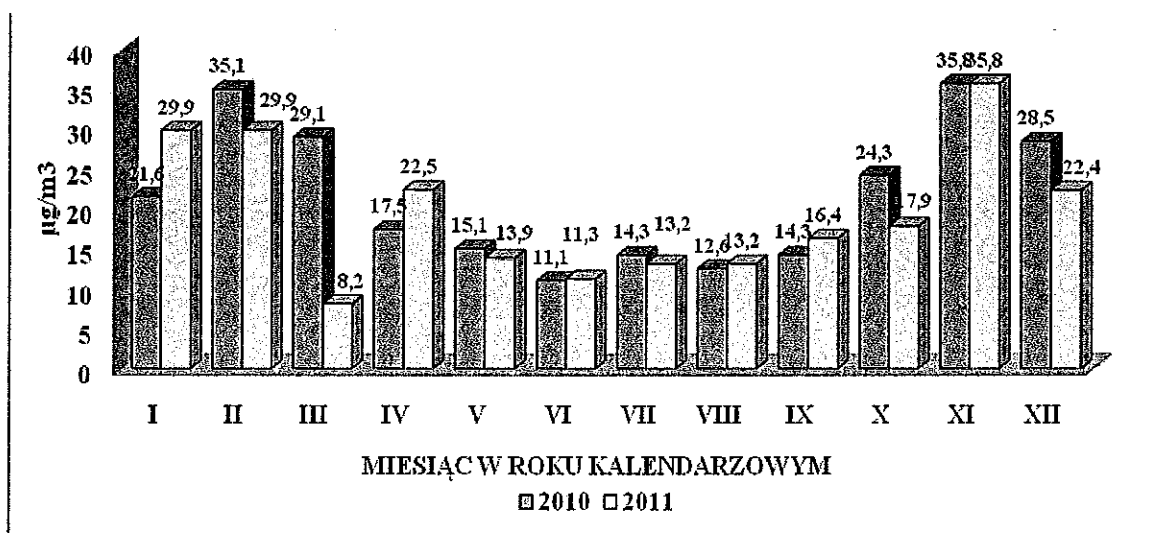

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

– Średnioroczne stężenie dwutlenku azotu

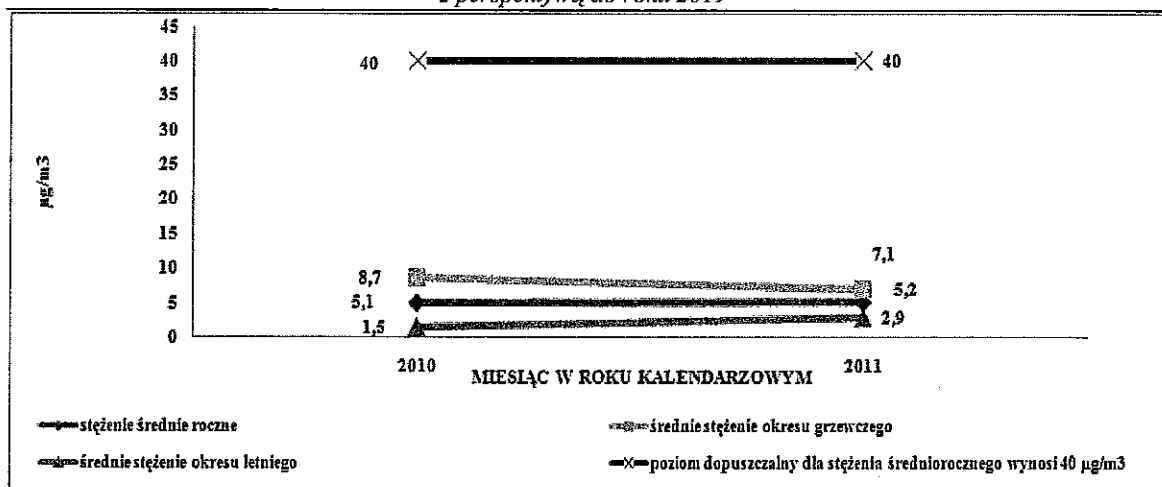
Średnioroczne stężenie dwutlenku azotu zmierzone na stanowisku w Darłowie zdiagnozowano na poziomie 60% wartości dopuszczalnej, określonej dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia. W 2010 r. wynosiło 26,4 µg/m³ a w roku 2011 24 µg/m³. Wartość dopuszczalna natomiast wynosi 40 µg/m³. Na obszarach miejskich głównym źródłem emisji dwutlenku azotu do powietrza jest emisja liniowa z transportu samochodowego. Stąd w przypadku tego zanieczyszczenia sezonowość stężeń nie jest tak wyraźna jak w przypadku dwutlenku siarki.

Wykres 3. Średnie miesięczne stężenia dwutlenku azotu (NO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie — ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykres 4. Stężenia średnie roczne oraz stężenia okresowe dwutlenku azotu (NO₂) w 2010 i 2011 r. na stanowisku pomiarowym w Darłowie — ul. Wieniawskiego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Dla obu zanieczyszczeń nie stwierdzono przekroczeń odpowiednich wartości dopuszczalnych.

➤ **Wnioski wynikające z rocznych ocen jakości powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego za 2010 i 2011 r. z uwzględnieniem obszaru miasta Darłowo**

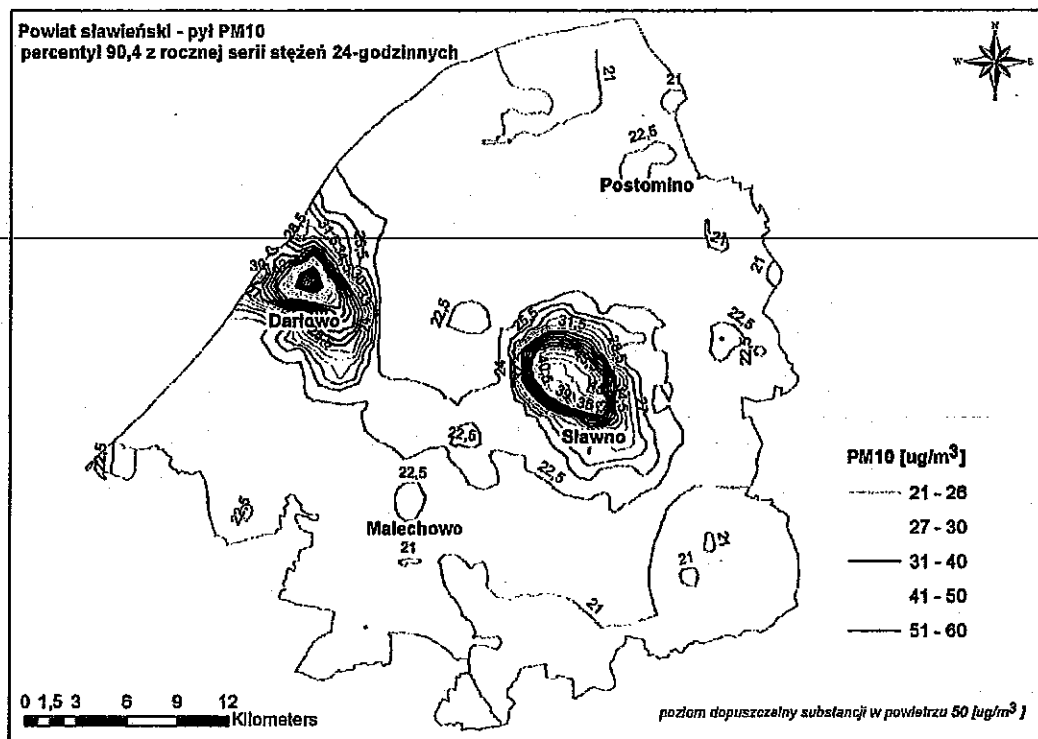
W latach 2010-2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykonywał na obszarze województwa zachodniopomorskiego badania jakości powietrza (w tym pomiary stężeń substancji w powietrzu), zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012”. Na podstawie określonego w tym Programie systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz w oparciu o stosowne akty prawne, WIOŚ w Szczecinie wykonał obowiązkowe roczne oceny jakości powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego za lata 2010 i 2011. Oceny te zostały wykonane już dla nowego układu stref w województwie.

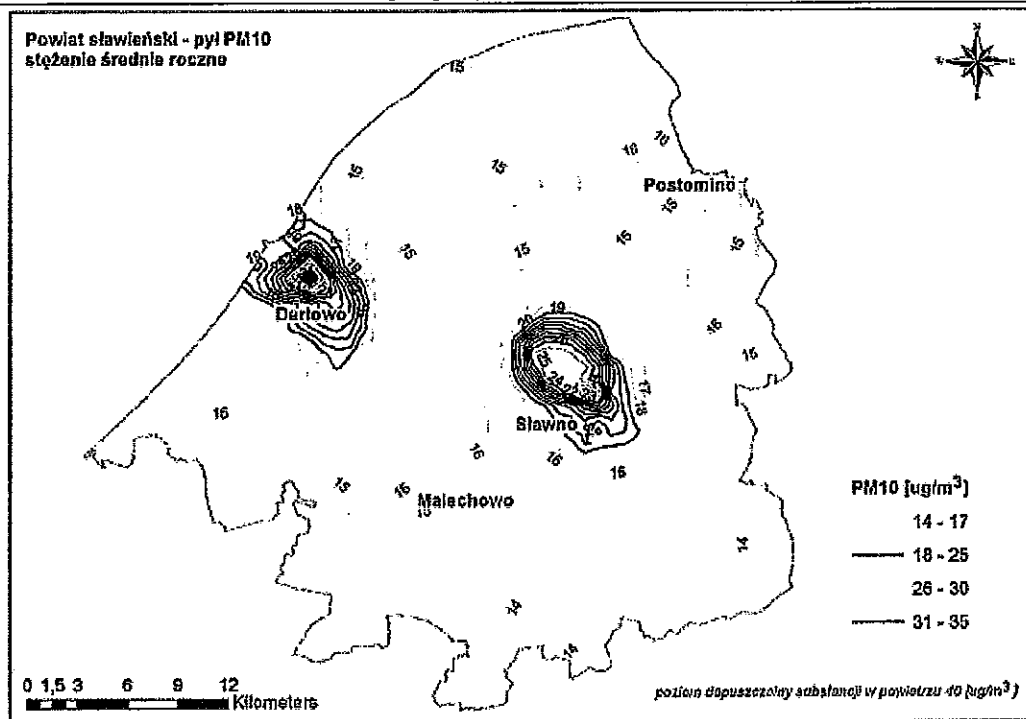
Głównym celem prowadzenia corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń substancji w powietrzu na obszarze aglomeracji lub innej strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów, na których występują przekroczenia wartości kryterialnych, i dla których konieczne jest podjęcie działań naprawczych (opracowanie programów ochrony powietrza - POP). Wartości kryterialne poziomów substancji w powietrzu określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281). W przypadku udokumentowania występowania na obszarach strefy przekroczeń standardów jakości powietrza (klasa C), celem oceny jakości powietrza jest także wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń. W 2010 i 2011 roku substancjami podlegającymi ocenie jakości powietrza były:

- pod kątem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), benzen (C₆H₆), tlenek węgla (CO), pyłu zawieszony PM 10 (pył o średnicy ziaren poniżej 10 mikronów), pył zawieszony PM 2,5 (pył o średnicy ziaren poniżej 2,5 mikronów), ozon (O₃), ołów (Pb) oraz zawarte w pyle PM10 - arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) i benzo(a)piren.
- pod kątem kryteriów określonych dla ochrony roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) oraz ozon (O₃).

Zgodnie z obowiązującymi zasadami przy wykonywaniu rocznych ocen jakości powietrza za 2010 i 2011 rok, obszar miasta Darłowo podlegał takiej ocenie jako część obszaru tzw. „dużej” strefy zachodniopomorskiej.

Rysunek 6. Rozkłady stężeń pyłu PM10 na obszarze powiatu sławieńskiego uzyskany na podstawie obliczeń modelowych w rocznej ocenie jakości powietrza za 2010 rok - stężenia 24 godzinne i stężenie średnioroczne

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

W 2010 i 2011 r., w klasyfikacji stref, przeprowadzonej zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, strefa zachodniopomorska zaliczona została do klasy C ze względu na przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24-godzinne stężenia pyłu PM 10 oraz do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu.

Przypisanie całej „dużej” strefie zachodniopomorskiej klasy C dla pyłu PM10 i dla benzo(a)pirenu nie oznacza jednak, że przekroczenia pyłu PM10 występują na całym jej obszarze. Oznacza to, że na obszarze strefy są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP) w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

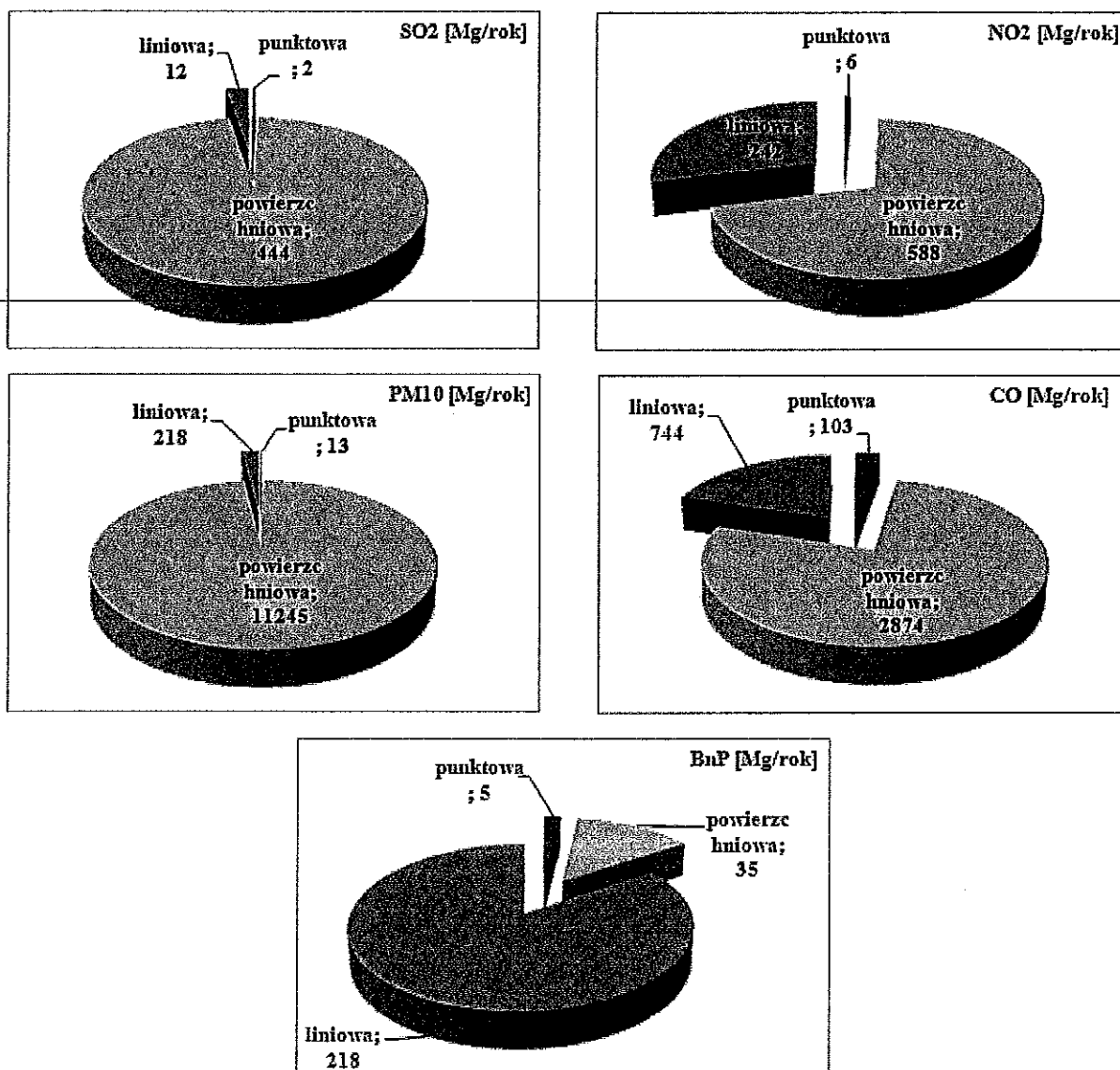
W obu tych przypadkach - pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu - obszar Miasta Darłowo nie został wskazany jako obszar strefy z udokumentowanymi przy pomocy pomiarów przekroczeniami, wymagający podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (POP). Jednak nie oznacza to również, że na obszarze Miasta Darłowo brak jest zagrożeń związanych ze stężeniami w powietrzu pyłu PM10 oraz zawartego w tym pyłe benzo(a)pirenu.

Jak wykazują prowadzone przez WIOŚ w Szczecinie wyniki obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, przekroczenia takie mogą występować również na innych, niż wskazane na podstawie reprezentatywności stanowisk pomiarowych, obszarach strefy

zachodniopomorskiej, gdzie pomiary nie są prowadzone. Są to głównie miasta o dużych skupiskach ludności, w których istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja powierzchniowa związana z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań — tzw. emisja powierzchniowa.

Jak wynika z przeprowadzonej przez WIOŚ inwentaryzacji emisji, we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego emisja powierzchniowa jest głównym źródłem emisji do powietrza takich zanieczyszczeń jak: dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10 i benzo(a)piren. Emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego jest natomiast istotnym źródłem dwutlenku azotu i tlenku węgla. Dotyczy to również powiatu sławieńskiego (wykres 5) i położonego na jego obszarze Miasta Darłowo.

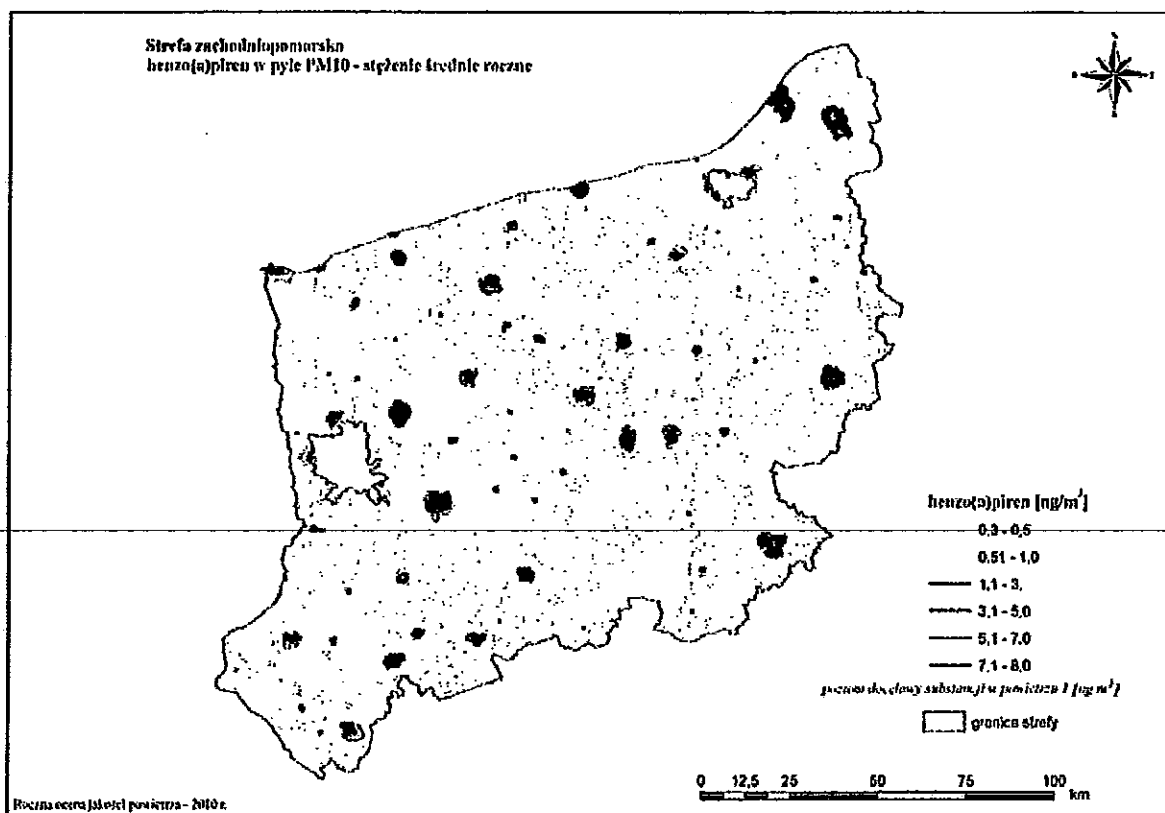
Wykres 5. Udziały poszczególnych źródeł emisji w emisji całkowitej zanieczyszczeń do powietrza w powiecie sławieńskim w 2010 roku [źródło: WIOŚ w Szczecinie]

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Wykonane przez WIOŚ w Szczecinie obliczenia modelowe wskazują na to, że lokalnie na obszarze Miasta Darłowo należy spodziewać się występowania zagrożeń związanych z przekroczeniami wartości dopuszczalnej przez stężenia 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 (Mapa 1.1.1) oraz poziomu docelowego przez stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu (Rysunek 7).

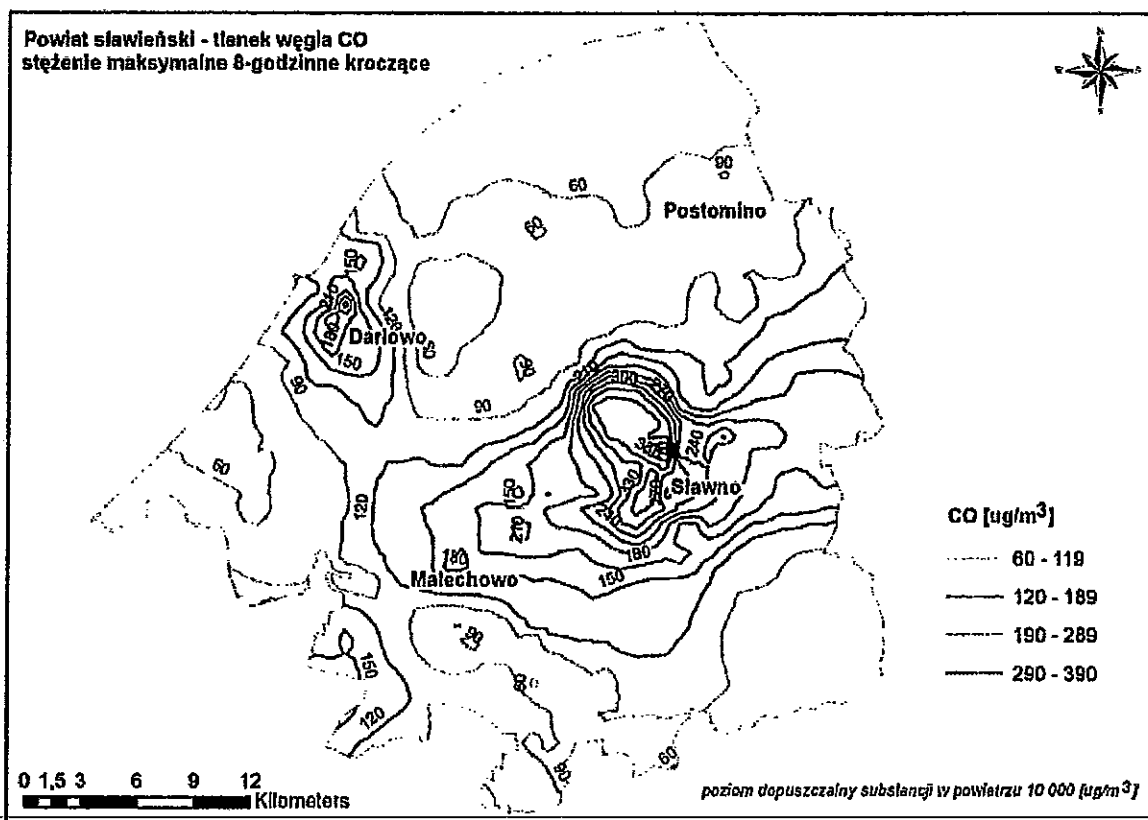
Rysunek 7. Rozkład stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na obszarze strefy zachodniopomorskiej na podstawie obliczeń modelowych za 2010 rok

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Uzyskana w wyniku obliczeń prognozowana wartość percentyla 90,4 dla 24 godzinnych stężeń pyłu PM10 wynosi od 51 do 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ co oznacza, że liczba dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ może wnosić więcej niż 35 dni. Jako główną potencjalną przyczynę wskazuje się emisję powierzchniową związaną z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań. Według obliczeń, średnioroczne stężenie pyłu PM10 na obszarze Darłowa wynosi do 27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi 67,5% wartości dopuszczalnej dla roku kalendarzowego.

Rysunek 8. Rozkład maksymalnych stężeń 8-godzinnych tlenku węgla (średnia krocząca) na obszarze powiatu sławieńskiego na podstawie obliczeń modelowych za 2010 rok

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

W przypadku tlenku węgla - wykonane obliczenia wskazują na niskie poziomy stężenie tej substancji w powietrzu. Prognozowane dla obszaru Miasta Darłowo maksymalne stężenie 8 godzinne spośród średnich kroczących dla roku kalendarzowego wynosi $210 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Rysunek 14), co stanowi 2,1 % wartości dopuszczalnej dla tego rodzaju stężenia tlenku węgla.

➤ ODORY

Odorami nazywa się lotne związki chemiczne organiczne i nieorganiczne wyczuwane przez receptory węchowe przy bardzo niskich stężeniach i rejestrowane przez mózg jako nieprzyjemne (wg doc. dr hab. Zbigniewa Maklesa oraz dr inż. Magdaleny Galwas-Zakrzewskiej).

Do źródeł wytwarzających gazy złozone (odory) na terenie Miasta Darłowo można zaliczyć:

- odory towarzyszące hodowli (składowanie bądź nawożenie obornikiem, gnojówką, gnojowicą),
- odory towarzyszące chemizacji w rolnictwie (wykonywanie oprysków),

- odory z instalacji kanalizacyjnych;
- odory z instalacji przemysłowych;
- odory z instalacji gastronomicznych;
- zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- niezorganizowane źródła emisji z indywidualnych palenisk domowych, (np. spalanie odpadów z tworzyw sztucznych, gumy w paleniskach domowych),
- oczyszczalnie ścieków.

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia na terenie Miasta Darłowo wynikającej m.in. z nieuciążliwej emisji złowonnej, konieczne jest konsekwentne postępowanie zarówno mieszkańców (poprzez wyeliminowanie spalania odpadów, rozszczelniania szamb) jak i władz Miasta (poprzez edukację ekologiczną mieszkańców, poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo oraz przemyślane decyzje w zakresie wydawania pozwoleń na budowę dla obiektów będących źródłem emisji złowonnej).

3.2.3. Hałas

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Skutki oddziaływania hałasu i wibracji na człowieka i środowisko naturalne są bardzo dotkliwe.

- Społeczne i zdrowotne skutki oddziaływania hałasu i wibracji wyrażają się:
 - a) szkodliwym działaniem na zdrowie ludności;
 - b) obniżeniem sprawności i chęci działania oraz wydajności pracy;
 - c) negatywnym wpływem na możliwość komunikowania się;
 - d) utrudnianiem odbioru sygnałów optycznych;
 - e) obniżeniem sprawności nauczania;
 - f) powodowaniem lokalnych napięć i kłótni między ludźmi;
 - g) zwiększeniem negatywnych uwarunkowań w pracy i komunikacji, powodujących wypadki;
 - h) rosnącymi liczbami zachorowań na głuchotę zawodową i chorobę wibracyjną.

- Hałas i wibracje powodują pogorszenie jakości środowiska przyrodniczego, a w konsekwencji:
 - a) utratę przez środowisko naturalne istotnej wartości, jaką jest cisza;
 - b) zmniejszenie (lub utratę) wartości terenów rekreacyjnych lub leczniczych;
 - c) zmianę zachowań ptaków i innych zwierząt (stany lękowe, zmiana siedlisk, zmniejszenie liczby składanych jaj, spadek mleczności zwierząt i inne).

- Hałas i wibracje powodują również ujemne skutki gospodarcze, takie jak:
 - a) szybsze zużywanie się środków produkcji i transportu;
 - b) pogorszenie jakości i przydatności terenów zagrożonych nadmiernym hałasem oraz zmniejszenie przydatności obiektów położonych na tych terenach;
 - c) absencję chorobową spowodowaną hałasem i wibracjami, z czym są związane koszty leczenia, przechodzenia na renty inwalidzkie, utrata pracowników;
 - d) pogorszenie jakości wyrobów (niezawodności, trwałości);
 - e) utrudnienia w eksporcie wyrobów nie spełniających światowych wymagań ochrony przed hałasem i wibracjami.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu jak i ocenę klimatu akustycznego. Ze względu na charakter zjawiska hałasu, pomiary w sieci krajowej i sieciach

regionalnych międzywojewódzkich nie są realizowane. Sieci regionalne wojewódzkie obejmują badania wykonywane w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu i obejmują pomiary hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich. Sieci lokalne obejmują pomiarami źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Na terenie Miasta Darłowo nie jest prowadzony monitoring hałasu.

➤ **HAŁAS PRZEMYSŁOWY**

Ze względu na brak większych zakładów przemysłowych można uznać, że poziom hałasu przemysłowego na terenie Miasta ma marginalne znaczenie. Ewentualne zwiększenie jego poziomu może występować w sąsiedztwie niektórych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do takich zakładów należą m.in.: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie. Hałas pochodzący z tych źródeł stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym i dotyczy terenów zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Przyczynę wzrostu uciążliwości hałasu przemysłowego na terenie Miasta Darłowo stanowi rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie tych terenów.

Ponadto zgodnie z danymi uzyskanymi od Wojewódzkiego Inspektoratu Środowiska w Szczecinie, w dniach 8 i 9 lipca 2009 roku przeprowadzona została kontrola Gospodarstwa Rolnego na terenie Miasta Darłowo. Podczas niniejszej kontroli wykonano pomiary hałasu emitowanego z terenu gospodarstwa. Stwierdzono wówczas przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu o 2,5 dB i 4,5 dB określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120 poz. 826).

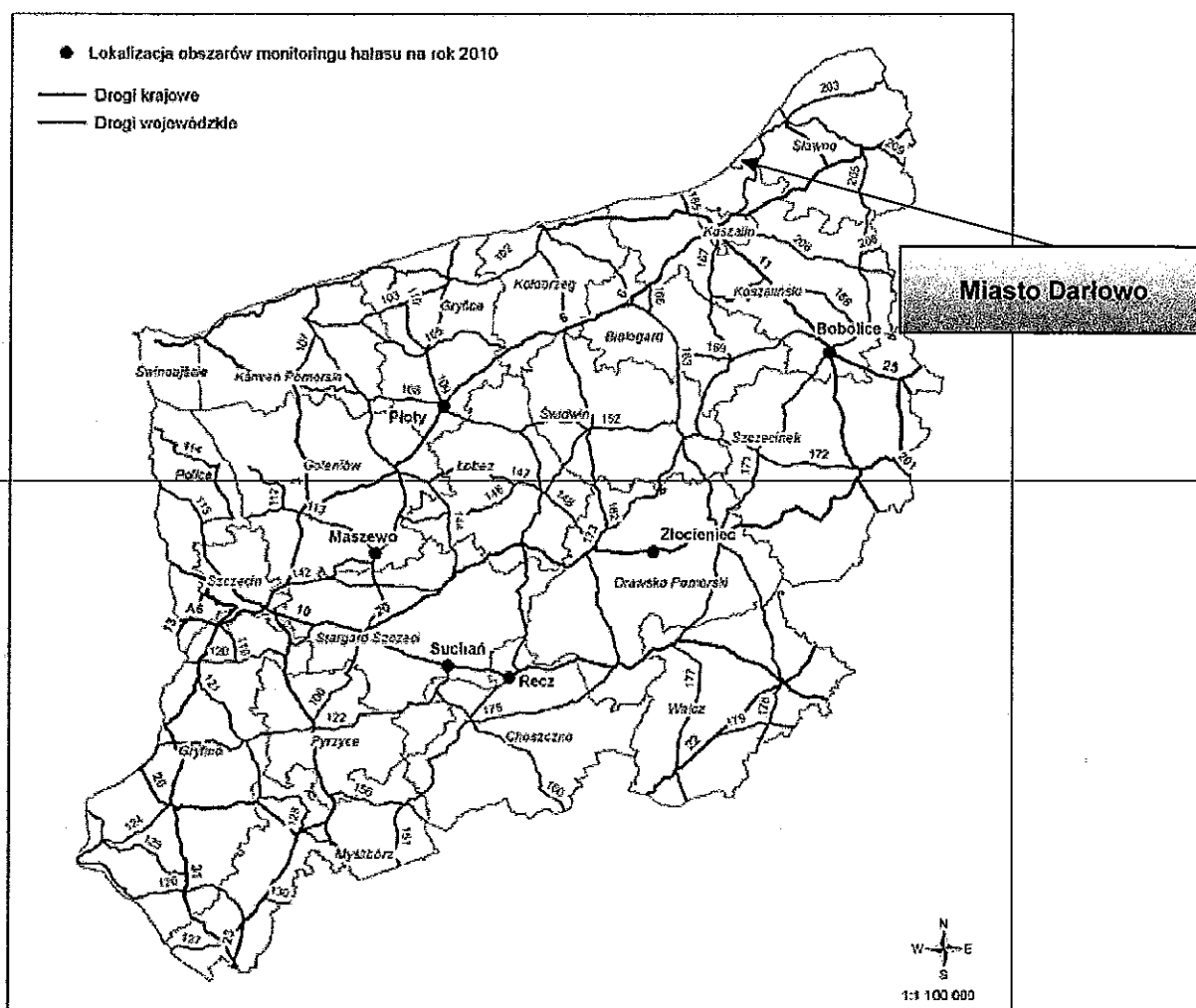
O wynikach kontroli WIOŚ w Szczecinie powiadomił Burmistrza Miasta Darłowo, który jest organem właściwym w powyższej sprawie. Kontrolowany podmiot nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, (Dz. U. Nr 173 poz. 1807), a tym samym nie może być mu wydana decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu, zgodnie z art. 115 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.).

➤ **HAŁAS KOMUNIKACYJNY**

Na terenie Miasta Darłowo źródłem tego rodzaju hałasu jest komunikacja drogowa. Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010 – 2012 zakładał na rok 2010 wykonanie pomiarów hałasu komunikacyjnego w 10 punktach

pomiarowych w 6 miejscowościach: Bobolicach, Maszewie, Płotach, Reczu, Suchaniu i Złocieniu. Niniejszym badaniem nie objęto Miasta Darłowo. Ponadto brak jest aktualnych opracowań dotyczących badań klimatu akustycznego na terenie Miasta Darłowo. W związku z czym poniżej opisano klimat akustyczny na terenie województwa zachodniopomorskiego w oparciu o „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010. Rozdział IV. Stan klimatu akustycznego” opracowany przez WIOŚ w Szczecinie.

Rysunek 9. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu komunikacyjnego w województwie zachodniopomorskim w roku 2010

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w roku 2010. Rozdział IV. Stan klimatu akustycznego. WIOŚ

W wyniku przeprowadzonych badań, zdiagnozowano niekorzystny klimat akustycznych miejscowości objętych badaniem, który wynika z ich układu urbanistycznego. Z aktualnej analizy stanu klimatu akustycznego wynika, iż część tych obszarów narażonych jest na przekroczenia hałasu komunikacyjnego, wraz ze wzrostem natężenia ruchu problem ten będzie dalej się pogłębiał.

Obecnie liczba ludności narażonej na skutki ponadnormatywnego hałasu sięga od prawie 11% do ponad 60% mieszkańców poszczególnych miast.

Najbardziej newralgicznymi ulicami dla Miasta Darłowo są: Morska, Conrada, Władysława IV, Zwycięstwa, M. Skłodowskiej – Curie, Żeromskiego, Lotników Morskich, Ojca Damiana Tyniecko, Leśna oraz Sowińskiego.

Dodatkowo należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego w kolejnych latach będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia już i tak wysokiego natężenia hałasu.

W ostatnich latach zwiększyła się świadomość zagrożenia hałasem komunikacyjnym ludności, dzięki czemu wzrosła liczba działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom powodowanym przez hałas. Powstały obwodnice dla miejscowości najbardziej narażonych na hałas, w tym również w Darłowie oraz zaczęto stawiać ekrany akustyczne przy szlakach komunikacyjnych znamionujących się znaczącym natężeniem ruchu. Ekrany te powstają obecnie praktycznie na wszystkich nowych i zmodernizowanych drogach. Pomimo to należy zauważyć, że na wielu drogach już istniejących, na których stan klimatu akustycznego jest niezadawalający, brak jest ekranów akustycznych.

3.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, występujące w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa – Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,

- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Wojewódzkiego Inspektoratu Środowiska w Szczecinie, organ ten wykonuje pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych w cyklach trzyletnich, w sieci 135 punktów na obszarze województwa zachodniopomorskiego. Pomiary prowadzone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

W sieci ujęty jest również punkt pomiarowy w Mieście Darłowo, przy ul. Franciszkańskiej 1/2. Pierwsze pomiary przeprowadzone zostały w 2009 roku, następnie powtórzono pomiar w 2012 roku.

Współrzędne punktu pomiarowego oraz wyniki średniej arytmetycznej zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego, uzyskanych w poszczególnych latach przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 8. Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo

Lp.	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna	Rok pomiaru	Wynik składowej elektrycznej [V/m]
1	16°24'41,5"	54°25'20,4"	2009	0,31
2			2012	0,45

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest poprzez pomiary składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

Pomiary wykonane zostały w sposób nieprzerwany przez 2 godziny z częstotliwością próbkowania co najmniej jednej próbki co 10 sekund, pomiędzy godzinami 10⁰⁰ a 16⁰⁰ w dni robocze, w temperaturze nie niższej niż 0°C, przy wilgotności względnej nie większej niż 75%, bez opadów atmosferycznych.

Pomiary wykonane w Darłowie nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku, dla miejsc dostępnych dla ludności, który wynosi 7 V/m.

Ponadto na terenie Miasta Darłowo prowadzone są pomiary kontrolne np. przed oddaniem do użytkowania nowych instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – Dz.U. 2002 nr 217 poz. 1833).

➤ SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Miasto Darłowo zasilane jest w energię elektryczną z Głównego Punktu Zasilania (stacji zasilającej o napięciu 110/15 kV) zlokalizowanej w południowej części Miasta w widłach ulic Leśnej i Wojska Polskiego. Stacja ta posiada dwa transformatory o mocy 10 MVA każdy.

Podstawowy układ zasilania w energię elektryczną na terenie Miasta stanowią linie kablowe i napowietrzne 15 kV i 0,4 kV. Główne ciągi linii napowietrznych prowadzone są po obrzeżach zabudowy od jej strony wschodniej i południowej. Linie kablowe 15 kV i 0,4 kV zasilają stacje transformatorowe 15/04 kV rozmieszczone równomiernie na obszarze zabudowy Darłowa.

➤ INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie Miasta Darłowo znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej 2G i 3G (E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS), zaprezentowane w poniższej tabeli:

Tabela 9. Wykaz stacji BTS na terenie Miasta Darłowo

NAZWA OPERATORA	NR DECYZJI	DATA WAZNOŚCI	LOKALIZACJA	ID STACJI
POLKOMTEL S.A.	GSM900/1/0666/1/07	2017-02-27	Ul. Lotników – Magazyny zbożowe	44325
	GSM900/1/1335/1/07	2017-06-30	Ul. Ojca Damiana Tynieckiego, /Park Eryka	43246
POLSKA TELEFONIA CYFROWA S.A.	GSM900/2/1024/3/08	2018-08-31	Ul. Lotników Morskich, Dz. Nr 3/1	32811
	GSM900/2/2890/2/06	2016-07-09	Ul. Wałowa 62	32131
	GSM900/2/5883/1/07	2017-10-31	Ul. Franciszkańska 4	32813

POLSKA TELEFONIA KOMÓRKOWA CENTERTEL sp. z o.o.	GSM900/3/0874/1/06	2016-12-10	Ul. Franciszkańska 4	1500
	GSM900/3/2228/2/08	2018-07-31	Ul. Gdyńska 3	5197
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/1099/1/09	2019-02-28	Ul. Franciszkańska 1	SLA0101

Źródło: Dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stan na 10.04.2012 r.

3.2.5. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

4.2.5.1. ZAGROŻENIA NATURALNE

➤ ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Długość brzegu morskiego przynależna do Miasta Darłowo wynosi ok. 5 km linii brzegowej i statutowo podlega Urzędowi Morskiemu w Słupsku w zakresie utrzymania zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Od dłuższego czasu obserwowane jest zjawisko erozji brzegu morskiego i zaniku plaż praktycznie na całej długości administrowanego odcinka. Niniejsze działania erozyjne wynikają głównie ze specyfiki ukształtowania brzegu morskiego oraz systematycznego wzrostu poziomu morza, a także występowania silnych sztormów. Powoduje to rozmywanie brzegów i w znacznym stopniu zagraża istniejącej infrastrukturze na zurbanizowanych odcinkach brzegu oraz stwarza realne zagrożenie występowania powodzi sztormowych.

Szczególne zagrożenia powodzi sztormowych identyfikuje się w Darłówniku – nadmorskiej dzielnicy Miasta Darłowo .

W celu zapewnienia ochrony brzegów morskich i zalewów, w tym również brzegu morskiego znajdującego się granicach administracyjnych Miasta Darłowo, opracowano Program technicznej ochrony brzegów morskich i zalewów, który określa konieczne działania techniczne, umieszczone również na liście zadań na lata 2004 – 2023, określonych w ustawie „Program ochrony brzegów morskich” – Dz. U. 03.67.621. W niniejszym Programie dla Darłównika (nadmorska dzielnica Miasta Darłowo) zaplanowano sztuczne zasilanie oraz modernizację umocnień brzegowych.

Ponadto należy nadmienić, że większość obszarów położonych w granicach Miasta Darłowo obejmuje doliny rzeczne Wieprzy i Grabowej, leżące na wysokości od kilkunastu do kilkudziesięciu centymetrów nad poziomem morza. W związku z powyższym są one narażone na lokalne powodzie spowodowane raptownym spływem wód tych rzek, jak i cofką wód Morza Bałtyckiego.

Dodatkowo rzeka Wieprza, aż do wysokości ulicy Tkackiej w Darłowie kilkadziesiąt lat temu, najprawdopodobniej przed 1950 r., została poddana radykalnym procesom zmiany koryta, polegającym na jego „prostowaniu”. Zabieg ten pozwolił na skrócenie koryta rzeki, a tym samym skrócono czas spływu wód do morza, przyczyniając się jednocześnie do zwiększenia prędkości spływu wód, co niewątpliwie pozwoliło na skuteczniejsze odwodnienie terenów nadrzecznych oraz ich efektywniejsze gospodarowanie rolnicze. Jednak zabieg ten równocześnie spowodował zwiększenie możliwości pojawienia się błyskawicznych powodzi występujących np. po intensywnych deszczach, bowiem w tym miejscu koryto Wieprzy znajduje się jedynie około 1 m poniżej poziomu powierzchni terenu. Niniejszy negatywny proces obserwowano wiosną 2002 r.

Ponadto należy nadmienić, że w granicach Miasta Darłowo, rzeki Wieprza oraz Grabowa zasila sieć rowów melioracyjnych. Rowy te wraz z kanałami odwadniającymi poldery w dolinie dolnej Wieprzy i Grabowej, stanowią wraz z przepompowniami element osłony przeciwpowodziowej Darłowa. Dodatkowo w centrum Darłowa na 3,5 km od ujścia znajduje się węzeł wodny na Wieprzy, składający się z jazu segmentowego o świetle 15 m, zasuw o świetle 4,0 m oraz jazu przy elektrowni wodnej o świetle 3,8 m. Urządzenia hydrotechniczne niniejszego węzła – wykorzystywane przez małą elektrownię wodną – stanowią również dodatkowy element osłony przeciwpowodziowej w dolinie Wieprzy poniżej Miasta Darłowo.

➤ SUSZE

W przypadku analizowanego obszaru zjawisko suszy występuje sporadycznie i z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia, jednak w szczególnych przypadkach może być przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolnych, związanych z działalnością człowieka.

➤ POŻARY

Skutkiem długotrwałej suszy mogą być również pożary lasów. Występujące na terenie Miasta Darłowo lasy zaliczane są do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Występujące w nich zagrożenie pożarowe uzależnione jest przede wszystkim od:

- intensywnej penetracji lasów w celu zbioru płodów runa leśnego,
- bliskości osad i wsi wpływających na intensywną penetrację obszarów leśnych przez miejscową ludność,
- bezpośredniego sąsiedztwa nieuprawianych pól i łąk,

- przebiegających przez kompleksy leśne dróg i linii kolejowych,
- znajdujących się na terenie obszarów leśnych miejsc postoju, parkingów, biwaków i miejsc wypoczynku.

Oprócz suszy przyczynami pożarów lasów mogą być: uderzenia piorunów, podpalenia, sabotaż, zaproszenie ognia.

Ponadto należy nadmienić, że na terenie powiatu sławieńskiego, jak i Miasta Darłowo nie funkcjonują obecnie żadne zakłady przemysłowe stwarzające zagrożenie w zakresie pożarowo-wybuchowym. Tak więc ryzyko z tego tytułu na terenie Miasta Darłowo jest znikome.

➤ OSUWISKA

Mierzeja przebiega równoległe do linii brzegowej pasmem o szerokości około 500 m w zachodniej części Miasta. Na wschód od portu w Darłowie piaszczysta plaża mierzei niszczone przez morze, ograniczona jest aktywnym klifem wykształconym przez podcięcie wydm i zwymdionej wysoczyzny morenowej. Niniejszy wał wydmowy na zachodzie nie jest wysoki, gdyż osiąga maksymalnie 8 - 10 m n.p.m. Towarzyszy mu dość szeroka piaszczysta plaża, miejscami przekraczająca 40 m. Wysokości klifów nie są duże, gdyż osiągają wysokość równą 3 m.n.p.m.

W ostatnich latach zaobserwowano systematyczną degradację brzegów morskich. Przyczyn tego zjawiska można upatrywać w gwałtownym ocieplaniu się klimatu i nieprzemyślanej działalności człowieka. Na wybrzeżach klifowych powstało nielegalne budownictwo, które przyczynia się do niszczenia zarówno naturalnej przyrody, jak i już istniejących umocnień. Wszystkie te działania sprawiają, że plaża cofa się, a klify uaktywniają. W efekcie powstają błotniste osuwiska, które zalewają plażę, powodując cofanie się zboczy w głąb lądu. Zdarza się również, że zamiast błotnistej lawiny z klifu spadają bryły gliny, które ważą nawet po kilka ton. Odnotowano również przypadki, kiedy woda wdzierała się na główne ulice nadmorskich miejscowości lub zalewała gospodarstwa.

Obecnie bezpośrednio na terenie Miasta Darłowo, pomimo postępującej degradacji brzegu morskiego znajdującego się granicach administracyjnych Darłowa, nie zidentyfikowano żadnych osuwisk, ani też obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

➤ HURAGANY, GRADOBICIA I OBLODZENIA

Wiatry występujące w strefie wybrzeża należą do najsilniejszych na obszarze kraju. Średnia prędkość wiatrów nad Bałtykiem jest duża od października do marca, stąd też okres ten

określany jest jako sztormowy (śr. 6 - 9 m/s). Średnia roczna prędkość wiatru przekracza 4m/s. Najśłabsze wiatry notuje się od maja do lipca. Udział cisz jest znikomy. Generalnie przeważają wiatry z kierunków SW i W, lecz wiosną wzrasta udział wiatrów z NE i E, a latem z kierunku W.

Prawdopodobieństwo powstania na terenie powiatu sławińskiego, a więc i Miasta Darłowo huraganów czy przejścia trąb powietrznych jest niewielkie. Nie można ich jednak wykluczyć. Bardziej prawdopodobne są silne wichury, których prędkość dochodzi do ponad 100 km/h. Trudno jest określić obszary zagrożeń związanych z silnymi wiatrami, dlatego ważne jest możliwie wczesne podjęcie działań profilaktycznych oraz poinformowanie społeczeństwa o istniejącym zagrożeniu.

Z kolei intensywne, trwające do kilku dni, opady deszczu wiążą się z zagrożeniem powodziowym oraz katastrofalnymi zatopieniami. Deszcze przechodzące w deszcz ze śniegiem powodują niebezpieczną gołoledź, a osiadając na drzewach i infrastrukturze technicznej nadmiernie je obciążają i niejednokrotnie niszczą, powodując m.in. utrudnienia w komunikacji oraz awarie linii energetycznych, co paraliżuje pracę zakładów przemysłowych oraz znacznie utrudnia codzienne życie mieszkańców.

Gradobicia, czyli intensywne opady gradu, występujące najczęściej z burzami, są zjawiskiem coraz częstszym w okresie letnim, powodując dotkliwe zniszczenia polonów i mienia.

➤ TRZĘSIENIA ZIEMI

Na analizowanym obszarze trzęsienia ziemi nie występują.

➤ INNE ZAGROŻENIA NATURALNE

Inne zagrożenia naturalne występujące na terenie Miasta Darłowo mogą być związane z:

- utrzymaniem sanitarnym wód,
- występowaniem w okresie zimowym zjawiska „przyduchy”, czyli braku tlenu w wodzie, co może powodować masowe ginięcie ryb,
- występowaniem w upalne dni braku dostatecznej zawartości tlenu w wodzie, co może wyrządzić szkody w rybostanie oraz doprowadzić do wyłączenia kąpieliska z użytkowania.

Oddzielnym problemem z zakresu zagrożeń naturalnych pozostaje organizacja zwalczania zagrożeń i zanieczyszczenia brzegu morskiego na terenie Miasta Darłowo. Należy w tym zakresie doprowadzić do koordynacji zadań przy udziale odpowiednich instytucji

i organizacji Starostwo Powiatowe, Morska Służba Ratownictwa, Urząd Morski, Straż Pożarna oraz Inspekcja Ochrony Środowiska.

4.2.5.2. POWAŻNE AWARIE

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

➤ AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWALTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Na analizowanym obszarze nie funkcjonuje elektrownia jądrowa, jednak awaria elektrowni na Ukrainie, Słowacji, Węgrzech i Niemczech, opierających się na technologiach zbliżonych do tych, które były stosowane w Czarnobylu, potencjalnie może być przyczyną skażenia także obszaru Miasta Darłowo. Podobne ryzyko dotyczy ataków terrorystycznych, które mogą skutkować skażeniem środowiska na znacznych obszarach.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Ryzyko awarii przemysłowej na terenie powiatu Sławińskiego, a tym samym Miasta Darłowo jest znikome, ze względu na brak na ich terenie przedsiębiorstw o zwiększonym oraz dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także zakładów przemysłowych (baz paliw, chłodni składowych, itp.), magazynujących i przetwarzających materiały niebezpieczne, które mogą stworzyć zagrożenie poza swoim terenem. Na terenie województwa zachodniopomorskiego zakłady dużego oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia

poważnej awarii przemysłowej skupione są w większości w powiatach zachodnich (przygranicznych) niniejszego województwa. W tym rodzaju zagrożeń powiaty o największym zagrożeniu to: powiat grodzki w Świnoujściu i Szczecinie oraz powiat myśliborski i policki. W związku z powyższym, powiat sławieński oraz zlokalizowane na jego terenie Miasto Darłowo znamionuje się znikomym ryzykiem awarii przemysłowej, w tym negatywnym oddziaływaniem ewentualnych awarii przemysłowych na terenie powiatu grodzkiego w Świnoujściu i Szczecinie oraz powiatu myśliborskiego i polickiego, ze względu na ich znaczne oddalenie od analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

➤ **TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH**

Transport drogowy i kolejowy materiałów niebezpiecznych w większości związany jest z istniejącymi i funkcjonującymi zakładami przemysłowymi zużywającymi do produkcji lub produkującymi tego typu materiały (np. zakłady dużego oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej) zlokalizowanymi na terenie województwa zachodniopomorskiego. Lokalizacja na terenie województwa portów morskich w Szczecinie, Świnoujściu, Policach, Kołobrzegu i Stepnicy powoduje, że transport drogowy i kolejowy materiałów stwarzających zagrożenie dla środowiska województwa zachodniopomorskiego zwiększa się. Ponadto lokalizacja portu w Szczecinie, Policach i Stepnicy w głębi lądu powoduje, że tankowce z materiałami pędnymi, LPG, amoniakiem i innymi materiałami niebezpiecznymi wpływają po torze wodnym, poprzez Zalew Szczeciński i j. Dąbie, w głąb lądu.

Przez teren Miasta Darłowo nie przebiegają żadne szlaki komunikacyjne (wodne, drogowe oraz kolejowe), którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych. W związku z powyższym ryzyko wystąpienia zagrożenia dla środowiska naturalnego w niniejszym zakresie na terenie Miasta Darłowo jest znikome. Jednak należy liczyć się z ewentualnością negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne Miasta, wypadków związanych z transportem substancji niebezpiecznych na pozostałym obszarze województwa zachodniopomorskiego. Awaryje podczas transportu tego rodzaju ładunków mogą spowodować zagrożenie życia, zniszczenie środowiska naturalnego i dóbr materialnych, nie tylko lokalnie, ale w całym ekosystemie na terenie powiatu, województwa, jak i kraju.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie powiatu sławieńskiego, a więc także Miasta Darłowo, możemy wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby

populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

3.2.6. Ochrona przyrody i krajobrazu

Obszar miasta Darłowo został zwaloryzowany pod kątem występowania chronionych, zagrożonych, rzadko spotykanych i wyróżniających lokalny krajobraz przedstawicieli flory i fauny oraz zbiorowisk roślinnych i ekosystemów.

4.2.6.1. Formy prawnej ochrony przyrody i ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Na terenie Darowa znajdują się obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody. Są to:

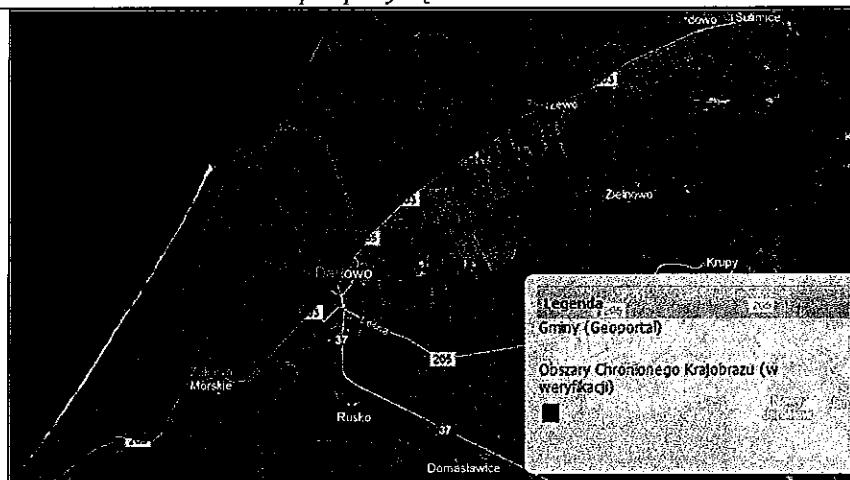
➤ OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Północna część Miasta Darłowo (ok. 66% powierzchni Miasta) zlokalizowana jest w zasięgu **Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”**. Całkowita powierzchnia niniejszego Obszaru wynosi 48 330 ha, z czego w granicach Miasta znajduje się ok. 1 320 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” utworzono Uchwałą Nr X/46/75 WRN w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN Nr 9, poz. 49). Na terenie Darłowa przedmiotowy Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swym zasięgiem tereny od brzegu morskiego do drogi krajowej nr 203 (Ustka - Koszalin) z włączeniem układu urbanistycznego Starego Miasta.

Charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego fragmentu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” zlokalizowanego w granicach administracyjnych Miasta Darłowo:

- odcinek brzegu morskiego z zachowaną roślinnością plaż i wydm nadmorskich - słonorośli, muraw piaskowych, wrzosowisk i płatów boru nadmorskiego
- położone na zapleczu wydm tereny podmokłych obniżzeń, stanowiące jednocześnie kompleksy nadrzecznych łąk ujściowego odcinka dolin Wieprzy i Grabowej.

Rysunek 10. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Miasta Darłowo

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

➤ OBSZARY NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 jest wyznaczana na europejskim terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, w celu ochrony poszczególnych cennych i zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego.

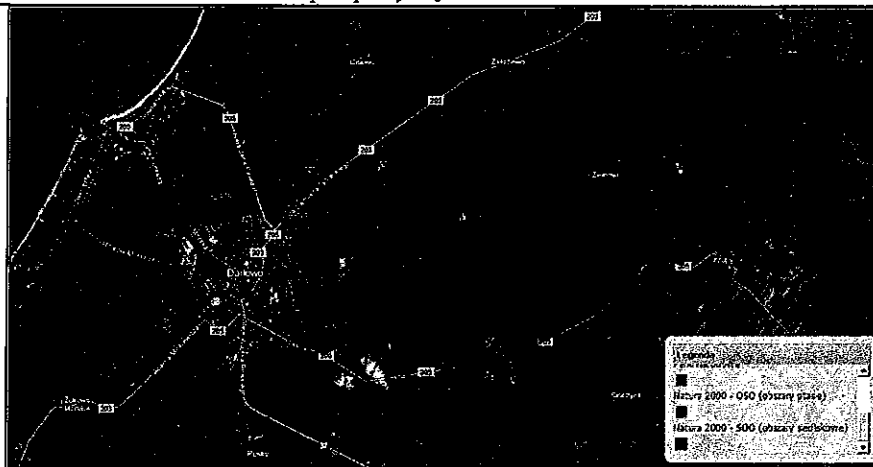
Sieć Natura 2000 wg Ministerstwa ochrony Środowiska tworzą:

- obszary specjalnej ochrony (OSO)- (Special Protection Areas-SPA) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. "ptasiej", dla gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do Dyrektywy;
- Specjalne obszary ochrony (SOO)- (Special Areas of Conservation - SAC) wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. „siedliskowej” dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz siedlisk gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II do Dyrektywy.

Na terenie Miasta Darłowo zidentyfikowano następujący obszar NATURA 2000:

- Dolina Wieprzy i Studnicy, kod obszaru: PLB140004
 - Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Rysunek 11. Obszary Natura 2000 na terenie Miasta Darłowo – Dolina Wieprzy i Studnicy

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

Obszar dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłiskowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródłiskowych występują olsy źródłiskowe i podgórskie łąki. Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje szereg ważnych siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej (łącznie 22 typy siedlisk). (Źródło: http://ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=343).

Ponadto do granicy administracyjnej Miasta Darłowo od strony Morza Bałtyckiego przylegają „Przybrzeżne wody Bałtyku”, kod obszaru: PLB990002, forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: obszar specjalnej ochrony (OSO) - obszary ptasie.

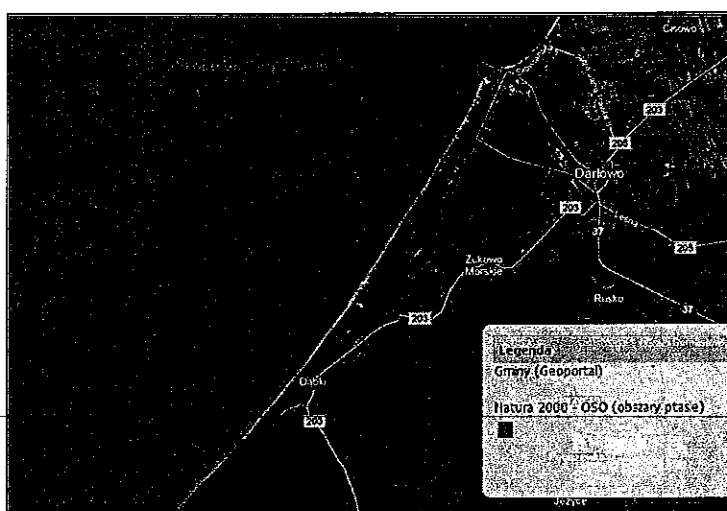
Obszar ten obejmuje wody przybrzeżne Bałtyku o głębokości od 0 do 20 m. Jego granice rozciągają się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego, a na Zatoce Pomorskiej kończąc. Dno morskie jest nierówne, deniwelacje sięgają 3 m.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 80. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi (C7).

W okresie zimy występuje powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C3) lodówki, co najmniej 1% nurnika i uhli.

W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są duże ssaki morskie - foki szare *Phoca hispida* i obrączkowane *Halichoerus grypus* oraz morświny *Phocaena phocaena*. (Źródło: http://ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=343)

Rysunek 12. Obszary Natura 2000 na terenie Miasta Darłowo – Przybrzeżne wody Bałtyku

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

4.2.6.2. Formy ochrony proponowane

➤ POMNIKI PRZYRODY

Przeprowadzona lustracja wymienionych poniżej drzew oraz analiza sytuacji formalno – prawnej wykazała, że istnieje możliwość uznania niniejszych drzew za pomniki przyrody:

- szpaler około 80-letnich kasztanowców rosnących przy ul. Morskiej róg Sportowej,
- aleja ok. 100-letnich kasztanowców rosnących wokół skweru przy ul. Wojska Polskiego,
- dwustronny szpaler co najmniej 100-letnich lip przy ul. Traugutta i Zielonej,
- 2 buki zwyczajne rosnące przy ul. Morskiej.

Ze względu na fakt, że przeprowadzona lustracja tych drzew oraz analiza sytuacji formalno – prawnej nie wskazała bezwzględnej potrzeby uznania tych okazałych drzew za pomniki przyrody, należy przeanalizować celowość powołania tych drzew jako pomniki przyrody.

➤ **OBSZARY I OBIEKTY CENNE PRZYRODNICZO**

Na terenie miasta Darłowo wytypowano 6 cennych obszarów, które powinno się zachować w niezmienionej formie. Obszary te wskazano w poniższej tabeli:

Tabela 10. Obszary i obiekty cenne przyrodniczo na terenie Miasta Darłowo

Symbol na mapie 1:10000	Opis obszaru
OC - 1	Akwen Bałtyku - pomimo, że wody Bałtyku nie wchodzą w skład granic miasta Darłowo, to mają tak istotny wpływ na walory przyrodnicze, turystyczne i klimatyczne, że należy wykazać je jako obszar szczególnie cenny.
OC - 2	Podnóże wydmy białej – miejsce występowania inicjalnych stadiów roślinności wydmowej. Pionierskie i bardzo ubogie siedlisko narażone na wiele czynników destrukcyjnych, tak naturalnych (wiatr, sztormy w wyniku których następuje zasypywanie rosnącej tu roślinności, inne warunki pogodowe, zalodzenie), jak i synantropijnych (głównie wydeptywanie i niszczenie przez plażowiczów).
OC - 3	Wydma biała. Jest miejscem koncentracji największej liczby gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, ginących, ujętych na czerwonych listach i w czerwonych księgach, a także stosownych konwencjach i Dyrektywie Siedliskowej. Miejsce występowania przed laty jednej z największych na polskim wybrzeżu populacji mikołajka nadmorskiego, obecnie silnie zredukowanej. Miejsce występowania jednego gatunku storczyka kruszczyka rdzawoczerwonego. Pomimo starań służb Urzędu Morskiego w Słupsku jest to obszar penetrowany przez turystów, którzy powodują wydeptywanie rosnących tu pionierskich roślin oraz przyczyniają się do zmniejszenia populacji mikołajka nadmorskiego. Poważniejszym zagrożeniem dla najcenniejszych gatunków jest zalesienie wydmy białej, co w konsekwencji przyczyni się do zaniku tych roślin. Kolejnym czynnikiem, który może negatywnie oddziaływać na florę białej wydmy jest istnienie na obszarze wydmy jednostki wojskowej. Jednakże brak możliwości monitoringu stanu szaty roślinnej tego obszaru nie pozwala na wyciągnięcie dalej idących konkluzji.
OC - 4	Kompleks wilgotnych łąk w dolinie Grabowej leżących u podnóża wydm - ważny dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate. Głównym zagrożeniem jest sukcesywne zwiększanie powierzchni odłogowanych gruntów tego kompleksu, prowadzące do zaniku specyficznych siedlisk ważnych dla gatunków ptactwa takich jak: bekasy, czajki, bataliony, brodziec, biegusy, ptaki drapieżne.
OC - 5	Kompleks wilgotnych łąk w dolinie górnej Wieprzy oraz Starorzeczka Wieprzy – istotny obszar dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate i wodno - błotne. Ważny teren florystyczny - występuje tu osoka aloesowata, wąkrota zwyczajna, żabiściak pływający, jeżogłówka, grzybieniec, grązel żółty i okrężnica bagienna. Obszar równie ważny jako miejsce rozrodu płazów.
OC - 6	Nurt Wieprzy i Grabowej - akweny te pełnią w obrębie Darłowa przede wszystkim rolę korytarza ekologicznego dla migracji ryb, płazów, gadów oraz bezkręgowców.

Źródło: „Waloryzacja przyrodnicza miasta Darłowo” - operat generalny, P. Wiraszka, I. Tretiak, B. Starościc, E. Karczewska, E. Borek, BKP Szczecin, 2003 r.

4.2.6.3. Ekologiczny System Sieci Obszarów Chronionych

Ekologiczny System Sieci Obszarów Chronionych (ESOCh) to koncepcja ochrony przyrody dążąca w dłuższej perspektywie czasu do ochrony, zachowania, bądź restytucji walorów przyrodniczych. Koncepcja ta została opracowana w latach siedemdziesiątych XX wieku, stanowiąc jednocześnie podstawę przyjętej przez Sejm polityki ekologicznej państwa.

Na poziomie Miasta Darłowo (poziom lokalny), elementy sieci Obszarów Chronionych (ESOCh) są obszarami węzłowymi. Jednocześnie należy zauważyć, że pełnią one funkcję korytarzy ekologicznych na wyższym poziomie organizacji, np. regionalnym. Zgodnie z obowiązującym prawem, fragmenty ESOCh dotychczas nie zostały wyodrębnione jako obiekty ochrony przyrody. Ustawa o ochronie przyrody określa bowiem w art. 13 ust. 2 jako obiekty krajowego systemu ochrony przyrody - parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu.

W granicach administracyjnych Miasta Darłowo istotne elementy ESOCh stanowi ujściowy fragment Wieprzy i Grabowej wraz z przylegającymi do nich obszarami podmokłych łąk, bagien i torfowisk. Zostały one zakwalifikowane do obszarów o szczególnym znaczeniu dla ptaków wodnych i błotnych w Polsce (Antczak, Górski 1998, Dyrz A., 1989, Górski 1982, 1986, 1991, Grimmett, Jones 1989, Gromadzki i in. 1994, Kot, Zyska, Dombrowski 1987, Wesołowski, Winięcki 1988). Ponadto taką rolę nadano tym akwenom pod względem ichtiologicznym (Dębowski i in. 2001).

➤ OBSZARY WĘZŁOWE

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa) uznano za obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym pobrażę Bałtyku, nadając mu jednocześnie symbol 2M. Obszar ten obejmuje swoim zasięgiem wybrzeże, wydmy nadmorskie, nurty rzek Wieprzy i Grabowej wraz z leżącymi w ich dolinach łąkami i pastwiskami.

➤ KORYTARZE EKOLOGICZNE

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), na terenie Miasta Darłowo wyróżniono korytarze ekologiczne o następującej funkcji:

a) korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim:

- obszar wód przybrzeżnych Bałtyku, ważny dla migracji roślin związanych z wodami morskimi i dwuśrodowiskowych (wód lekko zasolonych), a także dla bezkręgowców, ryb, ptaków wodnych i częściowo wodno – błotnych oraz ssaków morskich,
- wybrzeże morskie wraz z pasem wydm, lasów nadmorskich oraz zadrzewień i zakrzaczeń rosnących u podnóża wydm, ważne dla migracji roślin związanych z pobrażem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających,
- pas łąk nadmorskich położonych w dolinach rzek i jezior przymorskich, ważny dla migracji roślin związanych z pobrażem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

b) korytarze o znaczeniu krajowym

Przy założeniu, że korytarze o znaczeniu europejskim są także korytarzami o znaczeniu krajowym, zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), doliny rzeki Wieprzy i Grabowej uznano za korytarze o znaczeniu krajowym.

c) korytarze o znaczeniu regionalnym

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- doliny Wieprzy i Grabowej, ważne dla migracji roślin związanych z dolinami rzecznyymi. Łącząc pobraże Bałtyku z obszarem wysoczyzny morenowej na południu doliny tych rzek, korytarze te stanowią wektor translacji roślin. W przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

d) korytarze o znaczeniu lokalnym

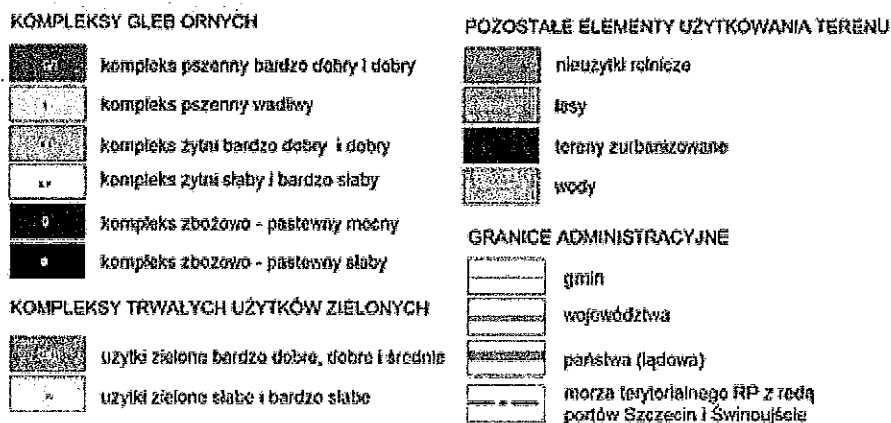
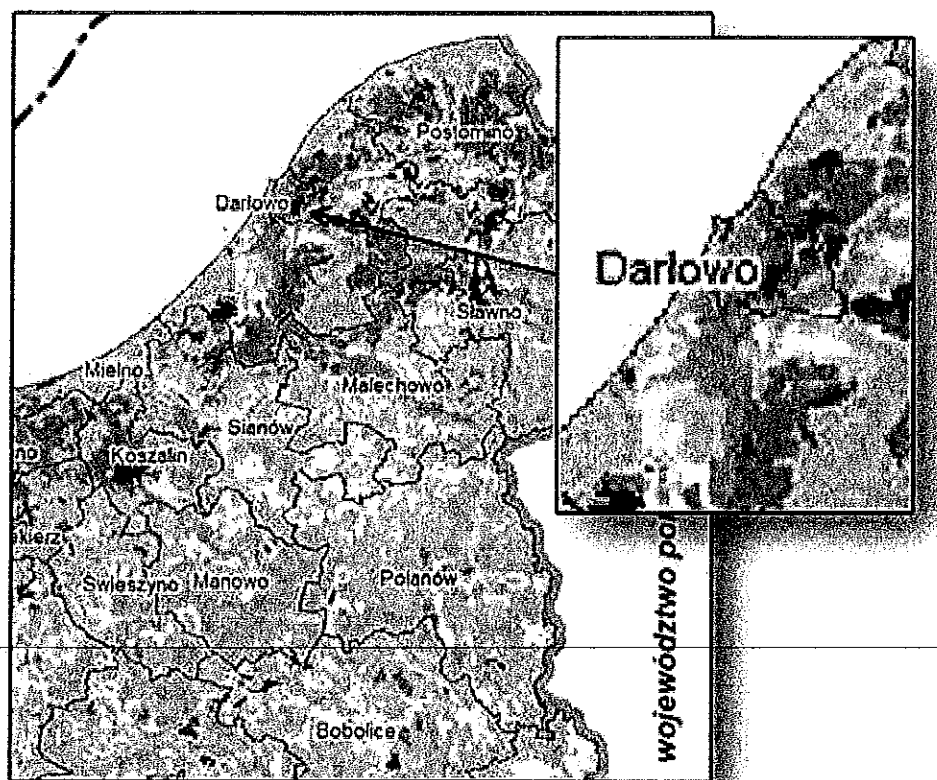
Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- wyżej wymienione korytarze,
- małe lokalne ciekie, szpalery drzew, ogrody działkowe, parki, cmentarze, które stanowią tzw. sieć zieleni miejskiej. Korytarze ważne dla lokalnej migracji bezkręgowców (pszczołowate), ptaków śpiewających.

3.2.7. Gleby

Miasto Darłowo znakomuje się korzystnymi warunkami przyrodniczo-glebowymi dla produkcji rolnej.

Rysunek 13. Struktura glebowo – rolnicza na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego; Struktura glebowo - rolnicza

Jego atrakcyjne położenie u ujścia rzek Wieprzy i Grabowej, na obszarach ulegających częstym zalewom sprawiło, że obecnie na terenie Miasta przeważają mady - gleby wytworzone z żyznych namulów rzecznych (osadów aluwialnych), osadzanych przez rzeki w czasie wylewów. Dodatkowo tereny te posiadają wysoki poziom wód gruntowych,

co powoduje, że w przewadze są one wykorzystywane jako trwałe użytki zielone. W sąsiedztwie mad, w dolinach rzecznych zidentyfikowano gleby mułowo-torfowe. Pozostały obszar miasta pokryty jest glebami brunatnymi wytworzonymi z utworów polodowcowych - glin zwałowych, zazwyczaj w górnych warstwach spiaszczonych i piasków gliniastych, z natury bardzo kwaśnych. Ponadto na terenach, dawniej zabagnionych, a następnie osuszonych gleb łąkowo-błotnych, wykształciły się czarne ziemie. Natomiast w części południowej Darłowa zidentyfikowano również niewielki obszar gleb murszowo-mineralnych.

Całość miejskich użytków zielonych to łąki i pastwiska zaliczone w klasyfikacji bonitacyjnej do klas III i IV. Ponadto Miasto Darłowo charakteryzuje się także wysokim udziałem użytków rolnych. Wśród gruntów ornych znacząco przeważa urodzajny kompleks pszenny dobry, zaliczony do klasy bonitacyjnej III a i III b, na którym udaje się większość uprawianych w umiarkowanej strefie klimatycznej roślin. W części wschodniej Darłowa występują znaczne enklawy kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego, które w klasyfikacji bonitacyjnej należą do klasy III i IV. Kompleks zbożowo-pastewny mocny występuje natomiast na niektórych obszarach Miasta przy jego granicy wschodniej i na kierunku północno - zachodnim od centrum Darłowa. Gleby kompleksu zbożowo-pastewnego-mocnego-zaliczane-są-do-III-klasy.

W południowo - wschodniej części Miasta na niewielkim obszarze występuje również kompleks żytni słaby (IV b i V klasa).

Analizując natomiast warunki ciężkości i trudności gleb do uprawy na terenie Miasta Darłowo, należy zauważyć, że na jego obszarze przeważają gleby lekkie do uprawy, co w połączeniu z rzeźbą terenu oraz uwilgotnieniem gleb, sprawia, że są one bardzo korzystne dla rolnictwa.

Wysoką przydatność dla rolnictwa terenów rolnych leżących w granicach Miasta Darłowo obrazuje dodatkowo syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Według waloryzacji IUNG w Puławach wynosi on 73,5 pkt. i jest najwyższy w powiecie sławieńskim.

Zdiagnozowana powyżej wysoka jakość gleb a także ich pochodzenie i związane z nim niekorzystne warunki posadowienia zabudowy, w znacznym stopniu utrudniają swobodny przestrzenny rozwój Miasta. Jednocześnie korzystne warunki gruntowe pod względem rolniczym, zachęcają do obserwowanego rozwoju produkcji specjalnej, przede wszystkim ogrodnictwa i sadownictwa.

Na stan gleb na terenie Miasta Darłowo wywiera wpływ szereg czynników, które można zaklasyfikować do dwóch grup:

- czynniki naturalne, do których należy erozja gleb. Zagrożenie erozją występuje jedynie w obrębie brzegów koryt rzecznych przepływających przez teren Miasta. Na kompleksach łąkowych oraz odłogach, z uwagi na ochronną rolę szaty roślinnej, procesy erozyjne nie występują lub zachodzą w minimalnym stopniu.
- działalność człowieka np.:
 - Wydobywanie kopalin ze złóż. Eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga przywrócenia tych terenów do użytkowania rolniczego lub leśnego – poprzez zalesianie gruntów zdegradowanych.
 - Nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach. Ponadto ogromne szkody w glebie wyrządzają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.
 - Działalność zakładów produkcyjno – usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje.
 - Wieloletnie odłogowanie użytków rolnych, co spowodowało ich degradację, zachwaszczenie oraz naturalną sukcesję wtórnych zbiorowisk roślinnych - w tym roślinności darniowo-leśnej.
 - Upadek hodowli i zaprzestanie użytkowania kośno-pastwiskowego na zmeliorowanych użytkach zielonych, co doprowadziło dodatkowo do zaniedbań w zakresie renowacji urządzeń melioracyjnych, a w konsekwencji do degradacji części obszarów, prowadzącej do wtórnego ich zabagnienia.
 - Intensywna penetracja turystyczno-rekreacyjna Miasta wiąże się degradacją powierzchniowej warstwy gleb, która z kolei sprzyja również uaktywnieniu się procesów erozyjnych. Ich skutki w postaci zniszczonych wydm w sąsiedztwie przejść na plażę, „dzikich” ścieżek i „wydepczyk” są widoczne w pasie nadmorskich lasów i wydm. Szczególne nasilenie dewastacji terenu zaobserwowano również na zapleczu awanportu w rejonie ul. Rybackiej. Zniszczenia powierzchniowej warstwy gleby postępują również w obrębie

pozbawionych roślinności zboczy wzniesienia morenowego w sąsiedztwie brzegu morza na północno wschodnim skraju Miasta (tzw. "patelnia", będąca terenem Złotów Historycznych Pojazdów Wojskowych). Spacerowicze i wędkarze penetrujący brzegi Wieprzy przyczyniają się do uruchomienia erozji i niszczenia obwałowań ziemnych wzdłuż rzeki.

Niszczące skutki erozji występują również w konsekwencji wydeptywania dzikich ścieżek w obrębie ukształtowanego niegdyś parku - plant, na obwałowaniach dawnej fosy zamkowej w rejonie ul. Szpitalnej i Chopina.

Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych. Na obszarze Miasta przeważają gleby bardzo kwaśne i kwaśne, a potrzeby w zakresie koniecznego wapnowania wykazuje ponad połowa gruntów ornych. Zaprzestanie regularnego wapnowania większości gruntów rolnych dodatkowo obniża ich urodzajność oraz pogłębia ich degradację.

Należy nadmienić, że na obszarze Miasta nie występują zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo metalami ciężkimi, mogące eliminować skażone obszary z uprawy.

4.2.7.1. Przeobrażenia gleb i przekształcenia powierzchni ziemi

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

W obszarach dolinnych źródłem zanieczyszczeń gleb są wylewy rzek, zwłaszcza tych, które prowadzą wody zanieczyszczone.

3.2.8. Surowce mineralne

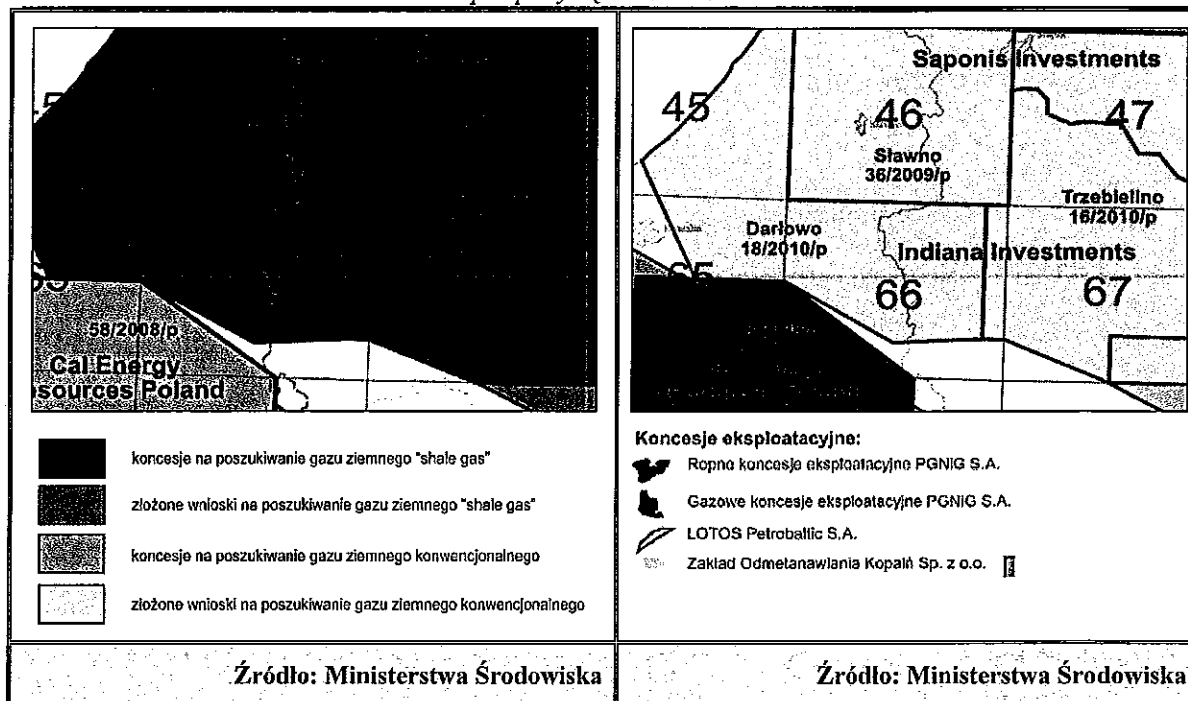
Obecnie w granicach administracyjnych Miasta Darłowo nie zidentyfikowano udokumentowanych złóż kopalin, które przedstawiałyby większą wartość pod względem gospodarczym. Jednak w przeszłości na terenie Miasta w bardzo ograniczonym zakresie prowadzono wydobycie gliny, piasku oraz torfu. Do dnia dzisiejszego zachowały się ślady wydobycia tych surowców. Na południowych i południowo-wschodnich obrzeżach Darłowa po obu stronach doliny rzeki Wieprzy występują ślady pozyskiwania niegdyś niewielkich ilości glin, wykorzystywanych w ówczesnie funkcjonujących, miejscowych cegielniach. Ponadto również po obu stronach Wieprzy przy drodze nr 203 Koszalin – Darłowo – Ustka oraz w płn. części moreny dennej istnieją obszary eksploatowanej niegdyś piaskowni.

Należy pamiętać, że eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga stworzenia warunków racjonalnego ich zagospodarowania, zgodnie z maksymalną ochroną walorów krajobrazowych, a następnie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na cele rolne, leśne lub wodne.

Na obszarze Miasta Darłowo przekształcenia rzeźby terenu związane z eksploatacją surowców mineralnych są znikome. Powodem tego stanu rzeczy, jest fakt, iż wydobycie torfu i gliny na lokalne potrzeby były niewielkie. Pozostałym śladem po niniejszej działalności są wypełnione najczęściej wodą potorfia i glinianki rozrzucone na peryferiach Miasta, które w większości są zagospodarowane, w tym przez Polski Związek Wędkarski.

Mapa koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie gazu łupkowego stan na 01 kwiecień 2012r.

Mapa koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie oraz wydobywanie ropy naftowej, gazu ziemnego i metanu pokładów węgla kamiennego oraz bez zbiornikowe magazynowanie substancji i składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych wraz ze złożonymi wnioskami – stan na grudzień 2011 r.

Ponadto należy nadmienić, że na terenie Miasta Darłowo istnieje potencjalna możliwość gazu łupkowego. Na dzień 01.05.2012r. Ministerstwo Środowiska wydało 111 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego łącznie konwencjonalnego i niekonwencjonalnego (shale gas). Udzielone koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie m.in. niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego nie uprawniają do jego wydobywania. W przypadku odkrycia i udokumentowania m.in. niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego przedsiębiorca może złożyć do Ministra Środowiska kolejny wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża. Organ koncesyjny prowadzi wtedy nowe, odrębne postępowanie administracyjne, w trakcie którego określi odpowiednie warunki i zobowiązania przyszłego koncesjodawcy.

Miasto Darłowo znajduje się w zasięgu obszaru udzielonej jednej z firm o kapitale zagranicznym koncesji na poszukiwanie gazu niekonwencjonalnego (shale gas), ropy naftowej, gazu ziemnego i metanu pokładów węgla kamiennego oraz bez zbiornikowe magazynowanie substancji i składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych wraz ze złożonymi wnioskami co przedstawiają powyższe mapki.

W związku z czym istnieje potencjalna możliwość występowania na terenie Miasta pokładów gazu łupkowego oraz ropy naftowej, które mogą w przyszłości być wydobywane na podstawie udokumentowanych złóż niniejszych surowców mineralnych.

3.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Programu

Celem nadrzędnym Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 jest: „Osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju Miasta Darłowo oraz poprawa jego atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska”.

W związku z powyższym wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają na celu ochronę środowiska Miasta Darłowo poprzez zmniejszenie antropopresji na poszczególne jego komponenty, co w konsekwencji ma doprowadzić do systematycznego poprawiania się stanu środowiska naturalnego. Niewątpliwym efektem końcowym podjętych działań będzie również poprawa warunków życia mieszkańców Miasta, niwelacja barier w osiągnięciu przez analizowaną jednostkę samorządu terytorialnego trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa jej atrakcyjności.

Natomiast brak realizacji zapisów Programu, a dokładniej zaplanowanych w ramach jego działań będzie prowadził do systematycznego pogarszania się stanu wszystkich elementów środowiska naturalnego, co w konsekwencji wpłynie na zdrowie i warunki życia lokalnego społeczeństwa oraz spadek atrakcyjności inwestycyjno – mieszkaniowej oraz turystycznej Miasta Darłowo.

Brak realizacji zadań Programu spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez m.in. zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- wzrost zużycia zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego,
- zwiększenie obciążenia atmosfery zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku,
- dalszą degradację gleb,
- zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców,
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury,

- zagrożenie dla spójności obszarów Natura 2000.

Analizując powyższe punkty, niewątpliwie można stwierdzić, iż nie podjęcie działań zaplanowanych w Programie będzie wywierać dalszą, pogłębiającą się, negatywną presję na środowisko naturalne Miasta Darłowo, co w końcowym efekcie spowoduje jego postępującą degradację.

4. Przewidywane znaczące oddziaływania Programu na poszczególne komponenty środowiska

4.1. Wprowadzenie

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i pozainwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (Obszary Natura 2000, Różnorodność biologiczna, Zdrowie ludzi, Zwierzęta, Rośliny, Wody powierzchniowe i podziemne, Jakość powietrza, Powierzchnia ziemi i gleba, Krajobraz, Klimat akustyczny, Dobra kultury).

Próbie oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, skutków środowiskowych negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, długoterminowych oddziaływań tych zadań.

Stopień i zakres oddziaływania każdego z zaplanowanych zadań zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, tzn. od tego czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, charakteryzujących się największym negatywnym zakresem oddziaływania.

Biorąc pod uwagę fakt, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na etapie opracowywania Prognozy Oddziaływania na Środowisko przedmiotowego Programu, będącego jedynie dokumentem strategicznym, wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków

środowiskowych. W analizowanych na potrzeby niniejszego dokumentu niektórych przypadkach zidentyfikowano jednoczesny negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska, który jest zależny od rozważanego aspektu.

Głównym założeniem *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie Miasta oraz sukcesywne dążenie do poprawy jego stanu. Nie przewiduje się, aby realizacja Programu przyczyniła się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Rokuje się, że prawidłowa realizacja Programu przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Ponadto należy zauważyć, że analizę i ocenę oddziaływania zaplanowanych w Programie działań na poszczególne komponenty środowiska dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji. Uciążliwości występujące w fazie budowy wiążą się zazwyczaj z przejściową podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze, toteż poddano analizie fazę eksploatacji wdrożonych w ramach projektu działań pod kątem ich oddziaływania na środowisko naturalne analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

4.2. Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu

W tabelach poniżej przedstawiono wpływ poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, zdrowie i dobra kultury. Przy ocenie brano pod uwagę przede wszystkim końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie funkcjonowania. Szczegółowa analiza oddziaływań, również na etapie budowy została przedstawiona w podrozdziale 5.3. „Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy” niniejszej Prognozy.

W poniższych tabelach zastosowano następujące oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie (neutralne oddziaływanie);

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań.

4.2.1. Ochrona wód

W ramach tego celu wdrażane będą inwestycje dążące do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, poprawy stanu sanitarnego nieskanalizowanych dotychczas części Miasta, rozbudowy wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków komunalnych i zwiększenia przepustowości instalacji melioracyjnej na obszarach wykorzystywanych rolniczo.

Ponadto w ramach Programu przewidziano również inwestycje dotyczące budowy nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo oraz przedłużenie Nabrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo. W ramach niniejszych projektów planuje się również budowę sieci wodociągowych oraz kanalizacji sanitarnej, w tym kanalizacji deszczowej oraz wykonanie instalacji odbioru i magazynowania ścieków sanitarnych oraz wód zęzowych z jednostek pływających. Elementy te niewątpliwie przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego, w tym przede wszystkim jakości wód przybrzeżnych.

Realizacja zaplanowanych w Programie zadań z zakresu gospodarowania ściekami komunalnymi i przemysłowymi, w tym rozbudowa oczyszczalni ścieków, w efekcie wyeliminuje niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska ścieków z indywidualnych zbiorników bezodpływowych oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń obszarowo, co poprawi stan sanitarny Miasta. W związku z powyższym wdrożenie niniejszych zadań jest konieczne i korzystne dla środowiska naturalnego.

Jednak funkcjonowanie oczyszczalni ścieków może powodować również negatywne skutki dla środowiska, tj. uciążliwości odorowe, szczególnie przy niewłaściwie prowadzonej eksploatacji, emisje hałasu i wzrost ilości wytwarzanych osadów ściekowych. Natomiast w miejscach zrzutu ścieków spodziewać się można także niekorzystnego oddziaływania na faunę i florę odbiornika. Pomimo to, rozbudowa wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków przyczyni się do uzyskania lepszej jakości oczyszczonych ścieków zrzucanych do wód powierzchniowych, a tym samym do poprawy jakości tych wód.

Proekologicznym i ekonomicznie efektywnym działaniem jest przewidywana budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Przydomowe oczyszczalnie zbierające ścieki z określonego obszaru przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez znaczące ograniczenie niekontrolowanego wprowadzania ścieków komunalnych do środowiska poprzez nieszczelności indywidualnych, bezodpływowych zbiorników (szamb) lub świadome działania ludzi. Inwestycje tego typu z założenia podczas eksploatacji nie stwarzają znaczących zagrożeń dla środowiska, jednak znaczące oddziaływania następują w przypadku awarii lub wypadku. Dlatego też wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Planowane w Programie przedsięwzięcia w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej, co będzie miało długookresowy, pozytywny wpływ na zdrowie lokalnej społeczności, co bezpośrednio podniesie ich standard życia. W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można wskazać wzrost presji urbanizacyjnej na tereny dotychczas nieuzbrojone w sieć wodociagową i kanalizacyjną.

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. W związku z powyższym planowane działania z zakresu konserwacji urządzeń melioracyjnych na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego wpłyną pozytywnie na regulację stosunków wodnych.

Miasto Darłowo powinno również podjąć działania prewencyjne w zakresie tworzenia nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych. Powstawanie tego rodzaju wysypisk prowadzi do przenikania substancji powstałych w wyniku rozkładu odpadów do wód. Wpływa to na pogorszenie stanu czystości i przydatności tych wód i tym samym stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi i pozostałych żywych organizmów. Wysypiska przyczyniają się także do zanieczyszczenia powierzchni ziemi, odory wpływają na jakość

powietrza, a obszary na których znajdują się nielegalne składowiska odpadów niewątpliwie tracą wartości estetyczne. Lokalizacja i rejestr nielegalnych zrzutów ścieków i jego aktualizacja ma na celu analizę tego problemu i stałą kontrolę nad sytuacją, co pozwoli na podjęcie odpowiednich działań prewencyjnych ze strony Miasta Darłowo.

Pomimo przewidywanych krótkotrwałych, przemijających zagrożeń środowiska naturalnego podczas realizacji przedmiotowych inwestycji, tj. nadmierny hałas, wzmożony ruch środków transportu, przemijająca interwencja w faunę i florę, wywrą one długotrwałe korzyści w trakcie ich eksploatacji, m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych oraz podniesie jakości wody pitnej. Elementy te niewątpliwie wywrą pozytywny wpływ na środowisko naturalne, zdrowie mieszkańców oraz poprawę jakości ich życia.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 11. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony wód na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średniodługoterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury		
Ochrona wód	"Budowa nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo".	0	-/+	+	+	+	+	+	0	0	+	0	0	
	"Przedłużenie Nabrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo",	0	-/+	+	+	+	+	+	0	0	+	0	0	
	Rozbudowa/modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Żukowo Morskie	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	
	Przebudowa kanalizacji tłocznej	0	-/+	+	0	0	+	+	0	0	+	0	0	
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta Darłowo	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	0	0	
	Rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	-/+	0	
	Budowa magistrali wodociągowej po zachodniej stronie miasta	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Konserwacja urządzeń melioracyjnych	0	-/+	+	0	+	0	0	+	0	0	0	+	
	Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
	Inwentaryzacja zbiorników bezodpornych (szamb)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Lokalizacja i rejestr nielegalnych zrzutów ścieków i jego aktualizacja	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Monitorowanie zmian w stosunkach wodnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

„+” oddziaływanie pozytywne, „-” oddziaływanie negatywne, „0” brak oddziaływania, „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne, „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.2. Ochrona powietrza

Planowane zadania mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie Miasta Darłowo poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, obsługi rolnictwa, budownictwie i przemyśle oraz wzrost wykorzystania instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii. Działania te w efekcie pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz ograniczą niszczenie fasad budynków, w tym również zabytkowych.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest emisja niska z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja obiektów oraz modernizacja kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii, pozwoli na ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zarówno gazowych (SO, NO, CO), jak i pyłowych. Równie istotnym zadaniem Miasta Darłowo jest skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi. Samodzielne spalanie odpadów komunalnych jest nie tylko niezgodne z regulacjami prawa polskiego, ale stanowi duże zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz stanu powietrza atmosferycznego i powierzchni ziemi, gdyż prowadzi do wydzielania szkodliwych spalin oraz zanieczyszczenia elementów przyrodniczych. Spalanie odpadów komunalnych powinno odbywać się w specjalnie do tego przeznaczonych instalacjach, przy zachowaniu należytych środków ostrożności i odpowiednich warunków sanitarnych.

Znaczącym negatywnym oddziaływaniem na środowisko znamionują się również drogowe szlaki komunikacyjne. Kontynuowanie działań na rzecz poprawy jakości dróg publicznych wraz z przebudową energooszczędnego oświetlenia ulicznego na obszarze Miasta Darłowo związane będzie przede wszystkim z przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Biorąc pod uwagę emisje hałasu i substancji szkodliwych z silników pojazdów zauważono, że są one znaczne i wpływają na stan środowiska naturalnego, w tym powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Ponadto kolejnym zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni mogące wystąpić zarówno podczas przebudowy jak i eksploatacji dróg. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Eksploatacja dróg wiąże się z wystąpieniem zmian mikroklimatu, degradacją krajobrazu

oraz emisją zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny samochodowe, ścieranie nawierzchni itp.). Ponadto, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach, co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód, gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, ścieki wytwarzane w obiektach obsługi pasażerów, wycieki z pojazdów, a także wytwarzane odpady (remonty dróg, ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych, „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych).

Istotnym zadaniem Miasta w zakresie działań dotyczących infrastruktury komunikacyjnej na jej terenie jest promocja innych środków transportu, budowa ścieżek pieszych i rowerowych. Zachęcanie mieszkańców do jak najczęstszego korzystania z alternatywnych sposobów przemieszczania się, używania rowerów i rezygnacji z samochodu w sytuacjach, gdy nie jest to absolutnie konieczne przyczynić się może nie tylko do zmniejszonej emisji spalin, ale wpłynie także na promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia wśród mieszkańców Miasta Darłowo. Troska o środowisko naturalne i własne zdrowie stanowi przykład rozsądnego i świadomego zachowania oraz pomaga kształtować pożądane nawyki wśród następnego pokolenia. Zrównoważony rozwój ma w swoim założeniu dbać o potrzeby młodszych generacji, a Miasto na swoim terenie może przyczynić się do wdrażania tych założeń, stanowiących nadrzędny cel ekologiczny określony w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo. Wykorzystanie paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, budownictwie, przemyśle i rolnictwie przyczyni się do zmniejszenia emisji związków toksycznych do powietrza atmosferycznego, co w konsekwencji wpływa na ochronę zdrowia i środowiska, oraz wspiera proekologiczne postawy wśród mieszkańców Miasta.

Podjętym w Programie kierunkiem działania jest również montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii. Ogólnie rzecz biorąc zaletą takiego rodzaju energii jest eliminacja emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Prace związane z montażem niniejszych instalacji nie będą miały negatywnego oddziaływania na środowisko. Istotną korzyścią rozwoju wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych będzie wzrost bezpieczeństwa energetycznego oraz obniżenie kosztów wytwarzania energii w gospodarstwach domowych, jak budynkach użyteczności publicznej.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 12. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony powietrza na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury
Ochrona powietrza	Modernizacja kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii (gazowe, olejowo - gazowe, pompy ciepła)	0	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0
	Przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	0	0	+	+	+	0	+	0	0	0	0
	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	0	0	+	+	+	0	+	0	0	+	0
	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	0	+	+	+	+	0	+	+	0	+	+
	Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi	0	0	+	+	+	0	+	0	0	0	+
	Zapobieganie pożarom w lasach	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	+
	Promocja alternatywnych środków transportu	0	0	+	0	+	0	+	0	0	+	+
	Kontynuowanie działań na rzecz poprawy jakości dróg publicznych	0	0	+	+	+	0	+	-/+	+	+	+
	Poprawa dostępności do portu morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	-	-	+	0	0	0	+	-/+	-/+	+	+
	Eliminowanie uciążliwości poprzez właściwe lokalizowanie obiektów mogących być źródłem emisji złozonej	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0
	Promocja wykorzystania paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, turystyce, budownictwie i przemyśle	0	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0
	Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	+

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.3. Ochrona przed hałasem

Na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego głównym problemem jest hałas komunikacyjny, przy czym hałas przemysłowy ma mniejsze znaczenie.

Hałas komunikacyjny związany jest przede wszystkim ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci drogowej. Podczas przeprowadzonej analizy zidentyfikowano znaczące oddziaływania budowy i eksploatacji dróg o charakterze lokalnym, związane przede wszystkim hałasem, ale także z przekształceniami powierzchni ziemi i degradacją krajobrazu. Biorąc pod uwagę emisję hałasu i substancji szkodliwych z silników pojazdów zauważono, że są one znaczne i wpływają na stan środowiska naturalnego, w tym powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Ponadto kolejnym zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni mogące wystąpić zarówno podczas budowy jak i eksploatacji dróg. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Eksploatacja dróg wiąże się z wystąpieniem zmian mikroklimatu, degradacją krajobrazu oraz emisją zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny samochodowe, ścieranie nawierzchni itp.). Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach, co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód, gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, ścieki wytwarzane w obiektach obsługi pasażerów, wycieki z pojazdów, a także wytwarzane odpady (remonty dróg, ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych, „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych).

Zaplanowana w Programie modernizacja i budowa dróg miejskich spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu. Jednak skala bezpośredniego oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych jest na ogół lokalna, ograniczona do pasa przyległego terenu. Ponadto poprowadzenie nowej drogi przez obszary niezurbanizowane może nieść za sobą skutki o szerszym zasięgu np. zakłócenie swobody migracji dzikich zwierząt lub też niszczenie obszarów cennych przyrodniczo. Zasięg oddziaływania pośredniego przebudowy lub budowy dróg może być szerszy, gdyż nowa lub w istotnym stopniu zmodernizowana droga stanowi niewątpliwie argument przy wyborze osiedlania się ludności lub lokalizacji innej inwestycji. Tak więc rozwój powiązań transportowych sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, co skutkować

będzie zwiększoną presją na tereny przyrodniczo cenne w związku z łatwiejszą do nich dostępnością.

Oprócz negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne, inwestycje drogowe, głównie dotyczące ich przebudowy lub modernizacji korzystnie wpływają na poprawę stanu środowiska naturalnego. Poprawa nawierzchni dróg, zwiększenie ich przepustowości, zmniejszenie hałasu komunikacyjnego oraz ograniczenie emisji spalin do środowiska to najważniejsze korzyści wynikające z tego typu inwestycji.

Zaplanowane inwestycje obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka. W związku z czym, przebudowa planowanych dróg nie będzie znacząco zmieniała krajobrazu, a ze względu na wykonanie nowej konstrukcji nawierzchni poprawią wartości architektoniczne terenu. Ze względu na zmodernizowane nawierzchnie ulegnie poprawie bezpieczeństwo i płynność ruchu drogowego. Natomiast ilość zużywanego paliwa zostanie zmniejszona, a więc redukcji ulegnie emisja szkodliwych spalin do powietrza atmosferycznego. Zmniejszy się również hałas wynikający dotychczas z ruchu z bardzo małymi prędkościami przy dużych obrotach silników po trudno przejezdnych szlakach komunikacyjnych, z licznymi uszkodzeniami. Przewiduje się, że eksploatacja zmodernizowanych w ramach Programu dróg, nie będzie powodować przekroczeń dopuszczalnych standardów zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, przy przyjętych do analiz natężeniu ruchu samochodów. Maksymalne zanieczyszczenie powietrza wystąpi w pasie drogowym. Poza pasem drogowym zanieczyszczenie powietrza będzie kształtować dużo się poniżej wartości dopuszczalnych.

Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję planowanych inwestycji drogowych w środowisko, wykonawcy w trakcie realizacji robót budowlanych będą przestrzegali obowiązujących norm i przepisów w zakresie ochrony środowiska naturalnego, a także zapewnią ochronę dla osób oraz własności publicznej, poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu.

Szczególne znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego z zakresu ochrony środowiska mają także działania prowadzące do zidentyfikowania i zinventaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Dzięki nim, bowiem można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez budowę ekranów akustycznych, wymianę okien na dźwiękoszczelne, modernizację dróg.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 13. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony przed hałasem na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury
Ochrona przed hałasem	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustycznej	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas	○	○	+	○	○	○	○	○	+	○	○
	Modernizacja i budowa nawierzchni dróg miejskich z infrastrukturą	○	-	+	-	-	-/+	-/+	○	-/+	○	○
	Rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego (parkingi, zatoki postojowe, itp.)	○	-	+	-	-	-/+	-/+	○	-/+	○	○
	Utrzymanie i zarządzanie istniejących dróg miejskich	○	○	+	○	○	-/+	-/+	○	-/+	○	○

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.4. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko naturalnego są:

- linie przesyłowe energii elektrycznej,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- stacje telefonii komórkowej,
- urządzenia diagnostyczne,
- niektóre urządzenia przemysłowe.

Aktualnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych są stacje telefonii komórkowej. W ich otoczeniu pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Oddziaływanie linii energetycznych wysokiego napięcia oraz pozostałych obiektów emitujących pole elektromagnetyczne na otoczenie ma miejsce w dwóch okresach: w fazie budowy urządzeń oraz podczas ich eksploatacji.

Podczas budowy przedmiotowych obiektów ulegają zniszczeniu gleby znajdujące się w ich bezpośrednim otoczeniu z racji pracy ciężkiego sprzętu transportowo-budowlanego przy wykopach pod fundamenty, montażu i ustawianiu słupów oraz w przypadku linii elektroenergetycznych: naciąganiu przewodów. W miejscach ustawienia słupów linii elektroenergetycznych następuje wyłączenie z dotychczasowego użytkowania terenów (0,6–1,2 a na stanowisko), tj. 2–5 a na 1 km linii. Może mieć również miejsce wycinka podstawowa w miejscu przebiegu przez lasy – szerokości 18 do 50 m, czyli utrata 180–500, a powierzchni leśnej na 1 km linii [PN 1998].

W trakcie eksploatacji oddziaływanie obiektów emitujących pole elektromagnetyczne, w tym linii elektroenergetycznych na środowisko sprowadzić można do:

- zakłóceń radioelektrycznych,
- hałasu,
- ujemnego wpływu na organizmy żywe.

Zakłócenia radiowo-telewizyjne są wynikiem wyładowań niezupełnych (ulotowych) lub też zupełnych czyli iskrowych [Pr. zb. 1997].

Hałas generowany przez obiekty elektroenergetyczne, w tym linie elektroenergetyczne, jest związany ze zjawiskiem ulotu, a jego natężenie zależy od warunków pogodowych – w warunkach dobrej pogody poziom hałasu jest znacznie niższy niż w warunkach opadu deszczowego czy mgły.

Dopuszczalny poziom hałasu powodowanego przez napowietrzne linie energetyczne zawiera się aktualnie, w zależności od przeznaczenia terenu, w granicach 50–67 dB w dzień i 45–57 dB w nocy [Rozporządzenie 2003].

Oddziaływanie obiektów emitujących promieniowanie elektroenergetyczne na żywe organizmy związane jest głównie z oddziaływaniem pola EM (pole elektromagnetyczne). Należy zauważyć, iż pole elektromagnetyczne niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka negatywnie wpływając na przebieg procesów życiowych organizmu oraz przyczyniając się do powstawania zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku.

Ponadto obecność pól elektromagnetycznych ma również degenerujący wpływ na rośliny i zwierzęta:

- u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej,
- u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

W związku z powyższym zaplanowane w ramach Programu zadania będą oddziaływać na środowisko naturalne, w tym środowisko życia człowieka zarówno w fazie budowy obiektów (wyłączenia terenów z dotychczasowego użytkowania, uszkodzenia gleb, wycinka lasów) oraz podczas ich eksploatacji (zakłócenia radioelektryczne, hałas, ujemny wpływ na ludzi, rośliny i zwierzęta). Nie zmienia to jednak faktu, iż obiekty te na obecnym poziomie cywilizacyjnym są niezbędne ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia.

Współczesna nauka nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola elektromagnetycznego jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna. Dlatego każdy projekt, budowy obiektów i montażu urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne oraz przeprowadzenia linii elektromagnetycznych musi opierać się na wnikliwych opracowaniach ekofizjograficznych i solidnej ocenie oddziaływania na środowisko wskazującej rozwiązania wariantowe realizacji przedmiotowych inwestycji, zapewniające jak najniższe straty i ograniczenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Do zadań Miasta Darłowo należy badanie pól elektromagnetycznych oraz inwentaryzacja źródeł emisji tych pól, co pozwoli na ocenę skali zagrożenia polami. Postępowanie Miasta umożliwi ochronę ludności przed wzrostem poziomów pól elektromagnetycznych ponad wartości dopuszczalne, a także pozwoli uchronić przed ich negatywnym wpływem pobliski świat roślinny i zwierzęcy.

W zakresie zadań Miasta dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym wyróżnić można działania odnoszące się do promieniowania niejonizującego. Promieniowanie niejonizujące to promieniowanie elektromagnetyczne (mikrofale, ultrafiolet, itd.), promieniowanie wysokiej częstotliwości (radio, TV, telefony komórkowe, itd.) oraz pola magnetyczne (linie wysokiego napięcia). Podstawowymi sztucznymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
 - stacje radiowe i telewizyjne,
 - łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
 - stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne,
 - stacje transformatorowe,
-
- sprzęt gospodarstwa domowego i powszechnego użytku oraz instalacje elektryczne.

Promieniowanie niejonizujące uważane jest obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Promieniowanie to powstaje w wyniku działania zespołów sieci i urządzeń elektrycznych w pracy, w domu, urządzeń elektromedycznych do badań diagnostycznych i zabiegów fizykochemicznych, stacji nadawczych, urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Negatywny wpływ energii elektromagnetycznej przejawia się tak zwanym efektem termicznym, co może powodować zmiany biologiczne (np. zmianę właściwości koloidalnych w tkankach), a nawet doprowadzić do śmierci termicznej. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Obecność pól elektromagnetycznych ma wpływ nie tylko na człowieka, lecz także na pozostałą część ożywionej natury. U roślin obserwuje się opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt natomiast zaburzenia neurologiczne, nieprawidłowości w funkcjonowaniu układu krążenia, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Biorąc pod uwagę szkodliwy wpływ promieniowania niejonizującego na zdrowie żywych organizmów do zadań Miasta Darłowo należy zapobieganie powstawaniu nowych źródeł tego

rodzaju promieniowania na terenach mieszkalnych oraz dążenie do mało konfliktowych lokalizacji tych źródeł. W miarę możliwości lokalizacyjnych preferowane jest więc umieszczanie nowych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w miejscach stwarzających jak najmniejsze zagrożenie dla mieszkańców oraz pozostałych elementów przyrodniczych.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 14. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na poszczególne komponenty środowiska, zdrowia i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury		
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	Badania pól elektromagnetycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymania tych poziomów	○	+	○	+	+	○	○	○	○	○	○	○	○

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

WESTMOR CONSULTING

103

4.2.5. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi

Wszelkie działania mające na celu ograniczanie i zwalczanie oraz przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii przemysłowych, wypadkom związanym z przewozem substancji niebezpiecznych są z pewnością korzystne dla środowiska i zdrowia człowieka.

Ważnym elementem w zakresie wymienionych zadań jest aktualizacja listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi na terenie Miasta Darłowo. Bieżący spis takich instalacji spełnia rolę informacyjną i odzwierciedla potencjalne zagrożenia. Umożliwia to posiadanie kompletnej i aktualnej wiedzy w zakresie zagrożeń, a w dalszej kolejności podjęcie odpowiednich działań w stosunku do nich.

Zapewnienie ochrony przed powodzią należy do podstawowych zadań władz komunalnych i stanowi zobowiązanie w stosunku do lokalnej społeczności. Powodzie powstają w wyniku silnych i gwałtownych opadów, kiedy gleba i roślinność nie mogą wchłonąć dużej ilości wody. Spływająca woda gromadzi się w strumykach i rzekach i po pewnym czasie zaczyna występować z brzegów. Poważne stany powodziowe występują najczęściej w zimie lub na wiosnę.

Wdrażanie systemów ratowniczo-gaśniczych, doposażenie jednostek ratowniczo – gaśniczych w sprawny, odpowiedni technologicznie, nowoczesny sprzęt i pojazdy, pozwala na stworzenie jednolitego i spójnego układu podmiotów ratowniczo-gaśniczych. W konsekwencji pozwala to na podejmowanie skutecznych działań prewencyjnych oraz ratowniczych w sytuacjach zagrożeń życia i zdrowia mieszkańców lub całego ekosystemu. Przekłada się to na efektywną ochronę wszystkich komponentów środowiska, zarówno elementów ożywionych jak i nieożywionych (zwierząt, roślin, jakości wód, powietrza i gleb).

Ze względu na ogromną wagę skuteczności działań prewencyjno-ratowniczych plany operacyjno-ratownicze powinny też opracowywać zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, ponieważ w razie ich wystąpienia pozwalają one na zminimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi.

Ponadto w Programie przewiduje się przedłużenie nabrzeża słupskiego w porcie Darłowo. Dzięki niniejszej inwestycji nadbrzeża zostaną podwyższone o 30 cm, co stanowić będzie dodatkowo naturalną osłonę przeciwpowodziową.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 15. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony przed poważnymi awariami

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:													
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury			
Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie klęsk żywiołowych oraz poważnych awarii	○	○	○	○	○	+	○	○	○	+	○	○	○	○
	Przedłużenie nadbrzeża słupskiego w porcie Darłowo.	○	+	+	+	+	+	○	+	○	○	○	○	○	○

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.6. Ochrona przyrody i krajobrazu

Wszystkie działania w Programie z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Inwentaryzacja, czyli spis podstawowych elementów środowiska, pozwala ustalić aktualny stan przyrody danego obszaru i stanowi punkt wyjścia do jego waloryzacji, czyli do przyporządkowania poszczególnym elementom różnych kategorii (walorów) w zależności od wartości przyrodniczej. Taka procedura umożliwia ocenę stanu składników środowiska w Mieście Darłowo oraz wskazanie cennych przyrodniczo obiektów, a następnie odpowiednich form ich ochrony na obszarze Miasta.

Szczególne rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, które pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk oraz stanowią ostoje wielu gatunków roślin i zwierząt. Ponadto zbiorowiska leśne stanowią znaczące ogniwo spajające inne ekosystemy, bezpośrednio wpływając na ich stan.

W związku z powyższym szczególne znaczenie mają wszystkie działania, które poprawiają stan zdrowotny istniejących już lasów oraz przywracają właściwą strukturę drzewostanu. Szczególnej uwagi wymagają lasy prywatne, które w większości z powodu trudnej sytuacji finansowej właścicieli nie są w należyty sposób zagospodarowane i chronione.

Gospodarka leśna winna być prowadzona według reguł postępowania uwzględniających wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych, chronionych ze względu na ich szczególną wartość środowiskową i potrzebę zachowania w stanie jak najmniej zmienionym ingerencją człowieka.

Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody i tworzenie nowych obszarów w tym zakresie ma na celu zapewnienie trwałego zachowania gatunków zwierząt i roślin, zagrożonych wyginięciem w wyniku zmian środowiskowych spowodowanych działalnością człowieka oraz objęcie specjalną ochroną większego zakresu gatunków narażonych na wymarcie. Zachowanie w stanie naturalnym lub niewiele zmienionym obszarów o cennych walorach przyrodniczych służy ochronie całego ekosystemu oraz zabezpiecza niezwykle wartościowe obiekty przyrodnicze. Tworzenie nowych obszarów chronionych umożliwia objęcie ochroną nowych gatunków i miejsc, co w konsekwencji prowadzi do zabezpieczenia większej ilości elementów środowiska przed degradacją.

Miasto Darłowo, mając na celu zwiększenie lesistości na swoim obszarze, ma za zadanie przeprowadzanie akcji zalesiania gruntów o niskiej klasie bonitacji, aby poszerzyć powierzchnię zajmowaną przez lasy przy jednoczesnym wykorzystaniu nieużytków porolnych, bagien, torfowisk czy terenów zdegradowanych działalnością człowieka.

Należy nadmienić, że przedsięwzięcia z zakresu ochrony zasobów leśnych oraz poprawy ich stanu korzystnie wpływają również na pozostałe elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe oraz pośrednio na zdrowie ludzi. Dodatkowo, Miasto mając za zadanie promocję walorów przyrodniczych swojego obszaru może przyczyniać się do wspierania działań ekologicznych na rzecz elementów cennych przyrodniczo, jednocześnie zachęcając społeczność lokalną do wycieczek i rozsądnego korzystania ze swoich zasobów przyrodniczych. Upowszechnienie informacji na temat lokalizacji walorów na obszarze Miasta może także przyczynić się do dalszego wzrostu ruchu turystycznego na jej obszarze, co w sposób pośredni przekłada się na możliwości rozwoju gospodarczego Miasta.

Zadania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, niewątpliwie korzystnie oddziałują w każdym możliwym aspekcie na ekosystem. W związku z tym nie przewiduje się negatywnych oddziaływań w czasie i po ich realizacji.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 16. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury
Ochrona przyrody i krajobrazu	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo	○	+	○	+	+	○	○	+	○	○	○
	Prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów przyrodniczych	○	+	○	+	+	○	+	+	○	○	○
	Zalesianie gruntów o niskiej klasie bonitacji zgodnie z Programem zwiększania lesistości Miasta Darłowo	○	+	+	+	+	+	+	+	○	○	○
	Racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi Miasta	○	+	+	+	+	○	+	+	○	○	○
	Utrzymywanie istniejących form ochrony przyrody	○	+	○	+	+	○	○	+	○	○	○
	Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo	○	+	○	+	+	○	+	+	○	○	○

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.7. Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją

Degradację gleb powoduje m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin, niewłaściwie zabiegi agrotechniczne, a także odpady składowane w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych oraz zbyt duże nawodnienie lub przesuszenie gruntów rolnych. Do ochrony powierzchni gleby i ziemi na terenie Miasta zgodnie z Programem przyczynią się przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i upowszechnianiem „Kodeksu Dobrej praktyki rolniczej” oraz wspieraniem i promowaniem rolnictwa ekologicznego. Konieczna jest bowiem właściwa edukacja w zakresie prowadzonych prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin, poprzeczno stokowy układ działek i pól, dobór roślin i płodozmiany przeciwerozyjne, fitomelioracje przeciwdziałające splywom powierzchniowym). Działania te przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą ich degradacji. Natomiast właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ spływające z pól nawozy powodują i eutrofizację wód.

Korzystne oddziaływanie na gleby będzie miało również podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania łąk, ściernisk i pól. Podczas wypalania traw giną chronione, cenne gatunki roślin, następuje selekcja negatywna (giną cenne gatunki, a pozostają jedynie rośliny głęboko korzeniące się), zniszczona zostaje flora bakteryjna przyspieszająca rozkład resztek roślinnych i asymilację azotu atmosferycznego. Łąki, brzegi rzek, zakrzaczenia i zadrzewienia śródpolne są ostoją ptaków i innych zwierząt, które giną wraz z płonąca roślinnością. Podczas wypalania traw giną także owady pełniące istotne funkcje ekologiczne w agrocenozach (niszczenie szkodników, zapylanie). Ponadto należy zauważyć, że podczas wypalania traw do atmosfery przedostają się duże ilości dwutlenku węgla, siarki i węglowodorów aromatycznych, w tym kancerogennego benzo-a-pirenu.

W związku z powyższym przewiduje się, że podjęcie działań mających na celu podwyższenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym przede wszystkim rolników, unaoczní im szkody jakie wyrządzają środowisku naturalnemu swoimi świadomymi lub nieświadomymi działaniami ingerującymi w powierzchnię ziemi i gleby. W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 17. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony powierzchni ziemi i gleb na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury
Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	0	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0
	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	0	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0
	Inwentaryzacja terenów zdegradowanych	0	+	0	0	+	0	+	+	0	0	0
	Prowadzenie monitoringu jakości gleby	0	0	+	0	+	0	+	0	0	0	0
	Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	0	+	+	+	+	0	+	0	0	0	0
	Likwidacja „dzikich wysypisk”	0	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	0	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.8. Ochrona zasobów kopalin

Przedsięwzięcia zaplanowane w Programie związane są przede wszystkim z ochroną zasobów złóż nieeksploatowanych oraz rekultywacją terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalin.

Realizacja tych zadań będzie więc korzystnie wpływać na wszystkie elementy środowiska poprzez zmniejszenie zużycia surowców naturalnych, a tym samym emisji zanieczyszczeń do powietrza i wytwarzania opadów w wyniku spalania kopalnianych materiałów opałowych, takich jak np. węgiel kamienny i brunatny. Równocześnie wraz z zadaniami prowadzącymi do ograniczenia wydobywania kopalin, prowadzone będą działania rozpowszechniające stosowanie odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna, wiatrowa, hybrydowa, wodna itd.

Ponadto Program przewiduje zastosowanie zadań związanych z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych, które pozwolą na przywrócenie w możliwie wysokim stopniu pierwotne właściwości przyrodniczo – krajobrazowe zdegradowanych terenów.

W związku z czym, zadania te wywrą pozytywne oddziaływanie na środowisko naturalne analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 18. Wpływ zadań Programu z zakresu ochrony zasobów kopalni na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Cel zadania	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rosliny	Wody powierzchniowe i podziemne	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleba	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra kultury
Ochrona zasobów kopalni	Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych	○	+	○	○	○	○	○	+	+	○	○
	Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalni	○	+	+	+	+	○	○	+	+	○	○

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-”, oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

4.2.9. Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne przedsięwzięć Programu na środowisko naturalne

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć w ramach realizacji *Programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*, przy założeniu, że wszystkie przedsięwzięcia będą spełniały wszystkie obowiązujące obecnie wymagania przepisów Prawa ochrony środowiska. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć faktycznie oddziałujących na środowisko powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko ustaleń *Programu ochrony środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*:

NATURA 2000:

Wszelkie planowane inwestycje gminne powinny uwzględniać obszary chronione znajdujące się na terenie Miasta Darłowo.

- **Modernizacja / rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Mieście wraz z modernizacją / rozbudową miejskiej oczyszczalni** – pozytywne, długotrwałe oddziaływanie, wpłynie na polepszenie jakości wód w zbiornikach wodnych, w których żerują ptaki,
- **Budowa i przebudowa dróg** - może powodować przecięcie obszarów chronionych i bezpowrotne zniszczenie występujących tam siedlisk.

BIORÓŻNORODNOŚĆ:

- **Rozbudowa wraz z modernizacją kanalizacji sanitarnej oraz miejskiej oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, zapobieganie powstawaniu nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych** spowoduje poprawę jakości wód, która umożliwi bytowanie w rzekach na terenie Miasta cennych gatunków ryb.

- **Budowa i modernizacja dróg** - przecięcie obszarów chronionych i bezpowrotne zniszczenie występujących tam siedlisk.

LUDZIE I DOBRA MATERIALNE: wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ lub wpływają obojętnie.

WODY: przy właściwej realizacji przedsięwzięć brak znaczących oddziaływań.

- **Przedsięwzięcia porządkujące gospodarkę wodno - ściekową** - długotrwałe oddziaływanie pozytywne – ograniczenie przenikania ścieków do wód.
- **Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej” oraz wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego** - długotrwałe oddziaływanie pozytywne – ograniczenie stosowania środków ochrony roślin przyczyni się do zmniejszania spływów powierzchniowych do wód.

POWIETRZE:

- **Budowa dróg i ulic** - oddziaływania bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy - emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji dróg - emisja spalin z pojazdów mechanicznych).
- **Termomodernizacja obiektów wraz z modernizacją kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii** - długotrwałe oddziaływanie pozytywne – dzięki ograniczeniu zapotrzebowania na ciepło, a tym samym zmniejszenie ilości spalanych paliw oraz wyeliminowaniu nieekologicznych materiałów opałowych (np. węgla) nastąpi ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza.
- **Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej** - długotrwałe oddziaływanie pozytywne – zmniejszenie wykorzystania konwencjonalnych źródeł energii prowadzi do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do powietrza.

HAŁAS:

wzrost hałasu na etapie budowy i modernizacji dróg, ulic – oddziaływania pośrednie i chwilowe, negatywne (w czasie prowadzonych robót, dotyczy sprzętu budowlanego), stałe, długotrwałe, negatywne (na etapie eksploatacji, w miejscach skrzyżowań głównych arterii drogowych może dojść do ponadnormatywnych przekroczeń poziomu hałasu, uciążliwość

dla ludzi), ze względu na liniowy charakter inwestycji mogące pośrednio oddziaływać na sąsiadujące wzdłuż drogi obszary NATURA 2000.

POWIERZCHNIA ZIEMI:

przekształcenia powierzchni ziemi związane z budową sieci wodociągowo - kanalizacyjnych i dróg, oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, krótkotrwałe, negatywne (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi), brak oddziaływań na obszary NATURA 2000.

KRAJOBRAZ:

- **Budowa nowego basenu rybackiego oraz przedłużenie Nadbrzeża Słupskiego w porcie Darłowo** – stałe zmiany, wzrost walorów krajobrazowych obszaru, oddziaływania bezpośrednie i pośrednie pozytywne, na etapie budowy - krótkotrwałe i negatywne, pośrednio mogące oddziaływać na sąsiadujące obszary NATURA 2000.
- **Budowa dróg i ulic** – stała zmiana w krajobrazie, oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, krótkotrwałe i negatywne (jedynie w czasie prowadzonych robót), pośrednio może oddziaływać na obszary NATURA 2000.

ZASOBY NATURALNE: wszystkie zaproponowane działania – wpływ bezpośredni i pośredni, długoterminowy i pozytywny lub brak wpływu.

DOBRA KULTURY: przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań.

ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE – brak oddziaływań.

4.3. Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy

Etap realizacji zadań inwestycyjnych, tj. etap prac budowlanych zawartych w Programie będzie się wiązał z ich negatywnym oddziaływaniem na środowisko naturalne. Jednak ze względu na charakter prac uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają one charakter krótkotrwały, przejściowy.

Poniżej scharakteryzowano krótko oddziaływania zaplanowanych w Programie zadań na etapie ich budowy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

4.3.1. Wody podziemne

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu budowlanego,

czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego.

Zanieczyszczenie wód gruntowych może wystąpić na skutek spływów opadowych, związanych z wymywaniem gruntu oraz wypłukiwaniem niebezpiecznych związków z materiałów używanych do budowy i przebudowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych.

W trakcie trwania prac budowlanych potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych stanowi proces wypłukiwania zanieczyszczeń z materiałów odpadowych oraz materiałów stosowanych podczas przebudowy. Potencjalne zagrożenie stanowi również przenikanie do wód substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów czy odprowadzania do wód bez oczyszczenia ścieków bytowych i przemysłowych z baz budowlanych. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

W celu uniknięcia powyżej wymienionych sytuacji należy dopilnowywać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadał utwardzoną, nieprzepuszczalną powierzchnię oraz był odwadniany.

Natomiast podczas budowy instalacji wodno – kanalizacyjnych nowoczesne technologie budowy rurociągów wykorzystujące przeciski metodą sterowaną i odwierty minimalizują zakłócenia w stosunkach wodnych.

4.3.2. Wody powierzchniowe

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe. Działania te związane są z potencjalnymi zagrożeniami dla jakości wód powierzchniowych na skutek przenikania do nich substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów, w szczególności w przypadku ich awarii.

W przypadku prac ziemnych szczególnie duże jest niebezpieczeństwo czasowego zmętnienia wody w niewielkich ciekach w pobliżu terenu budowy.

4.3.3. Powietrze atmosferyczne

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylistych czy urobku ziemnego. Ponadto praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji

gazowych (spalin). Niewykluczone jest generowanie pyłów na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych i spalin pojazdów starszej generacji, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu. Dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych z transportu i ciężkich maszyn oraz prac spawalniczych.

Szkodliwe pyły i gazy będą również emitowane do atmosfery w trakcie realizacji wszelkich prac termomodernizacyjnych. Natomiast podczas prac malarskich do powietrza ulatniać się będą niewielkie ilości związków organicznych.

Wszystkie te szkodliwe emisje pyłów, gazów i związków organicznych będą krótkotrwałe, w trakcie realizacji poszczególnych zamierzonych prac oraz w ilościach niezagrażających zdrowiu mieszkańców. W tym wypadku istotną rolę odgrywać będzie aspekt organizacyjny, ponieważ sposób prowadzenia prac oraz wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

4.3.4. Klimat akustyczny

~~Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo – budowlanych. Do zadań, które będą miały wpływ na klimat akustyczny terenów przyległych należą: budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, modernizacja i budowa nawierzchni dróg miejskich z infrastrukturą, rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego, budowa nowego basenu rybackiego oraz przedłużenie Nadbrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo.~~

Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Maszyny budowlane i środki transportu stanowią źródła hałasu o mocy akustycznej w granicach 95-102 dB. Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Poz. 263, Nr 2202 z późn. zm.). Ze względu na emitowany hałas prace budowlane powinny być wykonywane jedynie w porze dziennej.

Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane takie jak koparki, ładowarki, spychacze, itp., sprzęt specjalistyczny taki jak wiertarki, młoty, urządzenia pomocnicze, takie jak sprężarki, kompresory, itd.

W miarę możliwości należy używać sprzęt i urządzenia w osłonach dźwiękoszczelnych oraz stosować odpowiedni sprzęt i środki transportu, przy czym ważna jest tutaj zarówno jakość sprzętu, jego prawidłowa eksploatacja i konserwacja, jak i dodatkowe wyposażenie w urządzenia zmniejszające niekorzystne oddziaływanie na środowisko. W miarę możliwości należy także używać sprzęt nowy, dla którego obowiązują obecnie wymagania odnośnie emisji hałasu do środowiska.

Stosowanie powyższych zaleceń pozwoli na ograniczenie emisji hałasu i pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny otoczenia podczas budowy. Jedyne na zwiększony poziom hałasu będą narażeni mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Poza terenami zabudowanymi należy liczyć się z oddziaływaniem na dzikie zwierzęta i ptaki, co może przyczynić się do ich migracji na inne tereny.

Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi będzie występować okresowo. Uciążliwości związane z budową będą miały charakter tymczasowy i ustąpią w momencie ukończenia prac budowlanych.

4.3.5. Powierzchnia ziemi i gleba

Oddziaływanie na gleby związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubiciem gleb wokół placów budowy. Ewentualne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych będzie się wiązać ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny używane przy prowadzonej budowie i modernizacji zaplanowanych inwestycji. Działania te będą miały charakter lokalny, jako że ograniczają się do obszarów, na których są przeprowadzane prace.

Przemieszczanie mas ziemnych oraz wykopy związane będą głównie z realizacją przedsięwzięć, z zakresu budowy sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, przydomowych oczyszczalni, płyt obornikowych, chodników oraz rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego (parkingów, zatok postojowych), modernizacją dróg na obszarze Miasta, budowa nowego basenu rybackiego oraz przedłużenie Nadbrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo.

Prace budowlane niestety zawsze wiążą się z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je wykluczyć. Aby ograniczyć oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych teren należy uporządkować i przywrócić do stanu pierwotnego lub zbliżonego do naturalnego.

4.3.6. Gospodarka odpadami

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu odbiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

~~Aktualne wzory ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadu zostały określone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213).~~

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji przewidzianych w Programie to przede wszystkim demontowane chodniki, krawężniki, obrzeża, asfalty, produkty smołowe, odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być ponownie zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem (asfalt, gruz) lub w przypadku odpadów, które nie nadają się do odzysku firmom zajmującym się unieszkodliwianiem poprzez składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów.

Podczas realizacji inwestycji powstawać będą również odpady komunalne oraz odpady związane z eksploatacją maszyn używanych podczas budowy. W związku z tym, zostaną wyznaczone miejsca czasowego deponowania tych odpadów. Odpady komunalne będą

przekazywane na składowiska odpadów komunalnych, a ewentualne odpady niebezpieczne związane z eksploatacją maszyn będą przekazywane do utylizacji.

Tabela 19. Główne rodzaje odpadów powstające podczas realizacji inwestycji

Kod odpadów	Rodzaj odpadów
17 01	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty)
17 02	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
17 03	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
17 05	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)
17 08	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
17 09	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu
20 02	Odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy)
20 03	Inne odpady komunalne

Odpowiedzialność za postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów leży w gestii głównego wykonawcy. Wszystkie powstające odrzuty podczas budowy będą czasowo składowane i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne.

Ponadto wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

4.3.7. Dziedzictwo kulturowe

Na etapie prowadzenia robót budowlanych w sąsiedztwie obiektów dziedzictwa kulturowego, negatywnie może na nie wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań). Etap ten będzie również negatywnie odbierany przez zwiedzających, w związku z utrudnionym dostępem do dóbr kultury.

Realizacja inwestycji związana będzie z koniecznością przeprowadzenia prac ziemnych. Może spowodować to odsłonięcie istniejących w ziemi stanowisk archeologicznych, śladów osadnictwa i kultury materialnej. W przypadku wystąpienia znalezisk archeologicznych, odkrycia przedmiotu, co do którego będzie istniało przypuszczenie, że jest on zabytkiem

prace budowlane zostaną wstrzymane, znalezisko zostanie zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków oraz niezwłocznie zgłoszone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 24 lutego 2006 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 z późn. zm.).

W przypadku stanowisk archeologicznych jedynym możliwym rozwiązaniem jest prowadzenie nadzorów archeologicznych w trakcie budowy.

4.3.8. Zdrowie

Chwilowe, okresowe niekorzystne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza oraz zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu w ramach realizacji inwestycji.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac.

Zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi na etapie realizacji przedsięwzięcia stanowią mogą roboty prowadzone na jezdni podczas ruchu pojazdów samochodowych.

Roboty powodujące powstania zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego piły, zagęszczarki, młoty).

W czasie realizacji robót mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi związane z wykonywaniem robót pod lub w pobliżu linii elektroenergetycznych. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla przebudowy jezdni ulicy, przedłużenia Nadbrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo). Niebezpieczne sytuacje mogą być również związane z dowozem i rozładunkiem piasku na warstwę odsączającą, rozścielaniu i zagęszczaniu materiału wibratorem.

4.4. Oddziaływania na obszary chronione i bioróżnorodność

4.4.1. Oddziaływanie na bioróżnorodność

Program Ochrony Środowiska ma na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. W związku z czym realizacja większości zadań przewidzianych w Programie będzie miała zatem, pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.

Zaplanowana termomodernizacja budynków może wywierać negatywny wpływ na niektóre gatunki ptaków gniazdujących min. w szczelinach ścian jak jerzyki czy jaskółki. W związku z tym, aby załagodzić negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, należy unikać prowadzenia tego rodzaju prac w okresie lęgowym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie na budynkach np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub zostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd.

Stworzenie zaś sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, umożliwi migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska. Natomiast wdrażanie programów rolno-środowiskowych, umożliwi zachowanie populacji gatunków roślin i zwierząt związanych z obszarami rolniczymi użytkowanymi ekstensywnie, jak łąki i pastwiska.

Planowana budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, budowa przydomowych oczyszczalni spowoduje poprawę jakości wód powierzchniowych, co z kolei przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków bytowania w rzekach i bezodpływowych ciekach wodnych na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego wszelkim organizmom wodnym, w tym również cennym gatunkom ryb.

W trakcie trwania realizacji inwestycji na etapie budowy potencjalne zagrożenie dla bioróżnorodności regionu mogą być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, przemieszczaniem dużej ilości mas ziemi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez pracujący ciężki sprzęt. Prace budowlane, w połączeniu z regulacją stosunków wodnych, zwłaszcza odwodnienie terenu, mogą mieć znaczenie dla stopnia odwodnienia siedlisk przyrodniczych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Ewentualne zanieczyszczenie terenu substancjami chemicznymi może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub w skrajnych przypadkach ich zniszczenia. Zagrożenie to może mieć miejsce w przypadku awarii sprzętu technicznego używanego w trakcie prac budowlanych i wydostania się do środowiska substancji chemicznych (w tym ropopochodnych). Przewidywane drgania podłoża oraz hałas na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, przypadkowe niszczenie środowiska bytowania zwierząt oraz roślin mogą zaburzyć migracje gatunków zamieszkujących dany obszar albo doprowadzić do wycofania się osobników danego gatunku z dotychczas zajmowanego terenu. Należy również dołożyć wszelkiej staranności, aby w trakcie prac budowlanych nie wystąpiły przypadkowe incydenty zabijania gatunków zwierząt żyjących

na danym terenie, a tym samym zapobiegać niekontrolowanym działaniom zmniejszania ich populacji.

4.4.2. Oddziaływanie na obszary chronione

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Na terenie Miasta Darłowo występują takie formy przyrody jak pomniki przyrody, Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”, obszary NATURA 2000, Ekologiczny System Sieci Obszarów Chronionych, obszary węzłowe oraz korytarze ekologiczne.

Wszystkie działania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu mają na celu poprawę stanu środowiska naturalnego na terenie Miasta. W związku z tym nie przewiduje się pojawienia się negatywnych oddziaływań na obszary chronione w czasie realizacji poszczególnych zadań.

Pomimo to, należy zachować szczególną ostrożność oraz wykorzystać wszystkie możliwe sposoby bezpieczeństwa dla ekosystemu podczas prac budowlanych, jeśli będą miały one miejsce w pobliżu wyżej wymienionych form prawnie chronionych na terenie Miasta Darłowo.

4.5. Relacje między oddziaływaniami

W tabeli poniżej zaprezentowano relacje pomiędzy potencjalnymi oddziaływaniami przedsięwzięć Programu na poszczególne elementy środowiska oraz oddziaływaniami pośrednimi mogącymi mieć miejsce w związku z realizacją Programu.

Tabela 20. Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami

Elementy środowiska i oddziaływania bezpośrednie	Wzajemne powiązania oddziaływań i oddziaływania pośrednie
<u>POWIETRZE I KLIMAT:</u> <ul style="list-style-type: none">• Emisja spalin• Zapylenie• Imisja zanieczyszczeń	<ul style="list-style-type: none">• Spaliny i pyły samochodowe zanieczyszczają powierzchnię ziemi, gleby i wody powierzchniowe.• Zanieczyszczanie powietrza i zmiany

<ul style="list-style-type: none"> • Hałas i wibracje 	<p>topoklimatu wpływają na florę i faunę.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hałas i wibracje wpływają na zdrowie człowieka i świat zwierzęcy. • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat.
<p><u>POWIERZCHNIA ZIEMI ŁĄCZNIE Z GLEBĄ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany pokrycia powierzchni terenu oraz struktury gruntu, składu biologicznego i chemicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana pokrycia powierzchni terenu wpływa na zmianę mikroklimatu, • Zwiększenie powierzchni nawierzchni nieprzepuszczalnych czyli pogorszenie się własności retencyjnych i filtracyjnych, wpływa to na wody gruntowe i ujęcia wody oraz na mikroklimat. • Zanieczyszczenia opadające na powierzchnię dróg spływają wraz z wodami opadowymi do gleby i wód gruntowych.
<p><u>WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE:</u></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia wód • Obniżenie poziomu wód gruntowych • Zmiana stosunków wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia użytkowych poziomów wód podziemnych mają wpływ na zdrowie ludzi • Zmiany poziomu wód gruntowych (odwodnienia), wpływają na wilgotność gleby, a to z kolei oddziałuje na florę i faunę • Zanieczyszczenia wód wpływają na bioróżnorodność • Poziom wód gruntowych i stosunki wodne wpływają na stan zdrowotny roślinności danego obszaru, a tym samym na zmiany w krajobrazie • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi i jej właściwości filtracyjnych wpływają na reżim wód
<p><u>FLORA I FAUNA:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany przestrzeni życiowej i ekosystemów, • Zagrożenie dla niektórych gatunków, 	<p>Rozwój transportu, budowa dróg oraz inne procesy urbanizacyjne wpływają na florę i faunę pośrednio poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana stanu czystości powietrza, hałasu i drgań, mikroklimatu, poziomu wód gruntowych, zbiorników wód

<ul style="list-style-type: none">• Zmniejszenie bioróżnorodności.	<p>powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenie gleby i pokrycia powierzchni ziemi,</p> <ul style="list-style-type: none">• Stan flory i fauny ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka,• Stan flory wpływa na krajobraz.
--	---

4.6. Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnej wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania.

Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie ustalić harmonogram prac oraz na bieżąco informować z określonym wyprzedzeniem zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych.

Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i jakości bytowania lokalnej społeczności jest także łączenie realizacji poszczególnych prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie - np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

4.7. Oddziaływanie transgraniczne

Miasto Darłowo położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego w odległości ok. 250 km od granicy z Niemcami oraz 22,224 km (12 mili morskich) od granicy morskiej Polski. Jednak ze względu na fakt, iż północna część Miasta jedynie graniczy z Morzem Bałtyckim, a zaplanowane w Programie inwestycje mają na celu poprawę stanu środowiska naturalnego miasta nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania Programu.

Tak więc, biorąc pod uwagę proponowane rozwiązania, lokalny charakter działań i geograficzny zasięg projektowanego dokumentu, przewiduje się, iż jego realizacja nie będzie miała oddziaływania transgranicznego.

4.8. Decyzje środowiskowe dla poszczególnych inwestycji

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest dokumentem określającym nałożone warunki na realizację przedsięwzięcia gwarantujące bezpieczeństwo szeroko rozumianemu środowisku. Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, decyzja środowiskowa (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) musi zostać wydana przed uzyskaniem m. in. następujących decyzji administracyjnych:

- decyzji o pozwoleniu na budowę, o zatwierdzeniu projektu budowlanego, o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych oraz o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części,
- decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego,
- decyzji o zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

W 2010 roku zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397) określające rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Rozporządzenie podaje również przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, dla których jest wymagane bądź może być wymagane przygotowanie raportu o oddziaływaniu na środowisko. Do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach załącza się m.in. kartę informacyjną przedsięwzięcia bądź raport o oddziaływaniu na środowisko.

Na podstawie karty informacyjnej organ wydający decyzję środowiskową stwierdza o konieczności lub nie przeprowadzenia pełnej procedury środowiskowej, czyli o konieczności sporządzenia raportu o oddziaływania na środowisko. Jednocześnie organ określa zakres raportu. Raport stanowi jeden z kluczowych elementów oceny oddziaływania na środowisko, który w przypadku przeprowadzania tej procedury powinien zostać dołączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Zadaniem raportu jest określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych. Art. 66 ustawy z dnia 7 listopada 2010 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) ustala treść raportu.

5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu Ochrony Środowiska

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 41 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt kompensacji przyrodniczej może być zawarty w prognozie oddziaływania na środowisko planów, programów i strategii. Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy "ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa".

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy).

Ponadto większość z zaproponowanych w Programie inwestycji bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” tzn. zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu.

W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących, które opisano w poniższej tabeli.

Tabela 21. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
	<p>Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza, związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systematyczne sprzątanie placów budowy, - zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb),
<p>Jakość powietrza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym, - uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (nie sypanie na nadkola i inne części pojazdu), - przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów), - ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy. <p>W przypadku planowanych prac związanych z budową czy przebudową dróg ważną kwestią mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności na przebudowywanym odcinku. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu. Ponadto należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie.</p>

<p>Hałas</p>	<p>W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, powinny one być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum.</p> <p>Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym oraz posiadać sprawne tłumiki akustyczne.</p> <p>Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma także stosowanie odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz kłon topola, lipa).</p>
<p>Wody</p>	<p>Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków deszczowych do wód zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków opadowych z jezdni oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki deszczowe, przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów.</p> <p>Należy badać jakość wód deszczowych przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności. Badania jakości zrzucanych wód opadowych należy prowadzić zgodnie z metodą referencyjną, określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku, w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (DZ.U. 2006, Nr 137 Poz. 984).</p> <p>Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi.</p>
	<p>Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-aseniczacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.</p> <p>Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.</p>
<p>Gleby</p>	<p>Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu.</p> <p>W miarę możliwości technicznych parkingi dla sprzętu budowlanego powinny być utwardzone i odwadniane. Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”.</p> <p>Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum.</p> <p>Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac – rozdeponowana na powierzchni terenu.</p>

Rośliny	<p>W czasie wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie systemów korzeniowych należy przeprowadzać wykopy ręcznie. W przypadku konieczności odstonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach.</p> <p>Prnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć np. stosując odpowiednie włókniny i obudowy drewniane.</p>
Zwierzęta	<p>W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na faunę planowane prace budowlane powinny zostać przeprowadzone w możliwie najkrótszym czasie. Prace termomodernizacyjne należy prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, w miarę możliwości na budynkach zmodernizowanych należy zamieścić budki lęgowe dla ptaków.</p>
Zdrowie	<p>Należy czytelnie oznakować obszary, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac.</p> <p>W celu zachowania bezpieczeństwa na terenie budowy zaleca się stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP.</p> <p>W czasie trwania prac budowlanych należy zmniejszyć czas pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum, aby ograniczyć emisję spalin oraz hałasu.</p>
Krajobraz i dziedzictwo kulturowe	<p>Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>

6. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska

Projektowany dokument, jako dokument strategiczny stanowi podstawę do dalszego podejmowania działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego Miasta Darłowo, wskazując odpowiednie kierunki rozwoju zapewniającego bezpieczeństwo ekologiczne miasta oraz poprawę obecnego stanu środowiska. Niniejsza konstrukcja projektowanego dokumentu jest zgodna z wymaganiami ustawowymi i potrzebami Miasta, gdyż przedstawia szczegółowo stan aktualny środowiska naturalnego Miasta, a także przedstawia w latach 2012 - 2019 przewidywane kierunki działań, mające na celu poprawę jego stanu.

Projektowany dokument ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Skutki środowiskowe podejmowanych zadań bowiem silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w otoczeniu wdrażania przedsięwzięcia tzw. obszarów

wrażliwych. Dlatego przy budowie, modernizacji dróg oraz montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać wszelkie warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne.

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Ponadto większość proponowanych do realizacji kierunków działań w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* znamionuje się pozytywnym wpływem na środowisko naturalne. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru nie ma obowiązku projektowania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

7. Napotkane trudności i luki w wiedzy

Prognoza Oddziaływania na Środowisko *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. W przeciwieństwie do ocen oddziaływania konkretnych planowanych przedsięwzięć nie ma Prognozie Oddziaływania na Środowisko *Programu Ochrony Środowiska dla Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych.

Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu. W związku, z czym możliwe jest zastosowanie jedynie metody opisowej (jakościowej). Nie ma zaś możliwości odniesienia się do konkretnych parametrów dotyczących poszczególnych planowanych inwestycji, co tworzy realną barierę zastosowania bardziej precyzyjnej metodyki (ilościowej), jednorodnej dla wszystkich planowanych w Programie przedsięwzięć. Dane techniczne, bowiem opisujące

planowane zadania prezentują bardzo zróżnicowany poziom szczegółowości – od projektów technicznych po koncepcje.

Z uwagi na skomplikowany i długotrwały proces inwestycyjny nie jest możliwe także dokładne określenie czasu rozpoczęcia i zakończenia prac budowlanych przy wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, co również uniemożliwia oszacowanie oddziaływań skumulowanych i zastosowania modeli do obliczenia oddziaływań w sytuacji najbardziej niekorzystnej.

8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Programu Ochrony Środowiska oraz częstotliwości jej przeprowadzania - monitoring

Zgodnie z wymogami obowiązujących dyrektyw proponuje się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń Programu w zakresie opisanym poniżej. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej, ponieważ stanowi źródło informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu Ochrony Środowiska winien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2012-2016 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych w Programie działań, a pod koniec 2016 roku nastąpi ostateczna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2017-2019.

Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobów środowiskowego.

Tabela 22. Mierniki realizacji Programu

Cele	Wskaźniki	Porównanie ze stanem wyjściowym, dokonywane w trakcie sporządzania raportu (co 2 lata)
<p>Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racionalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Miasta i Gminy wody pitnej odpowiedniej jakości</p>	Skanalizowanie miasta i gminy (%)	
	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	
	Liczba przyłączy (szt.)	
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków (%)	
	Jakość wód podziemnych	
<p>Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją</p>	Udział gruntów wymagających rekultywacji(%)	
	Liczba wybudowanych w ciągu roku płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojowicę	
	Udział gruntów wymagających rekultywacji(%)	
	Powierzchnia terenu scalonych gruntów rolnych (ha)	
<p>Zapewnienie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na terenie Miasta Darłowo</p>	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, gazowych do powietrza GUS (Mg/rok)	
	Drogi o utwardzonej nawierzchni - asfaltowej (km)	
	Powierzchnia czynna kolektorów słonecznych (m ²) oraz ilość funkcjonujących instalacji solarnych (szt.)	
<p>Zachowanie walorów i zasobów</p>	Liczba pomników przyrody (szt.)	

<p>przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody</p>	Liczba pomników przyrody (poj. drzewa) poddanych zabiegom pielęgnacyjnym (szt.)	
	Liczba użytków ekologicznych (szt.)	
	Wskaźnik lesistości miasta i gminy (%)	
	Powierzchnia gruntów przekwalifikowanych z rolnych na leśne (ha/rok)	
<p>Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta i gminy, kształtowanie postaw proekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska</p>	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt./rok)	
	Liczba młodzieży uczestniczącej w akcji pn. „Sprzątanie Świata” (ilość osób/rok)	
	Długość ścieżek przyrodniczych (km)	
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska wg oceny jakościowej	

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu powinny być również brane pod uwagę wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa.

WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska,
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.

WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA I ZMIANY PRESJI NA ŚRODOWISKO:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód, poprawa jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód

podziemnych, poprawa jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,

- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
 - zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
 - zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
 - ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
-
- wzrost lesistości, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,
 - zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym,
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

9. Konsultacje społeczne

Projekt *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko zostaną

udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wnioski i uwagi mogą wносить wszyscy obywatele, jak również organizacje pozarządowe, grupy społeczne, przedstawiciele środowisk naukowych itd. Opracowania zostaną udostępnione w Urzędzie Miasta Darłowo oraz na oficjalnej stronie internetowej Urzędu.

Ponadto Program podlega opiniowaniu przez Dyrektora Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Dyrektora Architektury, Budownictwa, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Sławnie, natomiast Prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie.

10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

10.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem prognozy jest *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*.

Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.).

Zakres prognozy jest zgodny z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

Niniejsza Prognoza oddziaływania Programu na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. Przedmiotowe dokumenty, tj. *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* oraz *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* zostaną także udostępnione społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza składa się z kilku zasadniczych części: informacji o zawartości Prognozy, głównych celach, jej powiązaniach z innymi dokumentami, metodach sporządzenia, miernikach, o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

10.2. Cel i zakres Programu

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu środowiska analizowanej jednostki samorządu terytorialnego w *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* wyznaczono cel nadrzędny, który otrzymał następujące brzmienie:

**OSIĄGNIĘCIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA DARŁOWO
ORAZ POPRAWA JEGO ATRAKCYJNOŚCI POPRZEZ DZIAŁANIA SPOŁECZNE I INWESTYCYJNE
W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA**

W celu realizacji powyższego celu nadrzędnego programu określono poszczególne priorytety i cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Należy zauważyć, że Program ochrony środowiska określa strategię długoterminową - definiuje cele długookresowe (8 lat) oraz zadania krótkoterminowe dla najbliższych czterech lat.

Priorytety ekologiczne określone w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*:

- OPTYMALIZACJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ,
- OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO,
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI,
- OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM,
- OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU,
- EDUKACJA EKOLOGICZNA,
- ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ.

Przedstawione powyżej priorytety ekologiczne i podporządkowane im cele dążą konsekwentnie do poprawy środowiska naturalnego, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego, racjonalnego użytkowania zasobów

przyrody oraz równoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii analizowanej jednostki samorządu terytorialnego w następujących polach:

- Jakość wód i stosunki wodne,
- Powietrze,
- Hałas,
- Promieniowanie elektromagnetyczne,
- Poważne awarie i zagrożenia naturalne,
- Ochrona przyrody i krajobrazu,
- Powierzchnia ziemi i gleby,
- Ochrona zasobów kopalin.

W ramach Programu w okresie ośmiu najbliższych lat planowana jest realizacja następujących zadań:

Tabela 23. Planowane zadania

JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE		DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, RACJONALIZACJA ICH WYKORZYSTANIA ORAZ ZAPEWNIENIE WSZYSTKIM MIESZKANCOM MIASTA WODY PIŃNEJ ODPOWIEDNIEJ JAKOŚCI			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	"Budowa nowego basenu rybackiego w Porcie Darłowo". W ramach inwestycji zostanie uzbrojony teren, powstaną rybackie pomosty pływające, sieć wodociągowa i elektryczna, a także zewnętrzna instalacja kanalizacji deszczowej. Wybudowany basen ma umożliwić bezpieczny postój, schronienie, pobór wody pitnej oraz przeprowadzenie niewielkich napraw jednostek rybackich.	Port Darłowo	2011-2012	22 355 685,00	Urząd Miejski Darłowo
2	"Przedłużenie Nabrzeża Słupskiego w Porcie Darłowo", Zakres niniejszego zadania obejmuje następujące prace: palowanie, wyposażenie nabrzeża w kontenerową stację paliw, wyposażenie nabrzeża w pompy pomostowe do pobierania ścieków i wód zaolejonych, wykonanie sieci elektrycznej, wykonanie sieci wodociągowej, przyłącza wodociągowego, zewnętrznej instalacji wodociągowej wraz z hydrantami, wykonanie instalacji odbioru i magazynowania ścieków sanitarnych z jednostek pływających, wykonanie instalacji	Port Darłowo	2012	12 758 582,00	Urząd Miejski Darłowo

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

	odbioru i magazynowania wód zęzowych z jednostek pływających, wykonanie zewnętrznej instalacji kanalizacji deszczowej, wybudowanie drogi dojazdowej do nabrzeża.				
3	Rozbudowa/modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Żukowo Morskie	Gmina wiejska Darłowo	2012 - 2019	500 000,00	MPGK Sp. z o.o.
4	Przebudowa kanalizacji tłocznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy
5	Rozbudowa i budowa stacji uzdatniania wody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	200 000,00	MPGK Sp. z o.o.
6	Budowa magistrali wodociągowej po zachodniej stronie miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	4 000 000,00	MPGK Sp. z o.o.
8	Konserwacja urządzeń melioracyjnych	Miasto Darłowo	praca ciągła	b.d.	Spółka wodna
9	Zapobieganie powstawaniu nielegalnych wysypisk w dolinach cieków powierzchniowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
10	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych (szamb)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, właściciele
11	Lokalizacja i rejestr nielegalnych zrzutów ścieków i jego aktualizacja	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Straż Miejska, mieszkańcy Miasta
12	Monitorowanie zmian w stosunkach wodnych.	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
13	Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Zarządzający oczyszczalnią, Zachodniopomorski i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE		ZAPEWNIENIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE MIASTA DARŁOWO			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI					
1	Modernizacja kotłowni w obiektach użyteczności publicznej w kierunku ekologicznego, oszczędnego wytwarzania energii (gazowe, olejowo - gazowe, pompy ciepła)	obiekty użyteczności publicznej na terenie Miasta Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; ENERGA OŚWIETLENIE Sp. z o.o. Sopot

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

3	Termomodernizacja budynków na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; Mieszkańcy, podmioty gospodarcze
4	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
5	Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
6	Zapobieganie pożarom w lasach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
CEL: OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO					
7	Promocja alternatywnych środków transportu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
8	Kontynuowanie działań na rzecz poprawy jakości dróg publicznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
9	Poprawa dostępności do portu morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	Miasto Darłowo	2012-2013	26 283 473,00	Urząd Miejski Darłowo
CEL: OGRANICZENIE EMISJI ZŁOWONNEJ					
10	Eliminowanie uciążliwości poprzez właściwe lokalizowanie obiektów mogących być źródłem emisji złownej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
CEL: WZROST WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII					
11	Promocja wykorzystania paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, turystyce, budownictwie i przemyśle	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
12	Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w budynkach użyteczności publicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
HAŁAS I WIBRACJE			OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI HAŁASU NA TERENIE MIASTA DARŁOWO		
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Aktualizacja inwentaryzacji źródeł uciążliwości akustycznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

					Starostą Powiatowym w Sławnie i WIOŚ w Szczecinie
2	Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Właściciele domów
3	Modernizacja i budowa nawierzchni dróg miejskich z infrastrukturą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Zarząd Dróg Powiatowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA
4	Rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego (parkingi, zatoki postojowe, itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymanie i urządzenie istniejących dróg miejskich	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE		OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM					
1	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo we współpracy ze Starostą Powiatowym w Sławnie, WIOŚ w Szczecinie,
2	Badania pól elektromagnetycznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzenia dotrzymywania tych poziomów	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	WIOŚ w Szczecinie
POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE		ZAPOBIEGANIE SKUTKOM POWAŻNYCH AWARII I ZAGROŻENIOM NATURALNYM			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
CEL: ZAPOBIEGANIE KLĘSKOM ŻYWIOWYM LUB POWAŻNYM AWARIOM					
1	4. Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie klęsk żywiołowych oraz poważnych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

	awarii				
2	<p>5. Przedłużenie nadbrzeża słupskiego w porcie Darłowo.</p> <p>6. Łącznie zmodernizowanych zostanie 1338 mb. nabrzeży. Będą to nabrzeża dwupoziomowe, służące rybakom i turystom. Nadbrzeża zostaną podniesione o 30 cm, co stanowić będzie dodatkowo naturalną osłonę przeciwpowodziową. Zainstalowane zostaną szafki energetyczne, oświetlenie, kanalizacja deszczowa oraz zlikwidowana zostanie kolizja przebiegu sieci mediów. Pomost cumowniczy przy Nabrzeżu Skarpowym zostanie wykonany na bazie pływających pontonów.</p>	Miasto Darłowo – Port Darłowo	2012-2013	12 758 582,00	Urząd Miejski Darłowo
CEL: DYSPONOWANIE SPRAWNYM SYSTEMEM ZAPOBIEGAWCZO – INTERWENCYJNO - RATUNKOWYM NA WYPADEK WYSTĄPIENIA KLĘSKI ŻYWIŁOWEJ LUB POWAŻNEJ AWARII					
3	7. Współdziałanie i współpraca z jednostkami ratowniczymi, specjalistami i ekspertami w zakresie wystąpienia na terenie powiatu poważnych awarii przemysłowych i klęsk żywiołowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, OSP, PSP, Policja
4	8. Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo- interwencyjno - ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	OSP, PSP, Policja
CEL: WZROST ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA AWARIOM I KLĘSKOM NATURALNYM I POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ICH WYSTĄPIENIA					
5	9. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców Miasta Darłowo o możliwościach zapobiegania i zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, OSP, PSP, Policja
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU		ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH Z UWZGLĘDNIENIEM BIORÓZNORODNOŚCI ORAZ UTRZYMANIE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY.			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej wymogi ochrony prawnej konkretnych obszarów	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Administracja lasów Państwowych, Zarządcy lasów

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

	przyrodniczych				prywatnych
3	Zalesianie gruntów o niskiej klasie bonitacji zgodnie z Programem zwiększania lesistości Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ARiMR, właściciele lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, WFOŚiGW
4	Racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi Miasta	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Utrzymywanie istniejących form ochrony przyrody	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Regionalny Konserwator Przyrody
6	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
GLEBY		OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB PRZED DEGRADACJĄ			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	10. Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo Starosta Sławieński WODR
2	11. Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	12. Inwentaryzacja terenów zdegradowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Starostwo Powiatowe w Sławnie
4	13. Prowadzenie monitoringu jakości gleby	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	MWIOŚ Delegatura w Szczecinie
5	14. Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i nieleśne	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
6	15. Likwidacja „dzikich wysypisk”	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
7	Skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo; WIOŚ, RDOŚ, PSP, Policja
OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN		OCHRONA ZASOBÓW ZŁÓŻ NIEEKSPLOATOWANYCH			

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	16. Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów
2	17. Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalni	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, przedsiębiorstwa będące właścicielami terenów
RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CEŁÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH		RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA ZASOBAMI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA CELE PRZEMYSŁOWE I KONSUMPCYJNE			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii wodooszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Analiza zużycia wody podziemnej przez mieszkańców, rolnictwo i działalność gospodarczą	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	ZGKiM
3	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Placówki oświatowe, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej
4	Modernizacja sieci wodociągowej w celu ograniczenia strat wody na etapie przesyłu	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
ZROWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII		ZMNIĘSIENIE ZUŻYCIA ENERGII NA CELE PRODUKCYJNE I KOMUNALNO-BYTOWE			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii energooszczędnych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
2	Zastąpienie tradycyjnych lamp ulicznych lampami energooszczędnymi z automatycznym sterowaniem	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
3	Termomodernizacja budynków na	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

	terenie Miasta Darłowo				Darłowo, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH		WZROST UDZIAŁU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W FINALNYM ZUŻYCIU ENERGII CO NAJMNIEJ DO POZIOMU 15% W 2020 R.			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Motywowanie rolników do zakładania plantacji roślin energetycznych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie, Organizacje pozarządowe
2	Promowanie korzyści z produkcji roślin energetycznych dla rolników i środowiska	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Starostwo Powiatowe w Sławnie
3	Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych na terenie Miasta Darłowo	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Organizacje pozarządowe
4	Budowa elektrowni wiatrowych	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Przedsiębiorcy
ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW		ZMNIJSZENIE MATERIAŁOCHŁONNOŚCI I ODPADOWOŚCI PRODUKCJI			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	Wdrażanie technologii małoodpadowych w przedsiębiorstwach	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze
2	Ograniczenie materiałochłonności produkcji	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Podmioty gospodarcze
CELE W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ		ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZYSTWA MIASTA DARŁOWO, KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNYCH JEGO MIESZKAŃCÓW ORAZ POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA			
L.P.	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA	LATA REALIZACJI	KOSZT	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
1	18. Promocja walorów przyrodniczych Miasta Darłowo w tym publikacje na miejskiej stronie internetowej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
2	Organizowanie prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej, m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami,	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo, Dyrektorzy Szkół

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019”

	ochrony powietrza, ochrony przyrody, itp.				
3	Organizowanie konkursów międzyszkolnych o tematyce ekologicznej	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Dyrektorzy Szkół
4	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego ochrony (informacje umieszczane na stronie internetowej Miasta)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo
5	Udział społeczeństwa w rozpoznaniu cennych zasobów przyrodniczo - środowiskowych (konkursy fotograficzne itp.)	Miasto Darłowo	2012 - 2019	b.d.	Urząd Miejski Darłowo

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ powyższych zadań na poszczególne elementy środowiska w tym na obszary Natura 2000, zasoby naturalne, dobra kulturalne oraz na zdrowie ludzi.

Prognoza oddziaływania przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Rozwiązaniem są zaproponowane w ramach Programu kierunki działań, przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne. Większość zaproponowanych działań pozytywnie wpłynie na wszystkie komponenty środowiska. Możliwe są jednak krótkotrwałe negatywne oddziaływania na etapie realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Natomiast dla inwestycji, które w sposób szczególny mogą wpływać na środowisko powinien być wykonany raport oddziaływania niniejszego przedsięwzięcia na środowisko jeszcze na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. A zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych nie ma pełnego uzasadnienia.

Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

10.3. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 zawiera szereg zadań celów zgodnych z celami i priorytetami następujących dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego:

- „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”,
- „Krajowy Program Ochrony Środowiska”, „Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015”, „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2011 -2014 z Perspektywą do 2018 r.”
- „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego, „Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu sławieńskiego”.
- „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, „Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z inwentaryzacją dla Powiatu Sławieńskiego”,
- „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku”,
- Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015;
- Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2011 -2014 z perspektywą do 2018 r.
- Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego do roku 2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Darłowo na lata 2004-2006 (z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku),
- Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z inwentaryzacją dla Gminy Miasto Darłowo.

10.4. Oddziaływanie na środowisko

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego, przyczyniając się do poprawy jego stanu. Zakłada się, że wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska analizowanego terenu, natomiast jego prawidłowa realizacja przyniesie w przyszłości wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Realizacja Programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych oraz nie wpłynie negatywnie na obszary chronione cenne przyrodniczo.

Po przeprowadzonej analizie zidentyfikowano negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczające się w znacznej większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją). Wówczas przewiduje się podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Natomiast na etapie eksploatacji inwestycji zaplanowanych w Programie, prognozuje się ich znaczne korzystne oddziaływanie na środowisko.

Ze względu na lokalny charakter działań i zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem ochrony środowiska skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu ochrony środowiska przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego:

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji, tak jak wspomniano powyżej, będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy). Ponadto większość z zaproponowanych w Programie inwestycji bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” tzn. zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu.

W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących, które szczegółowo opisano w rozdziale nr 7 niniejszego dokumentu.

10.5. Zastosowane metody oceny oddziaływania

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań zaplanowanych w Programie posłużono się macierzą skutków środowiskowych zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- Obszary Natura 2000,
- Różnorodność biologiczna,
- Zdrowie ludzi,
- Zwierzęta,
- Rośliny,
- Wody powierzchniowe i podziemne,
- Jakość powietrza,
- Powierzchnia ziemi i gleba,
- Krajobraz,
- Klimat akustyczny,
- Dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Określono czy oddziaływanie może być negatywne (-), pozytywne (+), czy obojętne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (+) / (-) wpływ na dany element środowiska.

10.6. Monitoring skutków realizacji Programu

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej, bowiem informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska winien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2012-2016 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych w Programie działań, a pod koniec 2016 roku nastąpi ostateczna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2017-2019. Ten cykl będzie się powtarzał, co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

11. Spis tabel

TABELA 1. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW MIASTA	29
TABELA 2. PUNKT MONITORINGU RZEK NA TERENIE MIASTA DARŁOWO W LATACH 2010	34
TABELA 3. RZĘKI – ZESTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ ORAZ WARTOŚCI ŚREDNICH, MINIMALNYCH I MAKSYMALNYCH W ROKU 2011	35
TABELA 4. WYNIKI BADAŃ WÓD PRZYBRZEŻNYCH NA STANOWISKU JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 7 W 2010 R.....	40
TABELA 5. WYNIKI OCENY JAKOŚCI JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PRZYBRZEŻNYCH I PRZEJŚCIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W 2010 ROKU WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA S DNIA 20 SIERPNIU 2008 K W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	42
TABELA 6. WYNIKI OCENY JAKOŚCI JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PRZYBRZEŻNYCH I PRZEJŚCIOWYCH W JCW JAROSŁAWIEC-SARBINOWO: JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 6 I JAROSŁAWIEC- SARBINOWO 7 W 2010 ROKU WEDŁUG ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA S DNIA 20 SIERPNIU 2008 R. W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	43
TABELA 7. WYNIKI OCENY WSKAŹNIKOWEJ ORAZ ZESTAWIENIE WARTOŚCI ŚREDNICH, MINIMALNYCH I MAKSYMALNYCH DLA STANOWISKA JAROSŁAWIEC-SARBINOWO 7 W 2010 ROKU ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA ŚRODOWISKA Z DNIA 20 SIERPNIU 2008 R. W SPRAWIE SPOSOBU KLASYFIKACJI STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	44
TABELA 8. WYNIKI POMIARÓW MONITORINGU PEM NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	67
TABELA 9. WYKAZ STACJI BTS NA TERENIE MIASTA DARŁOWO.....	68
TABELA 10. OBSZARY I OBIEKTY CENNE PRZYRODNICZO NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	79
TABELA 11. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY WÓD NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY	94
TABELA 12. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY.....	98
TABELA 13. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY.....	101
TABELA 14. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIA I DOBRA KULTURY.....	106
TABELA 15. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI.....	108
TABELA 16. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY	111
TABELA 17. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY	113
TABELA 18. WPŁYW ZADAŃ PROGRAMU Z ZAKRESU OCHRONY ZASOBÓW KOPALIN NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY.....	115
TABELA 19. GŁÓWNE RODZAJE ODPADÓW POWSTAJĄCE PODCZAS REALIZACJI INWESTYCJI	123
TABELA 24. RELACJE POMIĘDZY ZIDENTYFIKOWANYMI ODDZIAŁYWANIAM I	126

TABELA 21. PROPONOWANE ŚRODKI I ZALECENIA ŁAGODZĄCE NIEKORZYSTNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU.....	131
TABELA 22. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU	136
TABELA 23. PLANOWANE ZADANIA	141

12. Spis rysunków

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE MIASTA NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU	22
RYSUNEK 5. POŁOŻENIE MIASTA WG PODZIAŁU FIZYCZNO – GEOGRAFICZNEGO NA MAPIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.....	23
RYSUNEK 6. DZIELNICE ROLNICZO-KLIMATYCZNE POLSKI WG R. GUMIŃSKIEGO	26
RYSUNEK 4. WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	32
RYSUNEK 5. OCENA STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH BADANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W 2010 R.....	48
RYSUNEK 6. ROZKŁADY STĘŻEŃ PYŁU PM10 NA OBSZARZE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO UZYSKANY NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH W ROCZNEJ OCENIE JAKOŚCI POWIETRZA ZA 2010 ROK - STĘŻENIA 24 GODZINNE I STĘŻENIE ŚREDNIOROCZNE.....	57
RYSUNEK 7. ROZKŁAD STĘŻENIA ŚREDNIOROCZNEGO BENZO(A)PIRENU NA OBSZARZE STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH ZA 2010 ROK	60
RYSUNEK 8. ROZKŁAD MAKSYMALNYCH STĘŻEŃ 8-GODZINNYCH TLENKU WĘGLA (ŚREDNIA KROCZĄCA) NA OBSZARZE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA PODSTAWIE OBLICZEŃ MODELOWYCH ZA 2010 ROK	61
RYSUNEK 9. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W ROKU 2010	65
RYSUNEK 10. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE MIASTA DARŁOWO.....	76
RYSUNEK 11. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA DARŁOWO – DOLINA WIEPRZY I STUDNICY.....	77
RYSUNEK 12. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE MIASTA DARŁOWO – PRZYBRZEŻNE WODY BAŁTYKU.....	78
RYSUNEK 13. STRUKTURA GLEBOWO – ROLNICZA NA TERENIE MIASTA DARŁOWO	82

13. Spis wykresów

WYKRES 1. ŚREDNIOMIESIĘCZNE STĘŻENIA DWUTLENKU SIARKI (SO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE - UL. WIENIAWSKIEGO	54
WYKRES 2. STĘŻENIA ŚREDNIE ROCZNE ORAZ STĘŻENIA OKRESOWE DWUTLENKU SIARKI (SO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE - UL. WIENIAWSKIEGO	55
WYKRES 3. ŚREDNIE MIESIĘCZNE STĘŻENIA DWUTLENKU AZOTU (NO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE — UL. WIENIAWSKIEGO	55
WYKRES 4. STĘŻENIA ŚREDNIE ROCZNE ORAZ STĘŻENIA OKRESOWE DWUTLENKU AZOTU (NO ₂) W 2010 I 2011 R. NA STANOWISKU POMIAROWYM W DARŁOWIE — UL. WIENIAWSKIEGO	56
WYKRES 5. UDZIAŁY POSZCZEGÓLNYCH ŹRÓDEŁ EMISJI W EMISJI CAŁKOWITEJ ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM W 2010 ROKU [ŹRÓDŁO: WIOS W SZCZECINIE]	59

Literatura

1. DOBRZAŃSKA BOŻENA, DOBRZAŃSKI GRZEGORZ, KIELCZEWSKI GRZEGORZ, *OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO*, WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN, WARSZAWA 2008,
2. KONDRACKI JERZY, *GEOGRAFIA REGIONALNA POLSKI*, PWN, WARSZAWA 2009
3. LEWANDOWSKI WITOLD M., *PROEKOLOGICZNE ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII*, WYDAWNICTWA NAUKOWO-TECHNICZNE, WARSZAWA 2007,
4. POSKROBKO BAZYLI (RED.), *ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM*, POLSKIE WYDAWNICTWO EKONOMICZNE, WARSZAWA 2007,
5. STELMASIAK JERZY (RED.), *PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA*, LEXISNEXIS, WARSZAWA 2009.